



Busksångare *Acrocephalus dumetorum*, Hultarp (Sk) 4 juni 2014. Arten hade ett rekordår i Sverige 2014.

Fågelrapport 2014

ANDERS WIRDHEIM & MAGNUS CORELL
(RED.)

Denna sammanställning utgör den 40:e allmänna fågelrapporten från SOF-BirdLife och är den tolfte som tagits fram av den Nationella rapportkommittén (NrK). Rapporten är också den 40:e i raden från Raritetskommittén (Rk). Rapporten innehåller i huvudsak fynd och sammanställningar från år 2014, men också en del fynd, tillägg och rättelser från tidigare år.

Vilka arter/raser sammanställs av NrK?

NrK har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som ska sammanställas till Fågelåret. Utifrån denna mall har varje enskild regional rapportkommitté (rrk) markerat de aktuella fynden i Artportalen och skrivit en kommentar som NrK får tillgång till. Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fåglar som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade fåglar liksom arter som finns upptagna på EU:s listor. Tyngdpunkten bör ligga på att följa häckningsresultaten samt ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd samt analysera de rariteter som faller utanför Rk:s behandling.

Vilka arter/raser bedöms av Rk?

Rk ska granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller raser för landet.
- Arter eller raser som för detta ändamål markerats särskilt i Förteckning över Sveriges fågeltaxa. Denna återfinns på Rk:s hemsida.
- Arter i Kategori D (se nedan för definition):

dvärgsnögås, kejsargås, praktand, gulkindad kricka, buffelhuvud, kamskrake, vit pelikan, större flamingo, tatarfalk, spetsstjärtad duva, svartryggad rödstjärt, långstjärtad rosenfink, stäppsparrv, indigofink, blåtjocknäbb, praktsparrv och gulhuvad trupial. (Även snögås förs till kategori D, men bedöms av respektive rrk.)

- Övriga observationer av arter och raser som rrk hänskjuter till Rk, eller sådana som Rk på eget initiativ önskar granska.

Så rapporterar Du

All svensk fågelrapportering sker i den nätbaserade rapportdatabasen Artportalen ([http://www.art-](http://www.art-portal.se)

FOTO: LASSE OLSSON



Rallhäger *Ardeola ralloides*, Rocksjön (Sm) oktober 2014 – en av två individer som dök upp under senhösten.

[portal.se](http://www.artportal.se)). Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär och har möjlighet att ladda upp bl.a. beskrivningar, digitala bilder eller inspelningar. Respektive rrk bearbetar materialet efter behov, och genomför också granskningar av inkomna observationer. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av Rk (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A–E, enligt nedan:

- Kategori A: Spontan uppträdande taxa (arter och raser) som häckar eller påträffats minst en gång fr.o.m. år 1950, t.ex. lövsångare och klippsvala.
- Kategori B: Spontan uppträdande taxa (arter och raser) som påträffats minst en gång t.o.m. år 1949 men inte senare. Dessa arter utgörs av garfågel (1783), papegojalka (1860), strömand (senast 1893), dvärgskarv (1913) och ökenlöpare (senast 1942).
- Kategori C: Inplanterade eller förrymda taxa (arter och raser), som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige sedan länge gäller för kanadagås, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåglar

Åldersbeteckningar

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, köns mogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (till exempel 1:a vinterdräkt, 1:a sommardräkt etc.). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadulta (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, respektive äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

FOTO: STEFAN OSCARSSON



Vassångare *Locustella luscinioides*, Hjälstaviken (Upl) maj 2014.

som kan anses härröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för amerikansk kopparand och nilgås.

- Kategori D: Taxa (arter och raser) som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte förelegat visst tvivel huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, t.ex. snögås och indigofink.
- Kategori E: Taxa (arter och raser) vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (t.ex. undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet, men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd (t.ex. stripgås).

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K och så vidare. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K-fågel" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årskiftet. En individ kläckt sommaren 2013 var 1K t.o.m. 31.12 2013, men betecknas 2K fr.o.m. den 1.1 2014. Om en fågel t.ex. är 2K eller äldre, men inte säkert kan åldersbestämmas, kan den betecknas 2K+.

Notera att vi i denna rapport konsekvent använder denna förkortning med versalt K. Anledningen är att detta blir tydligare än om ett gement k används, se till exempel skillnaden mellan 1k och 1K.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter varje arts vetenskapliga namn står två talpar inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts samt hur många exemplar som anträffats av arten till och med **2013**. Det andra talparet anger samma sak, men specifikt för **2014**. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlänt till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar,

Upptäckare, rapportör, medobservatör

För de taxa som granskats av Rk gäller från och med rapportåret 2013 att observationer som publiceras förses med namnet på de personer som har skickat in fullständiga rapporter till Rk. I de fall det tydligt framgår av de rapporter som kommit in till Rk vem som varit upptäckare anges denne/dessa först. I de fall vi inte vet vem som upptäckte fågeln/fåg-larna namnges rapportörerna i bokstavsordning. Vi vill passa på att uppmana till angivande av upptäckare (även om det gäller en själv) i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det s.k. "Ölandssyndromet", dvs. en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett, i

FOTO: LARS PETERSSON



Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*, Kräckelbäcken (Dlr) 14 maj 2014.

t.ex. skäggträrna, som regel förutsätts ha anlänt tillsammans, därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, till exempel brunsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans. Detta för att de förmodas ha anlänt enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, exempelvis tärmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, t.ex. en lira, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmåga försökt uppskatta antalet.

tron att den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "inte upptäckt av undertecknad") på raritetsblanketten så undviker man att "stjäla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; under en kortare observation har kanske någon koncentrerat sig på tertialernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" som engelskt lånord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan enbart en beskrivning av tertialerna skulle innebära att rapporten är för mager för den ska kunna publiceras. Ju fler rapporter, desto fler infallsvinklar och detaljer och därmed större

chans för en rättvis bedömning från Rk:s sida. I vissa fall, där rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes. Detta för att i någon mån försöka skilja dessa observatörer åt.

De arter och observationer som behandlats av Rk har, liksom tidigare år, markerats i rapporten med röd färg på artnamnet.

Förkortningar

Några i rapporten förekommande förkortningar:

"(B)" – fågelns läte inspelat

"(DNA)" – fågelns DNA har analyserats och styrkt bestämningen

"ex." – exemplar

"(F)" – fågelns tillfredställande dokumenterad med foto

"honf." – honfärgad

"in litt." – genom korrespondens (in litteris [latin] "i ett brev")

"k:a" – kyrka

"k:n" – kommun

"N" – norr

"Nrk" – Nationella rapportkommittén

"NRM" – Naturhistoriska Riksmuseet

"O" – ost, öster

"Rk" – SOF:s raritetskommitté

"rrk" – regionala rapportkommittéer

"S" – söder

"s:n" – socken

"so. dr." – sommardräkt

"str." – sträckande

"Tk" – SOF:s taxonomiska kommitté

"V" – väster

"(V)" – fågelns tillfredställande dokumenterad med video

"vi. dr." – vinterdräkt

"†" – fågelns avliden och insamlad, efter detta tecken anges var skinnen finns förvarat

Nrk:s skribenter

Fredrik Friberg, Nils Kjellén, Peter Lindberg, Lars Lindell, Kristoffer Nilsson, Kristoffer Stighäll, Peter Strandvik, Magnus Strömberg, Martin Tjernberg och Anders Wirdheim.

Raritetskommitténs sammansättning

Magnus Corell, Aron Edman, Anders Eriksson, Alexander Hellquist, Hans Larsson, Björn Malmhagen och Mats Waern (ordf.).

Tack

Våra varmaste tack till alla rapportkommittéer och rapportörer som behandlat och delgivit oss alla de observationer som ligger till grund för årets rapport

Slutligen

Notera att alla observationer som ligger till grund för årets rapport finns tillgängliga i rapporteringssystemet, Artportalen <http://www.artportalen.se>. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

Fågelrapporteringen är sedan länge ett viktigt

FOTO: LASSE OLSSON



Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*, Björkäng (Hl) september 2014.

redskap när det gäller kunskapen om vår fågelfaunas utveckling och förändring. Med en utökad och mera detaljerad rapportering kommer den även att bli allt viktigare för både miljöövervakningen och fågelskyddet/naturvården. Rapportera därför så noggrant som möjligt, och under häckningstid gärna med häckningskriterier! Det ökar värdet på din rapport.

ANDERS WIRDHEIM

(red. Nrk)

Genvägen 4

302 40 Halmstad

anders.wirdheim@birdlife.se

MAGNUS CORELL

(red. Rk)

Bergshamra allé 109

170 77 Solna

magnus.corell@gmail.com

Fågelåret 2014

Sammanfattat av Anders Wirdheim för Nrk

Vintern 2013/14 var mild i så gott som hela landet. Det återspeglades även i fågelvärlden med ovanligt många övervintrare av arter som normalt befinner sig utanför landets gränser vintertid. I Skåne klarade sig sannolikt en ärtsångare genom hela vintern och i norr sågs ovanligt många svarthättor vid fågelmatningar i januari till mars.

I större delen av landet fortsatte det förhållandevis milda vädret, vilket innebar att även våren var tidig. Exempelvis gjordes inte mindre än fem fynd av skärfläcka på Öland redan i februari.

nomen som förde med sig förhållandevis stora antal vaktlar, kornknarrar, flodsångare och busksångare. Särskilt den sistnämnda uppträdde i aldrig tidigare skådad (snarare hörd) omfattning. Drygt 320 individer är klart mer än något tidigare år och drygt sex gånger fler än genomsnittet för åren 1990–2005.

Negativa trender

Men våren innebar inte enbart positiva nyheter. Antalet noterade praktejdrar och alförräddare ligger kvar på en mycket låg nivå, för alförräddarens del var årssumman 2014 den lägsta i modern ornitologisk tid. Orsakerna till denna tillbakagång är oklara, men förmodligen handlar det både om att ej-

FOTO: PER SMITTERBERG



Vitvingade tärnor *Chlidonias leucopterus*, Paviken (Gtl) 19 maj 2014.

Gynnsamma vårvindar

Lite längre fram på våren innebar speciella väderförhållanden ett ovanligt kraftigt uppträdande av flera arter som i huvudsak finns öster och söder om oss. Det började redan i slutet av mars med stora mängder brandkronade kungsfåglar i främst sydöstra Sverige. I mitten av maj följdes detta i södra Sverige av en av de största flyttningsvågorna av vitvingade tärnor som noterats i landet. Endast våren 1997 kan mäta sig med detta uppträdande. Invasionen ledde även till den första häckningen av arten i landet, en häckning som dock avbröts då fåglarna lämnade sitt bo med tre ägg.

Kanske var det också samma storskaliga väderfe-

dersträcket rent generellt minskat kraftigt och att de båda arktiska arterna stannar längre norrut än tidigare. Så verkar det i alla fall vara för alförräddaren, där den del av beståndet som övervintrar i östra Östersjön minskat kraftigt på senare tid.

På det negativa kontot får vi även föra upp turturduva och mindre sumphöna. Turturduvan hör till de fågelarter som minskar allra mest i Europa i stort och det avspeglas även i antalet fynd hos oss. Så sent som på 1970-talet ansågs det allmänt bland fågelskådare att arten var på väg att etablera sig som svensk häckfågel, men så blev det inte. Istället vändes en uppåtgående trend i en starkt nedåtgående, och 2014 års ca 40 ex. är det lägsta antal

som noterats på mycket länge. Då ska det ändå noteras att nästan hälften av fåglarna sågs på Öland. Utvecklingen för mindre sumphöna är påfallande lik den hos turturduva. Även för mindre sumphöna var 1970-talet ett gott årtionde i Sverige. Från 2014 finns inte ett enda godkänt fynd! Det är andra året på 2000-talet utan fynd och den nedåtgående trenden är tydlig även på längre sikt.

Vackert sommarväder

Sommaren 2014 var förhållandevis gynnsam för många häckfåglar runt om i landet. I de norra två tredjedelarna var dessutom smågnagarna tydligt på uppgång vilket visar sig i många häckningar hos fle-

FOTO: LASSE OLSSON



Rödspov av den isländska rasen *Limosa l. islandica*, Getterön (HI) oktober 2014.

ra ugglearter och ett gott år även för andra smågnagarspecialister.

Det vackra vädret under en stor del av sommaren innebar dock att det var förhållandevis dåligt med rastande vadare, och därmed även ganska få fynd av ovanligare arter. Ett undantag från den regeln gällde dock rödspovar av den isländska rasen *L. l. islandica* som under sensommar och höst nådde en ny rekordnotering hos oss.

Under hösten blev det också uppenbart att inte bara Skandinaviska halvön utan även stora delar av den ryska tundran haft gott om gnagare. Ett relativt rikligt uppträdande av unga fjällabbar tidigt på hösten följdes av ovanligt stora antal unga bredstjärta-

de labbar senare. I det sistnämnda fallet är det bara hösten 1999 som kan mäta sig i modern tid.

Höstvindar från öster

Framför allt var det längs östra Sveriges kuster som det sågs gott om labbar, men så präglades också hösten långa perioder av östliga vindar. Detta innebar naturligtvis att det var ont om andra havsfåglar, som liror och stormsvalor. Ett undantag var dock några dagar i slutet av september, då det bland annat räknades 2200 stormfåglar i Bohuslän och sågs en större lira vid Hovs hallar i Skåne den 27.

De östliga vindarna under hösten kan också ha spelat en roll för det rekordartade uppträdandet av tajgasångare i landet. Rekordet från 2013 (385 ex.) slogs, då ca 415 ex. noterades. Det är inte utan att man börjar misstänka att tajgasångaren expanderat så långt västerut i Ryssland att den kanske börjar utveckla en sydvästlig flyttningsriktning.

Däremot hade tajgasångarens släkting kungsfågelsångare en höst med förhållandevis få fynd. På lite längre sikt är kungsfågelsångarens utveckling nedåtgående, något som även noterats på Brittiska öarna.

Andra arter som uppträdde förhållandevis talrikt på hösten var spetsbergsgås, ägretthäger och stäpphök. Spetsbergsgåsen har ökat stadigt som rastare i Sverige, och hösten 2014 noterades de största flockarna hittills – närmare 900 i både Värmland och Närke under andra halvan av oktober. Ägretthägern är på väg att etablera sig som häckfågel (även om ingen häckning kunde konstateras under året), och bland annat sågs 14 ex. sträcka ut vid Falsterbo 1 oktober. Även stäpphöken är uppenbarligen på expansion i Europa, och de senaste åren har i genomsnitt drygt 140 ex. noterats per år. Det är ungefär fyra gånger fler än under 2000-talets första decennium och tio gånger fler än på 1990-talet.

Rariteter

Som framgår av det ovan skrivna kan fågelåret 2014 karaktäriseras på flera olika sätt: Den som är särskilt intresserad av rariteter utbrister kanske "Äntligen!". Två nya arter för landet påträffades, den ena har varit väntad länge, den andra i ett par år. Kaspisk pipare är sedan tidigare påträffad i några av våra grannländer, men förstafyndet i Sverige lät vänta på sig i många år. Å andra sidan blev det två fynd när det väl lossnade. Den andra nya arten var prärietrana. Även den har de allra senaste åren setts i våra grannländer, och möjligen har det handlat om en och samma individ som turnerat runt efter att ha kommit över Atlanten från Nordamerika.

Utropet "Äntligen!" skulle också kunna tillämpas på en rad fågelarter som tidigare är påträffade i Sverige, men där inget fynd gjorts under lång tid – förrän just 2014. Det gäller rosentärna (ett fynd tidigare, 1949), rostsparv (ett fynd, 1967), svartand (två fynd tidigare, senast 1997) och kanske framför allt mellanspett (häckfågel till 1982, senaste fyndet 1994). Båda de sistnämnda sågs med två individer under året. Kanske kan de båda mellanspettarna ses som ett förebud om en återinvandring? Arten expanderar nämligen såväl söder som öster om oss.

Ytterligare mumma för den raritetssugne var landets andra observation av knölsvärta (tillika den första som kunde bestämmas i fält), landets andra

Nytt och gammalt i rapporten

I årets rapport finns tabeller för knappt 20 arter. Dessa tabeller är en nyhet och visar utvecklingen för arterna från 1950 fram till idag. För varje årtionde, liksom för femårsperioden 2010–14, har det räknats fram ett genomsnitt av antalet observerade exemplar per år. Som jämförelse anges även antalet individer under 2014.

Likt tidigare år anges även de olika arternas status i den svenska rödlistan. Notera dock att de symboler som anges är de som fanns i den svenska rödlistan till och med 2014. En ny rödlista har presenterats därefter, men då denna rapport behandlar 2014, är det den då gällande listningen som tillämpas.

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N



Mellanspett *Dendrocopos medius*, Lummelunda (Gtl) december 2014. Den relativt begränsade röda hättan, som inte når ner mot nacken, visar att fågeln är en hona.

fynd av svartbrynad albatross, tredje av kolymasnäppa och svarthuvad trut samt fjärde av svartvingad glada, dvärglärka och blåtrast.

Liksom förra gången det begav sig (2012) sågs knölsvärten på Utlängan i Blekinge. Förra gången hittades fågeln på bild i efterhand, men denna gång sågs den alltså i fält. När det gäller svartbrynad albatross kanske den minnesgode tänker att denna art ju turnerade runt i Laholmsbukten både 2001 och 2004, och att det därför redan finns två fynd. I rapporten från Raritetskommittén anges dock att det bara gjorts ett tidigare fynd, vilket bygger på Rk:s bedömning i *Fågelåret 2004* att det rörde sig om samma individ 2001 och 2004.

Rödlista

Fågelrapporteringen blir allt viktigare när det gäller att hålla koll på hotade eller sårbara arters bestånd i vårt land. Därför anger vi numera kategorisering enligt den svenska rödlistan (2005). Denna anges, i förekommande fall, i rött efter artnamnet enligt nedanstående lista:

- RE** Nationellt utdöd
- CR** Akut hotad
- EN** Starkt hotad
- VU** Sårbar
- NT** Nära hotad

Knölsvan *Cygnus olor*

Extremt höga antal i Tåkern i år igen! Det högsta antalet under Tåkerns fältstations organiserade räkningar blev 4160 ex. 16.8 (Tåkerns fältstation) vilket troligen är det högsta antalet sedan de organiserade räkningarna startade. Även den 17.7 och den 13.9 räknades till över 3000 ex.

Häckningar i Norrlands inland är ovanliga. Därför kan följande förtjäna särskilt omnämnande:

Jmt: 2 ad. ruvande Ammerån (mynningen), Indalsälven, Ragunda 29.3–14.7 (Trond Sørhuus, Stefan Wikander, Henrik Roos m.fl.). Sannolikt misslyckades paret till följd av förändringar i vattenståndet.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Mindre sångsvanen uppges ha en minskande trend i vinterkvarteren i Västeuropa, men någon tydlig tendens i den riktningen kan inte utläsas ur det svenska fyndmaterialet. Däremot verkar den tidigare läggas sitt vårsträck och det görs numera även åtskilliga vinterfynd. Arten ser också ut att uppträda längre norrut i landet under höststräcket än tidigare. Några fynd av lite mera anmärkningsvärd karaktär redovisas:

Sk: Vid Finjasjöns fågeltorn ansamlades en större flock från mitten av oktober månad och 18.10 räknades 430 ex. (August Thomasson)!

Hls: 14 ex. str. Holm, Saltvik, Hudiksvall 15.10 (Enar Sahlin). Fynd under hösten är ovanliga och en så stor flock som 14 individer har aldrig tidigare noterats (rrk Hls).

Nb: 16 ad. str. NO Grytstigen, Hertsö Lund, Hertsön 11.6 (Rolf G Gustafsson). Största antalet som hittills noterats i Nb.

(ANDERS WIRDHEIM)

Sädgås *Anser fabalis* NT

Sädgåsens svenska bestånd är mycket svårt att uppskatta. Antalet rapporter under häckningstid är litet, och arten är svårinventerad. Den senaste uppskattningen av det totala beståndet hamnade på 850 par (Ottoosson & Ottvall 2012). I den rapporten från Svensk Fågeltaxering 2014 sägs följande: "Genom standardrutterna kan också en sommatrend beräknas och trots det lilla materialet visar denna på en signifikant minskning sedan 1998. Antalet inräknade fåglar per år är som sagt litet, men med tanke på den goda täckningen av standardrutter i norra Sverige numera, menar vi att trenden ändå är värd att beakta" (Green & Lindström 2015). Rapporter från häckningstid:

Dlr: Ingen konstaterad häckning men under häckningstid följande: Max 60 ex. Översjökölen, Älvdalen 19.5–13.7 (Fredrik Enoksson, Gunnar Bäck m.fl.).

Hls: Noterbart att inget fynd som tyder på häckning gjordes under 2014 (rrk Hls).

Hjd: Fynd under häckningstid: 3 ex. Grönvålen 18.6 (Ola Erlandsson).

Jmt: 7 ad. + 6 pull Hotagens naturreservat 8.7. Första rapporten på fem år gällande häckning (rrk Jmt).

Nb: Inga rapporter med häckningskriterier, även om en familj i Torikkavuoma, S Antis, i början av augusti kan verka misstänkt. Ej heller några observationer mellan den 1.6–4.8, vilket är anmärkningsvärt, men kanske säger mer om hur svårsedd arten är under sommaren. Om det beror på att de gömmer sig, eller inte finns i landskapet, låter vi vara osagt (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Såväl vår som höst har antalet rastande spetsbergsgäss en tydligt stigande trend. Arten har ökat kraftigt i antal som häckfågel på Svalbard, så kraftigt att populationen anses skada såväl växtligheten på Svalbard som grödor i vinterkvarteren på kontinenten samt på rastplatser i Norge och Danmark. Därför har fyra länder beslutat om ett program som syftar till att tämligen kraftigt decimera denna population. Möjligen kan ett ökat jakttryck i Norge och Danmark innebära att flyttande gäss väljer en östligare bana och därmed rastar i Sverige i betydligt större omfattning än tidigare. Några exempel på det ökade uppträdandet:

Sm: 161 ex. Sommarsäte Södra Ljunga 21.2–5.3 (Kristen Wahlström, Kerstin & Roger Karlsson m.fl.) är den med råge högsta noteringen hittills i Kronobergs län.

Nrk: Vår: 224 ex. rast. Tysslingen 9.3 (Lennart Eriksson). 520 ex. Kvismaren 11.3 (Ola Strand). Höst: 880 ex. rast. Södra tornet, Tysslingen 18.10 (Ove Pettersson, Tord Sundström). 200 ex. Fornskinnåkrarna, Kvismaren 28.10 (Kent Larsson). Flocken i Tysslingen 18.10 bör vara den största ansamling som noterats i landet.

Upl: Det summerade antalet för vårperioden gav en högsta dagssumma på 223 ex. 22.3. Tas hänsyn till observerade gäss under angränsande dagar på platser som ej besöktes denna dag erhålls en bedömd topp av observerade gäss på ca 270 ex. dagarna omkring 29.3. Detta är rekord för vårperioden. Den bedömda toppen under hösten var ca 450 ex. dagarna omkring 29.10. Denna summa tangerar så när det tidigare rekordet (= ca 470 ex. år 2012). Även under hösten håller den stigande trenden i sig (rrk Upl).

Vrm: Som mest 868 ex. Segerstadsområdet 20–29.10 (Dan Mangsbo m.fl.). Det är en ansamling av arten som saknar motsvarighet i historien och som dessutom utgör det näst högsta antal som noterats i Sverige!

Vb: Uppskattningsvis noterades minst 80 individer under vårflyttningen vilket är ett förhållandevis högt antal för landskapet (rrk Vb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bläsgås *Anser albifrons*

Även bläsgåsen tenderar att öka i uppträdande i Sverige och ses numera regelbundet i ganska stora flockar även norr om de traditionella rastplatserna i Sydsverige, där det främst i Skåne handlar om tiotusentals fåglar. Särskilt när det gäller höststräcket spelar säkert rådande väderförhållanden in: Normalt går merparten av höststräcket av bläsgäss söder om Östersjön, men under perioder med stabila ostvindar väljer sannolikt flera flockar en nordligare bana. Några exempel på uppträdandet under året:

Sm: 449 str. SV under två timmar över Växjö 5.10 (Thomas Lundqvist, Johannes Rydström). Under samma tid passerade även ca 700 obestämda gäss.

Nrk: 139 rast. Kvismaren 25.2 (Magnus Friberg). 238 rast. Gymninge, Tysslingen 3.4 (Joakim Johansson).

Upl: Total ca 270 rast. 23.3. Detta är det högsta värdet för vårtoppen under de senaste sju åren. På hösten totalt som mest ca 325 ex. 16.10. Denna topp ligger högt över det tidigare högsta värdet under de senaste sju åren (rrk Upl).

Övrigt:

Ly lpm: 1 ex. Västra Örträsk, Örträsk 13.4 (Ulf Ricklund, Per Hansson). 1 ex. Örnäsviken 23.4 (Bernt-Erik Nordenström). 1 2K Skibbiken 15.5 (Bernt-Erik Nordenström). Tionde till tolfte fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Anser albifrons flavirostris (36/61 – 1/1)

Vrm: 1 1K Segerstadsområdet 25–29.10 (F) (Dan Mangsbo m.fl.).

Tillägg 2012:

Upl: 1 ad. Hjälstaviken 13.4 (F) (Jonas Melin).

De tidigaste höstfynden av rasen ligger runt den 20 oktober, och flera fynd har gjorts under de sista dagarna i månaden. Endast 14 av totalt 61 åldersbestämda svenska individer har varit ungfåglar (1K höst–2K vår) – säkerligen därför att de är lättare att förbise.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Fjällgås *Anser erythropus* CR

Nedgången i den svenska populationen från 2013 och 2014 märks tydligt i rapportflödet under året. Anledningen till minskningen anges av Projekt Fjällgås vara det höga predationstrycket från bland annat havsörn och räv i kombination med mänsk-

lig störning i häckningsområdet under 2012 och 2013. Populationen är liten, vilket gör den mycket sårbar för några dåliga år. Projekt Fjällgås anger dock att en återhämtning skedde under 2014 med låg dödlighet under sommaren och, under rådande förhållanden, en hyfsad reproduktion med elva flygga ungar fördelade på tre kullar. Den totala populationsstorleken skattades till ca 55 fåglar under hösten 2014 vilket inkluderar utsättningsfåglar från tidigare år som anslutit sig till den vilda populationen.

Under sommaren satte projektet ut 55 fåglar i häckningsområdet i Norrbotten (14 2K, dvs. fjolårsungar, och 41 1K), och många av fjällgåsrappor-

FOTO: ANDERS WIRDHEIM



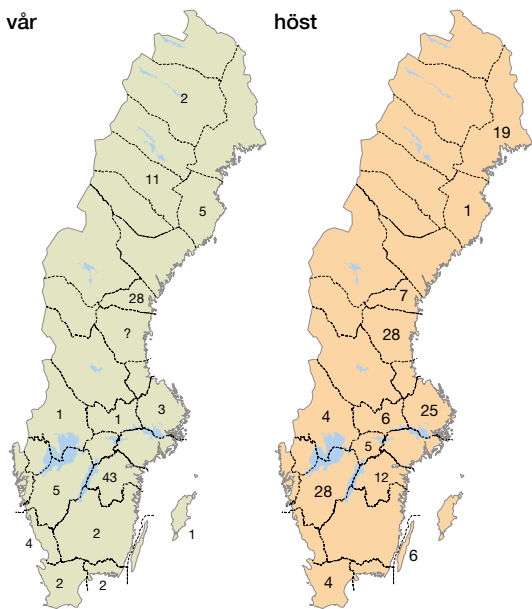
Fjällgäss *Anser erythropus* rastande på Trönninge ångar (HI) 11 april 2014.

terna under hösten 2014 gäller dessa fåglar. De utsättningsfåglar som inte följde de vilda fjällgässen sågs ofta med andra gåsarter under höststräcket, och flera av dessa fjällgäss dök därmed upp på andra rastplatser än de kända och traditionella fjällgäslokalerna, vilket skapat en mer spridd fyndbild än normalt. Många av dessa platser är välbesökta fågellokalerna, och dessa fåglar blev frekventerat rapporterade under hösten. Detta kan ge ett intryck av att antalet fjällgäss ökat dramatiskt men så är inte fallet.

Hudiksvallsområdet sticker som vanligt ut som med höga och stabila antal. Denna udda rast- och ruggningsplats har visat sig mycket viktig för den svenska populationen, då den erbjuder goda fö-

vår

höst



Fynd av fjällgås *Anser erythropus* nedanför häckningsområdet i Sverige vår (apr–jun) och höst (jul–nov) 2014.

dosöksmiljöer i anknytning till den stadsnära sjön Lillfjärden. Vid Lillfjärden har de vilda fjällgässen, liksom stora antal av andra vilda gäss, lärt sig att människor är ofarliga vilket indirekt skapat en ”frizon” från mänsklig störning.

Projekt Fjällgås vill gärna se en uppräkning bland svenska rapportörer vad gäller färgringar. Det är endast ett fåtal rapporter som följs av information kring ringstatus på de sedda fjällgässen. En kort mening om ringstatus är känd eller okänd i kommentarsfältet i Artportalen är mycket betydelsefull för att kunna följa den svenska fjällgåspopulationen och all information är av värde. De som vill kunna följa rapporter av den sedda, individuellt märkta, gåsen kan rapportera på www.geese.org där databasen håller alla ringmärkta fjällgäss. Det går också bra att rapportera direkt till projektet. Rastlokaler utanför Hudiksvall med fler än 25 ex.:

Upl: 25 ex. Hjälsstaviken 13.10 (Hasse Ivarsson)

Mpd: Max 28 ex. norra Alnön 20.4–17.5 (Håkan Sundin, Christer Andersson, Mattias Edman m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Prutgås *Branta bernicla*

Hjd: 36 ex. Storsjö 13.10 (Kent Moén, Marlene Åslund, Bert-Ivan Mattsson m.fl.). Tredje fyndet i Härjedalen.

Jmt: 1 ex. rast. Ösa, Ås 25.9 (Christer Pålsson, Ulla Henriksson). 5 ex. Gevågsstranden, Gevåg, Ragunda 17.10 (Joakim Wallström). Åttonde till nionde fyndet i Jämtland. Senast prutgås skymtades i landskapet var 2010.

Fynden kan kopplas ihop med ett relativt gott uppträdande i övriga Sverige under september–oktober. Av foton i Artportalen att döma så handlar åtminstone fyndet vid Storsjö och troligen också den vid Ås om mörkbukig prutgås (nominatrasen *bernicla*).

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd av rasen:

Branta bernicla hrota ”Ljusbukig prutgås”

Det finns en svag tendens till att antalet fynd av ljusbukiga prutgäss minskar i Sverige. Samtidigt är variationerna mellan åren mycket stora, främst orsakade av att det en del år dykt upp större höstflockar längs västkusten. Det handlar då om flockar som kommit något ur kurs på väg mellan Norge och rastplatser på norra Jylland. Årets resultat blev blygsamma 34 ex. (och kan dessutom innefatta några dubbelräkningar). Individerna fördelas på 14 under våren, 15 på hösten och 5 under vintermånaderna januari och december. Landskapsvis fördelning: Sk (10), Bl (4), Sm (2), Öl (7), Hl (7), Boh (5) och Ög (1).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Branta bernicla nigricans

”Svartbukig prutgås” (163/170 – 7/7)

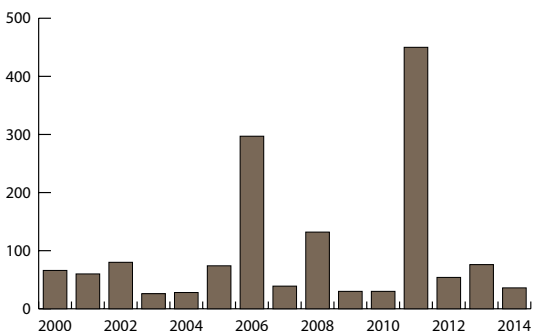
Totalt troligen sju individer. Antalet observationer varierar mellan åren, vilket sannolikt främst förklaras av att det kan vara svårt att hitta svartbukiga prutgäss i flockar med nominatrasen. Under året sågs 5 ex. på våren och 2 ex. på hösten.

Sk: 1 ex. sträckande med prutgäss på morgonen vid Habo ljun 22.5 (Lars Nilsson), 1 ex. str. Simrishamn hamn 13.10 (Mårten Müller och Magnus Ullman) och 1 ex. str. Simrishamn hamn 15.10 (Hans Larsson och Mårten Müller).

Bl: 1 ad. Lindö udde 19.5 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ad. str. O Lindö udde 22.5 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ad. str. O Lindö udde 23.5 (F) (Fredrik Lennartsson).

Öl: 1 ad. str. N Beijershamn – Sandviks fiskehamn 25.5 (Mats Waern, Tobias Berger).

(ANDERS WIRDHEIM)



Fynd av ljusbukig prutgås *Branta b. hrota* i Sverige 2000–2014.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Vitkindade gåsen utveckling som häckfågel är intressant att följa. I de delar av landet där den etablerade sig tidigt (under 1900-talets avslutande årtionden) har utvecklingen stagnerat eller rent av väntat i en nedgång. I övriga delar av landet fortsätter expansionen, här exemplifierat av Göteborgs skärgård och flera landskap i mellersta och norra Sverige:

Gbg: Minst 477 par, med största kolonin på Buskär, 134 par (Gösta Olofsson m.fl.). Efter ett imponerande inventeringsarbete i södra skärgården kan beståndet uppskattas med över 100 procent. Men då innehåller summan alltså nästan enbart södra skärgårdens gäss.

Dlr: Häckningar: Minst 2 par Insjön, Leksand (Staf-

den, Njurunda 11.5 (Mats Axbrink, Ingemar Marklund). 8 ad. med 3 pull Klampenborgs NR, Njurunda 16.7 (Rode Nordin, Birgitta Chorell, Carina Svedin).

Äng: Intressant att följa den expansion av rastande vitkindade gäss som ses i allt större antal kring Idbyfjärden och vid den nyligen upptäckta rastplatsen vid Täfteå. Man kan förmoda att dessa gäss utgörs av de längs bl.a. Grundsundakusten häckande gässen, och därmed också på expansionen av antalet häckande fåglar.

Vb: Häckningar: 14 konstaterade häckningar varav alla förutom en gjordes i de södra kustbandet. Utöver de konstaterade häckningarna rapporterades 8 par i lämplig häckningsmiljö. Artens expansion fortsätter i landskapet och under de senaste åren har mer än tio häckningar rapporterats årligen.

FOTO: LASSE OLSSON



Rödhalsad gås *Branta ruficollis* rastande med vitkindade gäss *Branta leucopsis* på Getterön (HI) april 2014.

fan Müller, Richard Holmqvist, Conny Trogen). 2 par Halvågsholmen i N. Barken, Smedjebacken (Torbjörn Jansson, Jonas Forsman). 2 par Hinderön, Gesundasundet, Mora (Bror Markus). Enligt uppgift ska häckningar ha skett här de senaste 4–5 åren.

Gstr: Efter etableringen i Gävle skärgård under slutet av 1970-talet konsoliderade arten efter hand ställningarna med förtätad population och spridning längs hela gästrikusten. Antalet häckfåglar tycks småningom planat ut på en nivå kring eller strax över ett hundra par, för att faktiskt sedan troligen ha minskat till en aktuell numerär på strax under 100 par.

Mpd: Observerad i ungefär samma omfattning som de senaste åren i den norra och mellersta delen av Medelpads kustområde. Från den södra delen (där färre häckningsfynd görs) finns detta år två fynd: 2 par Glon, Björköfjär-

Jmt: Endast ca 10–15 ungpullar rapporterades, men flera rapportörer har tyvärr låtit bli att notera antalet ungar i större flockar med en blandning av unga och gamla gäss. Flera rapporter om flockar på ca 400–500 ex. under hösten vittnar troligen bättre om populationens numerär i Storsjön. Notabelt är att en ungpull rapporterades i Ströms Vattudal, närmare bestämt vid Vedjeön.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rödhalsad gås *Branta ruficollis*

Uppskattningsvis knappt 20 ex. fördelade på 1 under vintern, 5 under våren och 12–13 på hösten. Fågeln från Skåne i februari bedöms vara samma individ som senare sågs i landskapet i mars och som två dagar senare dök upp på Visingsö och ytterli-

gare lite senare i Östergötland. Även fynden från Hjälstaviken och Kvismaren under hösten kan gälla samma individ.

Sk: Sex fynd av 8 ex. under året fördelade sig på tre fynd av 3 ex. under våren och tre fynd av 5 ex. under hösten. 1 2K rastade tillsammans med vitkindade gäss vid Ribersborg 19.2 (Jesper Hansson, Janne Dahlén, Lars Silow m.fl.), 1 ex. str. S vid Lomma S på morgonen 20.3 (Lars Nilsson och Per Olof Lippe) och sågs senare sträcka norrut igen vid Helikopterplattan (Magnus Ösmark), 1 ex. str. O Krankesjön 8.5 (Nils Kjellén), 3 ex. str. S Sandhammaren 1.10 (Sven Splittorff, Gert Ljugqvist, Janne Knutsson m.fl.), 1 ex. str. S Friseboda 23.10 (Jan Linder) och upptäcktes i efterhand i fotoskörden. Slutligen 1 ex. Knösen–Knävången, Falsterbonäset 30.10–3.11 (Stephen Menzie, Björn Malmhagen m.fl.).

Sm: 1 ex. Erstadkärret, Visingsö, 22.3–2.4 (Martin Widén, Rüdiger Kasche m.fl.). 1 ex. str. S Tjärhovet, Kalmar 5.10 (Harald Persson).

Bl: 1 ex. str. O Lindö udde 22.5 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ex. str. SV Hanö 15.10 (Thomas Nilsson).

Öl: 1 ex. str. N Ottenby – Össby – Sebybadet – Segerstads fyr 18.5 (Lars Andersson, Jörgen Fritzson, Christian Cederroth m.fl.). 1 ex. str. SV Stationsträdgården, Ottenby 1.10 (Tobias Lilja Nordin, Bertil Breife m.fl.). 1 ex. str. SV Skärlovns hamn 2.10 (Leif Dahlgren). 1 ex. str. SV Bjärby – Ottenby 13–14.10 (Anders Waldenström, Liselotte Wetterstrand Waldenström, Magnus Hallgren m.fl.).

Gtl: 1 ex. Jaupu 12–13.4 (Björn Wester, Lars Hellström, Lars-Erik Broman). 1 ex. Mafridsområdet 2.10 (Olof Armini). 1 ad. Aurriw 4.10 (Måns Grundsten, Mattias Gerdin, Johan Ställberg).

Hl: 1 2K Getteröns naturreservat 15.4–5.5 (Ronny Falberg m.fl.) och 1 2K rast. Båtafjorden 18.4 (Lena Dahlkvist, Dan Larsson, Mikael Larsson). Bedöms gälla en och samma individ.

Ög: 1 ex. med vitkindade gäss vid Tycklingen, Vadstena 2–8.4 (Christer Beijer m.fl.). Samma individ fanns dessförinnan under en längre tid på Visingsö, Småland.

Nrk: 1 ad. Västra rakan, Kvismaren 13–14.10 (Anders Zetterman, Marianne Johansson m.fl.). Andra fyndet i Nrk.

Upl: 1 ex. rast. Hjälstaviken 14.9–3.10.

(ANDERS WIRDHEIM)

Nilgås *Alopochen aegyptica*

Efter en tydlig ökning av antalet fynd i början av 2000-talet har årssummorna varit tydligt lägre de senaste åren. En rimlig förklaring till minskningen är ökad skydds jakt på arten i Västeuropa. Nilgåsen är införd från Afrika och betraktas i de flesta länder som invasiv.

Sk: Åtskilliga fynd spridda från januari till december. Det är svårt att avgöra antalet inblandade individer men be-

dömningen är åtta fynd av totalt 8 ex. under året. Tydlig västlig tyngdpunkt.

Hl: Fynd vid åtta lokaler från Lagaöset, Laholm i syd till Apelviken, Varberg i norr. Sannolikt rör samtliga observationer samma kringstrykande par. Vid Trottabergs våtmark stannade paret två veckor i början av maj och parning observerades, någon häckning genomfördes dock aldrig (rrk Hl).

Boh: 2 ad. Blekingeskäret, Kalvöfjorden, Orust 29.5 (Stefan Olsson). Sjätte fyndet i Boh.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rostand *Tadorna ferruginea*

Ursprunget för fynden är, som vanligt, mycket svårt att reda ut. Rrk Sk beskriver situationen på ett ta-

FOTO: LASSE OLSSON



Roständer *Tadorna ferruginea*, Utterös (Hl) 3 juli 2014.

lande sätt: ”En av fåglarna i 26-flocken bar på ringar, men fotografier till trots har ringens ursprung ännu inte klarlagts. Fynd från Baltikum och Finland tyder möjligen på osligt inflöde denna sommar, men samtidigt finns stora mängder roständer på närmre håll i t.ex. Tyskland, som ensamt – enligt nya skattningar – hyser över 1000 roständer. Sverige i övrigt begåvades inte med särskilt många fynd detta år. Frågan om ursprung och spontanitet fortsätter således att gäcka oss ornitologer, men vilda roständer är sannolikt en utomordentligt förstklassig raritet i Sverige.”

Sk: 1 ex. Skanörs revlar 10.6 (Mikael Olofsson), 26 ex. str. V Revet, Simrishamn 28.6 (David Erterius, Hans

Larsson), 7 ex. rast. Sandön, Utvälinge 21.7 (Håkan Johansson m.fl.), 1 ex. rast. Skillinge–Örnahusen 27.7–11.8 (Erik Sjögren, Emil Lunddahl m.fl.) samt 1 ex. Furuboda 9-11.11 (Greger Flyckt m.fl.)

Öl: 1 ex. Sandvik, Ottenby 7–9.7 (Jan Tranderyd, Viktor Eriksson, Inger Svensson m.fl.).

Hl: 2 ex. (ett par) Utterros, Tvååker 3.7 (Magnus Jäderblad m.fl.). 1 ex. rast. Utterros, Tvååker 21.7 (Magnus Jäderblad m.fl.).

Vg: 30 ex. Sydkullen, Hullsjön 27.6 (Frank Lärk). Sannolikt samma flock sågs dagen därpå i Skåne.

Nb: 4 ex. Sträckande V Fågeltornet, strandängarna, Kalix 14.7 (Joachim Grohp). Femte fyndet i Nb.

(ANDERS WIRDHEIM)

dersson, Göran Ericson). Bilder på fåglarna visar att det rörde sig om åtminstone två olika individer.

(ANDERS WIRDHEIM)

Snatterand *Anser strepera*

Sedan ett par årtionden sprider sig snatteranden och ökar som häckfågel i Sverige. När Svensk fågelatlas genomförde 1973–84 fanns ingen konstaterad häckning norr om Uppland, och på 1990-talet uppskattades den totala populationen till mellan 400 och 800 par. Den senaste nationella uppskattningen anger 1600 par (Ottosson & Ottvall 2012). Allt större flockar med ruggande fåglar ses också på lämpliga lokaler under sommaren, vilket även det

FOTO: GÖRAN SNYGG



Amerikansk bläsand *Anas americana*, hanne tillsammans med bläsandhona *Anas penelope*, Busör (Hl) 12 april 2014.

Amerikansk bläsand *Anas americana*

(85/86 – 2/2)

Efter nio fynd under 2013 blev det bara två (möjligent) fynd detta år, märkligt nog samtliga i södra delen av Halland.

Hl: 1 hanne rastande Påarp 8.4 (Anders Olovsson, Christopher Gullander m.fl.). 1 hanne rastande Busör 12–16.4 (Fredrik Blomqvist, Anders Olovsson, Tommie Fagerberg m.fl.). 1 hanne rast. Påarp 4.5 (Marcus An-

indikerar ett växande bestånd. Här redovisas några exempel på expansionen.

Sk: Säkra häckningar från sju lokaler (ca 10 kullar om ca 73 pulli). Häckningsindiciet på ytterligare 38 lokaler (rrk Sk).

Nrk: I Kvismaren visade våtmarksinventeringen att 53 par häckade i området. Uppskattningsvis häckar uppåt 150 par totalt i landskapet (rrk Nrk).

Dlr: Häckning: En hona med 10 ungar, Hälla Hovran,

Tabell 1. Genomsnittligt antal amerikanska bläsänder *Anas americana* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0,1	0,4	0,6	2,9	3,6	2,6	2

Hedemora 1.7 (Berndt Söderlund). Andra konstaterade häckningen i Dlr (rrk Dlr).

Gstr: Arten är sedan länge etablerad efter gästrikedkusten med en population på sannolikt nu överstigande 50 par (rrk *Gstr*).

Hls: Antalet par verkar nu öka stadigt på Ålsjön där den nu är en säker häckare (rrk *Hls*).

Vb: Häckning: 1 hona med 6 pull Golfbyn, Norrmjöle 26.6 (Ulf Skjällberg. Därutöver finns rapporter om en möjlig häckning. Trots en markant ökning i södra Sverige är häckningar av snatterand fortfarande ovanliga i landskapet. Årets häckning blev den första konstaterade utanför Umeälvens delta, där det sedan tidigare finns fyra konstaterade (rrk *Vb*).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gtl: 1 hane Faluddens fyr 20–26.4 (Mikael Wänskä, Jörgen Pettersson, Arne Pettersson m.fl.).

Hl: 1 hane rast. Påarp 6.4 (Börje Andersson m.fl.). 1 hane Himleåns mynning, Getterön 25.4–5.5 (Stefan Johansson m.fl.). 2 hannar Getteröns naturreservat 6–8.5 (Kent Andersson, Mikael Nord, Lars Rejmell m.fl.).

Boh: 1 hane Hälkedalskilen, Strömstad 21–22 april (Martin Kvarnbäck m.fl.). Bohusläns sjätte fynd.

Vg: 1 hane rast. Vadboden, Hornborgasjön 5–10.4 (Paul Cook m.fl.).

Dls: 1 hane Vik, Hästefjordsområdet, Vänersborg 12–13.4 (Per Undeland, Ulf Lindell, Börje Broström m.fl.).

Nrk: 1 ex. Vålakärren, Vibysjön 9–20.4 (Kent Larsson, Tage Carlsson m.fl.).

Upl: 1 hane rast. Ströms mad, Fysingen 9–11.4 (Tom-

FOTO: LARS PETERSSON



Snatteränder *Anas strepera* Trönninge ängar (Hl) 24 mars 2014.

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Med reservation för dubbelräkningar (fåglar som rört sig mellan olika lokaler) blev det tolv fynd av totalt 13 ex. under året, samtliga i april och maj. Detta är i nivå med tidigare år under 2000-talet (Tab 2). Inflödet till landet 2014 verkar ha skett i två vågor med en i början av april (5–6.4) och en runt 20.4.

Bl: 1 hane Torhamns udde 6.4 (F) (Kenny Nordström, Paul Andersson m.fl.).

my Eriksson m.fl.). 1 hane Ledskärsviken 27.4 (Olle Thyrestam, m.fl.).

Gstr: 1 hane rast. Mårdängsjön 19–20.4 (Bengt Nyström m.fl.). Fågeln från Mårdängsjön utgör landskapets tredje och lokalens andra fynd av arten. Alla tre fynden ligger datummässigt väl samlat inom en tvåveckorsperiod i skiftet april–maj.

Jmt: 1 hane rast. Öjsjön, Öjsjömyrarnas naturreservat 17.5 (Christer Pålsson, Hans Grundahl). Jämtlands tredje fynd. Senast arten sågs var 2010.

Tabell 2. Genomsnittligt antal amerikanska krickor *Anas carolinensis* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,1	0	1,1	2,1	7,0	14	14	13

Lu lpm: 1 2K+ hanne rast. Akkats kraftstn. 18.5 (Kjell Wägberg, Sonja Kuoljok m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Stjärtand *Anas acuta* NT

Stjärtanden har minskat i antal som häckfågel i Sverige och det verkar numera vara ovanligt med häckningar utanför fjällkedjan och den norra fjärdedelen av landet. Den senaste uppskattningen av beståndet lyder på 820 par, varav cirka 75 procent i Norrbotten och Lappland (Ottosson & Ottvall 2012).

Häckningar:

Sk: Inga uppgifter som tyder på häckning.

Öl: Inga konstaterade häckningar i år men enstaka fåglar är sedda under hela sommaren.

13.7 (Stefan Karlsson, Krister Håkansson). 1 häckning (6 ungar) Kyrktjärn, Storsjö 26.7 (Andreas Thunarf, Fredrik Thunarf).

Jmt: Endast två fynd som tyder på häckning rapporterades – ett i Stekenjokkområdet och ett i Ännsjön, där ungar observerades i mitten av juli (rrk Jmt).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartand *Anas rubripes* (2/2 – 2/2)

Sk: 1 hanne Dagshög 9.11–31.12 (F) (Olof Jönsson, Mårten Müller).

Vstm: 1 hanne Frövisjön 27–28.5 (F) (Stefan Risberg, Thomas Tiger).

Med ens fördubblades antalet fynd av denna nordamerikanska and. Skånefågel fanns kvar på lokalen

FOTO: STEFAN JOHANSSON



Svartand *Anas rubripes*, hanne tillsammans med gräsänder *Anas platyrhynchos*, Rammsjö (Sk) 11 november 2014.

Sthm: Något så ovanligt som konstaterad häckning – en hona på bo med ägg vid Grän. Den första häckningen i Stockholm på tolv år.

Upl: En lyckad häckning är rapporterad från Björns skärgård (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson). Dessutom observerades 1 hona i lämplig miljö i Söderskärgården, Blidö 8.6 (Anders Haglund, Fingal Gyllang).

Dlr: 7 pulli Översjökölen, Älvdalen 2.6–9.7 (Torbjörn Jansson m.fl.). 4 1K och 1 ad. hona Gammelsättertjärnen, Nipfjället, Älvdalen 17.7 (Mikael Grantén).

Nb: Två säkra häckningar och tolv rapporter med lågt häckningsindicium. Samtliga i Luleå- och Piteå kommun, förutom en av häckningarna som ägde rum i Pajala kommun.

Hjd: 1 häckning (10 ungar) Stortjärnen, Flatruet 30.6–

långt in på 2015. De två tidigare noteringarna avser en novemberfågel i Skåne 1973 och en fågel som sågs i skiftet maj/juni i Västerbotten 1997. Svartand ses närmast årligen på Brittiska öarna, men det handlar sannolikt ofta om samma återvändande individer. Arten har där vid flera tillfällen häckat med gräsänder och producerat hybrider. På Azorerna tycks en mer eller mindre stabil hybridpopulation ha etablerat sig på ön Flores (Campbell 2014). Arten är däremot mycket ovanlig i Skandinavien, med ett fynd i Finland och tre i Norge. Danmark saknar fynd. I Norge finns det även två fynd av hybrider mellan svartand och gräsand.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Årta *Anas querquedula* VU

Även årtan är fåtalig som häckfågel i Sverige. Den senaste uppskattningen av antalet par hamnar på cirka 600 (Ottosson & Ottvall 2012), men till skillnad från hos stjärtanden syns ingen tydlig trend. Från de flesta rapportområden finns uppgifter om par under häckningstid, men de konstaterade häckningarna är få:

Sk: De säkerställda häckningarna fortsätter att vara få till antalet. Ungfågelskullar noterades på två platser: 13 pulli Hjularöds våtmark 6–10.7 (Jens Morin) och 4 1K Klingavälsåns utlopp 17.7 (Jens Morin). Därtill rapporteras en hane och ruvande hona från Björkadammen, Bunkeflostrand 10.6 (Christel Stenberg). Häckningsin-

FOTO: NICLAS AHLBERG



Årta *Anas querquedula* 1K, Paviken (Gtl) 9 juli 2014.

dicier finns från ytterliggare drygt 20 lokaler, vilket är i linje med närmast föregående år men lågt i ett något längre perspektiv.

Sm: En häckning finns rapporterad från Mellby kyrkmosse, Eksjö (Fredrik Solgesjö), faktiskt den första säkert konstaterade häckningen i länet sedan 2003.

Öl: 2 pull Görans dämme, Hulterstad 29.5 (Johan Andresén, Tommy Carlström, Johan Löwhagen m.fl.). 6 1K pulli/nyligen flygga Norra hamnen, Mellbyör 10.7 (Robert Lager, Anders Kling, Jon Sund).

Hl: En konstaterad häckning vid Stråvalla strand under året.

Vg: Vid Hornborgasjön sågs två kullar (3+10 pulli) och ett par visade avledningsbeteende. Dessutom en kull om tre ungar vid Sjötorpasjön och vid Sandbetet höll minst 2 par revir utan konstaterad häckning.

Ög: Uppskattningsvis häckar 25–50 par i landskapet, vilket är samma siffra som i fjol. Dock är trenden vikande. I Tåkern häckar till exempel färre än 10 par och 2013 konstaterades ynka 7 par häcka i sjön.

Upl: En häckning konstaterades i Björns skärgård, misslyckad dock, 20.6 (Ulrik Lötberg, ars Gustavsson). Troligen häckade 6–8 par vid Hjälsstaviken baserat på observerade par 27.4 (Mikael Malmaeus, Ingemar Johansson) och senare räknade hannar 1/6 (Pekka Westin). Häckningsindicierna finns också från Vendelsjön och Tegelsmora Kyrksjö. En grov uppskattning av antalet häckande par i Upplands rapportområde blir 15–25 par.

Övrigt:

Ås lpm: 1 hane Vojmåbron, Bäsksele 26.4 (Isak Vahlström, Håkan Rune, Inga Olofsson). 2 i par Laxbäck-en 6.6 (Mattias Nordlund). Sjunde och åttonde fyndet i Ås lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rödhuva *Netta rufina*

Fyra fynd av troligen fyra olika individer. Antalet fynd per år har under 2000-talet varierat mellan några få och ett drygt tiotal. Arten häckade tillfälligt i Sverige 2012 och häckar regelbundet som närmast i södra Danmark (Lolland) med ett litet antal par.

Öl: 1 hona rast. Hornsjön 9.5 (Stefan Svensson, Tobias Berger, Anders Petersson m.fl.).

Ög: 1 ad. hane Glänåstornet, Tåkern 22–29.3 (Ellen Hultman, Adam Bergner m.fl.). 1 ad. hane Åbygård, Norsholm 20.9 (Nils-Åke Andersson). Hannen i Tåkern bedöms som samma hane som setts årligen sedan 2011, och som även genomförde Sveriges första häckning 2012. Fyndet vid Norsholm bedöms av rrk Ög gälla en ny individ.

Upl: 1 hona rast. Boholmen, Ledskärsområdet 21–29.4 (Jelmer Poelstra m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Brunand *Aythya ferina* NT

Brunanden tenderar att minska som häckfågel i Sverige men öka som rastande under hösten. Det sistnämnda orsakas med stor sannolikhet av ett ökande inflöde österifrån. Det svenska häckande beståndet skattades nyligen till 1100 par (Ottosson & Ottvall 2012), men frågan är om det inte är klart mindre idag.

Häckningar:

Sk: Två häckningar konstaterades under året: 7 pulli sågs i Oljedammen, Malmö 6.7 (Kenneth Bengtsson) och 7 1K i Södra Sockerbruksdammarna, Örtofta 21.7 (Julius Grantén, Mikael Grantén).

Öl: Endast en konstaterad häckning – 5 pulli/1K Mörbylånga reningsverksdamm 18.6–27.7 (Uno Unger, Mats Wallin m.fl.).

Vg: Två kullar, båda i Hornborgasjön.

Nrk: Brunanden går fortsatt kräftgång i landskapet. I år finns det fyra häckningar rapporterade och landskapets totala bestånd uppskattas vara under 10 par.

Ög: Den tidigare, om än osäkra, bedömningen står kvar att 200 par häckar i Östergötland och fler än hälften av dessa häckar i Tåkern.

Srm: Endast en rapporterad häckning under året (rrk Srm).

Shm: Häckresultatet summeras till 15 inrapporterade kullar med 70 ungar fördelade på nio lokaler.

Upl: Säkerställda häckningar (ruvande fåglar eller pulli observerats) föreligger från följande lokaler: Näsbyändan, Kärven (tre kullar), Jönsbolssjön (en kull), Sörsjön, Tämnaaren (två kullar), Ösmaren, Roslags-Bro (en kull), Rotholma, Häverö (en kull) samt Rättarehavet, Tämnaaren (plundrat bo).

Gstr: I vanlig ordning kunde häckning under året konstateras i Rudsjön, där några kullar kläcktes. Även i intilliggande Kastsjön konstaterades två kullar (rrk Gstr).

Hls: Vi har tjtat om det i många år nu, men det är åter värt att notera att arten bara tycks finnas i Tannetjärnen. Under 2014 var fyndbilden om möjligt ännu mer koncentrerad till denna lokal (rrk Hls).

Ång: Ett par sågs under tre veckor på den tidigare häcklokalen Mycklingstjärn men någon häckning kunde inte konstateras (rrk Ång).

Vb: Brunanden har sedan början av 2000-talet inte längre ansetts som regelbunden häckfågel i landskapet och uppträder nu enbart sporadiskt under framförallt skiftet april/maj (rrk Vb).

Nb: Flera häckande par i Mjölkkuddstjärn resulterade i åtminstone 12 pull. Även många par i permanent revir i Gammelstadsviken, men inga pull rapporterade därifrån (rrk Nb).

Jmt: Även om inga häckningar konstaterats kan vi utgå ifrån att brunanden i vanlig ordning häckat vid Tysjöarna, Ändsjön och Lillsjön. Inga andra häckningslokaler är kända, så totalt i Jämtland uppskattas beståndet till 10–40 par (rrk Jmt).

Stora ansamlingar:

Ög: Inte mindre än 31 000 ex. rast. vid Tåkern 13.9 (Tåkerns fältstation) vilket givetvis är ett prydligt rekord. Den tidigare rekordnoteringen gjordes 2009 då 23 000 ex. räknades som mest. Årets makalösa ansamling bör även vara nytt svenskt rekord, och frågan är om det finns någon annan lokal i världen som kan mäta sig med detta (rrk Ög)?

(ANDERS WIRDHEIM)

Ringand *Aythya collaris* (45/45 – 1/1)

Endast ett fynd av denna nordamerikanska and som inte är årlig i Sverige även om fynd gjorts de flesta åren under 2000-talet.

Ly lpm: 1 hanne rast. Grustagstjärnen, Lycksele flygplats 9–11.5 (Henrik Wahlberg, Torbjörn Karlsson, Ralf Norberg m.fl.). Andra fyndet i Ly lpm.

Vigg x ringand *Aythya fuligula* x *Aythya collaris*
HL: 1 hanne rast. Fågeltornsparkeringen, Getterön 25.4 (Claes-Göran Cederlund m.fl.). För tredje våren i rad besöktes landskapet av denna individ.

Tillägg 2012:

Vrm: 1 ad. hanne Norra Hyn 4–6.5 (Dan Mangsbo m.fl.).
(ANDERS WIRDHEIM)

Vitögd dykand *Aythya nyroca* (68/71 – 3/3)

Tre fynd av denna art som närmast häckar i Polen och södra Baltikum. Arten är nästan årlig i Sverige, men det handlar endast om några få fynd varje år.

Sk: 1 hanne Lomma kustdammar 3–5.1 (Lars-Göran Lill-

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER



Vitögd dykand *Aythya nyroca*, Lomma kustdammar (Sk) 4 januari 2014.

vik, Jonas Nilsson, Jens Ståhlberg m.fl.), 1 hanne Torupa flo, Ravlunda 24.5 (Per Karsten m.fl.) och 1 ad. hanne Lunds reningsverksdammar 20–21.10 (Mårten Johansson) samt 17–31.12 (Sven Jönsson m.fl.). Bedöms som två fynd av 2 ex. av rrk Sk.

Bob: Bohusläns första fynd av vitögd dykand gjordes på Orust med 1 honfärgat ex. i Morlanda dammar 11.4 (Stefan Oscarsson, Owe Hougström m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vigg *Aythya fuligula*

Viggen har under senare år spridit sig västerut i södra Sverige och häckar numera (sedan början av 2000-talet) även i Halland och Göteborgstrakten. Expansionen verkar ha gynnats av anläggandet av

våtmarker i jordbrukslandskapet. Vid en inventering omfattande tolv mindre och mellanstora anlagda våtmarker i Halmstads kommun 2014 påträffades viggår under omständigheter som tydde på häckning i merparten av dessa (Wirdheim 2014). Den första häckningen i Halland konstaterades så sent som 2001.

(ANDERS WIRDHEIM)

Bergand *Aythya marila* VU

Berganden har i stort sett försvunnit som häckfågel från den svenska kusten av Östersjön och Bottenhavet. Detta år konstaterades bara en häckning:

Upl: En konstaterad häckning: en hona med tre pulli sågs vid Rotholma, Häverö den 29.6 (Rolf Vestberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Praktejder *Somateria spectabilis*

Med reservation för dubbelräkningar (främst genom att en och samma fågel setts i flera landskap) noterades 53 ex. vilket är mera än de två senaste åren och i nivå med årssummorna för åren 2009–2011. Det är dock fortfarande betydligt färre än under slutet av 1900-talet och början av 2000-talet.

Sk: 1 2K hane str. O Hagestads naturreservat 20.3 (Magnus Ullman), 1 ad. hane str. O Käseberga 21.3 (Sven Splittorff), 1 ad. hane str. Lomma - Klagshamn udde 23.3 (Per Olof Lippe, Lars Nilsson, Henrik Hansen), 1 ad. hane str. O Käseberga 29.4 (Sven Splittorff, Nils Kjellén), 1 3K+ hane str. Nabben, Falsterbonäset 12.8 (Nils Kjellén, Måns Karlsson), 1 hane str. S Mälarhusens strandbad 5.10 (Manfred Dornhäuser), 1 3K+ hane str. S Simrishamn hamn, Simrishamn 6.10 (Sven Johansson), 1 ad. hane str. V Käseberga 8.10 (Sven Splittorff), 1 2K hane str. S Simrishamn hamn 13.10 (Mårten Müller), 1 ad. hane str. SV Sandhammaren 14.10 (Gert Ljungqvist), 1 2K+ hane str. Nab-

ben, Falsterbonäset 15.10 (Nils Kjellén), 1 ad. hane str. Nabben, Falsterbonäset 17.10 (Mikael Olofsson, Nils Kjellén), 1 3K+ hane rast. Kullens fyr, Kullaberg 7.11 (Klas Rosenkvist m.fl.), och 1 1K hona rast. Mistluren, Kullaberg 8.11 (Magnus Unger, Per Karsten).

Bl: 1 2K hane str. O Lindö udde 20.3 (F) (Fredrik Lennartsson, Lars-Magnus Jansson). 1 ad. hane str. NO Utlängan 30.3 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 2K hona Utlängan 8.5 (F) (Peter Spetz, Tommy Lindell, Mårten Müller m.fl.). 1 ad. hane str. SV Utlängan 6.10 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 ad. hane str. SV Utlängan 12.10 (Lars-Gunnar Lundquist, Janne Dahlén, Jesper Hansson m.fl.). 1 ad. hane eklipsdräkt str. SV Torhamns udde - Utlängan 8.11 (F) (Kenny Nordström, Paul Andersson m.fl., Lars-Gunnar Lundquist).

Sm: 2K hane sträckande N Revsudden, Kalmar - Kråkelund, Oslarshamn 30.3 (Bill Andersson, Magnus Kasselstrand m.fl.). 1 ad. hane str. S Revsudden 15.10 (Christer Håkansson, Jan Hägg, Toni Berglund m.fl.). 1 ad. hane str. S Stångehamn - Örarevet 8.11 (Christer Håkansson, Peter Sieurin).

Öl: Vår: 1 ad. hane str. N Småbåtshamnen, Mörbylånga 22.3 (Håkan Nilsson, Robert Lager). 1 ad. hane Degerhamns hamn 23.3 (Bo Nordström). 1 ad. hane Mörbylånga hamn, 28.3 (Anders Lindblom). 1 ad. hane str. N Mörbylånga - Hornsudden 30.3 (Douglas Gustafsson, Robin Isaksson, Tomas Svensson m.fl.). 1 2K+ hane str. S Sebybadet 16.4 (Mats Nilsson). Höst: 1 ad. hane str. S Stora Rör - Mörbylånga 14.10 (Markus Tallroth, Douglas Gustafsson m.fl.). 2 hane str. S Stora Rör 15.10 (Staffan Rodebrand, Kalle-J Löfberg m.fl.). 1 ad. hane str. S Stora Rör 16.10 (Jeff Price, Elaine Price, Lennart Andersson m.fl.). 1 ad. hane str. S Kapelludden 16.10 (Kjell-Olof Hedlund). 1 ad. hane str. S Stora Rör 17.10 (Peter Bryngelson). 1 hane str. S Färjestadens hamn 8.11 (Kalle-J Löfberg, Claes Möllersten). 1 hane str. S Stora Rör 12.11 (Staffan Rodebrand).

Gtl: 1 ad. hane rast. Heligholmen 8.6 (Per Smittberg). 1 ad. hane str. S När fyr, Närsholmen 15.10 (Bimbi Öllberg).

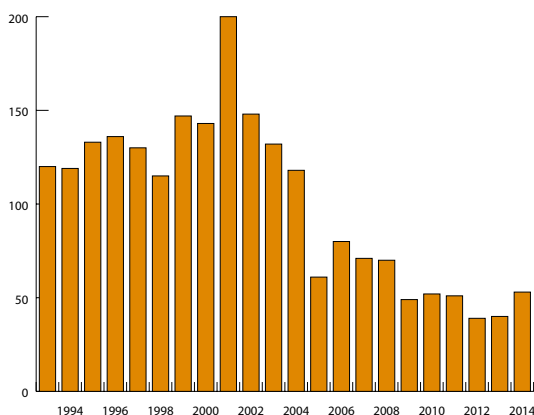
Hl: 1 2K hane rast. Skummeslövsstrand 12.3 (Bengt Larsson). 1 ad. hane str. S Tyludden, Tylösand 21.3 (Claes-Göran Cederlund, Joakim Hagström, Christopher Gullander m.fl.). 1 ad. hane str. S Stafsingstrand 2.4 (Hans Johansson, Niklas Torstensson m.fl.). 1 2K hane rast. Tönnersa strand 16-20.4 (Patrik Strid, Marcus Andersson m.fl.).

Vg: 1 ad. hona Galterö 30.11–31.12 (Ville Fagerström m.fl.).

Srm: 1 hane str. NO Landsort 24.3 (Bo Holst), 1 ad. hane Örudden, Torö 10.4 (Leif Östman, Kersti Östman m.fl.). 1 ad. hane str. Norrudden, Landsort 10.4 (Raul Vicente, Mårten Wikström). 1 ad. hane rast. Sandhamn 25.4 (Sören Lindén, Claes Kyrk). 1 ad. hane rast. Sandemar 30.4-1.5 (Mats Gothnier m.fl.).

Upl: 1 ad. hane rast. Långören 13-21.4 (Fingal Gyllang m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)



Fynd av praktejder *Somateria spectabilis* i Sverige 1993–2014.

Alförrädare *Polysticta stelleri*

Tio fynd av 11 ex. innebär att alförräddaren ligger kvar på den låga nivå som den haft i Sverige under senare år. Som angavs redan i förra *Fågelåret* är orsaken sannolikt inte att populationen i västra delen av Arktis minskat i motsvarande grad utan snarare att en stor del av de alförrädare som tidigare övervintrade i Östersjön numera tillbringar vintern längs Kolahalvöns nordkust.

Sk: 1 hane str. O Hamnen, Kåseberga 8.4 (Sven Splittoff).

Öl: 1 2K Västrevet, Ottenby 24.1–14.2 (Mats Henriks-son, Ronnie Nederfeldt, Göran Andersson m.fl.). 1 2K hane Karsnabben, Böda hamn 8–21.5 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson, Clas-Olof Olofsson m.fl.).

Gtl: 1 honf Närshamn 9.3 (Bertil Widbom). 1–2 honf. rast. Rivet 29–30.3 (Per Smitterberg, Tina Ollberg m.fl.). 1 ad. hane str. S När fyr, Närsholmen 15.10 (Bimbi Ollberg). 2 honf. rast. Tunguhuvud 21.12 (Per Smitterberg).

Vg: 1 hane str. SV Vänersborgsviken 16.9 (Göran Darefelt, Ulf Lindell).

Srm: 1 hona rast. Stångskär, Landsort 23.3 (Bo Holst).

Hls: 1 honf. rast. Kuggören 25.1–10.3 (Mats Axbrink m.fl.).

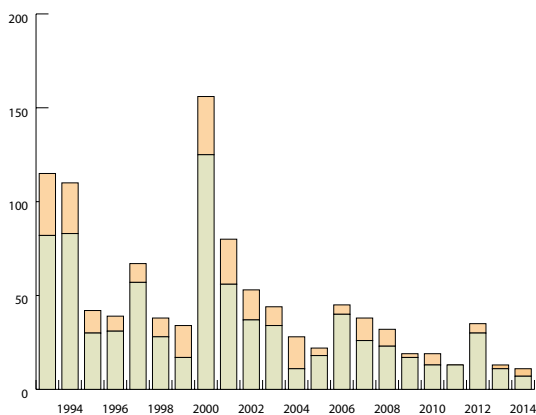
(ANDERS WIRDHEIM)

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*

(17/17 – 0/0)

Bl: 1 3K+ hane str. NO Sydudden, Utlängan 3.5 (F) (Mårten Müller, Anders Eriksson, Tommy Eriksson, Järfälla, Tommy Lindell).

Årets fynd innebär att en sträckande gammal sträckande hane har noterats vid Utlängan under dagarna 30.4–3.5 varje år sedan 2012. Vårsträcket av sjöfågel på lokalen har varit välbevakat under senare tid. Raritetskommittén gör nu bedömningen att det rör



Fynd av alförrädare *Polysticta stelleri* i Sverige 1993–2014 fördelade på vår (grönt) och höst (orange).

sig om samma fågel, vilket innebär att fyndsumman justeras ner från 18 till 17 (2012 och 2013 års fynd slås ihop).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata*

(107/108 – 3/3)

Tre fynd av denna nordamerikanska art under vårsträcket, varav två vid kusten och ett i inlandet, för övrigt det nionde inlandsfyndet i landet. Samtliga fynd gällde adulta hannar.

Bl: 1 ad. hane str. NO Utlängan 6.5 (F) (Mårten Müller, Tommy Lindell, Peter Spetz m.fl.). Åttonde fyndet i Bl (varav Utlängan svarat för sju).

Srm: 1 ad. hane rast. Dansbaneudden, Hjälmareund 18–28.5 (Joachim Strengbom, Johan Mellquist, Björn Klevemark m.fl.). Tredje fyndet i Srm.

Upl: 1 ad. hane rast. Rödhäll 19–23.5 (Jelmer Poelstra m.fl.). Fjärde fyndet i Upl rapportområde.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tidigare fynd:

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata*

Raritetskommittén har omgranskat äldre fynd av honfärgade fåglar och fastställt nya kriterier för bedömning av dessa. Resultatet är att följande tre tidigare publicerade fynd inte uppfyller kraven och därför stryks: 1 ad. hona str. Nabben, Sk, 15.9 2001, 1 2K hona str. Kåseberga hamn, Sk, 24.4 2003 och 1 honf. str. Kåseberga hamn, Sk, 1.5 2006. Hannar bedöms av de regionala rapportkommittéerna.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Svärta *Melanitta fusca* NT

Eftersom svärtan har minskat markant som häckfågel i Östersjöområdet, och populationen som dessa tillhör nyligen förts upp på den internationella rödlistan, finns det skäl att följa utvecklingen, i alla fall från södra Bottenhavet och söderut.

Bl: Säkra häckningar: 1 hona + 6 ägg Utklippan 16.7 (Johnny Anderson, Christer Jonasson, Hans Säbom m.fl.). 1 hona + 8 ägg Stångskär 18.7 (Åke Widgren, Ivar Björegren). 1 hona + 2 pull Torhamns udde 2–6.8 (Anders Adolfsen, Henrik Bergendal, Anders Jansson). 1 hona + 3 pull Torhamns udde 6.8 (Anders Adolfsen). 1 hona + 6 1K Olsäng 13–21.8 (Anders Jansson, Matths Kaby).

Öl: Häckningar: Rapport av kullar finns från fyra lokaler spridda över ön.

Ög: Tre säkra häckningar noterades: en hona med sju pullungar vid Röbraskär, St Anna skärgård 24.7 (Åke Jernberger, Per Eriksson), en hona med tre pullungar vid Harstena 14.8 (Mats Axbrink, Bo Fagerström) samt en hona med fem pull vid Lövskären, Arkösunds skärgård

17.8 (Fredrik Sahlin, Robert Petersen, Fredrick Lindmark). På ytterligare några lämpliga lokaler gjordes fynd av svärtor under häckningstid.

Srm: 2 ex. pulli/nyligen flygga Källskären, Oxelösund 1.8 (Henrik Andersson). 135 pulli/nyligen flygga Häveringe, Oxelösund 1.8 (Henrik Andersson). 3 1K pulli/nyligen flygga Vattungarna, Oxelösund 5.8 (Leif Nyström).

Sthm: Sörmlandsdelen totalt fem kullar: 2 kullar Gunnarstenarna 5–15.6 (Gert Andersson), 2 kullar (4+6 ungar) Västergrundet, Jungfruskär, 1 häckning bo, (6 ungar) Skräplorna, Jungfruskär 22.8 (Per Lindgren). Upplandsdelen totalt elva kullar: 8 kullar (ca 35–40 ungar) bo, ägg/ungar Horssten 14.7–23.8 (Anders Haglund, Mathias Bergström m.fl.). 1 kull (12 ungar) bo, ägg/ungar Grönskär, Grönskärs skärgård 19.7 (Anders Haglund). 2 kullar (4+5 ungar) bo, ägg/ungar Stora Nassa skärgård 26.7 (Mats Nordin, Mats Gothnier). Glädjan- de nog märktes i år en återhämtning vad gäller svärtans häckningsresultat jämfört med fjolårets bottennotering. 16 kullar räknades in, vilket tangerar de bästa åren under den senaste tioårsperioden. Antalet summerades till 87, vilket faktiskt det högsta antalet sedan vi började följa häckningsframgången hos arten (rrk Sthm).

Upl: Häckningar har konstaterats från Björn, Röder och Svenska Högarna, vid sistnämnda lokal noterades som mest 145 pulli 25.7 (Anders Haglund). Från Björn rapporteras annars om en kraftig minskning jämfört med tidigare år och av knappt 50 par lyckades endast två häckningar (Ulrik Lötberg m.fl.). Enligt rapportören verkar det som om svärtan inte ens påbörjar häckningarna i många fall.

Stort antal:

HL: I samband med den internationella sjöfågelräkningen i januari månad noterades 4715 svärtor i Laholmsbukten, från Skummeslövsstrand i söder till Laxvik i norr (Anders Wirdheim). Under isfria vintrar övervintrar stora mängder svärtor i detta område.

(ANDERS WIRDHEIM)

Knölsvärta *Melanitta deglandi* (1/1 – 0/0)

Fynd av rasen:

Melanitta deglandi stejnegeri (1/1 – 0/0)

Bl: 1 3K+ hanne str. NO Utlängen 5.5 (F) (Mårten Müller, Tommy Lindell, Anders Eriksson, Peter Spetz).

Två år och två dagar efter förstafyndet 3.5 2012 noterades en sträckande knölsvärta av den asiatiska rasen *stejnegeri* på Utlängen igen. Denna gång kunde fågeln studeras i realtid och inte bara i efterhand på en kameradisplay. Även om ingen knölsvärta noterades 2013 gör Rk den försiktiga bedömningen att det rör sig om samma individ.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Salskrake *Mergellus albellus* NT

Mycket bristfällig rapportering från häckningsom-

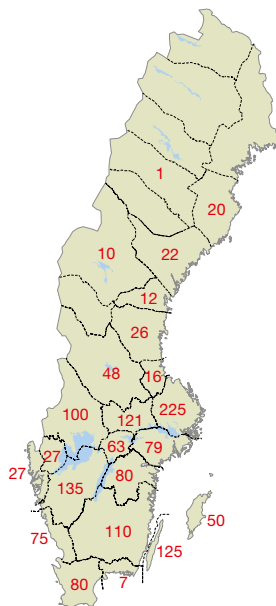
rådet gör det omöjligt att avgöra utvecklingen för arten som häckfågel. Större flockar (>100 ind.) avrastande salskrakar rapporteras främst under höstflyttningen från flera platser längs landets östra kust och i några insjöar. En ovanligt stor ansamling bör nämnas:

Srm: Ca 900 ex. rastande i Näsnarområdet, Katrineholm 18.10 (Bengt E Larsson). Det är det högsta antal som har noterats i inlandet enligt Artportalen och det näst högst noterade antal i landet (rek Srm).

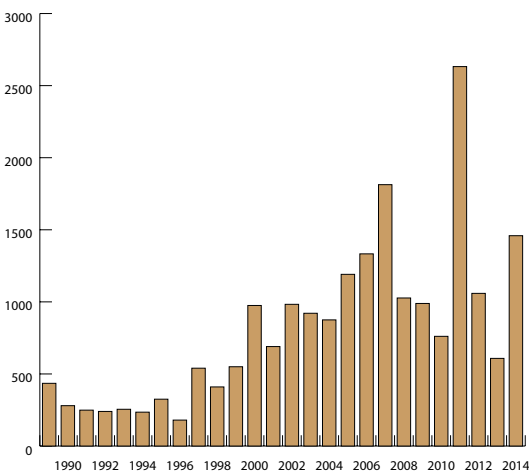
(ANDERS WIRDHEIM)

Vaktel *Coturnix coturnix* NT

År 2014 blev ett av de bättre vaktelåren med totalt 1459 spelande hannar. Efter en relativt kontinuerlig



Landskapsvis fördelning av spelande vaktlar *Coturnix coturnix* våren och sommaren 2014.



Fynd av vaktel *Coturnix coturnix* i Sverige 1989–2014.

och kraftig uppgång från slutet av 1980-talet till ca år 2007–2008 har årssummorna pendlat kraftigt mellan goda och mindre goda år. År 2011 noterades inte mindre än 2632 spelande hannar medan motsvarande antal år 2013 endast var 608. Det är därför svårt att säga något om den kortsiktiga trenden. I Jämtland rapporteras om tangerad rekordnotering med 10 spelande hannar.

Nordligt fynd:

Ly lpm: 1 ex. spel. Långsjöby 7–10.7 (Daniel Vestman, Conny Dahnsen). Nionde fyndet i Lycksele lappmark.
(FREDRIK FRIBERG)

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt ca 65 ex. är i linje med genomsnittet för 2000-talet. Det exakta antalet är omöjligt att avgöra eftersom flera fåglar kan passera flera landskap längs västkusten under en och samma dag. Ett sådant exempel är 26.10 då 3 ex. sträckte längs först Bohuskusten, därefter förbi Vinga i Västergötland och flera platser i Halland innan åtminstone 1 ex. nådde Skåne.

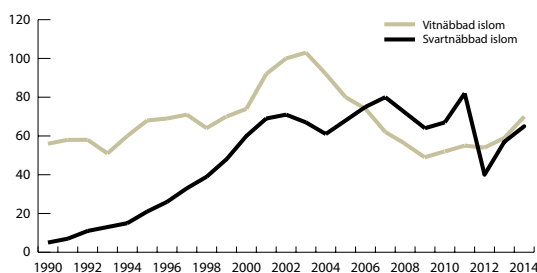
Fynden fördelas på 4 vinterfynd (jan–feb), 13 vårfynd, 2 sommarfynd och ca 45 höstfynd (sep–dec). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (11), Sm (1), Öl (2), Gtl (2), Hl (11), Boh (31), Vg (8), Nrk (2), Ög (3), Upl (1), Jmt (1) och Lu lpm (1). Notera dock att flera individer räknats i flera landskap.

Inlandsfynd:

Sm: 1 2K+ sträckande S Hamnen, Vättern 20.2 (Martin Oomen, Mats Thorin).

Vg: 1 ex. sträckförsök Vänersborgsviken 20.11 (Göran Darefelt) och 1 ex. str. SO Råbäcks hamn, Kinnekulle 20.12 (Janne Pettersson).

Nrk: 1 ad. Klåvudden, Harge 15.5 (Stickan Hallemark, Håkan Carlestam), 1 ad. Hampetorp – Dimbobaden 8.11 (Pierre Blanksvärd, Per Karlsson Linderum m.fl.) och 1 ad. str. V Oset – Rynningeviken 2.12 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson). De två sistnämnda fynden bedöms gälla samma individ.



Fynd av vitnäbbad islom *Gavia adamsii* och svartnäbbad islom *Gavia immer* Sverige 1990–2014.

Jmt: 1 ad. Bielnjejaevrie, Offerdalsfjällen 9–10.7 (Gunnar Kvarnlöf). Andra fyndet i Jmt.

Lu lpm: 1 ad. spel. Hukejaurestugan 3–26.7 (Britt Halling, Bengt Allberg m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartnäbbad islom x storlom

Gavia immer x *Gavia arctica*

Ett fynd av denna mycket udda hybrid, som veterligen inte är påträffad i Sverige eller övriga Fennoskandien tidigare:

Lu lpm: 1 3K+ Hukejaurestugan 3–26.7 (Britt Halling, Bengt Allberg, Peter Berglund).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: LASSE OLSSON



Svartnäbbad islom *Gavia immer*, Morups Tånge (Hl) april 2014.

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Drygt 70 fynd med reservation för några dubbelräkningar. Ett anmärkningsvärt år genom att fynden är ovanligt väl spridda såväl geografiskt som under året. Dessutom gjordes fler vinterfynd än normalt, två av dessa så långt norrut som i Ång och Vb. Vidare fanns några långstannande individer.

Fördelningen under året var jan (6), mar (4), apr (17), maj (14), jun (1), sep (1), okt (20), nov (4) och dec (4). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (9), Bl (7), Sm (6), Öl (11), Hl (7), Boh (8), Vg (3), Nrk (1), Srm (1), Upl (3), Vrm (1), Dlr (1), Gstr (2), Hls (3), Mpd (1), Ång (1), Vb (6) och Nb (1).

Inlandsfynd:

Vg: 1 2K+ str. N Lugnäsberget, Ålösundsviken 13.4 (Joaquim Landberg). 1 2K Vänersborgsviken 23.4 (Göran Darefelt). 1 3K+ rast. Munkaskog, Habo 25–27.10 (Sven V Johansson, Ingemar Larsson, Anders Skoglöf m.fl.).

Nrk: 1 ex. rast. Klåvudden, Harge 30.10 (Kent Larsson). Femte fyndet i Nrk.

Vrm: 1 2K rast. Hults hamn 4–6.3 (Carina Anderdahl m.fl.).

Dlr: 1 1K rast. Harbacken, Färnäs 15.11 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Christina Jönsson). Tredje fyndet i Dlr.

Långstannare:

Öl: 1 2K Orminge rör, Ottenby 15.1–27.2 (Douglas Gustafsson m.fl.). 2 ex. Byrums sandvik, Byrum 31.3–2.5 (Tommy Eriksson, Bosse Danielsson, Hasse Olsson m.fl.).

Vb: 1 2K rast. Lillskärsudden 5–14.5 samt tillfälligt 2 2K 11–13.5 (Thomas Sundström m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

Totalt 22 fynd under året fördelade på två vinterfynd, nio vårfynd och elva från hösten med den månadsvisa fördelningen: jan (2), maj (9), sep (2), okt (7) och nov (2). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (1), Sm (5), Öl (6), Gtl (4), Boh (3), Vg (1), Srm (1) och Vrm (1). Således gjordes 18 av de 22 fynden i Östersjön och endast tre längs västkusten. Det enda inlandsfyndet kommer från Vrm:

Vrm: 1 ad. str. Hults hamn 11.5 (Johan Stedt, Sven Larsson, Lars-Peter Jansson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Rapporteringen är så pass ofullständig att det inte är meningsfullt att försöka beräkna antalet häckningar. Inga stora förändringar har skett sedan föregående år, och det kan konstateras att de stränga vinterrarna runt 2010 fortfarande har återverkningar på beståndet. Rapporter om säkra, troliga och möjliga häckningar framgår av karta från Artportalen.

Nordliga fynd:

Vb: 2 ex. övervintrade vid Sunnanåråken, Skellefteälven C och sågs tillsammans t.o.m. den 3.1. Därefter en individ till 27.3 (Mattias Laisfeldt, Katarina Lundström m.fl.).

Nb: 1 ex. Kappa-området, Piteå 12.12 (Lars Sandberg, Sven-Erik Sundberg).

Ås lpm: 1 ex. Skansholm 5.1 (Isak Vahlström, Inga Olofsson). Andra fyndet i Ås lpm.

Ly lpm: 1 ex. Sorsele 16.6 (Hans-Olof Johansson). 1 ex. Sörmyran, Vänjaurbäck 17–18.9 (Per Hansson, Ulf Ricklund). Fjärde till femte fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Skäggdoppingen är vanlig i södra Sverige, ovanligare i inre Norrland. Den häckar dessutom regelbundet i det norrländska kustlandskapet. Ett fynd från Lappland av intresse att redovisa.

Ås lpm: 1 ex. Vojmåbron, Dikasjöns utlopp, Dikanäs 13–19.8 (Leif Johansson, Sture Gustafsson, Bo Månsson m.fl.). Sjätte fyndet i Ås lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

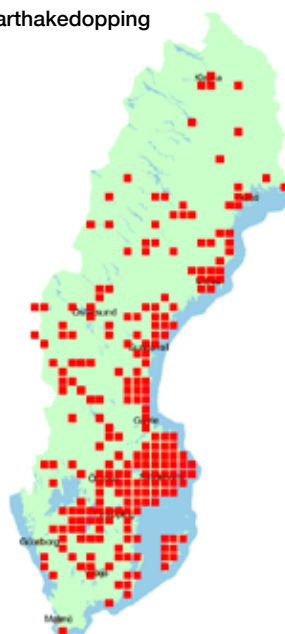
Smådopping



Gråhakedopping



Svarthakedopping



Observationer av smådopping, gråhakedopping och svarthakedopping med kriterierna säkerställd, trolig eller möjlig häckning 2014 redovisade i rutnät på 25x25 km enligt rapporter till Artportalen.

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Även när det gäller gråhakedoppingen är rapporteringen ofullständig. Rapporter som avser säkra, troliga och möjliga häckningar redovisas på karta från Artportalen. Å ena sidan gynnas gråhakedoppingen av anläggning av våtmarker i jordbrukslandskapet, å andra sidan kan den missgynnas av biotopförändringar. I Halland går arten långsamt men stadigt framåt tack vare anlagda våtmarker, i Hornborgasjön minskar beståndet på grund av att vegetationen i sjön minskat, bland annat på grund av betande grågäss.

Hl: Totalt nio par gick till häckning på fem olika lokaler.

FOTO: NICLAS AHLBERG



Gråhakedopping *Podiceps grisegena*. Utvecklingen för bestånden i olika delar av landet skiljer sig åt.

Utöver dessa noterades fåglar i lämplig häckmiljö på ytterligare fem platser. Antalet par är det högsta hittills.

Vg: Hornborgasjön inventerades och resultatet, 73 häckningar, är klart lägre än tidigare (vid den senaste inventeringen 2011 bedömdes beståndet vara drygt 100 par större!). Det verkar vara brist på lämpliga boplatser.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthakedopping *Podiceps auritus* NT

Liksom för flertalet övriga doppingarter är rapporteringen alltför fragmentarisk för att det ska vara möjligt att dra slutsatser om artens häckningsstatus. Rapporter som avser säkra, troliga och möjliga häckningar redovisas på karta från Artportalen.

Arten har en tydlig östlig och nordlig utbredning

i landet. Även om fåglar ses under häckningstid i de väst- och sydsvenska landskapen är antalet konstaterade häckningar mycket litet: Det handlar om totalt tre i Hl (alla under 2000-talet) och ingen i Boh! Arten häckade i Skåne under slutet av 1900-talet, men är numera utgången som häckfågel.

Liksom för gråhakedoppingen är bedömningarna från de regionala rapportkommittéerna delvis motsägelsefulla vilket Västergötland och Närke får tjäna som exempel på.

Vg: Bara sju konstaterade häckningar! Men en hel del par inledde häckning och flera lokaler håller permanenta par, men det verkar gå allmänt dåligt för arten. Möjligen är även rapporteringen bristfällig och uppföljningen dålig, men tendensen ser alltså inte ljus ut (rrk Vg).

Nrk: Svarthakedoppingens ökning i landskapet gör att det numera börjar bli svårt att uppskatta antalet häckande par vilket ju i och för sig är ett angenämt problem! I synnerhet i Oset, Rynningeviken inklusive Vattenparken och Kvismaren är rapporterna så pass olika att riktade inventeringar vore önskvärda. En summering och uppskattning av det totala antalet landar under 2014 på hela 70 par vilket är ett oerhört bra resultat efter de tre närmast föregående årens cirka 40 par (rrk Nrk).

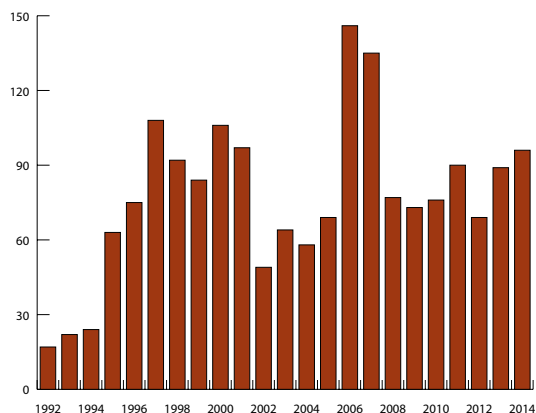
(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* EN

Under året noterades inga säkra häckningar utanför Hornborgasjön, där en inventering gav 96 par. Stationära par sågs även i Skåne och Östergötland samt mera tillfälligt i Småland och Halland.

Sk: En bedömning slutar på att minst 25 ad. fåglar sågs under året, men ingen lyckad häckning och ej heller någon ungfågel sedd (rrk Sk).

Sm: 2 ex. Norra Hulingen, Hultsfred 19.4 (Calle Ljungberg, Max Lundberg m.fl.). 2 ex. Sticklelösaviken, Landsjön 20.4 (Ulf Nilsson, Martin Widén m.fl.). 2 ex. Rocksjön, Jönköping 4.5 (Inga-Maj Filipsson, Nils-Åke



Minsta antalet konstaterat häckande svarthalsade doppingar *Podiceps nigricollis* i Sverige 1992–2013.

Brännman, Gustav Ivarsson m.fl.). 2 ex. Draven 17.5 (Stefan Andersson, Evamaria Ferm).

Hl: 2 (ett par) rast. Dammen, Getterön 4–7.6 (Ragnar Gustafsson, Johan Frölinghaus m.fl.).

Vg: I Hornborgasjön häckade 96 par. Utanför Hornborgasjön gjordes fynd på fem lokaler om totalt minst 13 ex., ett något bättre resultat än de två senaste åren (rrk Vg).

Ög: Troligen berördes landskapet av två par detta år. Ett par, troligen samma som de senaste åren, gästade Gärstadverken, Linköping till 19.5. Sedan dök troligen samma par upp vid Herrebro våtmark, Norrköping 6.6–8.7 för att återvända till Gärstad 11.7–27.9. Ytterligare ett par sågs vid Glånås, Tåkern 26.4 och 14.5.

Srm: 1 ex. Blista fjärd, Lännåkersviken 24.4–26.5 (Johan Engström m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Såväl under vintern och våren som i början av hösten noterades förhållandevis höga antal i samband med hårda västvindar. Under dagarna 26–29.9 räknades drygt 2200 ex. i Bohuslän och 27.9 inte mindre än 800 ex. vid Vinga (Vg). Utanför västkusten gjordes endast ett fynd under året:

Mpd: 1 str. S Åstholmen, Tynderö 7.10 (Stefan Heimdahl). Första fyndet i Mpd.

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: LARS PETERSSON



Stormfågel *Fulmarus glacialis* uppträdde talrikt längs västkusten under slutet av september. Hovs hallar (Sk) 27 september 2014.

Svartbrynad albatross *Thalassarche melanophris* (1/1 – 1/1)

Boh: 1 ad. söder om Måseskär 25.5 (Erik Malm).

Landets andra fynd – liksom tidigare i maj – var inte oväntat eftersom ensamma individer har dykt upp på olika platser i Nordsjön under senare år. Fågeln hade setts flyga österut vid Skagen i Danmark några timmar tidigare samma dag, och den sågs återigen på Skagen 26.5. Perioden 28.5–14.6 uppehöll den sig på Helgoland i tyska Nordsjön. Från 5.7 föreligger en rapport från England och 17.7 sågs den återigen på Skagen (tarsiger.com).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Gulnäbbad lira *Calonectris borealis* (107/107 – 2/2)

Endast 2–3 ex. under året får ses som resultatet av en sommar och en höst fattiga på hårda västvindar:

Sk: 1 str. V Yttre Kattvik 20.8 (Håkan Johansson, Mikael Olofsson).

Vg: 1 ex. Vinga 21.8 (Uno Unger m.fl.) och 1 str. S Vinga 26.10 (Kjell Svensson m.fl.).

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö 20.8 (Daniel Tingdahl m.fl.).

Sannolikt utgjordes fynden 20 och 21.8 av en och samma individ. De senaste åren har endast ett fåtal gulnäbbade liror setts i svenska vatten.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tidigare fynd:

Gulnäbbad lira *Calonectris borealis*

På senare år har det framkommit att rasbestämning av gulnäbbad lira är vanskeligare än vad man tidigare trott, främst eftersom *borealis* ibland uppvisar ljusa kilar på undersidan av handpennorna likt *diomedea* (t.ex. Howell och Patterson 2008). Med anledning av detta har Raritetskommittén omgranskat den enda rasbestämda svenska fågeln, publicerad som *diomedea*, från Hovs Hallar, Sk, 7.5 2005, och funnit att dokumentationen inte utesluter en *borealis*. Således saknas nu rasbestämda svenska fåglar.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Större lira *Puffinus gravis* (17/17 – 1/1)

Sk: 1 ex. str. V Yttre Kattvik 27.9 (F, V) (Greg McIvor, Peter Spetz, Richard Ek m.fl.).

Femte septemberfyndet av denna art, som har en spridd fyndbild mellan juli och februari.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Grålira *Puffinus griseus*

Likt flera andra havsfåglar var gråliran fåtalig i landet 2014, i alla fall om vi bortser från en kort blåsig period i slutet av september. Då sågs desto fler, framför allt 26–27.9. Anmärkningsvärt är också tre fynd i Östersjön, alla i sydöstra Skåne.

Som vanligt är det mycket svårt att beräkna det totala antalet fynd, men det torde röra sig om drygt 60 ex. Månadsvis fördelas fynden på jan (1), aug (1), sep (ca 45), okt (10) och dec (5). Landskapsvis fördelning Sk (42), Hl (27), Vg (6), Boh (57). Som alltid bör det noteras att gråliran är en kraftfull flygare som lätt kan förflytta sig längs hela västkusten på några timmar. Likaså kan det vara värt att påpeka att vissa individer ibland kan snurra runt inne i bukter åtskilliga varv. Den 27.9 passerade exempelvis 25 ex. vid Hovs hallar i sydvästra Laholmsbukten men ”bara” 9 ex. vid Kullen drygt 20 km åt sydväst. Det är lätt att misstänka att åtminstone några av de 25 var individer som snurrade runt i Laholmsbukten.

Östersjöfynd:

Sk: 1 str. S Holken, Simrishamn 18.1 (Mårten Müller, Ulrik Wallberg m.fl.). 1 str. SO Kåseberga 24.9 (Sven Splitorff). 1 str. S Simrishamns hamn 6.10 (Bengt Bengtsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Året blev magert när det gäller den södra delen av västkusten men mera normalt i Bohuslän, där totalt

26 ex. sågs fördelade på 15 observationsdagar. Som vanligt var det sommarmånaderna som bjöd på flest observationer, och den månadsvisda fördelningen blev jun (2), jul (14), aug (15), sep (2) och okt (3). Landskapsvis fördelades fynden på Sk (3), Hl (7) och Boh (26).

Hög dagssumma:

Boh: 6 str. S Kråkudden, Hönö 16.7 (Stefan Svanberg, Ola Bäckman, Ola Wennberg m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* (33/33 – 1/1)

Hl: 1 ex. str. S Nidingen (Nidingens fågelstation, Göran Andersson, Johan Frölinghaus) och samma ex. Glommens sten 18.8 (Niklas Thorstensson).

Fyndet ligger typiskt i tid och rum.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Medelhavslira/Balearisk lira

Puffinus yelkouan/mauretanicus (1/1 – 0/0)

Tillägg 2012:

Sk: 1 ex. str. Bjärehalvön 12.5 (Nils Kjellén m.fl.)

Denna fågel har tidigare inte publicerats och då det rörde sig om en något avvikande individ som beskrivs olika av olika observatörer har Rk godkänt den för publicering som medelhavslira/balearisk lira.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Stormsvala *Hydrobates pelagicus* (177/177 – 5/5)

Årets resultat blev 5 ex., samtliga i Bohuslän. Av fynden utgjordes fyra av individer som fångades i nät och ringmärktes på Måseskär 5–9.8. Den femte observerades i fält på Hönö – i skenet från en kraftig pannlampa efter uppspelning av stormsvalelåten. Samtliga fynd:

Boh: 1 ex. Hönö både, Hönö 2.7 (Martin Alexandersson). 1 2K+ ringm. 5.8 (Kåre Ström m.fl.). 1 3K+ ringm. 6.8 (Kåre Ström m.fl.). 1 2K+ ringm. 7.8 (Kåre Ström m.fl.). 1 2K+ ringm. Måseskär 9.8 (Kåre Ström m.fl.). Totalt har nu 88 stormsvalor registrerats i Boh. Av dessa står Måseskär med inte mindre än 45 ex.!

(ANDERS WIRDHEIM)

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Med tanke på ovanligt få höststormar blev 2014, inte oväntat, ett magert år för klykstjärtad stormsvala. Betecknande nog gjordes det enda skånska fyndet i januari. Totalt handlade det om enbart 5–8 individer i landet.

Månadsvis fördelades fynden på jan (1), sep (5), okt (1) och nov (1) och landskapsvis på Sk (1), Hl (4), Boh (4) och Vg (1).

(ANDERS WIRDHEIM)

Havssula *Morus bassanus*

En kraftig ökning av det häckande beståndet i Nordatlanten märks sedan flera år även i våra vatten. Längs västkusten är havssulan numera en regelbunden gäst i princip året runt men med tydliga toppar i uppträdandet vår och höst (dvs. under flyttningstider). I Bohuslän rapporterades under året ca 23 650 ex. vilket är den högsta årssumman efter 2013 (34 000 ex.). Vid Hönö noterades de hittills högsta dagssummorna under såväl vår som höst.

Även i Östersjön tenderar antalet fynd att öka, men troligen handlade det 2014 enbart om några få olika individer som rörde sig runt under en längre tid.

Öl: 1 5K+ str. NO Ölands södra udde, Ottenby 13.4 (Viktor Eriksson m.fl.). 1 ad. str. NO Ölands norra udde 26.4 (Tobias Berger). 1 ex. str. NO Södra lundtor-net, Ottenby 5.5 (Göran Andersson m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde 24.5 (Göran Andersson m.fl.). 1 ad. Pål-kärredungen, Kapelludden 6.8 (Kjell-Olof Hedlund). 1 ad. str. S Stenåsabadet 5.10 (Michael Norman m.fl.). 1 ex. str. N Triberga läge 5.10 (Bertil Breife). 1 ex. str. S Ölands södra udde 8.10 (Joakim Johansson m.fl.). 1 4K+ str. S Ölands södra udde 8.10 (Göran Andersson).
(ANDERS WIRDHEIM)

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Säsongen 2012 räknades häckande storskarvar i Sverige som del i en europeisk inventering. Bestån-

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER



Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis* tillsammans med storskarvar *Phalacrocorax carbo* och kråkor *Corvus corone*, Torekov (Sk) 28 december 2014.

Stora antal:

Boh: 830 str. S Kråkudden, Hönö 13.4 (Ola Bäckman m.fl.). 2400 str. S Kråkudden, Hönö 26.9 (Leif Johansson m.fl.).

Östersjöfynd:

Sk: 1 ad. str. Kåseberga (Sven Splittorff) och senare vid Simrishamn (Ulrik Wallberg) 2.1, 1 2K str. Kåseberga 3.3 (Sven Splittorff), 1 ad. str. Kåseberga 14.3 (Sven Splittorff), 1 ad. str. Gislövshammar 26.4 (Roy Bladh, Jesper Segergren), 1 ad. str. Kåseberga (Sven Splittorff) och samma ex. Gislövshammar senare 18.5 (Richard Ek, Jesper Segergren) samt 1 ad. str. Brantevik 30.8 (Bo Hellberg m.fl.).

Bl: 1 3K str. NO Torhamns udde 10.4 (Anders Loell, Kenny Nordström). 1 ad. str. V Utlängan 5–9.5 (Peter Spetz, Tommy Lindell, Bengt Strindhagen m.fl.).

det bedömdes då vara 40 600 par. Sedan dess finns inga bättre antalsuppgifter och heller ingen tillfredsställande helhetsbild.

I Bl påträffades 2132 använda bon i tre kolonier, vilket är nytt högsta-antal (tidigare 2036 bon 2006; Åke Widgren, Le Carlsson). Från Gbg skärgård rapporteras en fortsatt positiv trend (ökat antal par i de fem kolonierna). I Boh kontrollerades samtliga kolonier: ca 3000 par i 13 kolonier (senaste skattningen dessförinnan var 2600 par i 13 kolonier 2012). I Hls tillkom ett par mindre kolonier. I Vb inga rapporter om säkra eller troliga häckningar. I Nb finns inga tecken på häckningar sedan 2009.

I Gstr skedde en ovanligt grov förföljelse då

boträd på Båkharen (300 bon) och västra Skräddarhällen (ett par hundra bon) sågades ned i slutet av maj. Gissade någon att polisens förundersökning lades ner . . . ?

(LARS LINDELL)

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Cirka 120 par toppskarvar häckade under året i Bohuslän. På Väderöarna hittades 94 bon fördelade på tre öar 2.6. På Soteskär fanns 25.8 15–20 bon som använts under året och dessutom fanns ett par med beteende som indikerade häckning på Bonden, Lysekil. Några häckningar utanför nämnda öar konstaterades inte, men då kontrollerades inte alla lämpliga platser längre söderut längs Bohuskusten.

Bohuslän, och alldeles särskilt Kosterhavet, hyser även merparten av rastande och övervintrande toppskarvar i landet. I Kosterhavet fanns fler än 2000 ex. för första gången sedan isvintrarna 2009–10 och 2010–11 (2070 ex. 19–20.9).

Från övriga västkusten rapporteras ett stigande antal toppskarvar efter nedgången i samband med ovan nämnda isvintrar:

Sk: I början av året fanns minst 12 ex. kvar kring Torekov (Phil Benstead m.fl.). Höstens första (6 ex.) sågs utanför Torekov 13.9 (Phil Benstead). I mitten på oktober steg antalet till 15 ex. och från mitten av november till 17 ex. kring Torekov–Dagshög.

Hl: Många sommarfynd gjordes under året men ingen misstänkt häckning är rapporterad. Toppnoteringar under året: 62 ex. Malön under sep. och 72 ex. Nidingen under okt.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rördrom *Botaurus stellaris* NT

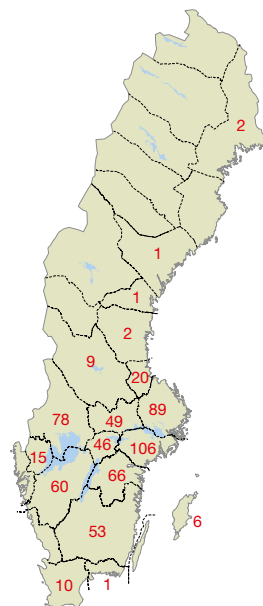
610 spelande hannar är en uppräckning jämfört med de senaste årens svaga uppträdande (472 sp 2013) så kanske är det så att rördrommen nu återhämtar sig efter de kalla vintrarna 2010/2011 och 2011/2012. Under toppåren 2007–2009 noterades 644–701 sp.

Vissa rrk rapporterar till och med om riktigt gott uppträdande, såsom rrk Srm: "Sammanlagt 106 spelande rördrommar från 79 lokaler finns rapporterade från 2014. Antalet är det näst högsta som noterats under 2000-talet och indikerar att arten nu återhämtat sig till de nivåer som rapporterades innan de stränga vintrarna 2009–2011. Det högsta antalet som rapporterats under 2000-talet var 145 spelande fåglar år 2000 då rördrommen var riksinvesteringsart. Under perioden 2000–2013 har antalet spelande fåglar varierat mellan 67 (2010) och 145 (2000) och medeltalet under 14-årsperioden

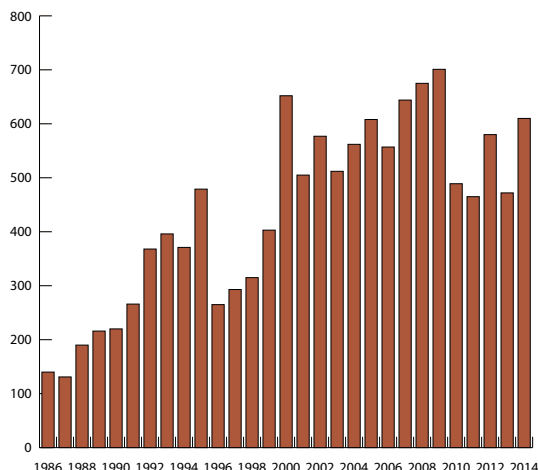
är 92 spelande/år. Även från Sörfjärden rapporteras om förhållandevis många rördrommar 2014. Totalt 20 revirhävande fåglar inräknades där vilket nästan är i nivå med de bästa åren under 2000-talen och en rejäl återhämtning från de 9 revirhävande som rapporterades bottenåret 2011."

Utöver observationerna av revirhävande rördrommar tillkommer ett flertal vinterfynd föreligger, även från utkanten av rördrommens utbredningsområde, exempelvis från Bohuslän och Sörmland.

Sett i ett 30-årsperspektiv har rördrommen ökat, men alltså med avbrott för kortsiktiga minskningar i samband stränga vintrar.



Tutande rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 2014.



Rapporterade tutande rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 1986–2014.

Nordliga fynd:

Mpd: 1 ex. Västerviken, Mingen 5–6.5 (Tobias Svensson, Jan Lindström, Petra Eriksson m.fl.).

Ång: 1 spel. Sursundet, Nora 19.4–3.5 (Kurt Holmqvist, Robert Åkerlund m.fl.). Åttonde fyndet i Ång och det fjärde på lokalen.

Nb: 1 spel. Hedenäset 5–24.6 (Leif Nybom, Peter Lindmark m.fl.). 1 spel. Bodviken, Bensbyn 4–14.5 (Sture Westerberg m.fl.). 1 spel. Ängesbyn 3.6 (Tord Gustafsson, Annika Gustafsson). De två observationerna i Lulkn kan vara samma fågel. Hörd för andra året i rad ute i älven vid Hedenäset.

(FREDRIK FRIBERG)

Kohäger *Bubulcus ibis* (13/13 – 1/1)

Öl: 1 1K+ Kungsskär, Skärlov 4.10 (F) (Johan Myhrer).

Fjärde höstfyndet och det andra på Öland.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Rallhäger *Ardeola ralloides* (15/15 – 2/2)

Sm: 1 1K Rocksjön, Jönköping 26.10–2.11 (F) (Joakim Landberg).

Upl: 1 1K Översjön, Norra Järvafältet 12–29.11 (F) (Karin Callmer, Måns Grundsten).

Med ledning av dräktdetaljer kunde det säkerställas att det rörde sig om två olika individer – ett lite oväntat uppträdande i ljuset av att inga andra fåglar

FOTO: LARS PETERSSON



Under året gjordes tre fynd av natthäger *Nycticorax nycticorax* i landet, samtliga under maj–juni. Albäcksskogen (Sk) 10 maj 2014.

Natthäger *Nycticorax nycticorax* (33/32 – 3/3)

Tre fynd av denna art som närmast häckar i södra Polen. Under 2013 gjordes två fynd, men innan dess får vi gå tillbaka till 2007 för närmast föregående fynd. Merparten av landets drygt 35 fynd har, liksom dessa, gjorts under sen vår – försommar.

Sk: 1 3K Albäcksskogen 6–13.5 (Staffan Nilsson m.fl.). Åttonde fyndet i Sk.

Öl: 1 ad. rast. Sebybadet 20.6 (Joakim Johansson). Sjätte fyndet på Öl.

Vg: 1 3K rast. Kopparsjön, Mölltorp 17.6 (Jan Zäll, Jens Sandgren, Thomas Johansson m.fl.). Fjärde fyndet i Vg.

(ANDERS WIRDHEIM)

sågs i Norden under hösten. Sedan tidigare föreligger ett oktoberfynd och två novemberfynd.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Silkeshäger *Egretta garzetta* (161/163 – 7/7)

Silkeshägern har under senare årtionden ökat och spridit sig i västra Europa även om några stränga vintrar runt 2010 innebar en tämligen kraftig åderlätning (Holling m.fl. 2015). Under året gjordes i vårt land 15 observationer av vad som troligen gällde sju olika individer. Fynden i Hl och Boh gäller rimligtvis samma fågel liksom fynden i Vrm och Nr. De fyra skånska fynden har av rrk bedömts gälla två individer.



Kohäger *Bubulcus ibis*, Skärlöv (Öl) 4 oktober 2014.

FOTO: LARS PETERSSON



Rallhäger *Ardeola ralloides*, Rocksjön (Sm) 26 oktober 2014.

FOTO: KENNETH SJÖGREN



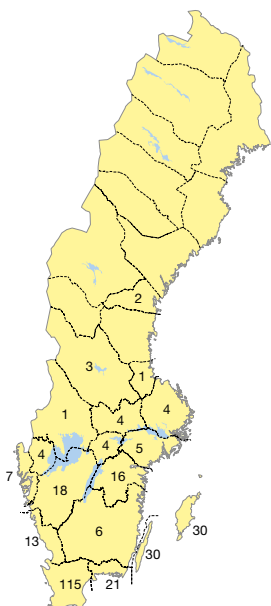
Rallhäger *Ardeola ralloides*, Järfälla (Up) november 2014.

Sk: 1 ex. Höjebacke/Prästafålden 7.5 (Karl-Erik Karlsson, David Olausson m.fl.). 1 ex. str. O Alnarps strand-ängar 25.5 (Fredrik Hansson m.fl.). 1 ex. Ask våtmark 31.5 (Lars-Olof Nilsson, Karl-Erik Karlsson, Barbara Leibiger m.fl.). 1 ex. Fyren, Hallands Väderö 31.5–5.6 (Carina Palm, Mikael Haraldsson, Thomas Wallin). De tre första observationerna bedöms gälla samma individ.
Bl: 1 ex. Ungskär 10.5 (Thomas Daleke).

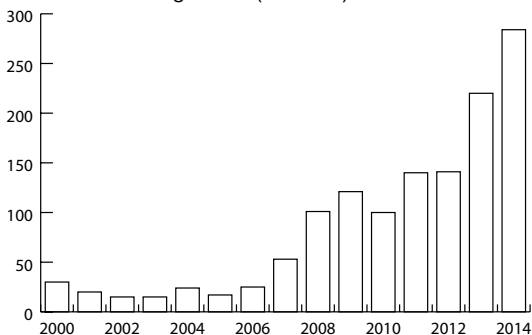
Hl: 1 ex. Löftaåns mynning, Varberg 28.7–9.8 (Björn Larsson, Svante Martinsson, Carl-Ivar Hagman m.fl.). 1 ex. Norra Lyngen, Morup 6–8.9 (Gustav Ivarsson, Hans Johansson m.fl.). 1 ex. Dammen, Getterön 9.9 (Mikael Nord m.fl.). 1 ex. Fågeltornsviken, Tjolöholm 11–22.9 (Ingemar Sunnerdahl, Stefan Hult, Magnus Salmi m.fl.). Sannolikt en och samma individ.

Boh: 1 ex. Ödsmåls kile 25.8 (Gunnar Wikman).

Nrk: 1 ad. Vålakärren, Vibysjön 24.5 (Pierre Blanksvärd, Anders Carlberg m.fl.). 1 ad. Kvismaren 25–26.5 (Håkan Carlestam, Magnus Friberg m.fl.). Samma individ, fjärde fyndet i Nrk.



Landskapsvis fördelning av rapporterade ägretthägrar *Ardea alba* i Sverige 2014 (hela året).



Antal rapporterade ägretthägrar *Ardea alba* i Sverige åren 2000–2014.

Vrm: 1 ex. str. NO Valäsen, Möckeln, Karlskoga 24.5 (Stefan Göransson). Fjärde fyndet i Vrm och det första sedan 2003. Troligen samma individ som ett par timmar senare dök upp utanför Hallsberg, Närke.

Dlr: 1 ex. Lindängen 14.7 (Lars Hansson, Britta Wallbom m.fl.). Första fyndet i Dlr.

Hls: 1 ex. Stenö 10.10 (Thomas Tiger m.fl.). Tredje fyndet i Hls.

(ANDERS WIRDHEIM)

Ägretthäger *Ardea alba*

Totalt 284 är nytt rekord, men i summan gömmer sig troligtvis många dubbelräkningar mellan olika landskap. De största antalen ses genomgående under hösten. Det ligger nära till hands att anta att de upp till 9 ex. som noterades vid Storsund, Gotland

FOTO: GÖRAN SNYGG



Ägretthäger *Ardea alba*, Trönninge ängar (Hl) oktober 2014.

drog sig söderut via Öland och Österlen (se nedan). Dock fanns 6 ex. vid Klase fiskeläger på Gotlands västkust, senare under september. Dessa sex sågs förövrigt tillsammans med två hybrider ägretthäger x gråhäger. Under våren–sommaren finns ingen notering om fler än 4 ex. Inga riktigt starka häckningsindikationer föreligger i år, även om upp till fyra individer sågs vid den tidigare häckningsplatsen vid Storsund, Gotland under maj (säker häckning 2012 – den hittills enda säkra i Sverige – och möjlig häckning ytterligare ett par år).

Stora antal:

Sk: 9 ex. str. Simrishamn (Hans Larsson) 15.9. 14 ex. str. Nabben 1.10 (Nils Kjällén m.fl.).

Öl: 9 ex. Skärlovns ör 9.9 (Johan Myhrer m.fl.).
Gtl: 9 ex. Storsund 14.8–2.9 (Markus Forslund m.fl.).

Nordligt fynd:

Mpd: 2 ex. Mingen 13.4 (Rode Nordin, Carinsa Svedin, Kerstin Stam m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Ägretthäger x gråhäger *Ardea alba* x *Ardea cinerea*

Den pågående etableringen av ägretthäger på Gotland (och i övriga Sverige?) har även lett till åtminstone en blandhäckning med gråhäger. På Gotland sågs två hybrider, båda årsungar, under hösten:

Gtl: 2 1K Klase 19.9 (Per Smitterberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: PER SMITTERBERG



Hybrid ägretthäger x gråhäger *Ardea alba* x *A. cinerea*, Klase (Gtl) 19 september 2014.

Svart stork *Ciconia nigra* RE

Under året noterades åtminstone 19 svarta storkar, vilket innebär att vi för 4:e året i rad har runt 20 fynd i landet. Ingen säker häckning noterad men ett par sågs vid bo i Västergötland. I Närke gjordes 28.3 det näst tidigaste fyndet i Sverige hittills. Det tidigaste fyndet är från Tibro, Vg 17.3 2003. Det bör också noteras att det inte gjordes något fynd på Öland. Det är anbart andra året sedan 1965 som det saknas öländska fynd (rrk Öland).

Sk: Totalantalet individer är svårbedömt men bedömningen är att det handlar om åtminstone 8 svarta storkar. Bland dessa finns en för Skåne rekordtidig fågel som sågs sträckande NO Domsten 3.4 (Thomas Svan-

berg m.fl.). Intressant är också ett fynd av en adult fågel som upptäcktes vid Torupa Flo 31.5 (Lennart Jeppsson) för att sedan noteras flera gånger under juni. Det är tredje året i rad som fynd görs i detta område sommartid och det är inte omöjligt att häckning faktiskt förekommit här.

Sm: 1 ex. Lönnekullaviken, Hulingen tillsammans med 3 tranor 26.4 (Kenneth Rosén, Lena Carlsson)

Gtl: 1 ex. Majstregården, Hoburgen 30.8 (Krister Wahlström). 1 1K str. Hoburgen 31.8 (Per Smitterberg, Stellan Hedgren m.fl.). Det är mycket troligt att det rörde sig om samma individ (rrk Gotland).

Hl: 1 ad. uppehöll sig vid Baramossadammen, Hasslöv under ca tre veckor i maj.

Vg: Ett par noterades tillfälligt vid bo, men häckning ute-

FOTO: GÖRAN SNYGG



Svart stork *Ciconia nigra*, Baramossadammen (Hl) maj 2014.

blev som det verkar. Sammanlagt sågs 3–5 individer i landskapet under året.

Nrk: 1 ex. str. NO Vålakärren, Vibysjön 28.3 (Mårten Gustavsson, Lennart Augustsson). Ett extremt tidigt fynd av arten inte bara sett till landskapet Närke utan till landet som helhet.

Bob: 1 ex. Älje-Porsens naturreservat, Uddevalla 14 maj (Tommy Ek).

Ög: 1 ex. sågs vid Svälinge, Täkern 5.9 (Patrik Fritzson m. fl.).

Srm: 1 ex. Bara – Linudden – Labro ängar 17.5 (Kalle Brinell, Jan Gustafsson, Ingvar Jansson m.fl.).

Vstm: 1 ad. Näs, Hallstahammar, 19.7 (Torbjörn Dahlgren), 1 str. Rynninge, Fellingsbro, 20.4 (Tomas Axén Haraldsson).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Vit stork *Ciconia ciconia* RE

Det skånska storkprojektet kan sägas ha luft under vingarna vilket även genererar ett större antal fynd längre norrut i landet. Under 2014 var dessa märkligt få med tanke på de senaste årens omfattande utsättningar av storkar i Skåne. Det är som vanligt omöjligt att avgöra hur många kringströvande individer det handlar om. Under året gjordes knappt 30 fynd norr om Skåne, men det rörde sig kanske enbart om ett tiotal individer: Landskapsvis fördelas dessa på: Bl (6), Sm (5), Öl (1), Hl (4), Boh (1), Vg (1), Srm (2), Upl (4), Vstm (1), Dlr (2), Gstr (1) och Mpd (1). Månadsvis fördelning: jan (1), apr (14), maj (7), jun (9), aug (1) och sep (1).

(ANDERS WIRDHEIM)
FOTO: MIKAEL SVENSSON



Svartvingad glada *Elanus caeruleus*, Film (Upl) 29 april 2014.

Bronsibis *Plegadis falcinellus* (34/37 – 1/1)

Endast ett fynd under året av denna art som närmast häckar i södra Europa. Fågeln uppträcktes vid Tovören, Tåkern av personal från Tåkerns fältstation under inventering från kanot. Den fanns kvar i fem dagar, men var mycket svårsedd, bl. a. på grund av att beträdnadsförbud råder kring Tåkern vid denna tid. Under 2000-talet har bronsibisen setts under 8 av 15 år med 1–2 ex. per år. Före millennieskiftet gjordes 22 fynd med det första 1965.

Ög: 1 ex. Svålingetornet, Tåkern 7–11.6 (Lars Gezelius, Karl-Martin Axelsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Skedstork *Platalea leucorodia*

Tre fynd av 7 ex. av denna art som närmast häckar på Jylland i Danmark och där har haft en tydligt ökande trend under senare år. Minst 210 par häckade i Danmark 2014 och häckningsframgången var mycket god tack vare gynnsamt väder.

Sk: 5 ex. (1 ad. och 4 subad.) str. förbi Sandön 27.6 (Tommi Sandberg).

Öl: 1 ex. rast. Gammalsby – Ölands södra udde, Ottenby – Beijershamn – Mörbylånga 16–28.5 (Jan Bergman, Clas-Olof Olofsson m.fl.).

Ög: 1 ex. Herrebrottippen 22.5 (Robert Petersen).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartvingad glada *Elanus caeruleus* (3/3 – 1/1)

Sk: 1 ex. Kolabacken, Falsterbonäset 26.5 (F) (Ulrik Wallberg).

Upl: 1 2K+ Film k:a, Film 29.4 (F) (Martin Amcoff m.fl.).

För tredje året i rad noterades arten i landet. Raritetskommittén gör i detta fall en försiktig bedömning och behandlar fåglarna som samma individ. Det kan inte uteslutas att fyndet avser någon av fåglarna från 2012 och 2013, och inte heller att det handlar om en och samma individ alla tre åren. En fågel som sträckte norrut vid Skagen 23.4 2013 kunde åldersbestämmas till 2K. Om detta vara samma (inte åldersbestämda) fågel som sågs vid Skånum, Vg, 11–23.8 2013 är det dock en annan än den svenska 2K-fågeln från 2012.

I övriga Nordeuropa rapporterades under 2014 en sträckande fågel i Danmark 22.4 (netfugl.dk), en fågel i Tyskland 18.3 samt en fågel i Holland 17.10 (tarsiger.com). Kanske avser observationerna den svenska 2K-fågeln?

(ALEXANDER HELLIQUIST)

Brun glada *Milvus migrans*

Två konstaterade häckningar i Skåne och en i Södermanland. Dessutom bedömer rrk Nb att det häckar cirka fem par i Norrbotten även om det inte konstaterades någon häckning under året.

Trenden i övrigt fortsätter att vara ökande, och totalt rapporterades drygt 200 ex. med reservation för dubbelräkningar. Bruna gladan tenderar också att anlända allt tidigare på året med talrika fynd redan i början av april och en individ på Öland 30.3.

Under höststräcket noterades "bara" 24 ex. som utsträckande på Nabben i Skåne. Det är ett lågt antal jämfört med de närmast föregående åren. Höstarna 2011, 2012 och 2013 noterades strax över 40 ex. på Nabben vardera året. Rrk Sk skriver att möjligen kan ostvindar och högetryck under en stor del

av september ha inneburit att fler bruna glador än annars valt annan sträckväg ut ur landet.

Vinterfynd är ovanliga, men detta år gjordes ett sådant i Bohuslän:

Bob: 1 ex. mot SV Regementsområdet, Uddevalla 27.12 (Sussie Carlström, Per Wohlin).

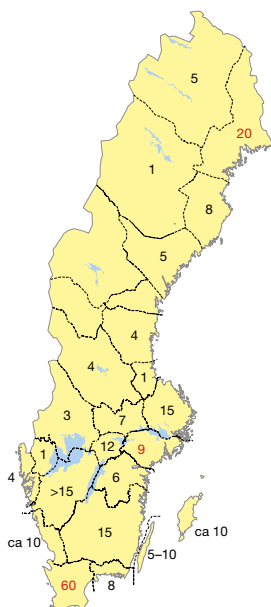
Övrigt:

Ås lpm: 1 ex. Lomsjö 6.5 (Christer Olsson). Sjätte fyndet i Ås lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Röd glada *Milvus milvus*

Det mesta talar för att ökningen fortsätter och beståndet börjar nu sannolikt närma sig 3000 par. Av dessa finns i storleksordningen 2500 par i Skåne, medan ökningen i övriga landskap går ganska långsamt. I Falsterbo räknades under hösten 2766 utsträckande glador vilket endast överträffas av rekordsiffran 3089 hösten 2012 (Nils Kjellén, Mikael Olofsson). Den förhållandevis låga ungfågelsandelen på 62 % speglar sannolikt en något minskande ungproduktion i Skåne efterhand som tätheten ökar. I Danmark är gladan fortfarande relativt sällsynt och beståndet uppskattades till 120 par 2013 (Brandtberg 2014). Medan arten minskar i Syd- och Centraleuropa i sen tid, går det bättre i Storbritannien. Där har en successiv ökning ägt rum, med stöd av inplantering av bl.a. svenska fåglar, och 2012 uppskattades beståndet till närmare 2500 par



Landskapsvis fördelning av rapporterade bruna glador *Milvus migrans* i Sverige 2014 (hela året). I landskapen med röda siffror konstaterades häckning.

(Holling 2014). Nedan redovisas häckningar utanför Skåne och det nordligaste fyndet från Dalarna.

Bl: Minst 18 möjliga häckningar, men rapporteringen sviktar efterhand som arten blir vanligare.

Sm: Fyra konstaterade häckningar i Kronobergs län, där alla paren fick ut två ungar var. Ytterligare upp mot 70 fynd tyder på häckningar fördelade över länet. Arten har ett bra fäste i dagsläget. Minst 19 revir hittades i östra Småland (minst 14 revir 2013). Troligen är det dessutom ännu fler än de som har rapporterats, t. ex. i Kalmar och kanske också i norra delen av regionen.

Öl: Minst fyra påbörjade häckningar men sannolikt kan ytterligare ett par adderas.

Gtl: Statusen verkar stabil som häckande fågel med ca. 15 par.

FOTO: HANS NORELIOUS



Brun glada *Milvus migrans* 1K, Vapnödalen (Hl) 9 september 2014.

Hl: Ingen inventering. Tidigare uppskattning ca 50 par.

Bob: Ett par påbörjade häckning för andra året i rad i Ljungkiletrakten, men häckningen avbröts sannolikt i början av maj.

Vg: Minst 12 konstaterade häckningar, men också många permanenta revir! Antalet häckande par kan säkert ligga närmare 20 eller strax däröver, sett till mängden observationer av stationära glador under häckningstid och viss bristande rapportering av häckningar.

Ög: En lyckad häckning skedde på samma lokal som tidigare år i Mjölby k:n och gav i år tre flygga ungar (Göran Lindell m.fl.). Dessutom en misslyckad häckning i västra delen av Linköpings k:n.

Dlr: 1 ex. Djäknehyttan, Avesta 14.4 (Torbjörn Jansson). Normalt är 1–3 fynd under senare år.

(NILS KJELLÉN)

Ormörn *Circaetus gallicus* (85/85 – 1/1)

Ett fynd under året, därtill i en annan del av landet än där flest ormörnar setts under senare årtionden. Årets fynd är från Bohuslän i april, medan flertalet övriga fynd på senare år är från sydöstra Sverige och Skåne. Eftersom det varje vår noteras en hel del utsträckande rovfåglar (även örnar) på Skagen i Danmark, borde en del av dessa omsider nå den svenska kusten – och då ligger öar som Orust och Tjörn bra till.

Boh: 1 ad. Krabberör, Stala, Orust 18.4 (Stefan Oscarsson, Torbjörn Arvidsson). Andra fyndet i Boh, det första gjordes 1987.

(ANDERS WIRDHEIM)
FOTO: GÖRAN SNYGG



Stäpphök *Circus macrourus* 1K, Vapnödalen (HI) september 2014.

Blå kärrhök *Circus cyaneus* NT

Med en smånagarcykel på uppgång i norra Sverige efter en krasch kring årsskiftet 2011/12 gjordes många fynd under häckningstid i norra halvan av Sverige. Det får anses troligt att flera häckningar genomfördes även om endast en säker är rapporterad, dessutom från sydligaste delen av fjällkedjan. Från Norrbotten rapporteras att ingen säker häck-

ning konstaterats sedan 2005, men detta år gjordes åtskilliga fynd som kunde tyda på häckning.

Säker häckning:

Hjd: 2 pulli/nyligen flygga Övre Torrbergsvallen, Mittåkläppen 5.8 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid).

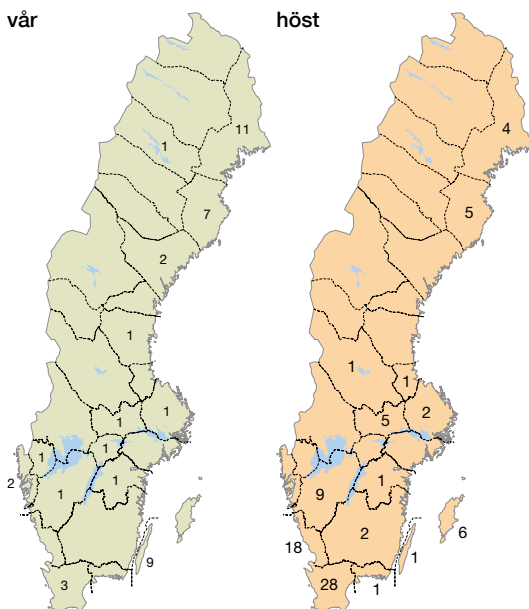
Som vanligt för senare år gjordes ett antal sommarfynd i övriga södra Sverige, men dessa var färre än de närmast föregående åren, vilket inte var oväntat med tanke på växande gnagarpopulationer i norr. Men en observation från södra Sverige förtjänar särskild uppmärksamhet:

HL: 1 hane uppehöll sig under maj–juni vid Tjolöholm. Fågeln spelflög och landade med bomaterial. Den var ringmärkt och visade sig senare vara märkt som unge på Västfriska öarna i Nederländerna.

Vinterfynd gjordes upp till Uppland–Västmanland.
(ANDERS WIRDHEIM)

Stäpphök *Circus macrourus*

Åter ett år med ett stort antal fynd (Tab 4). Framför allt gäller detta under vår- och höststräck, men detta år finns även flera observationer av fåglar under häckningstid. Kan stäpphöken vara på väg att



Fynd av stäpphök *Circus macrourus* i Sverige vår och höst 2014.

Tabell 3. Genomsnittligt antal ormörnar *Circaetus gallicus* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,4	0,7	0,8	2,0	2,8	1,4	1,0	1

etablera sig i Sverige? Den har expanderat västerut och häckar numera tämligen regelbundet i Finland.

Häckningstid:

Öl: 1 revirhävande hanne sydöstra Öland 28.4–13.9 (Robert Lager, Lars Lindell, Gunnar Steinholtz m.fl.).

Nb: Mellan 1.6 och 2.8 sågs gamla hannar på fyra lokaler, vilket är mycket intressant, och snart kan man ha misstankar om att arten häckar i landskapet (rrk Nb).

Under flyttningen noterades knappt 40 individer på våren (apr–maj) och cirka 75 på hösten (aug–okt). Fyndet i Dls var landskapets fjärde.

(ANDERS WIRDHEIM)

Stäpphök x blå kärrhök

Circus macrourus x cyaneus (5/5 – 3/3)

Sk: 1 ad. hanne Gessie ängar 14.9 (F) (Lars-Olof Landgren), 1 1K Kapellplan, Trelleborg, 5.10 (F) (Ola Marklund).

Nrk: 1 1K Öbyå kern, Kvismaren 6.9–14.10 (F) (Magnus Friberg).

Tre fynd av denna hybrid utgör nya indikationer på stäpphökens spridning västerut. Åtminstone en stäpphökhäckning noterades i Finland under året (tarsiger.com).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Ängshök *Circus pygargus* EN

På fastlandet konstaterades sju säkra häckningar eller häckningsförsök – tre i Uppland (2+2+0 flygga ungar), tre i Östergötland (4+4+0 flygga ungar) och en i Skåne (4 flygga ungar). Därtill fanns 1–3 troliga/möjliga häckningar i Uppland och 1 möjlig i Västmanland. Totala fastlandspopulationen uppgick således till 7–11 revir. Jämfört med föregående års säsong (4–9 revir) var fastlandspopulationen således något större.

På Gotland uppskattades beståndet, utifrån observationer under häckningstid, till cirka 10 par. Detta är fem färre än föregående år. På Öland gjordes ingen heltäckande inventering och beståndets storlek är således okänd. Emellertid finns det inga tvivel om att arten har minskat sedan den senast genomförda inventeringen 2012 (31 par). Sammanfattningsvis rapporterades, bortsett från Öland, totalt 17–21 revir i landet. Under antagandet att Ölandspopulationen uppgick till cirka 25 revir så lär det för närvarande finnas cirka 45 par i Sverige.

Med andra ord uppvisar arten en minskande trend, vilken är särskilt oroande på Öland.

I länderna runt Östersjön finns i Finland några enskilda par, i Estland 500–800 (stabil), Lettland ca 50, Litauen 300–400 (stabil), Polen 3000–4700 (minskning med 30–70 % 2007–2012) och Danmark drygt 20 par. Den påtagliga minskningen som skett i Polen kan misstänkas vara en delförklaring till minskningen på Öland

Inga observationer förelåg från Norrland, inte heller från Dalarna, Värmland, Dalsland och Bohuslän.

(MARTIN TJERNBERG)

FOTO: LASSE OLSSON



Ängshök *Circus pygargus* 2K hanne, Hulterstad (Öl) maj 2014.

Större skrikörn *Aquila clanga*

Tre fynd av denna örn som närmast häckar med ett litet antal par i Baltikum och vars bestånd i Europa är starkt hotat, främst troligen genom biotopförändringar men också på grund av hybridisering med mindre skrikörn.

Sk: 1 2K str. V Falsterbo fyr 23.9 (Peter Öhrström m.fl.).

Fågeln sågs senare samma dag sträcka in i Danmark (rrk Sk).

Tabell 4. Genomsnittligt antal stäpphök *Circus macrourus* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
4,2	1,0	2,0	4,6	10,4	36	142	115

Upl: 1 ex. Orkesta kyrka 15.7 (Kjell Eriksson).

Öl: 1 3K Ölands norra udde – Södra Bårby – Hammarby 23.5–10.6 (Markus Tallroth, Tobias Berger, Douglas Gustafsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Troligen fyra individer under året, varav en på våren och de övriga under hösten. 3K-fågeln på Öland sågs senare i Skåne. Under 2000-talet har antalet fynd per år varierat mellan några enstaka till cirka 20. Mindre skrikörn häckar som närmast i Baltikum och Polen, där den lokalt inte är ovanlig.

Sk: 1 3K+ str. mot V över Falsterbokanalen 25–26.8

FOTO: LARS PETERSSON



Större skrikörn *Aquila clanga* 3K, Slagerstad (Öl) 25 maj 2014.

(Mattias Ullman, Peter Salmon m.fl.), 1 2K i området Gärdslöv–Böringe 4–7.9 (Bengt Legnell m.fl.) 1–2 ex. str. Nabben 11.9 (varav en troll. hybrid enligt RK). 2K-fågeln från Böringe sträckte också denna dag.

Öl: 1 3K+ Mysinge – Ottenby 21–24.8 (Leif Dahlgren, Peter Ohlsson, Peter Olsson m.fl.). 1 2K Norra Möckleby – Ottenby 9–10.9 (Markus Tallroth m.fl.).

Srm: 1 ex. str. NO Ågesta 15.5 (Rolf Kåsjö).

(ANDERS WIRDHEIM)

Kungsörn *Aquila chrysaetos* **NT**

Efter två dåliga år, speciellt 2013, blev häckningsutfallet av normal omfattning i Norrland inklusive Dalarna (0,50 ungar per besatt revir). Däremot var resultatet generellt sett dåligt i södra Sverige (0,28

ungar per besatt revir). Totalt i Sverige hittades 482 besatta revir, varav 193 med lyckad häckning och totalt 225 flygga ungar (0,47 ungar/besatt revir). Resultat i respektive län eller landskap (uppgifter från *Kungsörns Sverige*):

Norrbottnens län: 254 revir kontrollerades. Av dessa var 129 besatta varav 59 lyckades producera 70 ungar, dvs. 0,54 ungar per besatt revir.

Västerbottens län: 161 revir kontrollerades. Av dessa var 97 besatta varav 45 lyckades producera 51 ungar, dvs. 0,53 ungar per besatt revir. Av de 60 revir i fjällen som det finns vetskap om, gick åtta par till häckning och av dessa var det sju som man med bestämdhet vet att de fick ungar. För fjällörnarna går det alltså mycket dåligt. Om det inte snart sker en förbättring, finns risk att denna delpopulation mer eller mindre försvinner.

Jämtlands län: 131 revir kontrollerades. Av dessa var 55 besatta varav 30 lyckades producera 33 ungar, dvs. 0,60 ungar per besatt revir.

Västernorrlands län: 57 revir kontrollerades och samtliga var besatta. I dessa revir lyckades 13 par producera 15 ungar, dvs. 0,26 ungar per besatt revir.

Gävleborgs län: 25 revir kontrollerades. Av dessa var 22 besatta varav åtta producerade 11 ungar, dvs. 0,50 ungar per besatt revir.

Dalarna: 55 revir kontrollerades. Av dessa var 44 besatta varav 18 par producerade 23 ungar, dvs. 0,52 ungar per besatt revir.

Värmland: I sju aktiva revir påbörjades fem häckningar. Tre av dessa lyckades vilket resulterade i tre ungar, dvs. 0,43 ungar per revir.

Uppland: Det kända paret med boplatz gick inte till häckning.

Södermanland: Ingen säker häckning kunde konstateras i de fyra kända reviren.

Närke: Det kända paret med boplatz producerade en flygg unge.

Östergötland: Av två kända revir var ett besatt men inga ungar producerades.

Småland: Fyra av tolv kända revir konstaterades vara besatta. Av dessa lyckades ett par producera en unge, dvs. 0,25 ungar per besatt revir.

Öland: Kungsörnspariet som varit stationärt på ön sedan åtminstone 2010 häckade i ett tidigare havsörnsbo och en unge kunde ringmärkas.

Halland: Ett av tre kända revir var besatt. Paret skred till häckning men misslyckades.

Gotland: Året blev en besvikelse. Av 56 kända revir var 51 besatta. I dessa påbörjade 28 par häckning, men endast 10 lyckades producera 10 ungar, dvs. 0,20 ungar per besatt revir. Inte sedan 2001 har antalet flygga ungar varit lägre. Det är svårt att se någon uppenbar anledning till det dåliga häckningsresultatet. Vintern var mild på Gotland och våren utan påtagliga väderbakslag. Det fanns dessutom gott om kaniner i många revir.

Skåne: I de åtta kända reviren häckade sju par varav fyra lyckades. Dessa producerade sex ungar, dvs. 0,75 ungar

per besatt revir. Inga nya revir hittades och stammen lider av stagnation vilket oroar.

(MARTIN TJERNBERG)

Stäppörn *Aquila nipalensis* (45/45 – 1/1)

Gtl: 1 3K Sippmanne, Vamlingbo s:n 4.5 (Fredrik Litsgård, Lars Ericson) och samma individ vid Gannarve, Hall s:n 14–15.5 (F) (Josef Anderberg, Mikael Nils Larsson) och Gotska Sandön 15.5 (F) (Michael Tholin).

Andra fyndet för Gotland och det sjätte renodlade vårfyndet (mars–maj). Fynd under sommar/tidig höst samt övervintrande fåglar som ibland har dröjt kvar in på våren dominerar den svenska statistiken.

ka art- och raslistan och i *Sveriges fåglar* (Risberg 1990) anges att det är rasen *orientalis* som är anträffad i landet, men det är oklart vad detta har baserats på. Uppdelningen mellan *orientalis* och *nipalensis* har ifrågasatts i Clark (2005), eftersom signifikanta dräktskillnader tycks saknas och storleksökningen österut sker gradvis.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Kejsarörn *Aquila heliaca* (11/11 – 1/1)

Sk: 1 5K+ str. NO Backamossen 20.5 (F) (Hans Larsson).

Öl: 1 5K+ str. S Össby 13.4 (F) (Jeff Price).

Observationerna bedöms avse samma individ – rara örnar turnerar ju gärna mellan Skåne och Öland.

FOTO: LARS PETERSSON



Kungsrör *Aquila chrysaetos* första dräkt (2K), Store mosse (Sm) 17 januari 2014.

Tillägg 1974:

En tidigare publicerad individ som hittades död vid Stordalen–Kaisepakte, Lpl, 5.6 1974 (VF 34:336) har undersökts på Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm. Den är publicerad som 2K+ men dräkten visar att det handlar om en 2K-fågel. Det är en liten individ. Vinglängden uppmättes till 525 mm, vilket stämmer väl in på hannar hos den västliga rasen *orientalis* och är kortare än hos både honor och den östligare *nipalensis* (Vaurie 1965, Cramp & Simmons 1980). Även tars-, näbb- och stjärtmått passar (eller ligger till och med i underkant) för hanner *orientalis*. Således kan fågeln ras- och könsbestämmas med rimlig säkerhet. I den officiella svens-

Foton från Ölandsobservationen visar sannolikt tre generationer pennor i handen. Den yttersta äldsta generationen är gradvis fräschare utåt vingen, vilket betyder att pennorna inte växte ut samtidigt och därför inte kan vara juvenila. Tre generationer pennor varav inga juvenila i kombination med en ganska ljus skäckig kropp talar för att fågeln var 5K. Givet viss osäkerhet i fotobedömningen och att subadulta *Aquila*-örnars dräktutveckling är variabel sätts åldern här till 5K+.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Rödfalk *Falco naumanni* (15/15 – 1/1)

Öl: 1 ad. hanne Södra lundparkeringen, Ottenby 13–14.6 (F) (Aron Edman, Frida Johnsson m.fl.).

Noteringen ligger typiskt i tid – nio av de tidigare svenska fynden är gjorda i maj och juni.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Under året noterades totalt 77 aftonfalkar i landet vilket är lägre än snittet för den senast tioårsperioden, ett snitt som ligger på 85 individer årligen. Detta relativt låga antal är något förvånande med tanke på att våra grannländer på andra sidan Östersjön under hösten berördes av den kanske största invasionen av aftonfalk i nordligare delar av Europa

FOTO: LARS PETERSSON



Rödfalk *Falco naumanni* ad. hanne, Ottenby (Öl) 13 juni 2014.

någonsin. I Estland noterades runt 130 individer medan det i Lublin, Polen rastade en flock med hela 330 aftonfalkar!

Årets första aftonfalk sågs vid Falsterbo fyr, Skåne 10 april (Pontus Pettersson) medan årets sista fynd gjordes i Västergötland, närmare bestämt vid Brudarebacken, Göteborg 31 oktober (David Klingberg, Leif Andersson m.fl.)

Ett fåtal fynd finns från Norrland under året:

Vb: 1 hona Bergön, Umeälvens delta och slätter 28.4 (Emmanuel Naudot), 1 3K+ hanne Lillskärsudden 6.9 (Micael Jonsson). Första aprilfyndet i Västerbotten.

Nb: 1 hanne Bastunäset, Norrfjärden 16.5 (Staffan Sundin).

Sommarfynd:

Gtl: 1 ad. hanne Myrvälder, Tingstäde 27.6 (Gun Ingmansson).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Stenfalk *Falco columbarius*

Sparsamt rapporterad från häckningsområdet i de norra två tredjedelarna av landet, men häckningsfynd eller fynd som tyder på häckning gjordes ner till Dalarna–Hälsingland. Utanför detta område finns bara fyra rapporter som tyder på eller skulle kunna tyda på häckning:

Nrk: 2 ad. i par Mörkestjärnen, Ölsboda herrgård 11.7 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid).

Öl: Rapporterna indikerar två häckningar på södra Öland, utfall dock okänt (rrk Öl).

Boh: 1 ex. varnande Grebbestads skärgård, Tanum 22.7 (Thomas Carlsson)

Ytterligare sommarfynd söder om häckningsområdet i norr gjordes i Nrk (1), Upl (3) och Vstm (3).

Vinterfynd av stenfalk är förhållandevis ovanliga i Sverige, men regelbundet görs enstaka sådana upp till Svealand. Norr därom är vinterfynd och tidiga vårfynd mycket ovanliga, men detta år gjordes några:

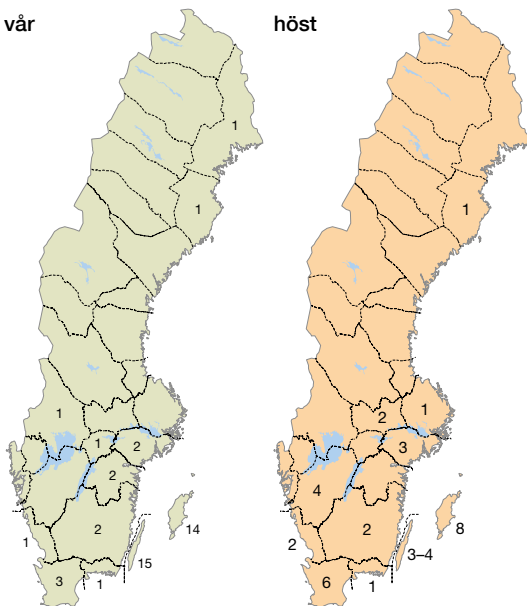
Vb: 1 ex. Röbbäcksdalen 20.12 (Andreas Garpebring).

Nb: 1 hanne Öjebyn 26.2 (Staffan Sundin). 1 ad. hanne Södra armen, Pitsund 13.3 (Lars Sandberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

vår

höst



Fynd av aftonfalk *Falco vespertinus* i Sverige vår (april-juni) och höst (aug–okt) 2014.

Jaktfalk *Falco rusticolus* VU

Häckning:

Norra Lappland: Helikopterinventering genomfördes under sommaren för tredje året i rad i de områden som årligen inventerades 1996–2007, dvs. nationalparksblocket (Sarek + Padjelanta + Stora Sjöfallet) och Gällivare-/Kirunafjällen (området norr om nationalparksblocket upp till Torne träsk). Antalet kontrollerade revir var 50 (tidigare och nuvarande). I dessa konstaterades lyckad häckning i 12 med totalt 33 fullvuxna ungar (kullstorlek 2,8). Som jämförelse kan nämnas att vid motsvarande sommarinventering 2013 hittades nio lyckade häckningar med 22 ungar (kullstorlek 2,4). Genomsnittskullen i samma område från studieperioden 1996–2007 var 3,1 ungar per lyckad häckning. Resultaten ligger därmed lite lägre de senaste åren. Det viktigaste är dock att antalet lyckade häckningar har ökat sedan bottenåret 2012, då endast en lyckad häckning med tre ungar hittades. Under inventeringarna 2012–2014 har inte någon lyckad häckning hittats i lågfjällen där det tidigare funnits flera par. Anledningen kan vara att dalripan generellt sett minskat i dessa marker liksom i skogslandet. Avslutningsvis kan påpekas att inventeringarna som genomfördes 1996–2007 inte enbart utgjordes av helikopterinventering. Dessutom inventerades fjällområdet under vårvintern med hjälp av snöskoter. Då fick man även ett mått på revirhävdande jaktfalkar och ensamma jaktfalkar som vid häckningsstarten fanns vid häckningsplatserna, men som senare under året kanske var borta från områdena på grund av uteblivna eller misslyckade häckningar. Helikopterkontrollen är alltså inte ett mått på antalet etablerade falkpar, utan ett mått på häckningsframgång. (Berth-Ove Lindström).

Södra Lappland: Uppgifter saknas.

Jämtlands län: Inte mindre än 61 jaktfalkrevir kontrollerades i Jämtlands- och Härjedalsfjällen under häckningssäsongen 2014. Inventeringarna genomfördes av Länsstyrelsen i Jämtlands län och Projekt Jaktfalk på snöskoter eller skidor i mars–april. Kontroll av häckningsresultat skedde i juni, huvudsakligen med hjälp av helikopter men i vissa revir till fots. Bland de 17 jaktfalkpar som hittades lyckades 12 par med häckningen. Totalt blev det 32 ungar inom länet vilket gav ett snitt på 2,7 ungar per lyckad häckning (1,9 per etablerade par). Årets resultat får ses som medelgott jämfört med de senaste åren. De två föregående åren visade på en vikande trend för antalet par, 15 respektive 12, vilket detta år stabiliserades något till 17 funna par. Stora kullar har konstaterats 2001, 2002 samt 2011 vilket även sammanfaller med lämmelår. Det finns tecken på att korphäckningar och därmed tillgång till korpböns har minskat i vissa områden, bl.a. i Härjedalen där samtliga fyra häckningar skedde i nästan obefintliga risbön. (Ulla Falkdalen).

Dalarna: Det publikfriande paret vid Njupeskar var åter på plats och lyckades få två ungar på vingarna.

Observationer utanför häckningsområdet:

Som brukligt var de flesta fåglarna koncentrerade till Västkusten och Skåne. I Bohuslän rapporterades två individer under första halvåret, varav 1 ad., och en individ under hösten. I Västergötland (Göteborgstrakten) en individ vår samt en individ höst, i Halland likaledes en individ vår och en höst. I Skåne uppehöll sig tre individer under våren (2K, 3K samt ad.). Därutöver sågs en 1 ad. Foteviken 12.6–10.7, en något udda årstid för en adult fågel. Den var skadad i ena benet, vilket möjligen kan förklara varför den befann sig i Skåne vid denna tid.

I övriga landet sågs under första halvåret 1 ex. i Medelpad (januari) och 1 ex. i Dalarna (februari).

FOTO: MATTIAS ULLMAN



Jaktfalk *Falco rusticolus* ad. Eskilstorps ängar (Sk) 8 juli 2014.

Under hösten noterades 1 ex. i Uppland (september) och bedömt tre individer på Gotland (oktober–november).

(MARTIN TJERNBERG)

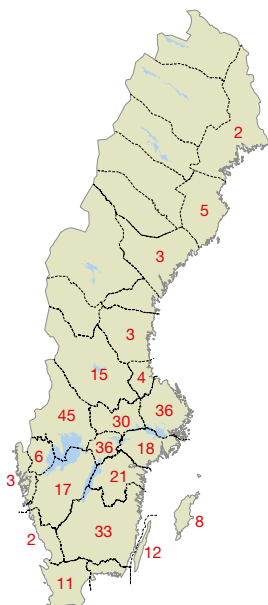
Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* NT

Antalet revirhävdande par i södra Sverige ökade till 118 jämfört med 115 året före. Av dessa på började minst 109 par häckning jämfört med 104 föregående år. Antalet lyckade häckningar var 87 mot 68 året före.

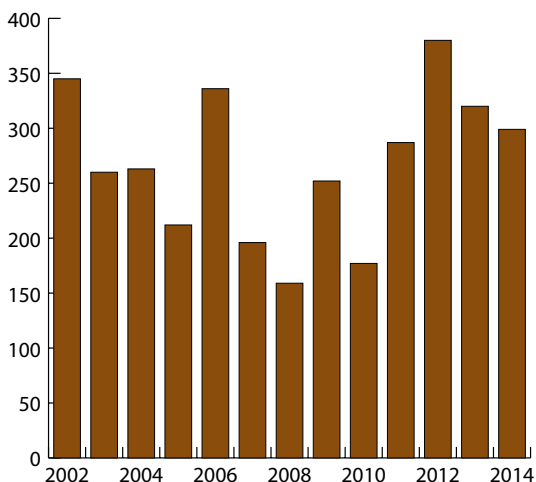
Även från mellersta Sverige rapporterades om en bra falksäsong. Antalet par ökade från 29 till 32 och antalet häckande från 25 till 30. Nyetablerade par

hittades i Dalarna, Hälsingland, Härjedalen och Medelpad. Den skattade populationen kan uppgå till minst 50 par. 27 lyckade häckningar gav minst 76 ungar jämfört med 57 året före.

I norra Sverige (Västerbottens och Norrbottens län) besöktes 158 möjliga falklokaler (både klippbranter och myrar) och 62 par bedömdes ha påbörjat häckning. Liksom tidigare år hittades flera nya par framför allt i skogslandet och på några myrar vilket avspeglar en populationsökning som dock är svår att beräkna. Norrlandsfalkarna hade en lyckad säsong liksom många andra rovfåglar (smågnagartopp). 47 lyckade häckningar gav 108 ungar dvs. i



Spelande småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 2014.



Rapporterade småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 1986–2014.

medeltal 2,3 ungar/lyckad häckning. Tidigare har populationen skattats till ca 200 par vilket möjligtvis är en minimisiffra.

Se vidare separat artikel på annan plats i denna skrift.

(PETER LINDBERG, NATURSKYDDSFÖRENINGEN)

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* VU

Summeras landskapen landar vi på 299 spelande småfläckiga sumphöns – ett medelgott år, sett i ett 15-årsperspektiv. Likt de senaste åren har Ryningen, Angarnsjöängen och Hjälstaviken bland de största registrerade antalen. Dock är 10 spelande ex. Brosjön, Värmland värda att nämna. En nyligen ge-

FOTO: KRISTER CARLSSON



Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* 1K, Västerstadsviken (Öl) 8 november 2014.

nomförd restaurering uppges vara en förklaring till koncentrationen (rrk Vrm).

Som vanligt sågs ett antal exemplar även under sensommaren–hösten. Det är mycket möjligt att dessa har sitt ursprung österifrån.

Höga antal:

Sm: Ryningen (4),

Nrk: Hammarmaden, Kvismaren (7), Oset (6)

Srm: Ågesta (3),

Upl: Angarnsjöängen (7), Hjälstaviken (5), Dannemorsjön (3),

Vrm: Brosjön (10).

Övrigt:

Sk: Under höststräcket noterades ca 10 ex., flertalet i syd-

väst men också 2 1K Hasslarps dammar 1–20.8 (Peder Winding, Mårten Müller m.fl.), 1 1K Farhult 6–8.9 (Rolf Helmersson, Thomas Svanberg m.fl.) och en sen 1K vid Fågelön, Finjasjön 20.9–4.10 (Håkan Winqvist, Sture Persson m.fl.).

Bl: 1 1K Bökenäs 18.8 (Matthis Kaby).

Öl: 1 ex. Mörbylånga 23–24.8 (Bosse Danielsson, Ulrika Lehmann). 1 ex. Beijershamn 12.9 (Lennart Carlsson). 1 1K Västerstadsviken 30.10–10.11 (Birgitta Andersson m.fl.).

Hl: 2 ex. sågs under hösten på Getterön varav ett sent fynd 22–29.10.

Ög: 2 ex. sågs vid Glänåstornet, Tåkern 23.8–6.9 (Per Tufvesson, Kjell Antonsson och Johan Willner).

Nb: 1 ex. stationär Rödkallen, Luleå skg. 23.9 (Martin Widén m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Mindre sumphöna *Porzana parva*

För andra året på kort tid gjordes inget godkänt fynd av mindre sumphöna i Sverige. Arten saknades även 2009. Dessförinnan får vi gå tillbaka till 1956 för att finna ett år utan mindre sumphöna i landet! Sett i ett längre perspektiv har denna art gått från att ha varit regelbunden i flera slättsjöar till att bli en raritet. De 9 ex. som noterades 2013 framstår i detta perspektiv som en udda toppnotering; Efter millennieskiftet har antalet pendlat mellan 0 och 5 ex. under övriga år. Som framgår av Tab. 5 var 1970-talet mindre sumphönans årtionde i Sverige.

(ANDERS WIRDHEIM)

Dvärgsumphöna *Porzana pusilla* (11/11 – 1/1)

Hl: 1 spel. Mellersta dammen, Skottorps våtmark, 30.5–8.6 (Mikael Haraldsson, Joachim Lindblom m.fl.).

Första fyndet för Halland. Likt övriga fynd i modern tid utgörs fyndet av en spelande fågel/hanne under vår eller sommar.

(MATS WAERN)

Kornknarr *Crex crex* NT

Kornknarren hade likt 2013 ett av sina bästa år under modern tid med 1275 spelande på fastlandet och ca 1610 spelande totalt – Gotland och Öland inkluderat. Förmodligen kan uppträdandet korreleras till gynnsamt väderläge under halvan av maj, med fåglar som spiller över österifrån (jfr. busksångare och flodsångare). Från rapportområde Uppland kommenterar rrk Uppland: ”Totalsum-

man spelande blev sämre än fjolårets men trots det en mycket imponerande siffra, nämligen 408.”

Kornknarrrens viktigaste förekomster finns på Öland, på Gotland och i norra Uppland (från Uppsala och norrut). Från Uppland är ett par mäktiga koncentrationer värda att nämna: 35 spel. Gamla Bålingemossar (Thomas Pless m.fl.), 23 spel. Marmaskjutfält (Tommy Löfgren, Tomas Carlberg m.fl.). Vid pålitliga Lina myr, Gotland noterades som mest 25 spel. (Dag Österlund, Nils Karlsson).

Häckning:

Gt: 3 ungar Klintängarna, Färö 8.6–2.7 (Lars-Erik Broman, Kjell Mathson).

FOTO: TOMMIE FAGERBERG



Kornknarr *Crex crex*, Enslöv (Hl) 2 juni 2014.

Gbg: En häckning ägde rum vid St. viken, Surte. Två ungar från den kullen hittades och togs till fågelcentralen och släpptes sedermera ut vid Ragnhildsholmen i början av augusti (enligt rrk Gbg).

Några övriga rrk-kommentarer:

Sm: Efter 2013 års fördubbling av tidigare rekordet på 30 spelande i östra Sm, ökade det under 2014 till nästan det tredubbla, med 87 spelande.

Ög: Totalt noterades 108(!) kornknarrar i Östergötland

Tabell 5. Genomsnittligt antal mindre sumphönor *Porzana parva* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
3,4	5,8	10,9	7,2	6,7	2,4	3,6	0

2014 vilket är ett mycket högt antal och förmodligen den högsta sedan lång tid (1950/60-talet?).

Mpd: 17 fynd av 18 exemplar är det högsta antal vi hittills haft i landskapet.

Äng: Totalt 24 spelande på 22 lokaler är ny rekordnotering i antalet spelande individer.

(FREDRIK FRIBERG)

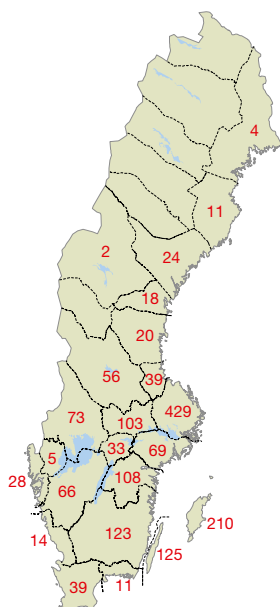
Rörhöna *Gallinula chloropus*

Nordliga fynd:

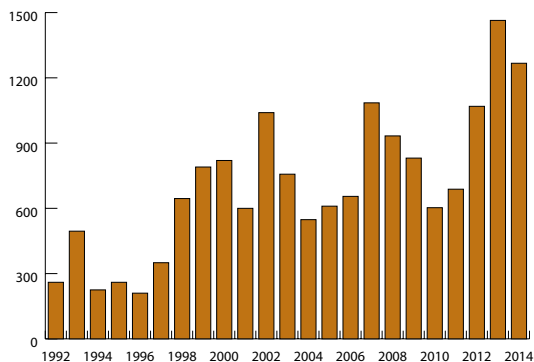
Jmt: 1 ex. Sannan, Ockesjön 1.5 (Lars Strömberg, Kim Woxlägd, Gunnar Kvarnlöf m.fl.). Jämtlands femte fynd.

Dlr: Värt att nämna är också Dalarnas lilla damm Kastjärn, Ludvika med minst fem (troligen sex) förstakullar och dessutom minst två andrakullar (Bertil Rahm, Karin Björklund, Lars Persson, Pelle Adenäs m.fl.). Man får gå tillbaka till 1970-talets glansdagar för att hitta liknande koncentrationer i Dalarna. Det ser också ut att vara en relativt stor koncentration nationellt sett.

(FREDRIK FRIBERG)



Spelande kornknarrar *Crex crex* i Sverige 2014.



Rapporterade kornknarrar *Crex crex* i Sverige (exkl. Öland och Gotland) 1992–2014.

Sothöna *Fulica atra*

Flertalet rapportkommittéer beskriver en tydlig minskning under de senaste åren, och en förväntad återhämtning efter de kalla vintrarna 2009–2011 har ännu uteblivit.

Här går uppträdandet vid Tåkern verkligen mot strömmen. Rrk Ög rapporterar: "Sanslösa mängder i Tåkern under sensommaren: som mest räknades 30 000 ex. 16.8 (Tåkerns fältstation) och 29 000 ex. 13.9 (Tåkerns fältstation). Siffrorna står i en särklass i Sverige, inte från någon annanstans i Sverige finns mer än 10 000 ex. rapporterade under året. Bakåt i tiden i Artportalen finns siffror på över 20 000 endast från Tåkern och Hornborgasjön och årets 30 000 är den högsta siffran som finns i Svalan."

Kan en del av det dåliga uppträdandet i Mellansverige helt enkelt beror på att sothönsen i än större utsträckning väljer Tåkern?

(FREDRIK FRIBERG)

Prärietrana *Grus canadensis* (0/0 – 1/1)

Vstm: 1 ex. Sörsalbo, Hällby och Västerby, Västerfärnebo s:n, 29.4–5.5 (Daniel Green, Joachim Grohp, Stefan Morell m.fl.).

Första fyndet för landet. Det kan tyckas vara ett oväntat fynd, men eftersom en prärietrana har setts vid enstaka tillfällen under åren 2011–2013 i Finland, Estland, Danmark och Norge har denna individ ihärdigt sökts i Sverige. Storyn kring det svenska fyndet är som följer. En prärietrana fanns i Spanien vintern 2013/2014. En prärietrana flög 27.4 tillsammans med vanliga tranor från Tyskland in över Danmark. Senare samma dag sägs de ha setts flyga över Köpenhamn, med riktning norrut. Några timmar efter obsen över Köpenhamn tycktes en mindre och ljusare trana ses i en flock utanför Ängelholm med tolv sträckande tranor på väg åt norr eller nordost. Två dagar senare, 29.4, upptäcktes prärietranan vid Sörsalbo i Sala kommun i Västmanland.

(MATS WAERN)

Jungfrutrana *Grus virgo* (12/14 – 1/1)

Nrk: 1 ex. Kvismaren 11–12.6 och 13–18.6 (F) (Magnus Friberg).

Vstm: 1 ex. Frövisjön 12–13.6 (F) (Markus Rehnberg m.fl.).

De två observationerna har bedömts avse samma individ och utgör således ett fynd.

I Norge har flera fynd av jungfrutrana betraktats som eventuella rymlingar och placerats i kategori E. Denna bedömning har gjorts utifrån att de uppvisat oräddhet. Resonemanget vacklar dock eftersom övervintrande jungfrutrana i Indien ofta är



Präietrana *Grus canadensis*, (Vstm) maj 2014.

FOTO: LARS PETERSSON



Jungfrutrana *Grus virgo*, Frövisjön (Vstm) 13 juni 2014.

relativt oskygga, och normmännen funderar på att se över fynden igen. Danskarna har ett fynd av en ringmärkt fågel som placerats i kategori E. I Sverige betraktas jungfrutrana som spontan och placeras i kategori A. I dagsläget finns inga planer på att revidera denna ståndpunkt, men frågan är självfallet aktuell och all information kring jungfrutrana, till exempel om förekomst i fångenskap eller ringmärkta fåglar, tas tacksamt emot av Raritetskommittén.

(MATS WAERN)

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Ca 1400 par 2013 var en ny högstanotering för Sverige. Med bara 400 par i Sk 2014 sjunker totalan-

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER



Skärfläcka *Recurvirostra avosetta* med ungar, Äspet (Sk) 14 juli 2014.

talet ("normalt" i Sk under åren före 2013 var omkring 500 par). Från Bl, Öl och Gtl inga totalantal, men heller inga anmärkningsvärda avvikelser. I Hl ett bra häckningsår: ca 150 par fick ut 190 pulli. På Öl fem tidiga fynd 22–28.2. Fynd utanför häckningsområdet gjordes i ö. Sm, Gbg, Ög, Upl och Vrm.

Nordligt fynd:

Nb: 1 ex. Norra Sunderbyn och Unbyn 29.5 (Herman Sundqvist m.fl.) var 3:e fyndet i Nb.

(LARS LINDELL)

Tjockfot *Burhinus oedicnemus* (64/64 – 3/3)

Tre fynd under året fördelade på april, maj och augusti. Tjockfoten, som närmast häckar lokalt i Tysk-

land och Polen har varit årssvis i Sverige sedan 2001 med 1–5 fynd per år. Den brittiska populationen ökade långsamt men stadigt fram till 2012, då den beräknades till närmare 500 par. Därefter skedde en kraftig minskning till 2013, då populationen beräknades till 390 par. Orsaken till minskningen tros vara en ovanligt kall vår under 2013 (Holling m.fl. 2015).

Sk: 1 ex. rast. Vattenmöllan 27.4 (Thomas Svanberg m.fl.).

Öl: 1 ex. Gammalsbyören, Sebybadet 10–11.8 (Joakim Granholm m.fl.). Ölands sjunde fynd av arten. Senast arten sågs på ön var i maj 2010.

Sm: 1 ex. rast. Hagbyhamn, Kalmar 3–12.5 (Gustav Henriksson, Henric Jennersjö m.fl.). Fjärde fyndet i ö Sm, senast det begav sig var 24.5 2006 på Mörlundaslätten,

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: MATTIAS ULLMAN



Rödvingad vadarsvala *Glareola pratincola*, Vellinge ängar (Sk) juni 2014.

Rödvingad vadarsvala *Glareola pratincola*

(22/22 – 2/2)

Sk: 1 ad. Vellinge ängar 22–24.6 (F) och Lilla Hammarsnäs 1–3.7 (F) (Mattias Ullman).

Hl: 1 ad. Korshamn, Morups Tänge 14–15.6 (Ulf Löfås, Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman m.fl.).

Ång: 1 ex. Öfjärden obsladan 11–12.6 (F) (Thomas Birkö, Anders Lindström, Torbjörn Johansson).

Fågeln från Morups Tänge var samma individ som senare dök upp på Vellinge ängar. Tack vare foton går det att jämföra och säkerställa likheter i teckning och slitage i vingen. Individen i Ång är den i särklass nordligaste hittills i Sverige.

(MATS WAERN)

Ob. vadarsvala *Glareola sp.* (24/27 – 0/0)

Tillägg 2011:

Sk: 1 ad. str. V Edenryds Badplats, Edenryd 1.6 (F) (Rorine Strandberg, Patrik Olofsson).

Ungefär en tredjedel av alla vadarsvalor som har setts i Sverige har fått lämnas obestämde.

(MATS WAERN)

Större strandpipare x mindre strandpipare

Charadrius hiaticula x *C. dubius*

En trolig samhäckning större x mindre strandpipare noterades vid Bilema i Växjö. Ungarna hade intermediära karaktärer som tydde på samhäckning.

(FREDRIK FRIBERG)

FOTO: JOHANNES RYDSTRÖM/N



Hybrid större strandpipare x mindre strandpipare *Charadrius hiaticula* x *Ch. dubius*, Växjö (Sm) 18 juli 2014.

Hl: 1 hona rast. Korshamn, Morups Tänge 19.4 (Magnus Fridolfsson, Patrik Hansson m.fl.).

Vg: 1 2K+ hona Galterö 28.4 (Per Österman).

Hls: 1 hona Stenö 12–13.5 (Stefan Persson m.fl.). Fjärde fyndet i Hälsingland.

(KRISTOFFER NILSSON)

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii* (14/14 – 2/2)

Sk: 1 2K+ hane Nabben, Falsterbo 13–15.7 (F) (Bengt Grandin, Björn Malmhagen m.fl.).

Gtl: 1 ex. Kroken, Närsholmen, När s:n 15.8 (F) (Sebbe Nilsson).

Första fyndet för Gotland och det tredje för Skåne.

(MATS WAERN)

FOTO: BJÖRN MALMHAGEN



Ökenpipare *Charadrius leschenaultii* 2K hane, Nabben, Falsterbo (SK) juli 2014.

Svartbent strandpipare **RE**

Charadrius alexandrinus

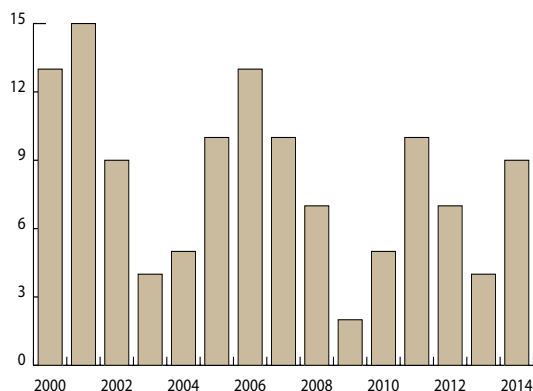
Minst sju, men möjligen nio, svartbenta strandpipare observerades i landet under året. Det är första gången som mer än en individ ses i Blekinge och paret vid Ottenby gjorde häckningsförsök. Parning observerades, men de avbröt troligen häckningen.

Samtliga fynd:

Sk: 1 hona Äspet, Åhus 23–26.5 (Jan Linder m.fl.), 1 hona Måkläppen, Falsterbonäset 3–4.6 (Nils Kjellén m.fl.).

Bl: 1 par Utlängan 14.6 (Lars-Gunnar Lundquist, Fredrik Lennartsson, Thomas Daleke). Med tanke på datumet möjligen samma fåglar som på Öland (rrk Bl).

Öl: 1 par Sandrevlarna, Ottenby 29.5–9.6 (Ottenby fstn).



Rapporterade svartbenta strandpipare *Charadrius alexandrinus* i Sverige 2000–2014.

Kaspisk pipare *Charadrius asiaticus* (0/0 – 2/2)

Öl: 1 ad. hanne Görans dämme, Hulterstad 20–22.4 (F, V) (Mats Henriksson, Markus Tallroth).

Srm: 1 ad. hanne Sandasjön 25.3–9.4 (F, V) (Måns Grundsten).

Ny och välkommen art för landet. Vid jämförelse av fotografier av de båda individerna har särdrag i huvudteckningen visat att det rör sig om två olika individer. Dagen före upptäckten vid Sandasjön sågs en hanne i Finland, och troligen rörde det sig om samma individ.

(MATS WAERN)

FOTO: MICHAEL BERGMAN



Kaspisk pipare *Charadrius asiaticus* ad. hanne, Sandasjön (Srm) mars 2014.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva* (75/76 – 3/4)

Öl: 2 2K+ honf. Sälön, Ölands södra udde 26.6–20.7 (F) (Bosse Carlsson, Olof Ramel, Douglas Gustafsson).

Gtl: 1 honf. Närsholmen 14.5 (F) (Fredrik Ström), 1 1K str. S Hoburgen 24.9 (Stellan Hedgren).

En ganska representativ fyndbild för arten. Könsoch ålderstillhörighet för de två öländska sommarfåglarna diskuterades flitigt i olika fora. Att med säkerhet könsbestämma honfärgade sibiriska tundrapipare är svårt, eftersom variationen hos framför allt yngre hannar är stor. Raritetskommittén har därför valt den försiktiga vägen och valt att benämna båda dessa individer som honfärgade.

(MATS WAERN)

Kolymasnäppa *Calidris tenuirostris* (2/2 – 1/1)

Öl: 1 2K+ Västrevet, Ottenby 11–12.6 (F) (Göran Andersson, Bosse Carlsson, Aron Dysenius m.fl.).

Sveriges tredje kolymasnäppa – alla i sommarträkt under sommarmånaderna. Det första fyndet gjordes så sent som 2005, även det i Ottenbyområdet (början av augusti). Det andra fyndet utgörs av en junifågel 2012 som först sågs i Hjälstaviken, Upl, och dagen efter på Visingsö, Sm. Det är rimligt att anta att det kommer ytterligare fynd nu när vi har fått upp ögonen för denna art.

(MATS WAERN)

FOTO: ULF FRANZÉN



Kolymasnäppa *Calidris tenuirostris* 2K+, Västrevet, Ottenby (Öl) 11 juni 2014.

Myrsnäppa *Calidris falcinellus*

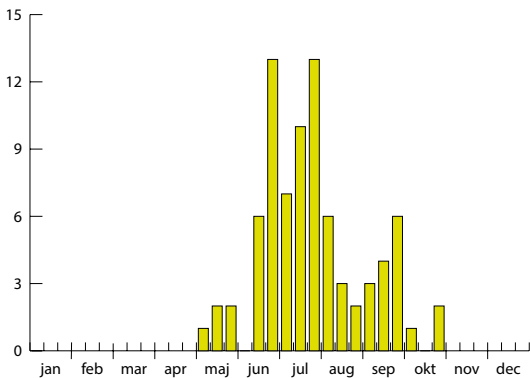
Antalet observationer av myrsnäppa har utan tvekan ökat under flyttningstider, vilket skulle kunna tyda på ett växande fennoskandiskt bestånd. Rapporterna från häckningstid är dock få, men under året noterades häckningar i Hjd och Jmt. Några exempel som kan sägas styrka tesen om en ökning:

Öl: 70 ex. Beijershamn 30.5 (Magnus Bergvall, Turid Forså). Ansamlingen är den högsta som finns noterad från Öland.

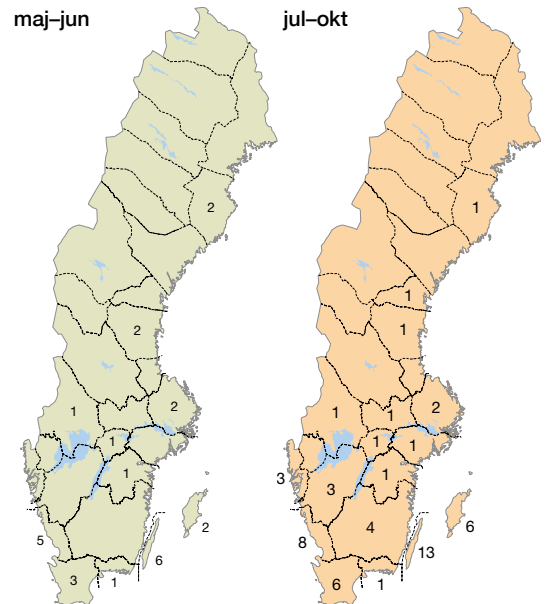
Srm: 20–35 ex. Strandstuviken, Nyköping 22.5–5.6, som mest 35 ex. 29.5 (Per Eriksson). Årets totalsumma på ca 72 ex. (långt räknat) är minst sagt anmärkningsvärd. En sådan ansamling på 35 individer som i Strandstu-



Sibiriska tundrapipare *Pluvialis fulva*, Ölands södra udde (ÖI) 29 juni 2014. Dessa två fåglar uppehöll sig i området i nästan en månad sommaren 2014. De var troligen på sydflyttning, vilket nog kan gälla flertalet av de sibiriska tundrapipare som setts i landet under juni månad genom åren.



Tiodagarsperioder då sibiriska tundrapipare *Pluvialis fulva* upptäckts i Sverige 1982–2014.



Fynd av sibiriska tundrapipare *Pluvialis fulva* fördelade på maj-jun respektive jul-okt i Sverige 1982–2014.

Tabell 6. Genomsnittligt antal sibiriska tundrapipare *Pluvialis fulva* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0	0	0,8	2,8	2,8	3,2	4

viken har vi tidigare aldrig skådat i vårt rapportområde (rrk Srm).

Hls: Återigen ett mycket bra år för myrsnäppan (rrk Hls).

Ång: Ett bra år för arten; det näst bästa efter 2012 detta sekel (rrk Ång).

Övriga anmärkningsvärda fynd:

Dls: 1 ex. Håstefjordsområdet, Vänersborg 6.8 (Michael Egerzon). Sjunde fyndet i Dls.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Bristande rapportering gör det mycket svårt att ge någon bild av utvecklingen för det svenska beståndet. Från fjällkedjan finns endast rapporter från den södra delen (Jämtland och söderut), så det är omöjligt att säga något om utvecklingen i Lappland. Längs kusten i Bottenviken verkar arten hålla ställningarna.

Fynd under häckningstid:

Dlr: 1 ex. spel. Fosksjöarna, Långfjället 2.7 (Berndt Lindberg).

Mpd: 1 ex. Lillkalven, Alnö 11.6 (Ingemar Marklund).

Ång: En rapport om ett par i lämplig biotop vid Ångermanälven 1.6.

Nb: Påträffad på åtta platser i skärgården där häckning är trolig. Sannolikt häckar den på fler lokaler i skärgården (rrk Nb).

Jmt: Under häckningstid rapporterades mosnäppor från Stekenjokk, Blåhammarfjället, Äcklingen i Skäckerfjället samt Tjormejärvieh i Norra Borgafjällen. Rrk Jmt skriver att antalet mosnäppor har minskat rejält senaste åren och inte sedan 2006 har det rapporterats så få fynd, bara drygt 30 stycken.

Hjd: Tre rapporter under häckningstid.

(ANDERS WIRDHEIM)

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Jmt: Sex fynd under häckningstid, varav en konstaterad häckning (Stekenjokk, Gustav Knall). Tredje året i följd utan häckningsrapporter från Lpl, där närmare 1500 par beräknas häcka (Ottosson & Ottvall 2012).

Dlr: 10:e fyndet var 1 ex. fiskodlingen, Björka, Mora 9.11 (Lars Hansson).

Andra udda uppgifter: från Bl rapporterades rekordantal, totalt 529 ex. (tidigare som mest 437 ex. 2009), och i Upl likaså, totalt 325 ex. (tidigare som mest 270 ex. 2002), på Öl gjordes ett fynd i aug. (ovanligt), i Sm ett inlandsfynd (Mellankrön 8.4, Johan Wiktorsson m.fl.) samt i Vrm fjärde året i följd med fynd.

(LARS LINDELL)

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Fynd av nominatrasen under häckningstid:

Calidris a. alpina

Dlr: 2 ex. Rödfjällstjärnen, Rödfjället, Särna, Älvdalen 6–22.6 (Uno Skog). 1 ex. Trolltjärnen, Rödfjället, Särna, Älvdalen 6.6 (Uno Skog).

Fynd under häckningstid finns från flera av de senaste åren i Dalarna, men arten har fortfarande inte konstaterats häcka i landskapet. Möjligen ska man ändå tolka fynden som att kärnsnäppan är årlig om än fåtalig häckare i Dalarna.

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd av rasen:

Calidris a. schinzii **CR**

Den sydliga kärnsnäppan fortsätter att minska och frågan är om rasen kommer finnas kvar i så mycket mer än 5–10 år. Av rapporterna att döma så uppnådde endast några enstaka ungar flygg ålder i Sverige år 2014. Inventeringsresultat från Öland efterfrågas.

Sk: Populationen vid Foteviken bedömdes uppgå till 13–17 par och 3–8 solitära hannar vilket innebär en minskning med två par mot ifjol (Peter Olsson, Mattias Ullman). Minst 12 äggkullar lades, varav nio kläcktes och tre blev prederade. Generellt var kläckningsfrekvensen hög bland strandängsvadarna i Foteviksområdet, men på grund av omfattande predation blev trots det endast ett fåtal ungar flygga. För kärnsnäppans del innebär det att endast tre av de minst 29 ungar som kläcktes konstaterades bli flygga! Vannebergaholmen har under många år varit enda häcklokalen utanför Foteviksområdet och där häckade 1 par framgångsrikt (Hans Cronert, Peter Olsson m.fl.).

Bl: Möjlig häckning: 1 par Saltstensudden, Utlången 4.5 (Anders Eriksson). Hannen spelade och uppvaktade honan. Häckning har inte misstänkts sedan 2003.

Öl: Ett litet uppsving i rapporteringen under 2014, vilket givetvis är glädjande! Sydlig kärnsnäppa är rapporterad med häckningskriterier från ett 20-tal lokaler.

Gtl: Inga häckningar rapporterat och bara ett fynd under häckningstid.

Hl: Tyvärr ännu ett dåligt år för den sydliga kärnsnäppan i Halland, endast 4–5 par och ett fåtal flygga ungar. Den enda ljusglimten är att det noterades spelande/revirhävande fåglar på några platser där rasen inte häckat på åtminstone ett par decennier! (ängen där det gamla tornet stod på Getterön, samt Påarp/Trönninge ångar).

(FREDRIK FRIBERG)

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis* (25/25 – 1/1)

Öl: 1 ad. Triberga läge 14.8 (F) (Bertil Breife, Olle Edlund m.fl.).

Fyndet faller väl inom ramen för arten genom att vara Ölands tionde vitgumpsnäppa samt gjort i au-

gusti. Hela 17 av de 26 svenska fynden utgörs av sensommarfåglar under sydsträck.

(MATS WAERN)

Prärielöpare *Calidris subruficollis*

(111/115 – 4/4)

Fyra fynd fördelade på ett under vårflyttningen och tre på höstflyttningen. Prärielöparen häckar i nordöstligaste Ryssland (främst på Wrangelön) samt i arktiska Kanada och Alaska. Fyra fynd är mindre än genomsnittet för åren under 2000-talet – under 2013 gjordes 12 fynd av 13 ex.

Sk: 1 1K rast. Sibirien, Södra Utmarken 22.9 (Henrik Johansson m.fl.).

Öl: 1 ad. Ölands södra udde 8.8 (Mats Wallin, Lennart Carlsson, Håkan Örtman m.fl.). 1 ex. Lilla Brunneby strand 9.8 (Mattias Nilsson, Nadja Weisshaupt). 1 ex. Stenåsa ör, Stenåsabadet 11.8 (Mattias Nilsson, Nadja Weisshaupt m.fl.). Sannolikt en och samma individ (rrk Öl).

Nrk: 1 hane Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 12–13.5 (Peter Gustafson, Johan Ahlgren m.fl.). Kunde dokumenteras med mycket bra bilder där den spelade för några brushanar längs vägen mellan Öby kulle och Hammarmaden. Andra fyndet i Nrk.

Mpd: 1 ex. rast. Stornäsets NR 5–7.9 (Björn Svensson, Kåge Lindström, Rode Nordin m.fl.). Andra fyndet i Mpd.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Totalt 19 fynd av denna vadare som under relativt sen tid markant utökat sitt utbredningsområde västerut på den sibiriska/ryska tundran. Antalet är något lägre än genomsnittet för 2000-talet och väsentligt lägre än de högsta noteringarna (t.ex. 47 fynd

av 48 ex. 2009). Endast sex individer utgjordes av ungfåglar. Under våren kan ett visst inflöde anas kring dagarna runt 10 maj, då fem individer sågs.

Sk: 1 ad. Rönnen, Norra Häljaröd 13–14.7 (Johan Stenlund m.fl.). 1 ad. Södra Sockerbruksdammarna, Örtofta 13–18.7 (Emil Lundahl, Erik Sjögren m.fl.).

Bl: 1 2K+ hona Byn, Utlängan 6–7.8 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist).

Öl: 1 ex. Ottenby 23.4–5.5 (Aron Edman m.fl.). 1 1K Kungsskär, Skärlöv 21.9 (Johan Myhrer m.fl.).

Hl: 1 2K+ hona Trönninge ängar 11–14.5 (Anders Wirdheim, Fredrik Blomqvist, Erik Johansson m.fl.). 1 ex. Getteröns naturreservat 19–29.6 (Margareta Wilhelmsson, Tore Holsendahl, Magnus Rahm m.fl.).

Bob: 1 1K Stranden, Haby bukt, Sotenäs 4–7.10 (Magnus Larsson, Kerstin Larsson, Thomas Liebig m.fl.).

Ög: 1 ex. Härnaviken, Svartåmynningens naturreservat 10–11.5 (Olof Hjelm m.fl.), 1 ex. Sättunaviken, Svartåmynningens naturreservat 29.5 (Magnus Danestig) och 1 1K vid naturum Tåkern 6–7.9 (Johan Lind m.fl.).

Srm: 1 rast. Aspa, Nyköping 6–11.5 (Kalle Brinell, Lennart Wahlén, Hasse Berglund m.fl.). 1 ex. Edeby våtmark, Strängnäs 16–17.5 (Yngve Meijer, Petter Sundin, Seppo Hiltunen m.fl.). 1 rast. Edeby våtmark, Strängnäs 26.9 (Magnus Brandel, Kent Söderberg, Erik Widuss m.fl.).

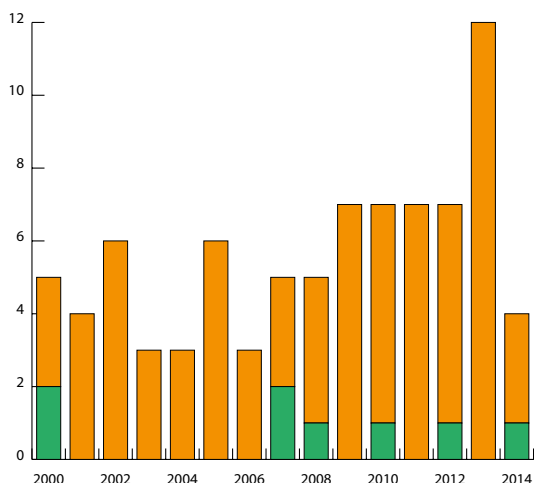
Upl: 1 ad. rast. Ströms mad, Fysingen 15–22.8 (Tommy Eriksson m.fl.). Ett ovanligt sent ex. sällskapade med enkelbeckasiner på en vattensjuk åker vid Edshammar herrgård utanför Uppsala 30.10 (Petter Haldén).

Dlr: 1 ex. Lindängen, Orsa 12.5 [F] (Lars Hansson, Pär Johansson, Bengt Oldhammer m.fl.). Sjätte fyndet i Dlr.

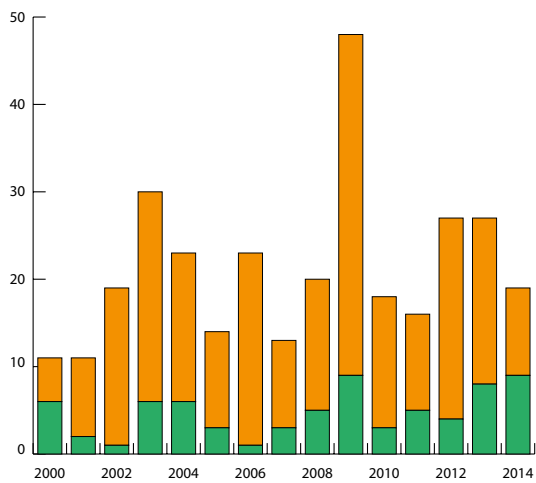
Vb: 1 1K rastande Nagelhamnsviken, Yttre Västerfjärden 14–15.9 (Emmanuel Naudot m.fl.).

Jmt: 1 ex. rast. Avaviken, Dvärsätt 8–10.5 (Christer Pålsson, Hans Grundahl m.fl.). Ny art för Jämtland.

(ANDERS WIRDHEIM)



Rapporterade prärielöpare *Calidris subruficollis* under vår (grönt) och höst (orange) i Sverige 2000–2014.



Rapporterade tuvsnäppor *Calidris melanotos* under vår (grönt) och höst (orange) i Sverige 2000–2014.

Dubbelbeckasin *Gallinago media* NT

Vårflyttningen pågick under perioden 1–31.5 och totalt påträffades cirka 165 beckasiner. Majoriteten av dessa (82 %) utgjordes av spelande fåglar och huvudmassan passerade under första och andra veckan i maj. Antalet är det näst största sedan 2002 (genomsnitt 125 individer/år 2002–2013), endast slaget av fjolårets 170 ex.

Ett spännande sommarfynd, två intensivt spelande samt ytterligare 1 ex. i närheten av spelplatsen, gjordes vid Brosjön i Värmland 1.6 (Dan Mangsbo). Tyvärr kunde inte området kontrolleras senare under sommaren.



Dubbelbeckasin *Gallinago media*, 25 juni 2014.

Förutom två novemberfynd, som senast 13.11 vid Tyve, Malung (Mats Nordhag), rapporterades 70 individer 26.7–24.10. De flesta fynden gjordes under de två sista veckorna i augusti och de tre följande i september. Antalet är något färre än medeltalet från perioden 2002–2013 (88 individer).

Från artens häckningsområde rapporterades lek på fyra sedan tidigare kända lokaler i Härjedalen. I Jämtland noterades knappt 100 spelande hannar på tio kända lekar samt ett par lokaler med enstaka spelande. Inom Ännsjöns fågelstations artprojekt ringmärktes i slutet av maj totalt 81 individer på fem olika lekar i närheten av Storulvån. I södra Lappland hördes spelande fåglar på två lokaler i Ås

och Ly lpm och i norra Lappland ensamma spelande fåglar på två lokaler i T lpm.

Sammanfattningsvis kan sägas att rapporteringen 2014 faller inom normala ramar, och att artens status i landet förefaller ha varit relativt stabilt under 2000-talet. Den svensk-norska populationen uppgår till 6500–14 000 ”par” varav 1800 (1300–2300) i Sverige. Eftersom den svenska populationen uppgår till mer än 50 % av EU-populationen är den av stort bevarandevärde. Enligt fågeldirektivsrapporteringen fanns 2–17 spelande hannar i Finland 2012 (minskning 216–3400 % 2000–2011), Estland 450–550 par (stabil 2000–2011), Lettland 200–300 par (stabil 2001–2012), Litauen 100–150

FOTO: TORSTEN GREEN-PETERSEN

par (minskning 50–70 % 2001–2012), samt Polen 300–350 par (minskning 60 % 2000–2012).

(MARTIN TJERNBERG)

Ob. beckasinsnäppa

Limnodromus scolopaceus/griseus (15/19 – 1/1)

Vb: 1 ad. str. S Ostögrundet 7.8 (Mikael Wikström).

Oavsett arttillhörighet är fynd av beckasinsnäppa i Västerbotten anmärkningsvärt, då det inte finns några fynd av större beckasinsnäppa norr om Västmanland. Det finns dock ett tidigare godkänt fynd av en obestämd beckasinsnäppa från Jämtland 1986.

(MATS WAERN)

Rödspov *Limosa limosa*

Fynd av rasen:

Limosa l. limosa CR

Beståndet av rödspov håller sig tämligen stabilt, och 2014 fanns det runt 95 par häckande i Sverige. Glädjande är att antalet ökade på Öland, där en stor del av paren finns. Dessutom blev rödspov ny häckart för Blekinge.

Häckningar:

Sk: 12 häckningar där kärnområdet fortsätter att vara Kristianstads Vattenrike.

Bl: Under året observerades ett varnande par under en inventering av strandängsfåglar i Stolp 9.6 (Fredrik Lennartsson). Eventuell häckning kunde inte följas upp på grund av beträdnadsförbud, men det förefaller mycket troligt att det genomfördes en häckning, i så fall den första i Blekinge.

Öl: Glädjande nog uppvisar rödspoven en liten ökning i år igen, för tredje året i rad. Totalt bedöms 64 par ha gjort häckningsförsök på ön, varav ca 45 par återfinns i kärnområdet från Stora Brunneby i norr till Segerstad i söder.

Gtl: Minskningen fortsätter: På Färö, där det 2010 uppskattades häcka 8–10 par, har det bara rapporterats 2 möjliga par och Faludden/Stockviken/Aurrivområdet, som i 2011 bedömdes hålla 7–10 par, uppskattas ha haft 5 par. Dessutom en observation av ett spelande par på en lämplig lokal inom ett tredje område. Baserat på detta material har det varit maximalt 10 par på Gotland under 2014.

Hl: Två par fanns på Getterön under våren och ett av paren sågs med 1 pull 16.5 (Donald Blomqvist).

Vg: Inga starka häckningsindicer, men spelande fåglar hördes vid Hornborgasjön och Dettens naturreservat.

Nrk: Observationer under häckningstid har gjorts på flera lokaler och en spelande fågel har noterats i Kvismaren. Ingen häckning kunde dock konstateras.

Ög: Arten häckar endast i Svartåmynnings naturreservat, och 2014 genomfördes där en mycket noggrann inventering. Totalt fanns tolv individer på lokalen, varav fyra par skred till häckning. Minst sju ungar kläcktes och åtminstone fyra blev flygfärdiga (Daniel Johansson m.fl.). Arten håller sig kvar på en stabil nivå på lokalen, även om antalet flygga ungar kan anses vara väl lågt.

Övriga fynd:

Vrm: 1 ex. Björken 24.4 (Tomas C Axelsson), 2 ex. Österviks kapell, Varnumsviken 29.4–3.5 och 1 ex. kvar 4.5 (Thomas Lindell m.fl.). Två fynd av 3 ex. är en normal fyndbild.

Gstr: 1 ex. Testeboåns delta, Inre Fjärden 12.5 (Per Thelin). Typisk tid och klassisk lokal för arten.

Dlr: 1 ex. Sellängat, Borlänge 9–11.5 (Ulla Olofsson, Bengt Eriksson, Christer Bergström m.fl.). 1 ex. Limsjön, Leksand 12.5 (Vanja Ek, Jan Olof Olsson gnm Urban Grenmyr). 1 hane Ansta, Säter 6.6 (Conny Trogen, Andreas Trogen, Daniel Andersson). 1 ex. Fline-

sjön, Hedemora 20–23.7 (Britta Wallbom, Bror Wallbom, Hasse Hedin m.fl.).

Hls: 1 1K Malgrynnan, Hudiksvall 31.7–15.8 (Mats Axbrink m.fl.). Fågeln bedömdes tillhöra nominatrasen *limosa*. Annars är höstfynd av den rasen väldigt få i Hälsingland. De flesta höstfynd har visat sig vara av rasen *islandica*.

Mpd: 3 1K Bergafjärden, Njurunda 13.9 (Johan Södercrantz, Per Lif). Fåglarnas rastillhörighet inte avgjort av rrk Mpd.

Jmt: 1 ex. Sannan, Ockesjön 18–24.5 (Hans Grundahl, Christer Pålsson, Ulla Henriksson m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

FOTO: PETER BERGLIN



Rödspoven *Limosa limosa* fick ett litet uppsving på Öland 2014.

Fynd av rasen:

Limosa l. islandica:

79 ex. innebär nytt rekord igen för antalet påträffade "islandicor" i Sverige. Tidigare högsta talet var från 2013 med 71 individer. Orsakerna till att det setts gott om rödspov av rasen *islandica* de senaste åren är flera. Dels har fältkunskapen ökat, dels verkar det som om antalet häckande par i Norge är på uppåtående.

Sk: Vinterfynd: 1 ex. Skanörs revlar 4.1 (Björn Malmhagen m.fl.). Kvar sedan december 2013. Vårfynd är fortfarande ganska ovanliga av denna ras, men i år sågs 1 ad. hane Vombsjöns ängar 22.3 (Peter Andersson, David Erterius m.fl.). Ytterligare 1 adult hane sågs

vid Frönshults våtmark 14.7 (Jens Morin). Under hösten sågs minst 28 1K med största antal 5 1K Höllviksstrand 24.9–5.10 Mikael Olofsson m.fl.) och 4 1K 8.11 Skanörs revlar (Hans-Åke Gustavsson m.fl.). Totalt minst 31 ex. under året.

Hl: Max 7 1K Getteröns naturreservat, Getterön 11–30.9 (Reino Andersson, Per-Olof Bengtsson m.fl.) och 6 1K rast. Trönninge ängar 28.9–10.10 (Johannes Rydström, Christopher Gullander m.fl.). Totalt sågs 21 ex. under perioden 11.9–1.11, ett högt antal för landskapet.

Boh: 3 1K Torslandaviken – Stora Hästholmen, Björlanda – Torslandaviken 11–13.9 (Magnus Persson m.fl.).

Vg: 16 ungfåglar sågs under hösten varav 12 i en flock.

Ög: 1 ex. Sättunaviken, Svartåmyrningens naturreservat 26.9 (Björn Eriksson, Stig Holgersson).

Myrspov *Limosa lapponica* VU

Inga häckningar konstaterades i år och fynden under häckningstid i lämpliga biotoper var som vanligt förhållandevis få. Den senaste uppskattningen gällande den häckande populationen slutade på 200 par i landet (Ottosson & Ottvall 2012).

Fynd under häckningstid:

Ly lpm: Sedd på två troliga häcklokaler i Ammarnäsområdet 14–15.6 (Emmanuel Naudot, H-O Johansson).

Ås lpm: 1 ex. Stekenjokk 19.6 (Lennart Andersson)

(KRISTOFFER NILSSON)

FOTO: GÖRAN JOHANSSON



Unga rödspovar av rasen *Limosa l. islandica* blir allt talrikare i Sverige under höstflyttningen. Trönninge ängar (Hl) oktober 2014.

Nrk: 1 hanne Oset 1–4.5 (Fredrik Enoksson, Kenth Elofsson m.fl.), 1 1K Oset – Rynningeviken 6–26.9 (Jörgen Lindberg, Håkan Carlestam m.fl.).

Upl: 2 1K alternerade mellan Ledskärsviken och Karlholmsviken 5.9–11.10 (Robert Bunsow, Nils-Olof Jerling).

Dlr: 1 1K Lindänet, Orsa 5–18.9 [F] (Lars Hansson, Christina Jönsson m.fl.).

Hls: 1 1K Malgrynnan, Hudiksvall 31.7–15.8 (Mats Axbrink m.fl.).

Ång: 1 ex. Nattviken, Härnösand 14–20.9 (Oskar Norrgrann, Pekka Bader m. fl.). Andra fyndet i landskapet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tereksnäppa *Xenus cinereus*

Två fynd under året av denna art som närmast häckar mycket sparsamt i Finland men betydligt talrikare längre österut genom Ryssland och angränsande länder. Två fynd är under genomsnittet för 2000-talet (6,5 per år). Möjligen kan det anas vikande trend i antalet fynd i Sverige (se diagram och Tab. 7).

Sk: 1 ex. rast. Rönnen, Norra Häljaröd 7–8.7 (Erik Sjögren, Max Jensen, Gunder Jönsson m.fl.).

Öl: 1 ex. Ottenby gravfält, Ottenby 8.6 (Göran Jonsäll, Karin Magnander, Douglas Gustafsson m.fl.).

Fläckdrillsnäppa *Actitis macularius* (7/7 – 1/1)

Sk: 1 1K+ Västra hammaren, Rinkaby skjutfält 25.11–31.12 (F) (Linda Niklasson m.fl.).

Tillägg 2012:

Öl: individen från Gårdby hamn i december ska benämnas 1K+.

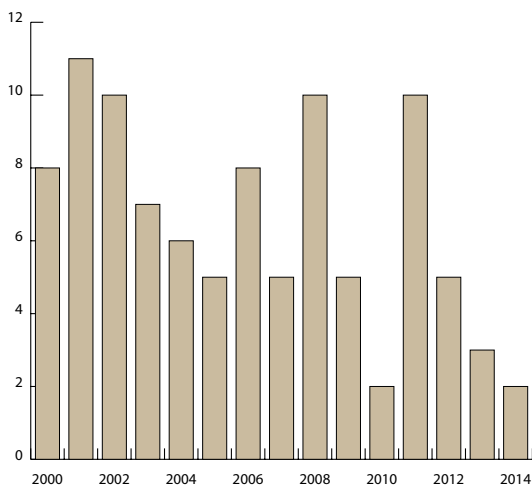
Fyndet från 2014 rör en övervintrare som var stationär på lokalen långt in på 2015. Fem av tidigare sju fynd är gjorda under 2000-talet. Fynden kan förväntas stiga i takt med ökad skådaraktivitet och större kunskap om hur man skiljer drillsnäppa och fläckdrillsnäppa.

(MATS WAERN)

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

Totalt gjordes 24 fynd av 28 olika dammsnäppor och sett till den senaste 10-årsperioden är det en hög siffra. Ingen häckning konstaterad men ett par sågs spela och para sig på Öland. Fyndbilden för hela landet följer ett välkänt mönster med fynd spridda från norr till söder med en tydlig koncentration till de sydliga landskapen.

Sk: 1 ex. Ilstorps våtmark 14.5 (Ola Ejdrén m. fl.), 1 2K+ Gröna jaktstugan, Foteviken 11–12.6 (Tommy Holm-



Rapporterade tereknsnäppor *Xenus cinereus* i Sverige 2000–2014.

Tabell 7. Genomsnittligt antal tereknsnäppor *Xenus cinereus* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,2	0,4	2,1	3,5	5,0	7,5	4,4	2

Tabell 8. Genomsnittligt antal dammsnäppor *Tringa stagnatilis* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0,3	1,2	6,7	21	27	22	28

gren, Mattias Ullman m. fl.), 2 ex. Stavstensudden 31.7 (Mattias Ullman), 1 ex. Foteviken 4–15.8 (Mattias Ullman m. fl.). Fyra fynd av fem fåglar är en tangering av årsrekordet.

Bl: 1 ad. Utlängan 27–29.4 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Thomas Daleke, m.fl.). Utlängans fjärde fynd och det tolfte totalt för landskapet.

Öl: Ett par uppehöll sig och iaktogs spelande och under parning på Ölands södra udde, Ottenby 20–23.4 (Aron Edman, Karl Johan Eriksson, Göran Andersson, Lennart Andersson m.fl.). En ensam fågel sågs flyga söderut vid Parboäng 24.4 (Mats Waern, Jonas Bonnedahl). Rrk gör bedömningen att detta rörde sig om en av fåglarna i paret. 1 ex. Norra Maderna, Beijershamn 4.5 (Jan Hellström, Pav Johnsson m.fl.). 1 ex. O

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER



Fläckdrillsnäppa *Actitis macularius* Fårabäck (Sk) 22 december 2014.

Ölands norra udde 23.5 (F) (Tobias Berger, Per Håkansson m.fl.). 1 ex. rast. Sebybadet 30.5 (Johan Myhrer m.fl.).

Grl: 1 Grötlingboud 12.5 (Alexander Hellquist, Bimbi Ollberg m.fl.). 1 Stenrevet, Gotska Sandön 1.6 (Måns

Grundsten, Mattias Gerdin, Michael Tholin m.fl.). 1 Vägbanken, Furilden 3.6 (Leif Frederiksen, Frank Disting, Leif Holmqvist m.fl.).

Hl: 1 ex. Larssons våtmark, Påarp 3–5.5 (Per Magnus Ehde m.fl.), 1 ex. Brevik, Morups Tänge 17.5 (Lennart Hansson), 1 ex. Larssons Våtmark, Påarp 20.5 (Christopher Gullander m.fl.).

Sm: 1 ex. rast. Vadarängen, Uknö, Västervik 7.5 (Magnus Kasselstrand, Mathias Näslund m.fl.).

Nrk: 1 fynd: 1 2K+ Fräknabotten, Kvismaren 20.4 (Peter Gustafson, Magnus Friberg).

Srm: 2 ex. Sandemar 26.4 (Kimmo Kangasvieri, Timo Samanen), 1 ex. Killingen, Sandemar 16.8 (Bertil Johansson).

Upl: 1 ex. spel. Södra maden, Angarnsjöängen 14.5 (Andreas Viberg m.fl.).

FOTO: KRISTER HÅKANSSON



Wilsonsimsnäppa *Phalaropus tricolor*, Ledskärviken (Upl) 4 oktober 2014.

Vrm: 1 ex. Mariebergs våtmark, Karlstad 16.5 (Anders Boström). Fjortonde fyndet i Värmland.

Dlr: 1 ex. Lindänget, Orsa 1.6 [F] (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Urban Grenmyr m.fl.). Sjunde fyndet i Dalarna.

Vb: 2 ex. rastande inre Täftefjärden 28.4–11.5 (Gunnar Odell, Micael Jonsson m.fl.). 1 ex. Byske havsbad 13.5 (Joakim Wallström, Katarina Lundström m.fl.).

Nb: 1 ex. rast. Storavan, Boden 5–7.8 (Jerry Larsson, Ulf

Hansson, Ann-Sofie Andersson). Dammsnäpporna verkar etablera sig i kustlandet i Nb. Sjunde fyndet i landskapet, alla gjorda 2009–2014.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Wilsonsimsnäppa *Phalaropus tricolor* (9/9 – 1/1)

Upl: 1 ex. vi.dr. Ledskärviken 4.10 (F) (Yngve Hareland m.fl.).

Första fyndet för Uppland. Till skillnad från många andra ovanliga vadararter är andelen nordliga fynd relativt hög, med fem av tio fynd gjorda norr om Mälardalen.

(MATS WAERN)

FOTO: GÖRAN SNYGG



Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*, Haverdalsstrand (Hl) 14 december 2014.

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Totalt cirka 30 ex. vilket innebär en återgång till mera normala summor för 2000-talet efter ett lägre antal 2013 (se Tab. 9 och diagram). Med undantag av en fågel som försökte övervintra i Skåne gjordes alla fynd under hösten, dessutom med en tyngdpunkt ganska sent på hösten. Månadsvis fördelade sig fynden på jan–feb (1), sep (4), okt (13), nov (9)

Tabell 9. Genomsnittligt antal brednäbbade simsnäppor *Phalaropus fulicarius* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,3	1,0	2,4	3,2	7	15	31	30

och dec (12). Landskapsvis fördelning: Sk (8), Öl (5), Hl (12), Boh (12) och Vg (2).

Vinterfynd:

Sk: 1 ex. Trelleborgs hamn 1–15.1 (Richard Ek, Arne Holgersson, Per Karsten m.fl.). 1 2K Skåre hamn 19–23.1 (Tommy Holmgren, Kaj Svahn m.fl.). 1 2K Skanörs hamn 2.2 (Brita Westrup, Björn Malmhagen, Emil Lundahl m.fl.). De tre fynden anses röra samma fågel som försökt övervintra i området.

Inlandsfynd:

Vg: 1 ex. Almnäs tegelbruk, Almnäs nära Vättern 13.10 (Peter Aastrup).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Vårsträcket blev förhållandevis magert med totalt ca 35 ex. mellan mitten av april och början av juni. Av dessa noterades 19 ex. längs Västerbottens kust och 5 ex. i Närke!

Höststräcket blev desto rikare tack vare mycket god föryngning till följd av ett lämmelår på den ryska/sibiriska tundran. Från andra halvan av september ända in i december passerade ovanligt stora mängder ungfåglar. Frågan är väl rent av om inte årets förekomst överträffar det tidigare toppåret 1999? Det kan i alla fall konstateras att årets uppträdande hade större geografisk spridning jämfört med då. Bland annat kan det noteras att 5 ex. noterades i Jämtland, 42 i Dalarna och 16–19 i Värmland, samtliga landskap i inlandet.

Det totala antalet fåglar är omöjligt att beräkna, men på Öland räknades totalt 828 ex., i Uppland 675, i östra Småland 441, i Halland 405 och i Bohuslän 512 ex. Den skånska höstsumman är särskilt svår att beräkna, men den torde hamna på uppemot 1000 ex. Från landskapen längs Norrlandskusten

kan nämnas 19 ex. i Norrbotten, 52 i Västerbotten, 48 i Ångermanland, 35 i Medelpad och 116 i Gästrikland. En hög dagssumma måste nämnas:

Sk: 327 str. Simrishamn 22.10 (Magnus Ullman, Jörgen Bernsmo, Hans Larsson). Detta är den näst högsta dagssumma som noterats i landet sedan 1999, då som mest 387 ex. räknades vid Upplandskusten 25.9.

Udda fynd:

Nrk: 5 ad. str. N Klåvudden, Harge 16.5 (Kent Larsson, Peter Gustafson m.fl.).

Jmt: 4 ex. Öhn, Ström 12.10 (Marie Griph). 1 1K Badhusparken, Östersund 28.10 (Kim Woxlägd). Första fynden i landskapet sedan 2004.

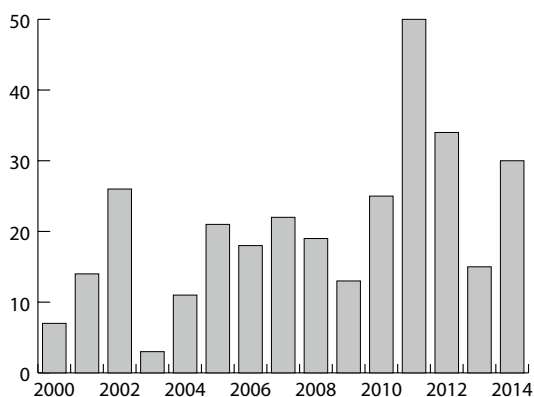
Ly lpm: 1 ex. Stenselebron 22.9 (Håkan Rune, Albin Ene-tjärn, Mattias Grimvall). Tredje fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

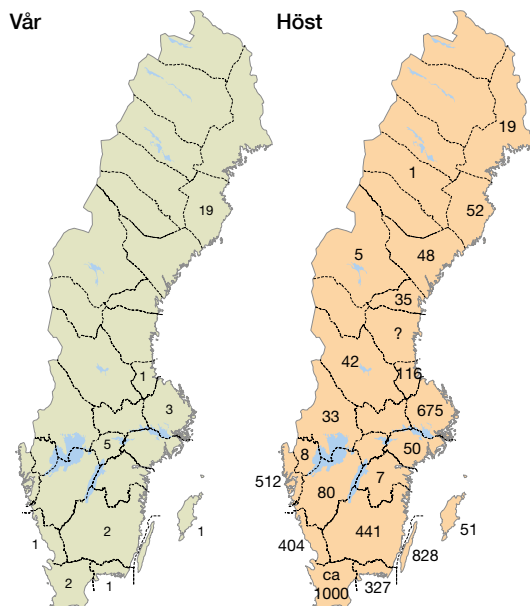
Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Uppgifterna om häckning är bristfälliga, men rapporterna antyder ändå en stabil stam från östra Småland och norrut längs ostkusten samt ett mindre bestånd på västkusten i Bohuslän. I det sistnämnda landskapet häckar 20–25 par enligt rrk Boh, dock med låg häckningsframgång.

Uppträdde likt andra labbar talrikt under hösten, då det bland annat noterades en mycket hög dagsumma vid Simrishamn med 326 str. 31.8. Denna dag passerade endast 2 ex. förbi sträckräknarna vid Falsterbo, så det är troligt att fåglarna valde en sydligare bana över Östersjön efter att ha passerat Skå-



Rapporterade brednäbbade simsnäppor *Phalaropus fulicarius* i Sverige 2000–2014.



Bredstjärtade labbar *Stercorarius pomarinus* under vår (maj–juni) och höst (augusti–december) 2014.

nes sydosthörn. I samband med invasionen av unga bredstjärtade labbar senare under hösten sågs även en del ovanligt sena unga kustlabbar.

Stora antal och fynd efter 1.11:

Sk: 326 str. Simrishamn 31.8 (Magnus Ullman, Hampus Lejon m.fl.).

Boh: 1 1K och 1 3K+ Kråkudden, Hönö 2.11 (Uno Unger, Magnus Unger). 1 3K str. Kråkudden, Hönö 4.11 (Jon Håkansson). 2 str. S Kråkudden, Hönö 24.11 (Bo Brinkhoff, Ingvor Svensson, Ola Wennberg m.fl.).

Upl: 1 ex. Billudden 16.11 (Janne Svedberg, Göran Bridén).

Gstr: 1 1K rast. Iggöskaten 9.11 (Anders Johansson, Olle Thyrestam, Sven H Jansson, Esbjörn Nordlund).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: PETER BERGLIN



Fjälllabben *Stercorarius longicaudus* hade ett uppgångsår 2014 tack vare växande smånagarstammar.

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

Att lämmel- och sorkbestånden var på uppgång i fjälltrakterna efter två mycket magra år visas av talrika observationer i lämpliga häckningsmiljöer. Från Jämtland rapporterades exempelvis närmare 80 fynd, vilket anses tyda på ett hyfsat år för fjälllabben. Några häckningar konstaterades, men annars rapporterades under sommaren mest ströobservationer i lämplig häckningsmiljö.

Vår- och sommarfynd utanför fjällvärlden:

Öl: 2 ad. Stenåsbadet 6.5 (Robert Lager) och 1 ad. Nep-tuni åkrar, Böda 19.7 (Leif Sildén).

Boh: 1 ad. str. N Torslandaviken, Hisingen 23.5 (Magnus Persson).

Vg: 1 ad. str. NO Nollhagaviken 18.5 (Fredrik Åstrand).

Upl: 1 ad. mot V Rödhäll, Björns skärgård 29.5 (Barbara & Ingo Leibiger).

Vb: 1 ex. Ostögrundet 21.5 (Stefan Delin, Mats Andersson, Hanna Eriksson m.fl.), 1 ad. str. NO Lövöbådan, Hsk 24.5 (Thomas Sundström), 1 ad. Byviken, Holmön 28.5 (Christer Olsson), 1 ad. Vithattenområdet, Jörn 21.6 (Fredrik Grahm). 1 ad. rast. Megrundet, Hörnefors 18.7 (Anders Granér).

Nb: 1 ad. Norra Bredåker 21.6 (Mats Bergquist).

Under hösten ett ganska talrikt uppträdande, sannolikt som följd av ett bra lämmelår på tundran i nordost. Rrk Öl skriver: Sträcket tycks ha haft tre vågor; de sista dagarna i augusti, kring mitten av

FOTO: KRISTER CARLSSON



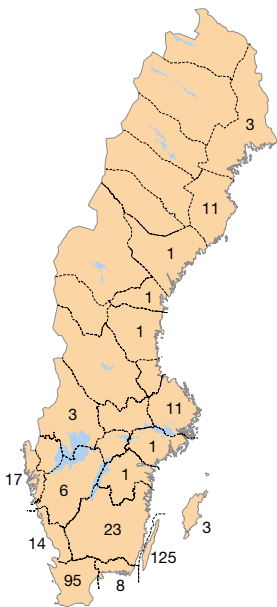
Fjällabb *Stercorarius longicaudus* 1K, Sebybadet (Öl) 6 oktober 2014.

september och första veckan i oktober. Orsaken till detta jämfört med andra år, onormala uppträdande kan vara att åtminstone de sena fåglarna kom långt österifrån och likt bredstjärtade labben var resultat av en mycket god häckningssäsong på den ryska tundran. Fynd nr 7–9 i Hls och nr 10 i Mpd.

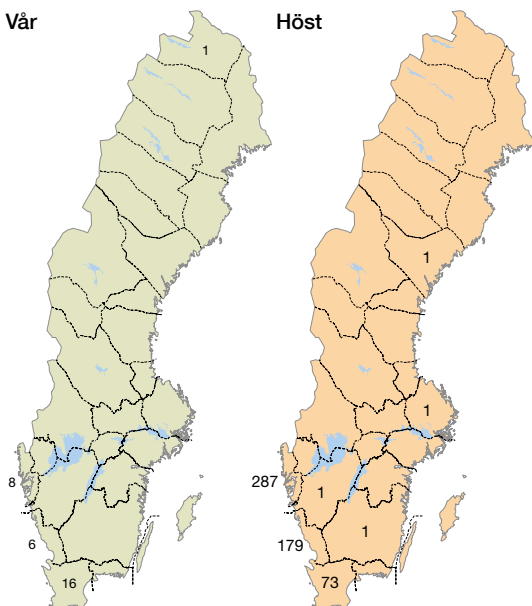
(ANDERS WIRDHEIM)

Storlabb *Stercorarius skua*

Storlabben tenderar, likt havssulan, att bli en regelbunden gäst längs svenska västkusten året om, visserligen betydligt sparsammare under vår och sommar än på hösten. Under 2014 påträffades den under alla månader utom november(!). Månadsvis



Fjälllabbar *Stercorarius longicaudus* under hösten (augusti-oktober) 2014.



Storlabbar *Stercorarius skua* under första (januari-juni) respektive andra halvåret (juli-dec) 2013.

fördelning blev jan (5), feb (2), mar (6), apr (13), maj (1), jun (4), jul (11), aug (51), sep (370), okt (67) och dec (4). En kraftig topp noterades i slutet av september då det bl.a. noterades 45 ex. på två platser längs Bohuskusten.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (89), Sm (1),

HI (187), Boh (297), Vg (1), Upl (1), Ång (1) och T lpm (1).

Östersjö och inlandsfynd:

Sk: 1 ad. str. Kåseberga 25.7 (Sven Splittorff) samt 1 2K+ str. S Åhus–Haväng–Simrishamn 31.8 (Björn Svärd, Magnus Ullman m.fl.).

Sm: 1 1K str. S Revsudden 30.9 (Johan Wiktorsson, Leif Tägtström, Bill Andersson m.fl.).

Vg: 1 ex. str. SV Vänersborgsviken 4.9 (Göran Darefelt).

Upl: 1 2K+ mot S Sennebyhaken, Vaddö 30.7 (Björn Lindkvist).

Ång: 1 ex. Härnö södra, Härnön 14.7 (Leif Johansson).

T lpm: 1 2K+ Abisko-Jäckas delta 25.6 (Johan Molin, Adam Bergner, Torbjörn Blixt).

(ANDERS WIRDEHEIM)

Dvärgmå *Hydrocoloeus minutus*

Bristande rapportering, framför allt från Lapp-land och Norrbotten, gör det svårt att greppa förekomsten. Den bild som gällt under senare årtionden, med den starkaste förekomsten i norr, består dock. Genomgående för de relativt få häckningar- na i Svealand och Götaland verkar vara mycket låg häckningsframgång.

Gtl: Inga rapporter om häckningar, men det saknas rapporter från de kända häcklokaler på nordöstra Gotland.

Vg: 10 revirhävande ad. tillsammans med 15 2K-fåglar på slyröjt fågelskär i Årsviken, Vätern 9.6 (Ingvar Andersson, Peter Hjelm). Hornborgasjön hyste minst två par som inledde häckning detta år, men det kan inte utslutas att fanns ytterligare ex. i någon av skrattnåskolonierna. Inga ungar såg, utan bara ruvande fåglar.

Nrk: 2 ad. och 1 pull. Sörbysjön (f.d. Kilen), Kvismaren 1.7 (August Thomasson).

Upl: I Tegelsmora kyrksjö som mest 7 ruvande par 1.6 (Johan Södercrantz). Inga observationer av ungar/ungfåglar från sjön. Från Lövsstakuten rapporteras 4 par och från Björns skärgård 2 par. Som mest rapporterades 37 par ruvande 5.6 södra Vendelsjön (David Hammarberg), dock endast en unge. Det verkar alltså som om häckningen misslyckades för nästan alla par (rrk Upl).

Vstm: Totalt minst 23 häckningar Asköviken. Häckningsresultatet tycks dock ha varit skralt eftersom endast två flygga ungar har rapporterats (rrk Vstm).

Dlr: En häckning kunde konstateras vid Tisjökölen, Malung-Sälen med 3 flygga ungar som resultat. (Per Lif, Börje Dahlén, Sonja Olsson m.fl.). Vid Översjökölen, Särna, Älvdalen sågs som mest 32 adulta fåglar under perioden 19.5–26.6, men ingen häckning konstaterades. (Lars Hansson, Urban Grenmyr, Gunnar Bäck m.fl.). Andra intressanta obsar under häckningstid är 4 ex. Fågelsjö, Orsa Finnmark 7.6 (Osborne Lindberg) och 10 2K+ Flötningen, Älvdalen 13.6 (Torbjörn Jansson).

Gstr: Fem par inledde sedan häckning på en ö vid Orarna 10.5 och på annan mindre ö sågs ytterligare 8 par på bon 1.6 (Per Aspenberg). Samtliga dessa 13 par miss-

lyckades med sina häckningar troligen p.g.a. både predation och högvatten.

Hls: Kolonin i Ålsjön kunde trots att bona var hårt ansatta av predation från trana lyckas få fram en unge till flygg ålder. Inga andra tydliga häckningsindikationer.

Ång: Fynd med häckningskriterier gjordes på åtta lokaler, alla i nordöstra delen av landskapet. De flesta av dessa rapporter är från slutet av maj, endast två är från juni och inga från juli. Utifrån dessa rapporter är det svårt att yttra sig kring antalet häckande par i området. Dristar man sig till en gissning, gjorde 40-talet par häckningsförsök i maj (rrk Ång).

Vb: Fynd med häckningskriterier som tyder på häckning eller häckningsförsök noterades på 13 lokaler omfattande totalt ca 250 par (mest i stora skrattmåskolonier).

porter om 1K. Enstaka par sågs på andra lokaler under sommaren.

Ly lpm: I Mariatjärn, Sorsele, där arten häckat i flera år sågs 10–15 ad. i maj, men rapporter saknas sedan. Annars sedd med enstaka par under sommaren på flera lokaler.

T lpm: 15 ex. ruvande Abiskojäkkas delta 18.6 och 5 1K där 18–19.7 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein m.fl.).

Utöver häckningsfynden förtjänar även en del höga sträcksummor omnämnande:

Vinter:

Bob: 217 ex. str. S 16.2 (Uno Unger m.fl.). 352 ex. str. S 17.2 (Uno Unger m.fl.) vid Kråkudden, Hönö.

FOTO: STEFAN OSCARSSON/N



Dvärgmås *Hydrocoleus minutus*.

Nb: Drygt 100 par rapporterade från sju olika lokaler speglar troligen inte den verkliga förekomsten. Rrk Nb konstaterar också att få häckningar är rapporterade i kustlandet trots att stora mängder fåglar ses under vår och försommar. Dessutom många ungfåglar på sensommaren.

Hjd: 6 ad. ruvande Storsjödeltat 4.6–20.7 (Fredrik Åstrand, Daniel Green, Lillebror Hammarström m.fl.). 8 ex. varnande Linjetjärnarna, Fjällnäs 8.6–15.7 (Torbjörn Johansson, Stig Öhman, Thomas Svanberg m.fl.).

Jmt: Endast vid Tysjöarna konstaterades häckande dvärgmåsar, där sågs som mest 35 ex. 3.6.Fynd som tyder på häckning gjordes även vid Ånnsjön, i Storlien, Åre, Börtnan och Moarna (längs Skaltugvägen).

Ås lpm: Flygga 1K sågs på en rastlokal (12 ex.) och en möjlig häcklokal (1 ex.) i Åsele lappmark. I Laxbäcken sågs 10–20 adulta ex. under sommaren, dock inga rap-

Vår:

Bl: 538 str. NO Utlängan 7.5 (Anders Eriksson, Tommy Lindell, Mårten Müller m.fl.).

Höst:

Sk: 476 str. S Sandhammaren 1.10 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist m.fl.) och 513 str. S Sandhammaren 6.10 (Sven Splittorff, Janne Knutsson m.fl.). 543 resp. 544 str. Falsterbo 16.10 och 17.10 (Nils Kjellén m.fl.).

Sm: 363 str. S Revsudden, Kalmar 6.10 (Christer Håkansson, Bill Andersson). 480 str. S Revsudden, Kalmar 7.10 (Henric Jennersjö, Jan Ottosson m.fl.).

Öl: 1716 str. Segerstads fyr 6.10.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tärnmås *Xema sabini*

En höst som dominerades av vindar från ostsektorn resulterade i mycket magert år för tärnmåsen med endast två observationer. Detta är det lägsta antalet fynd under 2000-talet (2001 och 2002 rapporterades bara tre fynd). Som vanligt är det främst västkusten och relativt tidigt på hösten som gäller.

Sk: 1K Hovs hallar 27.9 (August Thomasson, Olof Armini m.fl.).

Boh: 1 1K str. S Långe tånge, Öckerö 21.8 (Ola Wennberg m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: PETER NILSSON



Svarthuvad trut *Larus ichthyaetus* 1K, söder om Väderöarna (Boh) 26 juli 2014.

Svarthuvad trut *Larus ichthyaetus* (2/2 – 1/1)

Boh: 1 1K S Väderöarna 26.7 (F) (Peter Nilsson).

Norges första svarthuvade trut sågs 20–23.8 2014 inne i centrala Oslo. Långt senare skulle det visa sig att samma ungfågel hade fotograferats redan en månad tidigare från en sportfiskebåt på öppet hav söder om Väderöbod, en något oväntad fyndplats för landets tredje individ av arten.

(HANS LARSSON)

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus*

Ett par inledde häckning i Blekinge på samma ö som landets första häckning konstaterades 2010. Paret avbröt dock ruvningen av okänd anledning.

Totalt sågs 74 svarthuvade måsar i landet under året vilket är en hög årssumma. Genomsnittet de senaste tio åren hamnar på 62 exemplar.

Landskapsvis fördelning: Sk (35), Bl (8), Öl (9), Hl (13), Boh (1), Sm (2), Ög (2), Vg (1), Srm (1), Vb (1), Nb (1). Månadsfördelning: Mars (3), April (11), Maj (15), Juni (1), Juli (1), Aug (19), Sep (17), Okt (4), Nov (2), Dec (1).

Anmärkningsvärda fynd:

Bl: Misslyckad häckning: 2 ad. Falkaholmen 29.3–31.5 (Christian Persson, Patric Österblad m.fl.).

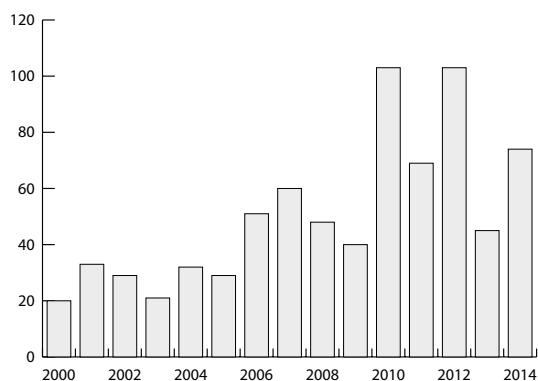
Öl: 1 1K Ottenby 6.12 (Göran Andersson).

Boh: 1 1K Torslanda, Hisingen 23.7 (gm Tommy Järås). Nionde fyndet i Boh.

FOTO: CHRISTOPHER GULLANDER



Svarthuvade måsar *Larus melanocephalus*, Trönninge ängar (Hl) 25 maj 2014.



Rapporterade svarthuvade måsar *Larus melanocephalus* i Sverige 1999–2014.

Vb: 1 rast. Stöcksjö by, Umeå 12–13.5 (Eskil Nygren m.fl.). Tredje fyndet i Vb.

Nb: 1 ad. Badplatsen, Sjulnäs 10–17.5 (Per Sandberg, Lars Sandberg m.fl.). Andra fyndet i Nb.

(KRISTOFFER NILSSON)

Ringnäbbad mås *Larus delawarensis* (10/10 – 1/1)

Sk: 1 4K+ Revet, Simrishamn 10.4 (F, V) (Olof Jönsson).

Årets fågel var endast den andra under 2000-talet. Föregående fynd utgjordes av en återkommande adult på Stora Karlsö och tillfälligtvis i Visby, Gtl, 2002–2008. Från att ha setts med tätare intervaller under 1980- och 1990-talen har ringnäbbad mås kommit att bli en extrem raritet. Med tanke på att

FOTO: MAGNUS ULLMAN



Ringnäbbad mås *Larus delawarensis*, Revet, Simrishamn (Sk) 10 april 2014.

måsskådningen intensifierats de senaste två decennierna så får minskningen sägas vara än mer frapperande. I Storbritannien har arten minskat tydligt sedan millennieskiftet och andelen ungfåglar bland fynden har sjunkit, vilket skulle kunna indikera att färre individer är nyanlända (White & Kehoe 2014). Simrishamnsfågeln betedde sig hemtamt på stranden vid Ålabodsrevet och på lyktstolparna längs hamnpromenaden. Den visade märkligt tecknad yttersta handpenna (p10) på bägge vingarna, vilken saknade den vita slanten. Eftersom fågeln i övrigt var adulttecknad kanske man kan misstänka något hormonell störning under utväxten av pennan.

(HANS LARSSON)

Silltrut *Larus fuscus*

I *Fågelåret 2012* gick det ut en uppmaning till landets rrk att göra ordentliga sammanställningar om för att göra det möjligt att klargöra hur det går för silltruten i Sverige. Från några håll har det kommit gedigna rapporter medan det varit tunnare på många andra. Att få en riktigt god bild är därför inte möjlig i dagsläget.

På det stora hela kan man dock se att trenden från tidigare år står sig genom att populationen längs Norrlandskusten verkar stå sig relativt väl, medan antalet silltrutar längs Östersjökusten fortsätter att vara mycket lågt. Mest oroväckande från årets rapporter är att flera rrk berättar att antalet ungfåglar som lämnat bona har varit väldigt lågt. I en del fall verkar minken vara den största boven medan man i andra fall inte vet.

De senaste åren har antalet rapporter av ljusmantlade silltrutar ökat i Sverige, fåglar som antas tillhöra såväl den västliga *grællsii* som den östliga *heuglini*. Dessa redovisas inte separat i år.

Uppmaningen att sammanställa och rapportera antalet häckande par av silltrut fortsätter och det är önskvärt att respektive rrk själva gör en uppskattning över det totala antalet par i respektive landskap, något som underlättar vid en samlad bedömning.

Här redovisas kommentarer som några av landets rrk har lämnat om hur det går för silltruten som häckfågel:

Sk: ”Endast fyra par av rasen *fuscus* fanns i landskapet under året, med två par vardera på Klinten och Brödjeholmen i Landöskärgården. Det är en nedgång till hälften av vad som noterats under de senaste åren. År 1980 häckade 670 par i skärgården i nordöst.”

Vad gäller den västliga rasen *intermedius* skriver rrk Skåne ”Arten häckade som vanligt på Hallands väderö, representerad av rasen *intermedius*. Rapporteringen är fåtalig och det är därför svårt att uppskatta antalet par, samtidigt som eventuella häckningsframgångar inte noterats.”

Sm: Endast en häckning i år: 1 par Hilkar, Käringskärs-hällar, Oskarshamn (Tommy Larsson).

Vg: ”Totalt i Väneren noterades 195 revirhävdande ex. fördelade på 34 lokaler jämfört med 230 ex. fördelade på 32 lokaler 2013. Arten ökade starkt i antal från slutet av 1990-talet, men ökningen har upphört och ersatts av en minskning de två senaste åren. En klar majoritet av fåglarna i Vänern har hela tiden funnits i Dalbosjön. /Vänerinventeringen.”

Ög: ”Silltrutarna i skärgården inventerades inte under 2014, så en samlad bild av utvecklingen är omöjlig att göra. Häckningsindicer noterades bara på en plats: en varnande fågel vid Röskären, Gryts skärgård 16.6 (Lars

Gezelius, Ulrik Lötberg). Inget antyder att den negativa trenden för silltrutarna i östgötaskärgården har vänt.”

Srm: ”Arten tycks numera endast häcka på ett par kobbar i Strängnäs kommun.”

Upl: Från Uppland rapporteras det häckningar från ett stort antal lokaler bl.a. från Björns skärgård med 148 par. Överlag har häckningsframgången i landskapet varit mycket låg i landskapet.

Gstr: ”Silltrutarna i Gävle skärgård uppvisar inga avgörande beståndsfuktuationer efter den dramatiska nedgången i slutet av 1970-talet”. Totalt häckar runt 200 par och den största kolonin finns vid Eggegrund (41 par). Reproduktionen 2014 var genomgående mycket dålig i landskapet.

Mpd: Häckningar finns från ett stort antal lokaler, dock saknas en ordentlig sammanställning över antalet par totalt.

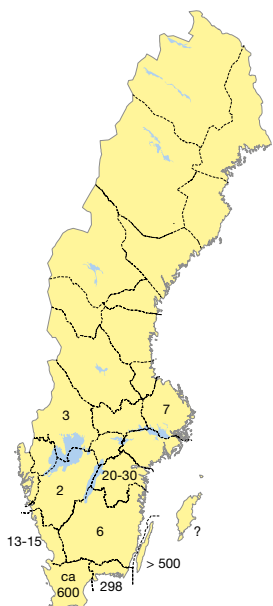
Vb: Ett mindre antal häckningar finns rapporterade. Vid riksinventeringen 2006 uppskattades beståndet till minst 850 par.

Nb: ”Vid Rödkallen verkar antalet häckande par minska för varje år”. Rödkallen är den lokal i Norrbotten varifrån flest häckande silltrutar rapporterats under 2014 med 80 ex. ruvande.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

En mera spridd kunskap om hur man identifierar kaspisk trut, parad med vad som förefaller vara ett ökat uppträdande, har inneburit ett ökat antal rapporter, även utanför det tidigare kärnområdet i sydöstra Sverige. Sensommaren och den tidiga hösten 2014 präglades dessutom av ihållande sydostliga



Rapporterade kaspiska trutar *Larus cachinnans* i Sverige 2014 (hela året).

vindar som säkert bidrog till att fler kaspiska trutar än annars sökte sig över Östersjön. Fynden har också en kraftig koncentration till sensommaren–hösten, men vinterfynd gjordes så långt norrut som i Östergötland.

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd som bedömts av Raritetskommittén:

Vg: 1 1K Fiskhamnen, Göteborg, 9.8 (Stefan Svanberg), 1 1K rast. Fiskhamnen, Göteborg, 8.9 (Christer Fält), 1 1K Vänersborgsviken 8.11 (F) (Thomas Bernhardsson).

Upl: 1 1K rast. Horssten 2.8 (Anders Haglund), 1 1K rast. Horssten 3.8 (Fingal Gyllang, Anders Haglund), 1 4K+ rast. Horssten 5.8 (Fingal Gyllang, Simon Jakobsson, Anders Haglund), 2 1K rast. Horssten 5.8

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER



Kaspisk trut *Larus cachinnans* och gråtrutar *Larus argentatus*, Juleboda (Sk) 5 oktober 2014.

(Fingal Gyllang, Simon Jakobsson, Anders Haglund), 1 1K rast. Horssten 7.8 (Anders Haglund), 1 1K rast. Horssten 17.8 (Rickard Flodin, Måns Grundsten, Anders Haglund).

Vrm: 1 1K Örsholmen samt Skattkärrsviken 8–12.11 (F), 1 2K Örsholmen 29.11–14.12 (F) (Dan Zetterström, Dan Mangsbo), 1 1K Örsholmen 8–14.12 (F) (Magnus Köpman m.fl.).

Första fynden för Värmland och Raritetskommittén bedömer antalet individer där till tre. Svårt att summera fynden på Horssten, men troligtvis rör det sig om minst fyra olika 1K-fåglar. Fynden i Göteborgs fiskhamn med drygt en månads mellanrum avser troligast samma fågel baserat på dräktdetaljer. Från

och med rapporteringsåret 2015 bedöms inte längre kaspisk trut av Raritetskommittén, oavsett var i landet observationen görs.

(HANS LARSSON)

Medelhavstrut *Larus michahellis*

Totalt 91 medelhavstrutar observerades under året och det är andra året i rad som totalsumman blir färre än hundra. Innan dess får man gå tillbaka till 2007 för att hitta en summa med <100 ex. I ett längre perspektiv bör det dock betraktas som en hög årssumma, men är det kanske början på en nedåtgående trend vi ser? Landskapsvis fördelas fynden: Sk (74), Bl (4), Öl (10), Hl (1), Sm (1), Upl (1)

(KRISTOFFER NILSSON)

FOTO: CHRISTOPHER GULLANDER



Vitvingad trut *Larus glaucooides* 3K t.h. och medelhavstrut *Larus michahellis* ad. Trönninge ängar (Hl) 21 mars 2014.

Fynd som bedömts av Raritetskommittén:

Upl: 1 1K Horssten 5.8 (Fingal Gyllang, Simon Jakobsson, Anders Haglund).

Tredje fyndet i Uppland och det första utanför Stockholms ström. Från och med rapporteringsåret 2015 bedöms inte längre medelhavstrut av Raritetskommittén, oavsett var i landet observationen görs.

(HANS LARSSON)

Vitvingad trut *Larus glaucooides*

Sju vitvingade trutar sågs under året vilket bör betraktas som en relativt hög summa. Fjölårsungen vid Träslövsläge upptäcktes i december 2013 och var kvar en bra bit in på våren.

Hl: 1 2K Träslövsläge 1.1–17.4 (Claes-Göran Cederlund m.fl.). 1 3K Trönninge ängar – Getterön – Munkagårdsfloen, Morup – Morups Tänge – Galtabäck 21.3–19.4 (Christopher Gullander, Jari Helstola, Morgan Svensson m.fl.). 1 2K str. S Glommens havsbad, Glommen 20.10 (Joakim Hagström). 1 1K rast. Båtafjorden 26.12 (Mikael Larsson).

Boh: 1 1K Måseskär, Orust 20.12 (Thomas Liebig, Magnus Larsson), 1 ad. Flaggberget, Lysekil, Boh 14.12 2014 (Roger Carlsson)

Ög: 1 2K Svartåmynningen, Roxen och Gästadsverken, Linköping 8.2–2.5 (Peter Berry m.fl.). Fjärde fyndet i Östergötland.

(KRISTOFFER NILSSON)

Vittrut *Larus hyperboreus*

Någonstans runt 30 vittrutar sågs i landet under 2014 vilket är i nivå med fjolåret och bör ses som en hög summa för senare år. Ett genomsnitt de senaste tio åren talar om 23 vittrutar per år. Arten har dock minskat kraftigt sedan mitten av 1990-talet, då det var ovanligt att årssummorna hamnade lägre än 50 exemplar. Den vikande trenden inleddes runt 2004–2005 och kulminerade med blott 13 vittrutar 2011. Landskapsvis fördelning: Sk (2), Bl (1), Öl (6), Gtl (1), Hl (minst 2–3), Boh (1), Dls (1), Ög (1), Vg (2), Upl (4–5), Vstm (1), Ång (2), Vb (2), Nb (5–6).

Anmärkningsvärda fynd:

Dls: 1 2K Åmålsviken 2.2 (Roger Gran, Tage Kyrk). Fjärde fyndet i Dls.

T lpm: 1 2K Kaisepakte 10.6 (Keith Larson)

(KRISTOFFER NILSSON)

Gråtrut x vittrut

Larus hyperboreus x *Larus argentatus*

Inte mindre än tre fynd av den s.k. ”Viking gull”. Möjligen var det samma individ som återkom till Ronneby hamn.

Bl: 1 2K Ronneby hamn 26.1 (Fredrik Lennartsson), 1 2K Mältan 9.11 (F) (Fredrik Lennartsson) samt 1 2K Ronneby hamn 11–13.12 (F) (Fredrik Lennartsson).

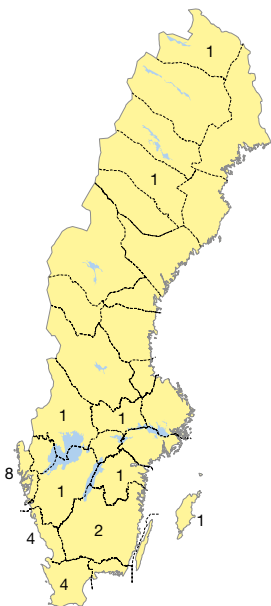
(ANDERS WIRDHEIM)

Havstrut *Larus marinus*

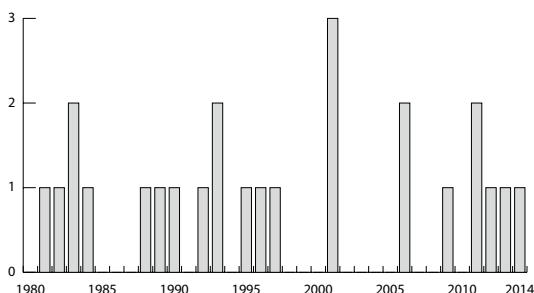
Hjd: 2 ex. Getnäset, Storsjö 24–25.5 (Kent Moén, Emil Moén, Eva Moén m.fl.). Sjunde fyndet i Hjd.

Ås lpm: 1 ad. Fiskodlingen, Strömnäs, Malmö 5.1 (Isak Vahlström, Inga Olofsson) och 1 ex. 31.8 Strömnäs, Malmö (André Ahlberg). Åttonde och nionde fynden i Ås lpm.

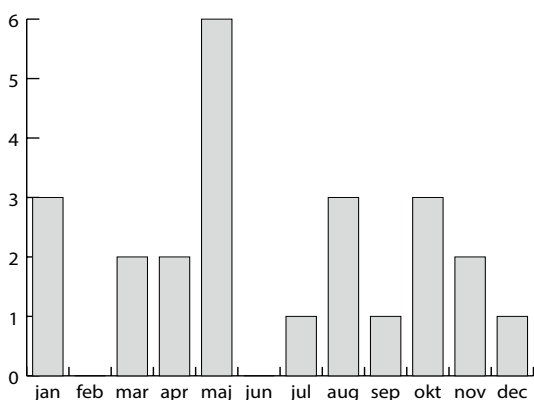
(FREDRIK FRIBERG)



Antal fynd av rosenmåsar *Rhodostethia rosea* per landskap/lappmark i Sverige 1981–2014.



Fynd av rosenmåsar *Rhodostethia rosea* i Sverige 1980–2014. Första fyndet i landet gjordes 1981.



Månader då rosenmåsar *Rhodostethia rosea* upptäckts i Sverige 1980–2014.

Rosenmåsar *Rhodostethia rosea* (24/24 – 1/1)

Sk: 1 ad. vi.dr. str. S Tjällran 17.3 (Nils Kjellén).

Arten har varit näst intill årlig sedan 2009.

(HANS LARSSON)

Tretåig mås *Rissa tridactyla* EN

Kolonin på Nidingen i Halland håller ställningarna:

Hl: 38 par häckade och fick ut totalt 36 ungar (Nidingens fågelstation).

Under senare delen av hösten ett tämligen rikligt uppträdande längs västkusten med flera fyrsiffriga dagssummor från slutet av oktober till december, som mest 3220 str. i Rålehamn, nordvästra Skåne 20.12.

I Östersjön tenderar tretåig mås att bli talrikare. Detta kan synas märkligt med tanke på att rapporterna från fågelberg i Nordatlanten tyder på stadigt minskande bestånd. Möjligen är utvecklingen anorlunda längst i norr, på Kolahalvön och ögrupperna i Barents hav, vilket skulle kunna förklara det ökande antalet i Östersjön. I Östersjölandskapen fördelas fynden landskapsvis på följande sätt Sk (32), Bl (34), Öl (74), Sm (ca 80), Srm (5), Upl (19), Gstr (2), Mpd (1), Vb (13), Nb (2).

Inlandsfynd:

Vg: Totalt 13 ex. i inlandet under året (3 ex. i jan–feb och 10 ex. i okt–nov). Fynd gjordes på mer spridda lokaler än vanligt även om Vänern dominerade antalsmässigt, vilket får ses som ett antal lite över normalt uppträdande.

Dls: 1 1K str. SV Vänersborgsviken, Frändefors 31.10 (Göran Cederholm).

Upl: 1 1K str. S Hjälsstaviken 16.10 (Timo Janhonen m.fl.).

Vstm: 1 1K str. S Hötjärn (Vstm), Ludvika 26.10 (Bertil Rahm).

Dlr: 1 1K Väsman, Ludvika 26.10 (Tommy Karlström).

P lpm: 1 ex. död Sandforsdammen 28.3 (gm Leif Bildström).

Lu lpm: 1 1K rast. Vuollerim 4.12 (Mats Karström, Hasse Andersson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Småtärna *Sternula albifrons* VU

Sk: Totalt 98 par rapporterade med huvuddelen – 83 par – i Vellinge kommun. Flest par (50) fanns på Näsholmarna.

Uppgifterna från övriga häckningsområden (Bl, ö. Sm, Öl, Gtl, Hl och Nb) är inte kompletta, men häckningar påträffades i samtliga områden. Ottosson & Ottvall (2012) anger 490 par för Sverige, där Gtl har flest par (200), men där helhetsuppgifter tycks saknas från 2000-talet.

Inlandsfynd och övriga udda fynd:

Sm: 1 ex. Södra Krön, Vimmerby 7.5 (Johan Wiktorsson). 1 ad. str. O 26.4 och 1 ad. str. O 21.5 Jätfjorden Hökaviken (Krister Carlsson, Johnny Carlsson m.fl.).

De två sistnämnda utgör åttonde och nionde fynden i Kronobergs län.

Ög: 1 ex. rast. Sättunaviken, Svartåmynningens naturreservat, Roxen 22.5 (Lena Lindeberg Törner, Marianne Hök m.fl.).

Vrm: 1 ex. Skråkvik, Ölmeviken 25.5 (Lars Lindell, Olof Holmberg, Birgitta Lindell).

Mpd: 1 ex. Stornäsets naturreservat 6.6 (Stefan Heimdahl). Åttonde fyndet i Mpd.

(LARS LINDELL)

Sandtärna *Gelochelidon nilotica* (79/92 – 1/1)

HL: 1 ad. Dammen, Getterön, 24.5 (Mikael Karlsson).

Efter fjolårets åtta publicerade fynd en återgång till ett mer modest uppträdande (Tab. 10). Dock typisk lokal och tidpunkt för arten.

(HANS LARSSON)

Skräntärna *Hydroprogne caspia* VU

Totalt drygt 600 par häckade i landet med mycket varierande häckningsframgång. Glädjande nog var häckningsframgången god i de större kolonierna.

Sk: Tre par på två platser, två par i sydväst och ett i nordost (Fbo fstn resp. Patrik Olofsson).

Bl: 19 par fördelade på en koloni med 13 par och sex solitärt häckande par. Nio ungar flygga, samtliga från solitärt häckande par (Ulrik Löfberg m.fl.).

Sm: 85 par i östra Sm fördelade på två kolonier (40+35 par) och tio solitära par. Bra häckning i de båda kolonierna (Tommy Larsson m.fl.).

Gtl: 46 par fördelade på tre kolonier (23+13+5 par) och fem solitära par. De båda större kolonierna plundrade.

Vg: Ett par i Vänern. Okänd häckningsframgång (Hans Alexandersson).

Dls: Ett par i Vänern (Kent-Åke Gustavsson).

Ög: 107 par i två kolonier (105+2 par) med «skaplig» häckningsframgång i den större kolonin (Lars Gezelius m.fl.).

Srm: 62 par i två kolonier (32+30 par) med mycket god häckningsframgång i den större men endast någon enstaka flyg unge i den andra (Jan Gustafsson).

Sthm: 19 solitärt häckande par med totalt 13 ungar (Claes Kyrk m.fl.).

Upl: 150 par i två kolonier (110+19 par) och 21 solitärt häckande par. Mellan 100 och 110 ungar i den större kolonin vilket innebär det bästa häckningsresultatet sedan 2005/2006. I övrigt varierad framgång med totalt 17 ungar (Ulrik Lötberg, Claes Kyrk).

Hls: Ett par med misslyckad häckning (Mats Axbrink).

Mpd: Sju solitärt häckande par. Sex ungar (Bengt Allberg m.fl.).

Ång: Åtta solitärt häckande par. Tolv ungar (Stefan Delin).

Vb: 19 solitärt häckande par. 21 ungar (Stefan Delin, Darius Stracevicius m.fl.).

Nb: 77 par fördelade på en koloni och två solitärt häckande par. God häckningsframgång i kolonin (Lars Harnemo, Jan Andersson).

Utanför häckningsområdet påträffad i de flesta landskap i Götaland och Svealand. Större antal i detta sammanhang enbart rapporterade från Hjälmaren:

Nrk: 41 ex. Hjälmaren Nrk 24.7 (Ola Strand). 49 ex. Storchjälmaren 2.8 (Leif Sildén). 44 ex. Storchjälmaren 8.8 (Leif Sildén). 38 ex. Hjälmaren Nrk 29.8 (Ola Strand).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER



Svarttärnor *Chlidonias niger*, Herculesdammarna (Sk) 17 maj 2014.

Svarttärna *Chlidonias niger* VU

Totalantalet pendlade mellan 200 och 260 par de flesta år under den senaste tioårsperioden. 2014 fanns 234–238 par i sju landskap.

Sk: 20–21 par Krankesjön (16 ungar på vingarna) samt 17 par Herculesdammarna (12 flygga ungar).

Öl: 3–4 par Görans dämme (fyra flygga ungar; Thomas Daleke, Per-Erik Holmlund), 1–2 par Stentagskärret, Penåsa (4 flygga ungar; Göran Andersson) samt 2–3 par

Tabell 10. Genomsnittligt antal sandtärnor *Gelochelidon nilotica* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,4	1,1	0,6	1,5	1,2	1,4	2,6	1

Triberga mosse (3 flygga ungar, Leif Dahlgren m.fl.).
 Vg: 18 par Hornborgasjön (8 ungar; Peder Hedberg Fält).
 Nrk: 11 par Kvismaren (minst 6 pulli; Magnus Friberg)
 samt 6 par Tysslingen (6 ungar; Lennart Eriksson).
 Ög: 20 par Tåkern (18 pulli ringm.; Lars Gezelius m.fl.).
 Upl: 90 par Tämnaresjön (24 pulli ringmärkta, men endast
 1 flygg unge!; Ulrik Lötberg).
 Vstm: Asköviken ca 20 par (8 flygga ungar), Frövisjön 3
 par (4 flygga ungar), Fläcksjön ca 20 par (4 flygga ung-
 ar) samt Gnien 3 par (7 flygga ungar).

Notera den mycket stora variationen i häcknings-
 utfall, där resultatet från Tämnaresjön sticker ut extra.

Nordliga och övrig anmärkningsvärda fynd:

Bl: 51 ex. sträckt NO Utlängan 7.5 (Anders Eriksson m.fl.).
 Nrk: I Hjälmarasjön sågs i jul-aug flera stora ansamlingar,
 som mest 73 ex. 24.7 (Ola Strand).

Gstr: 1 ex Snötuppen, Inre Fjärden 2.6 (Stefan Karlsson).
 2 ad Norra Inre Fjärden, Inre Fjärden 30.6-1.7 (Leif
 Godin, Tommy Eriksson, Sven H Jansson m.fl.).

Hls: Ett fynd i maj månad (rrk Hls).

(LARS LINDELL)

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

Ett exceptionellt uppträdande av vitvingad tärna i
 Sverige med rekordartat antal fynd i många land-
 skap i södra och mellersta Sverige. Noterbart är att
 det helt saknas fynd i de norra delarna av Sverige.
 Enda året tidigare som har haft ett uppträdande lik-
 nande årets är 1997 då det rapporterades 1542 vit-
 vingade tärnor. I många av de berörda landskapen
 har det varit svårt att bedöma antalet inblandade
 individer under 2014 eftersom de vitvingade tär-
 norna i vanliga ordning rastat kort och försvunnit
 lika snabbt som de har dykt upp. Vid en samman-
 räkning av summorna från våra Rrk så landar vi på
 drygt 1600 individer, vilket gör 2014 till det antals-
 mässigt bästa året hittills för vitvingad tärna i Sve-
 rige.

Våren 1997 stod Skåne för den absoluta majori-
 teten av fynden med endast ett fåtal fynd i övriga
 landet. Även den här gången dominerar Skåne stort
 med ungefär 2/3 av fynden. I övrigt har Halland
 och Västergötland ett stort antal fynd. Av det här
 kan man dra slutsatsen att de södra och sydvästra
 delarna av Sverige berördes i störst utsträckning av
 årets invasion.

Värt att notera är att Sverige fick sin första artrena
 häckning av vitvingad tärna 2014. Tyvärr försvann
 de vuxna fåglarna och lämnade kvar ett övergivet
 bo med tre ägg.

Sk: Skåne hade ett otroligt uppträdande av vitvingad tär-
 na med några ströobservationer tidigt som följdes av
 några magnifika dagar under invasionen därefter.

Före invasionen: 7 ex. Vombs ängar 30.4 (Hans Cro-
 nert), 1 ad. Vombsjöns badplats 3.5 (Patrik Sandgren
 m.fl.) och 1 ad. Sjötorps ängar, Krankesjön 7.5 (Henrik
 Pihlemark m.fl.). Fyndet i april är ovanligt tidigt.

Invasionen: Kulmen skedde 16–19.5 med 149 ex.,
 466 ex., 379 ex. och 97 ex. under respektive dag. Den
 största enskilda ansamlingen var 76 ex. Vombsjöns ut-
 lopp 18.5 (Jens Morin m.fl.). Därefter skedde ströfynd
 de följande dagarna. I följderna av detta konstaterades
 Sveriges första häckning av arten vid Fredriksdalsviken,
 Araslövssjön, en häckning som tyvärr misslyckades.

Höstfynd: 1 1K Södra Sockerbruksdammarna,
 Örtöfta 9.8 (Oscar Danielson m.fl.) och 1 1K Almen-
 tornet, Krankesjön 24.8 (Daniel Melchert). Samman-
 lagt noterades 1118 individer i Skåne under året.

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER



Vitvingade tärnor *Chlidonias leucopterus*, Fredriksdalsvi-
 ken (Sk) 20 maj 2014.

Bl: 1 ad. Utlängan 7.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Mär-
 ten Müller m.fl.). 3 ad. Inlängan 16.5 (F) (Emil Lun-
 dahl, Pontus Blanch m.fl.). 7 ad. Karlshamn 17.5 (Rune
 Svensson, Manfred Dornhäuser). 6 ad. Lindö udde
 18.5 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ad. Fåholmen 19.5
 (Patric Österblad). 1 ad. str. O Lindö udde 19.5 (Fred-
 rik Lennartsson).

Sm: 30 ex. Vidöstern, Ljungby 17.5 (Jonas Starck m.fl.),
 5 ex. Husebymaden 17.5 (Stefan Persson, Ilse Rossi
 m.fl.), 5 ex. Videsjön Lessebo 17.5 (Mikael Svensson),
 3 ex. Övrasjön Rottne (Kaj Malmqvist, Johan Sand-
 ström m.fl.), 2 ex. Mellankrön, Vimmerby 17.5 (Johan
 Wiktorsson), 1 ex. Hulingen, Hultsfred 21.5 (Ronnie
 Johansson).

Hl: 77 ex. vid Trönninge ängar 17.5, 22 ex. Källstorps
 våtmark 17.5, ca 55 ex. vid Björnhults våtmark 17.5

och på Getteröns naturreservat. Eftersom en del av flockarna troligtvis dök upp på mer än ett ställe och att flera ex. lämnade en lokal för att ersättas av nya är det svårt att beräkna en mer exakt totalsumma (rrk Hl).

Boh: 1 3K Skogomedammen, Hökålla 17.5 (Per Björkman m.fl.), 2 ad. Torslandaviken 17.5 (Uno Unger m.fl.), 1 ad. Torslandaviken 19–20.5 (Benga Ragnewall m.fl.).

Öl: De största flockarna sågs vid Görans dämme, Hulterstad 11 ex. 17.5, 12 ex. 18.5, 11 ex. 19.5, 8 ex. 20.5 och 5 ex. 21.5 (Lennart Andersson, Jörgen Fritzson, Rrk Öl m.fl.). Dessutom 1 ex. Albrunna nya kalkbrott 16.5 (Göran Andersson). 3 ex. str. N Solberga, Gräsgård 17.5 (Rainer Winkler). 1 ex. Kvinneby alvar, NO Möckelmossen 18.5 (Robert Lager, Håkan Nilsson m.fl.). 7 ex. str. N Sandvik, Ottenby 18.5 (Tommy Eriksson Järfälla). 1 ex. Stentagskärret, Penåsa 18.5 (Jonas Bonnedahl). 2 ex. Albrunna nya kalkbrott 19.5 (Bernt Andersson). 2 ex. str. S Triberga mosse 19.5 (Johan Myhrer). 3 ex. Klosterholmen, Hornsjön 20.5 (Bengt Rönde). 1 ex. Grönhögens kalkbrott 20.5 (Vesa Jussila, Frank Johansson). 5 ex. Möckelmossen 20.5 (Håkan Nilsson, Lena Carlberg, Anders Carlberg m.fl.). 2 ex. Mörbylånga reningsverksdamm 23–24.5 (Bengt Ottosson, Thomas Larsson m.fl.).

Gtl: 9 ad. Paviken 19.5 (Fredrik Ström, Per Smitterberg m.fl.). 2 ad. Stånga returvattendammar 19.5 (Anders Elf). 1 ad. Inre Stockviken 20.5 (Ola Sångberg, Fredrik Ström, Kenneth m.fl.).

Ög: 3 ex. Nybro, Svartåmynningens naturreservat 18.5 (Berndt Gustafsson), 4 ex. Sättunaviken 18.5 (Ville Kirstilä), 1 ex. Svartåmynningens naturreservat 18–21.5 (Ville Kirstilä m.fl.), 2 ex. Svartåmynningens naturreservat 18–21.5 (Lars Nilsson m.fl.), 1 ex. Svartåmynningens naturreservat 8–9.6 (Jonas Ekström m.fl.).

Vg: Mellan 50 och 100 ex. noterades 17.5–20.5 vilket är det största antalet hittills i Västergötland. Det exakta antalet svårt att bedöma eftersom tärnorna endast rastade kortvarigt innan de försvann (Rrk Västergötland).

Dls: 7 ad. Stenön, Östra Hästefjorden, Vänersborg 18.5 (Håkan Krave) och Sanneboviken, Vänersborg samma dag (Ingemar Johansson). 32 ad. Kalvön, Stora Hästefjorden, Vänersborg 18.5 (Per Undeland, Göran Cederholm m.fl.) och Sikhall, Vänersborg samma dag (Ingemar Johansson, Jan Gran). Andra och tredje fyndet i Dalsland.

Nrk: Max 16 ex. Rysjön, Kvismaren 17–20.5 (Per Karlsson Linderum, Ove Åkesson m.fl.). Det faktiska antalet bör ha varit betydligt högre då flockar kom och gick hela tiden. Sjätte fyndet i Nrk (rrk Närke).

Vstm: 2 ad. Frövisjön, Skultuna, 17.5 (Johan Brenander, Tommy Ryding).

Vrm: 6 ad. Hygntornet, Inre Kilsviken 18.5 (Johan Stedt, Lars-Peter Jansson m.fl.), 5 ad. Gillbergasjön 18.5 (Rolf Ryberg). Fjärde och femte fyndet i Vrm.

Tillägg 2012:

Gtl: 2 ex. Aikesträsk, Färö 21.5 (Björn Wester, Dennis Nyström m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Skäggjärna *Chlidonias hybridus* (22/29 – 1/2)

Sk: 2 ad. Krankesjön 17.5 (F) (Tomas Svensson m.fl.).

Årets fynd var det första sedan 2009 och gjordes i samband med ett kraftigt inflöde av vitvingade tärnor i södra Sverige. Krankesjön står sedan tidigare med två fynd av arten, från 1992 resp. 1997.

(HANS LARSSON)

Rosentärna *Sterna dougallii* (1/1 – 1/1)

Sk: 1 3K+ sågs på flera lokaler: Vitemölla 2.6 (F) (Birgitta Bengtsson gm Raritetskommittén), Revet, Simrishamn, 3.6 (F) (Bengt Bengtsson) och Äspet, Åhus, 4.6 (F, V) (Björn Svärd).

FOTO: BENGT BENGTSSON



FOTO: BIRGITTA BENGTSSON



Rosentärna *Sterna dougallii*, Simrishamn (Sk) 3 juni (ovan) och Vitemölla (Sk) 2 juni 2014.

Andra fyndet för landet. Det första utgjordes av en adult fågel, som sedermera avled, i Väneren vid Kristinehamn, Vrm, 10.6 1949. I Polen gjordes landets fjärde fynd i juni 2015, vid Östersjökusten öster om Gdansk och det är frestande att spekulera i om det var Skånefågeln som fattat tycke för Östersjön. Liksom den senare var den polska fågeln ringmärkt, vilket dock kanske inte säger särskilt mycket då arten ringmärks i stor utsträckning på de närliggande häckningsplatserna i Storbritannien. Där har populationen legat rätt stabilt runt 80 par 2008–2012 (Holling et al. 2014).

(HANS LARSSON)

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Utvecklingen för silvertärnan som häckfågel är delvis motsägelsefull. Den ökar tydligt i vissa landsdelar, medan det i andra snarare finns tecken på minskningar. Från Vänerinventeringen meddelas exempelvis att silvertärnan är den av Vänerns regelbundet häckande tärnor och måsfåglar vars förekomst ökat förhållandevis mest under de senaste 20 åren. Totalt i Vänerinräknades 922 revirhävande ex., vilket är den tredje högsta noteringen efter 2011 och 2013. För artens förekomst i Vänerin ses nu en signifikant positiv trend för perioden 1994–2014 (Vänerinventeringen gm rrk Vg). Å andra sidan nämns från Dalarna att ”2014 blev ännu ett magert år för silvertärnan i Dalarna med bara 4 rapporterade häckningar! Beror det på bristande rapportering eller är det faktisk minskning av arten i landskapet?” (rrk Dlr).

Under slutet av april noterades en sällan eller aldrig skadad koncentration av vårsträcket. Det gällde stora delar av södra Sverige, men allra tydligast var koncentrationen i Laholmsbukten i Halland:

Hl: Ca 12 000 sträckande fisk/silvertärnor (majoriteten silvertärnor) Påarp 06:00–10:15 27.4 (Fredrik Blomqvist, Christopher Gullander). Sträcket fortsatte även när observatörerna lämnade platsen.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* EN

Gotland samt västra Blekinge hyser den stora majoriteten av landets kentska tärnor. Från Gtl saknas information från de flesta lokaler där arten tidigare har häckat. Ottosson & Ottvall (2012) anger totalt 460 par i landet, vilket är i underkant av de häckningar som rapporterades 2012–14.

Häckningar:

Bl: På Falkaholmen fanns 190 par och 183 ungar ringmärktes (Rolf Larsson m.fl.).

Hl: 55 bon Nidingen (Uno Unger m.fl.), 4–5 par Getterön (Mikael Nord).

Bob: För tredje året i följd häckning (Hönö, 4 par; Bengt Karlsson).

Vg: I Gbg en ny koloni på Lerholmen, Saltholmen, i södra skärgården, 27 bon (Gösta Olofsson).

Nordliga fynd och inlandsfynd:

Ög: 2 ex. Erkerne, Fjuk 16.8 (Jan Eklund, Gunnar Myrhede).

Nb: 1 ex. Haparanda Sandskär 30.7 (Bo Slunge, Anna Karin Slunge, Karin Slunge). Andra fyndet i Nb.

(LARS LINDELL)

Sillgrissla *Uria aalge*

I avsaknad av rapporter från Karlsöarna på Gotland ser sillgrisslan ut att ha en positiv utveckling i övriga (betydligt mindre kolonier). Det saknas dock rapporter från Srm och Upl som tidigare hyst några tiotal respektive ett par hundra par.

Sk: Hallands Väderö inventerades i mitten av maj med resultatet 45–50 häckande par (Åke Andersson) vilket innebär ännu en betydande ökning gentemot de rekordhöga 25–30 par som rapporterades 2012.

Gtl: Inga uppgifter.

Bob: Inga rapporterade häckningar. Men 1–2 ex. sågs invid den tidigare häckplatsen, den tidigare boplatsen var dock tom vid kontroll.

FOTO: NICLAS AHLBERG



Sillgrissla *Uria aalge*.

Ög: Glädjande 65 häckande par räknades in vid den klassiska lokalen Röskären, Gryts skärgård 16.6 (Lars Gzelis. Ulrik Lötberg).

Srm: Inga rapporter.

Upl: Inga rapporter.

Hls: Fortsatta häckningar på Korvgrund där den lilla kolonin verkar öka år efter år. Fynden på Gran har legat ganska still under den senaste tioårsperioden.

Ång: Under rapporterades häckningsindikationer från sex lokaler längs centrala och norra delarna av landskapets kust. Från de två största lokalerna, Bonden och Gnäggen, rapporteras totalt drygt 1130 par. Sedan 2011 inventeras Gnäggen varje år inom miljöövervakningen, medan Bonden inte besöks årligen.

Utanför häckningstid kan noteras att uppträdandet

på vinterhalvåret längs västkusten minskat väsentligt under senare årtionden. Den högsta dagssumman längs västkusten får i skenet av förhållandena under slutet av 1900-talet betraktas som blygsam:

Boh: 353 str. vid Kråkudden, Hönö 26.10 (Stefan Svanberg m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Alkekung *Alle alle*

Alkekungens antal varierar kraftigt mellan åren och även i år är antalet lägre med omkring 550 exemplar. Bohuslän står som vanligt för en kraftig majoritet av antalet och flest ses i regel i samband med höststormar i november. Landskapsfördelning: Sk (16), Hl (99), Boh (415), Sm (1), Vg (21),

Anmärkningsvärt fynd:

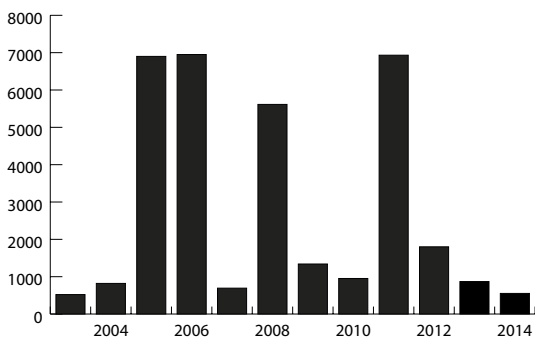
Sm: 1 ex. Braås 12.11 (Yvonne Söderman)

(KRISTOFFER NILSSON)

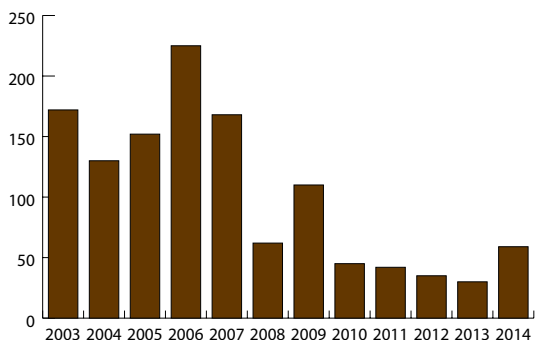
Lunnefågel *Fratercula arctica* EN

Nästan 60 lunnefåglar är den högsta totalsumman sedan 2009. Bohuslän står för nästan 80 % av fynden. I år sågs ovanligt många sent under hösten och vintern. Bara i Bohuslän sågs 22 lunnefåglar i november och december. Landskapsfördelning: Sk (2), Hl (4–5), Boh (47), Vg (5),

(KRISTOFFER NILSSON)



Rapporterade alkekungar *Alle alle* i Sverige 2000–2014.



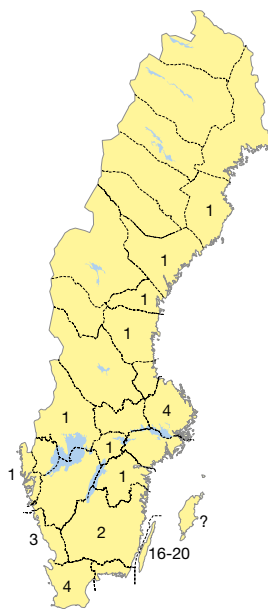
Rapporterade lunnefåglar *Fratercula arctica* i Sverige 2000–2014.

Turturduva *Streptopelia turtur*

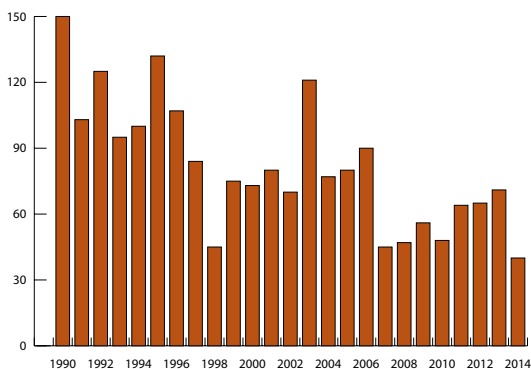
Ca 40 ex. under året fördelade på knappt 35 under vår-försommar och sex på hösten. Ett magert uppträdande med undantag för Öland, där 16–20 ex. sågs. Anmärkningsvärd är den flock med turturduvor som sågs vid Gräsgårds Kyrka på Öland där 5 ex. fanns 26.5 och två individer fanns kvar långt in i juni. Turturduvan, som verkade vara på väg att etablera sig som häckfågel i Sverige i slutet av 1900-talet, har de senaste årtiondena minskat kraftigt över snart sagt hela Europa.

Landskapsvis fördelas årets fynd på Sk (4), Sm (2), Öl (16–20), Hl (3), Boh (1), Nr (1), Ög (1), Upl (4), Vrm (1), Hls (1) Mpd (1), Ång (1) och Vb (1).

(ANDERS WIRDHEIM)



Turturduvor *Streptopelia turtur* i Sverige 2014 (hela året).



Rapporterade turturduvor *Streptopelia turtur* i Sverige 1990–2014.

Berguv *Bubo bubo* NT

Det ser ut att gå dåligt för berguven i Sverige, inte minst i norr. I södra Sverige verkar läget vara något bättre men även där rapporteras färre revir och dålig häckningsframgång. I ett av artens verkliga kärnområden, Bohuslän, noterades 52 revir och sammanlagt 19 ungar. Även om detta är bättre än resultatet i landskapet de senaste fyra åren, anses det vara för dålig reproduktion för att hålla upp populationstorleken (rrk Boh).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: STEFAN OSCARSSON/N

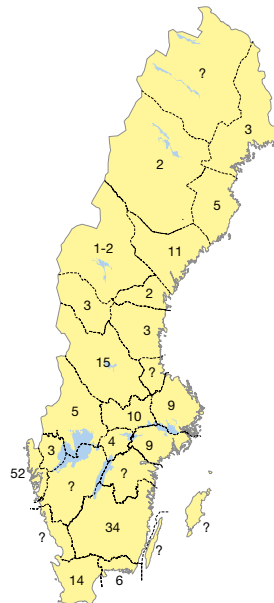


Berguven *Bubo bubo* ser ut att ha problem i Sverige för närvarande med svag reproduktion.

Fjälluggla *Bubo scandiacus* CR

Efter återkomsten som svensk häckfågel under lämmelåret 2011 är det med spänning som lämmel- och sorkcyklerna följs av landets ornitologer. Under andra halvåret 2014 kom rapporter om växande stammar av gnagare, men inga rapporter om fjällugglor kom från fjällvärlden. Däremot ökade förväntningarna inför det kommande året (2015) som med en fyraårig gnagarcykel borde kunna bli ett bra år för ugglor och rovfågel. Endast två rapporter har godkänts av rrk, båda från hösten:

Upl: 1 ex. vid Snatrabodarna, Karlholmsbruk 7.11 (Bertil Winroth). Första fyndet i rapportområdet sedan 2006, och blott det femte säkra fyndet under 2000-talet.



Rapporterade berguvsrevir *Bubo bubo* i Sverige 2014.

Gstr: 1 honfärgat ex. Grinduga 21.11 (Olle Thyrestam, Anders Johansson, Esbjörn Nordlund m.fl.). Fågeln försvann utom synhåll i skymningen och kunde ej återfinnas påföljande dag.

(ANDERS WIRDHEIM)

Hökuggla *Surnia ulula*

Växande gnagarstammar i norra Sverige innebar ett förhållandevis bra häckningsår för hökuggla i landet. Utanför häckningstid gjordes förhållandevis många fynd söder om häckningsområdena, dock inte i paritet med under den senaste invasionen 2012/2013. Häckningar:

Vrm: 4 häckningar (rrk Vrm).

Dlr: 12 häckningar och ett stort antal övriga fynd under häckningstid (rrk Dlr).

Hls: 3 häckningar (rrk Hls).

Mpd: Två fynd under häckningstid (rrk Mpd).

Ång: En trolig häckning (rrk Ång).

Vb: 3 häckningar och 3 troliga häckningar. Femte året sedan 2005 (2005, 2007, 2008, 2011 och 2014) som hökuggla rapporterades häcka i Vb. Senaste rapporterade häckningen före 2005 inträffade år 1992 (rrk Vb).

Nb: Minst 20 häckningar där ungar setts eller andra höga häckningsindicer har noterats. Detta är det bästa hökuggleåret på många år och till detta skall läggas artens rekordlika uppträdande ända fram till nyår (rrk Nb).

Jmt: 11 häckningar och 16 möjliga häckningar rapporterades (rrk Jmt/Hjd).

Hjd: 4 häckningar och 23 andra fynd under häckningstid (rrk Jmt/Hjd).

S Lpl: 12 rapporterade häckningar (rrk S Lpl).

Söder om det ordinarie häckningsområdet (här definierat som söder om Vrm–Dlr–Hls) fördelades fynden under året på följande vis: Sm (2), Öl (2), Hl (1), Vg (1), Dls (1), Nrk (2), Srm (1), Upl (10), Vstm (27) och Gstr (24). Så gott som alla dessa fynd gjordes under årets första månader.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kattuggla *Strix aluco*

Möjligen är kattugglan på spridning norrut i landet. Från Ångermanland rapporteras det största antalet fynd under ett och samma år sedan millennieskiftet. Fynd från Mpd/Hjd och norrut:

FOTO: JOAKIM DJERF



Hökugglan *Surnia ulula* hade ett förhållandevis bra häckningsår 2014 tack vare växande ngarstammar.

Mpd: Tre konstaterade häckningar och ytterligare 14 fynd under häckningstid. Två av fynden under häckningstid utgörs av döda fåglar där den ena hade ruvfläck. Inga fynd väster om en linje Indal-Matfors (rrk Mpd).

Ång: Året 2014 utgör kanske det starkaste året för arten i Ångermanland sedan Svalansystemets tillkomst. Spelande fåglar rapporterades från dryga dussinet lokaler, och som brukligt hördes dessa i södra delen av landskapet, men även i trakterna av Örnsköldsvik. En säker häckning noterades (rrk Ång).

Vb: 1 spel. Myckle, Skellefteå 19.2–16.3 (Stig Holmqvist m.fl.). För fjärde gången sedan 2008 noteras spelande kattuggla i Myckle.

Jmt: 1 spel. Åre 11.4 (Janne Karlsson). Åter kattuggla i Åre! 2013 hördes den inte, men fyra år i rad innan dess.

(ANDERS WIRDHEIM)

Slaguggla *Strix uralensis*

Slagugglans sydgräns i Sverige förefaller i det närmaste cementerad – någon bestående spridning ner i Götaland ser inte ut att ske. Notera dock en spelande hane i Västergötland en längre tid våren 2014! Fynd söder om Vrm–Vstm–Upl:

Vg: 1 spel. hane Ovandalen, Hunneberg 28.3–14.5 (Håkan Nunstedt, Göran Darefelt, Anders Jihmanner m.fl.).

Nrk: Inga konstaterade häckningar under 2014. Fynd under häckningstid: 1 ex. Grönsjön (torp) 29.3–18.4 (Hans Waern, Bo Runesson, Frank Tholfsson m.fl.). 1 ex. Villingsbergs Skjutfält 11–26.4 (Kjell Johansson, Pierre Blanksvård, Stefan Risberg m.fl.).

Stbm: Tack vare larmande nötskrikor och koltrastar upp-

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N



slagugglan *Strix uralensis* förefaller att ha en cementerad sydgräns i Sverige, men 2014 gjordes ett fynd i Götaland.

täcktes en slaguggla på dagkvist på norrsidan om Råstasjön, Södra Järvafältet 8.11 (Johan Östberg).

Noterbart är kanske också att fynden i den västra delen av utbredningsområdet var få under 2014:

Jmt: 1 ad. Grimnäs, Revsund 18.4 (Esa Kölegård). Blott ett fynd under året, sämre än på mycket länge. Och detta trots att flera andra ugglearter hade ett bra år.

Hjd: Fynd under häckningstid: 1 ropande hane i östra delen av landskapet. Övriga fynd: 1 ex. Storsjö 8.10–31.12 (Kent Moén, Emil Moén, Eva Moén m.fl.). 1 ex. Beten, Storsjö 13.10 (Kent Moén, Marlene Åslund, Bert-Ivan Mattsson). 1 ex. Älvros 23–29.11 (Göran Storensten).

(ANDERS WIRDHEIM)

Lappuggla *Strix nebulosa* NT

Ett mycket bra häckningsår i stora delar av häckningsområdet från Mälardalen och norrut. Där-
emot endast ett fynd i Götaland – i Dalsland i april.
I det norska häckningsområdet, främst i Hedmarks
fylke, väster om Värmland/Dalarna, var det ett re-
kordår med 62 häckningar (R. Solheim in litt.).
Häckningar:

Nrk: En häckning konstaterad som resulterade i två flyg-
ga ungar. Under våren hördes dessutom ytterligare
minst två ropande hannar (rrk Nrk).

Vstm: 4 häckningar och 12 troliga häckningar (rrk Vstm).

Vrm: Häckningar och häckningsindicer: 7 spelande
Storfors kommun 18.2–1.4. 4 spelande Kristinehamns

FOTO: LARS PETERSSON



Lappuggla *Strix nebulosa*, Bredkälsflon (Jmt) 15 maj 2014.

kommun 18.2–1.4. Två häckningar konstaterades i
Storfors kommun. 1 1K Smörån, Bograngen, Torsby
kommun 19.7 (Jan Håkansson). En extrem och ovän-
tad koncentration av elva spelande lappugglor i ett täm-
ligen begränsat skogsområde där arten aldrig tidiga-
re observerats! Detta uppträdande saknar helt tidigare
motsvarighet i Värmland! (rrk Vrm).

Dlr: Återigen ett bra år med 21 häckningar i landskapet.
Malung-Sälens kommun med tio häckningar under
2014 framstår som den kommun som har flest häckan-
de lappugglor (rrk Dlr).

Hls: 10 häckningar samt ytterligare 4 troliga är det bästa
resultatet hittills. Noterbart att inga lappugglor setts un-
der icke häckningssång (rrk Hls).

Mpd: 3 konstaterade häckningar (Torp, Holm och Sätt-

na socknar) samt ytterligare sju fynd under häcknings-
tid (rrk Mpd).

Ång: Inga indikationer på häckning (rrk Ång).

Vb: Åtminstone 9 lyckade häckningar, varav merparten
i södra landskpsdelen tyder på ett bra häckningsår för
lappuggla (rrk Vb).

Nb: Ove Stefansson har kännedom om totalt 65 häck-
ningar, varav 10 misslyckade. Kullstorlek var 1–5 ung-
ar och medel blev 2,80 levande ungar per lyckad häck-
ning. Resultatet är det bästa på många år, kanske det
bästa hittills (rrk Nb).

S Lpl: En säker häckning i Storumans kommun. Två ung-
ar ringmärktes (rrk S Lpl).

Jmt: Minst 10 konstaterade häckningar och minst 12
möjliga/sannolika dito rapporterades. Många av de ca
25–30 ströobservationerna gjordes också under häck-
ningstid, vilket tyder på fler häckningar. Detta uppträ-
dande gör 2014 till ett rekordår i Jämtland (rrk Jmt/
Hjd).

Hjd: Tre fynd under häckningstid varav ett avsåg en spe-
lande hanne (rrk Jmt/Hjd).

(ANDERS WIRDHEIM)

Hornuggla *Asio otus*

Hornugglan följer mycket tydligt gnagarcyklerna.
Efter ett mycket bra häckningsår 2011 följde två
dåliga år 2012 och 2013 varpå 2014 blev ett upp-
gångsår i stora delar av mellersta och norra Sverige.

Upl: 109 konstaterade häckningar (rrk Upl). Totalt sett
ett mycket bra år.

Vstm: 79 konstaterade häckningar.

Vrm: Ett mycket gott gnagarår som 2014 häckade na-
turligtvis en stor mängd hornugglor i landskapet (rrk
Vrm).

Gstr: Ett gott år för hornugglor, tydligen sålunda med
god tillgång till åkersork. 32 häckningar redovisade (rrk
Gstr).

Dlr: 82 konstaterade häckningar är det högsta som no-
terats sedan år 2000! Tidigare rekordet var 2011 då 76
häckningar gjordes (rrk Dlr).

Mpd: 37 fynd under häckningstid varav 31 är konstate-
rade häckningar. Fördelningen mellan kommunerna är
Sundsvall 24, Timrå 10 och Ånge 3 (rrk Mpd).

Ång: Ett gott år för arten, med troliga eller säkra häck-
ningsindicer från ca 30 lokaler under maj–juni. Som
häckningsår verkar 2014 ha varit i paritet med toppåren
2011 och 2002 (rrk Ång).

Vb: Ett rekordstort antal häckningar genomfördes enligt
följande: 6 häckningar Skellefteå k:n, 12 häckningar Ro-
bertsfors k:n, 1 häckning Vindelns k:n, 5 häckningar
Vännäs k:n, 31 häckningar Umeå k:n (rrk Vb).

Nb: 18 häckningar där ungar hörts/setts. Dessutom sågs
och hördes hornugglor på flera andra ställen, vilket gör
att årets resultat är det bästa på många år, eller till och
med det bästa hittills (rrk Nb).

S Lpl: 3 lyckade häckningar i Ly lpm och 1 i Ås lpm (rrk
S Lpl).

Jmt: Ett uppgångsår med drygt 50 observationer fördelade på landskapets samtliga kommuner. 20 häckningar och ropande ugglor under våren på ytterligare 8 lokaler får anses som ett gott resultat (rrk Jmt/Hjd).

(ANDERS WIRDHEIM)

Jorduggla *Asio flammeus* NT

Med undantag för Norrbotten och i viss mån även Västerbotten och Ångermanland var det överraskande få rapporter från häckningstid med tanke på växande gnagarstammar i norr och förhållandevis god häckningsframgång hos några andra ugglearter. I Norrbotten noterades däremot ett av de bästa åren på mycket länge och i Västerbotten "ett ganska normalt år". Inga häckningar rapporterades från Götaland.

Vb: 2 häckningar, 7 troliga häckningar och observationer under häckningstid på ytterligare 17 platser.

Nb: På minst 3 ställen hittades bon eller hördes ungar. Till detta skall läggas rekordartat antal iakttagelser med höga häckningsindicer. Allt sammans gör att året blev det bästa på många år (rrk Nb).

S Lpl: Inga konstaterade häckningar men sedd under häckningstid på ca 25 platser (rrk S Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Nattskärra *Caprimulgus europaeus* NT

Kanske har antalet nattskärror underskattats i Sverige under senare tid? Noggranna studier i östra Småland pekar mot att det enbart i Kalmar län skulle kunna finnas 560 revir (Leon Axelsson Widén). Den senaste uppskattningen av det svenska beståndet är 7300 par varav 1000 par i hela Småland.

Nordliga fynd:

Ång: 1 spel. Gånsviks hamn 6–11.6 (Bo Flumeé m.fl.).

Jmt: 1 ex. Svenstavik 16.5 (Svante Sköld gm Kim Woxlägd).

Sent fynd:

Sm: 1 ex. 1.11 Krokshult, Oskarshamn (Ingmar Olsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Blek tornseglare *Apus pallidus* (16/16 – 2/2)

Sk: 1 1K Stenshuvud 4.11 (F) (Hans Larsson).

Gtl: 1 1K Digrans 31.10 (F) (David Lundgren).

Årets två fynd ligger väl inom ramen för den fyndbild som sakta har börjat växa fram, med samtliga svenska höstfynd gjorda inom perioden 16.10–5.11 (med tyngdpunkt dagarna kring månadsskiftet). Noteras ska även att arten nu setts de fyra senaste åren (höstfynd). Intressant är att det under året även gjordes ett väldokumenterat sent fynd av vanlig tornseglare på Kullaberg, Sk, 24–26.10 (artportalen.se).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Orientseglare *Apus pacificus* (4/4 – 0/0)

Nrk: 1 ex. Kvismaren 10–11.5 samt 30.5 (F) (Johan Åhlén, Ronnie Lindqvist, Olof Hjelm).

Intressant är att årets fynd av orientseglare görs på samma lokal vid nästan exakt samma tid på våren som 2013. Utifrån detta gör Raritetskommittén bedömningen det mest sannolikt rör sig om samma individ som återkommit till en lämplig rast-/födosökslokal.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Kungsfiskare *Alcedo atthis* VU

Återhämtningen efter de kalla vintrarna 2009/10 och 2010/11 fortsätter. Detta kan exemplifieras

FOTO: MAGNUS CORELL



Orientseglare *Apus pacificus*, Kvismaren (Nrk) 10 maj 2014.

med att arten häckade med två par så långt norrut som i Dalarna och med ett par i Gästrikland. Längre söderut i landet rapporterades drygt 60 häckningar, men rapporterna speglar sannolikt inte den verkliga förekomsten. Som exempel kan nämnas att det i Skåne endast rapporterades fyra säkra häckningar, medan det från Östergötland, där ett ringmärkningsprojekt bedrivs, rapporterades 38 kullar i 25 olika brinkar. Trots sin blåskimrande fjäderdräkt och sitt skarpa läte kan kungsfiskaren vara mycket svår att inventera och det krävs riktade insatser.

(ANDERS WIRDHEIM)

Grön biätare *Merops persicus* (6/6 – 2/2)

Öl: 1 ex. Möckelmossen och Norra lunden, Ottenby 15.6 (F) (Lars Åke Lindberg och Britt Linderöth resp. Lars Westerlund gm rrk Öland).

Vg: 1 ex. Råglanda 7.6 (F) (Sylvia Pettersson, Birger Gustavsson).

Förra årets fynd följdes i år upp med två nya fynd, vilket innebär att hälften av de svenska fynden nu har gjorts de två senaste åren. Samtliga svenska fynd är gjorda under perioden slutet av maj till början av augusti, med en tydlig tyngdpunkt på slutet av maj till mitten av juni.

(BJÖRN MALMHAGEN)

FOTO: LARS ÅKE LINDBERG



Grön biätare *Merops persicus*, Möckelmossen (Öl) 15 juni 2014.

Biätare *Merops apiaster*

Sammanlagt 21 fynd av ca 37 ex., vilket är en normal fyndbild. Under 12-årsperioden 2002–2013 gjordes sju av åren 11–18 fynd, två av åren 24–25 fynd samt tre av åren 30–40 fynd. Antalet exemplar per år varierade under samma period från 14–58 ex.

Fynden 2014 gjordes enbart i s. Sverige. De första sågs 30.4 och den sista 18.7, drygt hälften av fynden gjordes under den sista tiodagarsperioden i maj.

Sk: Åtta fynd av ca 22 ex. En av de större flockarna som har påträffats i Sverige, 10 ex., sågs vid Hagelstads mosse 21.5 (Sven Splittorff, Sven Svensson).

Bl: Tre fynd av 5 ex.

Öl: Sex fynd av ca 6 ex.

Gtl: Två fynd av 2 ex. (1 ex. Holmrajn 30.4, Sebbe Nilsson m.fl., resp. Rivet 3.5, Johan Tengholm m.fl.).

Gbg: Ett fynd: 1 ex. Torslandaviken 25.5 (Per-Erik Hagström m.fl.).

Bob: Ett fynd: 1 ex. Marstrandsön, Kungälv, 18.7 (Peter Strandvik).

(LARS LINDELL)

Härfågel *Upupa epops* RE

Sammanlagt ca 77 fynd (43 i Götaland, 18 i Svealand och 16 i Norrland). Liksom under året innan gjordes fynden verkligen i hela Sverige, med 26 av 31 rapportområden representerade. 47 fynd gjordes under våren (t.o.m. maj), 8 under sommaren (juni–aug) samt 22 under hösten (sep–nov).

FOTO: STEFAN OSCARSSON/N



Härfågel *Upupa epops*, Näsbypark, Täby, september 2014.

För tredje året i rad fanns ett revir i ö. Sm. Senast en häckning konstaterades i landet var 2008 (i Vstm).

(LARS LINDELL)

Göktyta *Jynx torquilla* NT

För vad som förefaller vara första gången finns ett svenskt vinterfynd av denna tropikflyttare. Göktytan övervintrar normalt söder om Sahara. Man kan misstänka att denna individ varit hämmad av någon orsak och inte klarat av att flytta iväg. Men tack vare en mycket mild inledning på vintern 2014/15 klarade den sig ända tills dess väg korsades av en katt.

Hl: 1 ex. i Träslövsläges hamn 27–28.12 (Joakim Karls-

son, Mikael Karlsson m.fl.). Fågeln togs av en katt den 28.12. Detta är det första vinterfyndet som finns rapporterat på Artportalen (rrk HI).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gråspett *Picus canus*

Även om gråspetten ökat kraftigt i antal jämfört med förhållande för 30–40 år sedan är det önskvärt med fortsatt hög rapporteringsfrekvens av gråspett. Som nämdes i förra årets rapport finns tecken på att den fleråriga expansionen nu ersatts av en stagnation eller kanske viss tillbakagång. Från artens häckningsområde, dvs. från Mälardalen och norrut, rapporterades den från drygt 300 olika

FOTO: LASSE OLSSON



Göktyta *Jynx torquilla*, Träslövsläges hamn (HI) 27 december 2014. Första vinterfyndet av arten i landet?

platser under häckningstid. Söder därom finns endast sex rapporter:

Boh: 1 spel. Sågebackens skjutfält, Herrestadsfjället, Uddevalla 26.4 (Kenneth Johansson). 1 spel. Bjälkebräcka, Sannesjön, Munkedal 12.5 (Lennart Hermansson, Jan Johansson). 1 rast. Älje-Porsens naturreservat, Uddevalla 15.5 (Jan Johansson, Jan Uddén) 1 ex. Tanumsstrand, Grebbestad, Tanum 10.7 (Ulrika Tollgren).

Dls: I Dalsland upplevdes en förskjutning av gråspettens sydliga utbredningsgräns från Värmland ner till norra Dalsland under 1980-talet. Alternativt hade den dessförinnan varit förbisedd. Hur som helst så konstaterades den första häckningen 1981, och under 1980- och 90-talen ökade den till en uppskattad population av

10–15 par år 2000. Vid riksinventeringen 2007 gjordes samma bedömning, 10–15 par (Roger Gran). Därefter skedde en tydlig tillbakagång och de senaste åren har endast några få revir hittats (rrk Dls).

Nrk: 2 spel. Garphyttans nationalpark 12.3 (Lennart Andersson, Jan Kruse, Håkan Carlestam). 1 ropade på samma plats 13.3–4.4 (Lennart Eriksson, Åke Pettersson m.fl.).

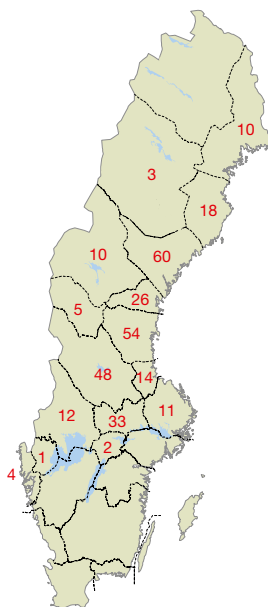
(ANDERS WIRDHEIM)

Gröngöling *Picus viridis*

Den trend vi tyckt oss se under senare år fortsätter, det vill säga att gröngölingens nordgräns förskjuts söderut. För första gången finns inga rapporter från Ångermanland, vilket skulle innebära att nordgränsen numera går i Medelpad, där ett tiotal fynd gjordes.

Mpd: 1 ex. spel. Töva, Selånger 7.3 (Birger Risberg). 2 ex. spel. Norrviken, Njurunda 10–26.3 (Björn Nilsson, Tobias Svensson, Bengt Allberg m.fl.). 1 ex. spel. Klampenborgs NR, Njurunda 10.3 (Jan Lindström). 1 ex. Bergom, Tuna 13.3–21.5 (Björn Stjernstedt). 2 ex. spel. Bergafjärden, Njurunda 29.3–12.4 (Jan Lindström, Hilmar Lindström). 1 ex. spel. Nordansjösjön, Sättna 20.4 (Staffan Bergman). 1 ex. Allsta, Tuna 31.5 (Bengt-Olof Nilsson). 1 ex. Harudden, Njurunda 20.6 (Peter Strandvik). 1 1K Stornäsets NR 23.7 (Stefan Heimdahl). 1 ex. spel. Indalsälvens deltas NR 23.7 (Tobias Svensson, Petra Eriksson). 1 ex. spel. Edsgården, Timrå 2.8–23.9 (Staffan Bergman). 1 ex. Stornäsets NR 3.9 (Stefan Heimdahl).

(ANDERS WIRDHEIM)



Rapporterade gråspettar *Picus canus* under häckningstid i Sverige 2014.

Mellanspett *Dendrocopos medius*

(4/4 – 2/2, avser fynd efter 1982)

Gtl: 1 hona Lummelunda 28–31.12 (F) (Josef Anderberg), 1 hane Hörsne s:n 30–31.12 (F) (Jens Bardrum).

Två individer dök upp på Gotland under slutet av året och representerar de första fynden i landet sedan 1994 då en fågel sågs vid Herrevadskloster, Skåne. Årets två fynd speglar sannolikt den svagt positiva trend som arten visar i delar av sitt utbredningsområde i bl.a. Baltikum och Polen (birdlife.org). Noteras ska även att arten sågs på södra Jylland under våren 2011 och var då första fyndet i

FOTO: STEFAN OSCARSSON/N



Mellanspett *Dendrocopos medius*, hona, Lummelunda (Gtl) december 2014.

Danmark sedan 1983. Efter detta har det årligen gjorts enstaka fynd i landet, vilket ytterligare bekräftar att arten är på frammarsch (netfugl.dk).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* CR

Under häckningstid fanns det fyra häckande par i landet, två par i Värmland och två par i trakten av nedre Dalälven (Gästrikland/Uppland). En av häckningarna i Värmland lyckades medan den andra med största sannolikhet blev rövad av ekorre. Vid nedre Dalälven genomförde det ena paret den första lyckade häckningen där på 19 år! Den andra häckningen avbröts. Anledningen tros vara att honan, som släpptes ut året före, var för ung.

Utöver ovanstående par rapporterades under häckningstid:

Nedre Dalälven (Gstr/Upl): Ytterligare två hannar från två olika lokaler.

Nb: En hane uppehöll sig inom ett relativt begränsat område vid kusten under hela perioden och rapporter finns från 29.1 till 3.12.

Vb: 1 hona i området Grundskatan–Bjuröklubb, 26.4 till 3.5 (Mattias Laisfeldt m.fl.). Gjorde flera sträckförsök.

Utanför häckningstid rapporteras följande:

Vrm: 1 ex. Hammarö fågelstation, Hammarö 20.9 (Anders Boström, Dan Zetterström).

Vb: Minst 1 ex. Sönnestgrundet, Sävar 18.10 (Ulf Spens m.fl.).

Nrk: 1 hane 27.12 som släpptes ut i Värmland året före återfanns på en lokal i norra Närke.

Summa: Totalt 4 par som häckade, varav två par lyckades. Därutöver fyra individer under häckningstid.

Utplantering: Under 2014 sattes 13 ungfåglar födda i fångenskap ut i ett område i trakten av nedre Dalälven.

(KRISTOFFER STIGHÅLL, NATURSKYDDSFÖRENINGEN)

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* NT

Rapporterna från artens huvudsakliga utbredningsområde, dvs. norr om en linje från Värmland–Västmanland–Uppland, är något motstridiga. Från Västerbotten rapporteras exempelvis bara en tredjedel av den normala årssumman, medan det från Jämtland antyds en viss ökning. Svensk Fågeltaxering redovisar en signifikant minskning under den senaste tioårsperioden med en tendens till stabilisering de allra senaste åren. Det ska bli mycket intressant att se vilken effekt den stora skogsbranden i Västmanland i augusti 2014 får för tretåiga hackspetten. Fynd från landskapen söder om ovan nämnda linje:

Bob: 1 sp. hane Bredfjället 20.4 och 1 hona samma plats 2.8 (Lasse Svensson).

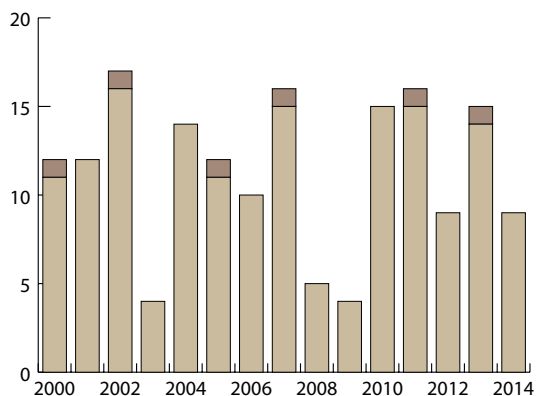
Dls: Ett par Orsbergets naturreservat, Edsleskog 29.3–12.4 (Roger Gran, Jan Hellström, Jan Johansson m.fl.).

Nrk: Två konstaterade häckningar samt ytterligare några par i lämplig häckningsbiotop under häckningstid är årets facit. Arten är säkert förbisedd som häckfågel i landskapet (rrk Nrk).

(ANDERS WIRDHEIM)

Korttälärka *Calandrella brachydactyla*

Nio fynd under året med en klar koncentration till sydöstra Sverige. Fynden fördelar sig på apr (2), maj (4), sep (2) och okt (1). Vårfynden låg alla inom perioden 28.4 till 11.5. Höstfynden var spridda från början av september till slutet av oktober.



Korttållärkor *Calandrella brachydactyla* i Sverige 2000–2014. Ljusa staplar visar antal fynd, mörka ytterligare individer (vid sex tillfällen har 2 ex. setts samtidigt).

Bl: 1 ex. Utlängan 28.4 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Aron Andersson, Tommy Lindell m.fl.). 1 2K+ Utlängan 11.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Thomas Daleke). 1 ex. Torhamns udde 18–27.10 (F) (Anders Blomdahl, Linda Jonasson, Anders Adolfsson m.fl.).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 9.5 (Tomas Berlin, Joakim Granholm m.fl.).

Gtl: 1 ex. Hällarna, Rivet 30.4 (Per Smutterberg, Leo Larsson, Åsa Steinholtz). 1 ex. Märkområdet, Hoburgen 3.5 (Per Smutterberg). 1 ex. Rudvier 10–18.5 (Magnus Svensson, Erik Fröding, Stellan Hedgren m.fl.).

Boh: 1 ex. Vadholmen, Havstensfjord 5.9 (Jan Uddén).

Vb: 1 ex. Lövbådan, Hsk 14.9 (Joakim Lessmann, Thomas Sundström).

(ANDERS WIRDHEIM)

Kalanderlärka *Melanocorypha calandra* (11/11 – 1/1)

Vb: 1 ex. str. SV Ostögrundet 16.7 (Mikael Wikström, Emmanuel Naudot, Ulf Skyllberg).

Årets fynd faller inom ramen för den spretiga fyndbild som växt fram och de nu tolv fynden fördelar sig på januari (2), maj (2), juni (2), juli (2), augusti (2) och oktober (2). Årets fynd representerar det tredje för Västerbotten, vilket bara är ett mindre än Öland som noterat fyra fynd genom tiderna.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Dvärglärka *Calandrella rufescens* (3/3 – 1/1)

Lu lpm: 1 ex. Vuollerim 28.11–2.12 (F, DNA) (Mats Karlström).

Tack vare insamlat träck från fågeln som snabbt frystes in och sedan transporterades till Lund för analys kunde DNA säkras och information om fågelns ursprung delvis kartläggas. Dvärglärkan i Vuollerim matchar inte de sydvästeuropeiska/nordvästafrikanska fåglarna ur *rufescens*-gruppen och

inte heller fåglar ur den östliga *cheelensis*-gruppen. Däremot hamnar den i en östeuropeiska/sydvästasiatisk grupp där den taxonomiska situationen och referensmaterialet är lite rörigare.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Tofslärka *Galerida cristata* RE

Endast ett fynd under året. Tofslärkan är inte längre årsviss i landet trots att den häckade här fram till början av 1990-talet. Det är inte bara i Sverige som det går dåligt för tofslärkan. Den negativa utvecklingen gäller för hela den norra delen av det forna europeiska utbredningsområdet. I Danmark finns den exempelvis endast kvar som häckfågel i

FOTO: MARTIN ALEXANDERSSON



Dvärglärka *Calandrella rufescens*, Vuollerim (Lu lpm) 29 november 2014.

Hirtshals på norra Jylland (Lange 2014), i Tyskland är den numera i princip utgången i hela den norra delen av forna Västtyskland, medan den finns kvar i minskande antal i den östra delen av landet (Gedeon m.fl. 2014). Även i Polen har tofslärkan gått kraftigt tillbaka och den är numera i stort sett utgången i de norra delarna av landet (Sikora m.fl. 2013).

Boh: 1 ex. Sjukhuset, Lysekil 1.10 (Ingemar Åhlund). Ti-
onde fyndet (13 ex.) i Boh sedan 1969.

(ANDERS WIRDHEIM)

Trädlärka *Lullula arborea*

Hjd: 1 ex. Mosätt, Sveg 24.6 (Göran Moheim). 1 ex.

Flon, Bruksvallarna 19.7 (Freddie Blank, Hampus Blank). Sjätte och sjunde fyndet i Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Berglärka *Eremophila alpestris* VU

Under häckningstid endast rapporterad från en enda plats i fjällkedjan. Även om berglärkan minskat som svensk häckfågel under senare årtionden speglar detta sannolikt inte den verkliga förekomsten. Ottosson & Ottvall (2012) anger 230 par i landet från nordligaste Dlr till T lpm.

Jmt: 1 ex. i lämplig biotop Ruhkiesvaerie, Frostviken 24–25.7 (Patrik Sandgren). Fyndet är mycket intressant ur häckningssynpunkt, och arten observerades på samma plats 2009.

Utanför häckningstid sparsamt rapporterad förutom från västkusten och i sydost.

(ANDERS WIRDHEIM)

Hussvala x ladusvala

Delichon urbicum x *Hirundo rustica*

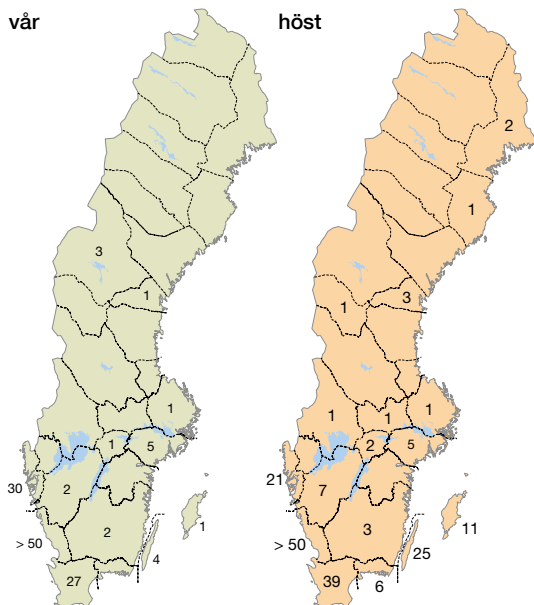
Tre observationer av denna hybrid som noteras i stort sett årligen i landet:

Sk: 1 ex. Vombsjön 1.5 (Staffan Sundin, Annsophie Öström).

Sm: 1 ex. Kalmar 29.4 (Mats Waern), 1 ex. Gunnarstorp 22.9 (Tomas Lundqvist).

Boh: 1 1K Stubbarna, Rossö, Strömstad 21.8 (Anton Kvarnback). Första fyndet av denna hybrid i Boh.

(ANDERS WIRDHEIM)



Antal rapporterade berglärkor *Eremophila alpestris* vår och höst 2014 nedanför häckningsområdet i fjällen.

Rostgumpssvala *Cecropis daurica*

Totalt gjordes tolv fynd av 13 ex. under året. Det bör noteras att ett tiotal observationer i ett ganska begränsat område på västra Gotland 3–8.5 bedöms gälla en och samma individ.

Samtliga fynd ligger inom perioden 25 april – 1 juni, vilket innebär att det handlar om förlängd flyttning på vårsträcket. I ett längre perspektiv har rostgumpssvalan ökat i landet, från i genomsnitt 0,9 per år under 1970-talet, via 2,6 per år på 1980-talet och 4,0 per år på 1990-talet till i genomsnitt 10,7 per år hittills under 2000-talet. En motsvarande utveckling ses även i Danmark (DOF 2014) och i Storbritannien (White & Kehoe 2015).

FOTO: NICLAS AHLBERG



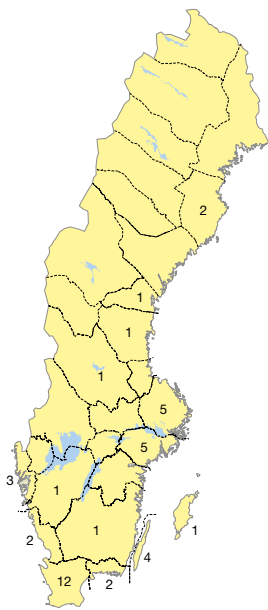
Rostgumpssvala *Cecropis daurica*, Västergarn (Gtl) 3 maj 2014.

Sk: 1 str. S Falsterbo fyr 16.5 (Björn Malmhagen, Henrik Waldenström).

Bl: 1 ex. Utlängan 4.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, David Gustavsson, Mårten Müller m.fl.). 1 ex. Utklippan 26.5 (F) (Anders Eriksson, Mathias Bergström, Daniel Stenberg m.fl.). 1 ex. Utlängan 31.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Peter Persson, Jonas Holmqvist).

Öl: 1 ex. Sebybadet 25.4 (Hans-Georg Wallentinus m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 3.5 (Lars Andersson, Joakim Granholm m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 16.5 (Joakim Granholm m.fl.). 1 ex. Kapelludden 16.5 (Ulf Gustafsson, Anna Struwe, Ingemar Palmberg, Leif Lindholm).

Gtl: 1 ex. Lekarve och omgivande områden vid Västergarn 3–8.5 (Fredrik Gustafsson, Albin Järlsäter, Per Smitterberg m.fl.). 2 ex. Träskmyr 4.5 (Per Smitterberg).



Större piplärkor *Anthus richardi* i Sverige 2014 (hela året).

Boh: 1 ex. Mollön, Herrestad, Uddevalla 3–5.5 (Per Wohlin, Peter Nilsson, Martin Johansson m.fl.) 1 ad. Brevik, Öckerö 21.5 (Bo Brinkhoff).

Ång: 1 ex. Bytjärn, Häggdångers s:n 1.6 (Björn Gustafsson, Pekka Bader). Första fyndet i Ång.

(ANDERS WIRDHEIM)

Större piplärka *Anthus richardi*

Totalt noterades 41 ex. under året, vilket är färre än de senaste åren men i ett längre perspektiv ändå en ganska hög årssumma. Fem av fynden utgjordes av vårfynd och märkligt nog kom tre av dessa från Södermanland. Den månadsvisa fördelningen av fynden var apr (1), maj (4), sep (12), okt (21) och nov (2). Landskapsvis fördelning (Sk) 12, Bl (2), Sm (1), Öl (4), Gtl (1), Hl (2), Boh (3), Vg (1), Srm (5), Upl (5), Dlr (1), Hls (1), Mpd (1) och Vb (2).

Vårfynd:

Bl: 1 ex. Utlången 29.4–2.5 (F) (Tommy Eriksson, Tommy Lindell, Kalle Källebrink m.fl.).

Öl: 1 ex. Södra lunden, Ottenby 15.5 (Jeff Price, Elaine Price).

Srm: 1 ex. Sundby slott, Ornö 8–9.5 (Ivan Glennstål, Magnus Glennstål). 1 ex. Sandemar 10–13.5 (Patrik Sieurin, Kimmo Kangasvieri m.fl.). 1 ex. Reveln, Torö 13.5 (Magnus Glennstål m.fl.).

Övriga anmärkningsvärda fynd:

Mpd: 1 ex. rast. Indalsälvens deltas NR 22.10 (Staffan Bergman, Stefan Heimdahl). Sjätte fyndet i Mpd.

Tillägg 2012:

Mpd: 1 ex. Stornäsets NR 25.8 (Stefan Morell). Femte fyndet i Mpd.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mongolpiplärka *Anthus godlewskii* (15/15 – 1/1)

Mpd: 1 1K Stornäsets NR 15–17.10 (F) (Stefan Heimdahl).

Andra fyndet för Medelpad. Årets fynd faller väl in i den fyndbild som växt fram sedan första fyndet gjordes 1998. Samtliga 16 svenska fynd är upptäck-

FOTO: STEFAN HEIMDAL



Mongolpiplärka *Anthus godlewskii*, Stornäsets naturreservat (Mpd) 15 oktober 2014.

ta under årets tre sista månader enligt följande; oktober (6), november (8) och december (1). Medianupptäcktsdatum är 1.11.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Fältpiplärka *Anthus campestris* EN

Från häckningsområdet, som numera är begränsat till östra Skåne, rapporteras 25 revir varav 12 med säkra häckningar, 6 med stationära par och 7

Tabell 11. Genomsnittligt antal större piplärkor *Anthus richardi* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,6	1,4	4,8	14,8	40,1	47,8	48,8	41

med ensamma hanar. Rrk Sk skriver: Ingen inventering av häckande fåglar gjordes 2014 vilket omöjliggör en direkt jämförelse med resultaten från 2013 (33 revir, varav 21 med häckande par). Dock finns inga indikationer på några drastiska skillnader åren emellan.

Utanför Skåne gjordes inga godkända fynd under året. Det är första året hittills som även alla fynd av fåltpiplärka i landet är koncentrerade till vårt sydligaste landskap. Därmed kan 2014 läggas till den räkna av händelser som markera denna arts tillbakagång i Sverige.

(ANDERS WIRDHEIM)

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni* (49/49 – 2/2)

Nb: 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 13.9 (F) (Mårten Müller, Stefan Holmberg m.fl.), 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 26.9 (F) (Mårten Müller).

Årets två fynd faller väl in i etablerad fyndbild, både geografiskt och tidsmässigt. Norrbotten är nu det landskap med flest antal fynd (12), tätt följd av Uppland (10) och Västerbotten (9). Tittar man lite närmare på den tidsmässiga fyndbilderna av samtliga höstfynd, 47 stycken, och delar upp dessa geografiskt får man som väntat ett mediantdatum från norr till söder enligt följande; Norrland (20.9), Mellansverige (6.10) och södra Sverige (11.10).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus* **VU**

Ingen häckning konstaterades under året. Fynd under häckningstid:

Lu lpm: 1 ex. Nikkaluokta, 27.7 (Bo Tallmark)

Anmärkningsvärda fynd:

Ås lpm: 2 ex. Risträsket, Risträsk 29.8 (Isak Vahlström), 1 ex. Saxnäs, 6.9 (André Ahlberg). Åttonde och nionde fyndet i Åsele lappmark.

(KRISTOFFER NILSSON)

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Ly lpm: 1 ex. Hällforsen, Lycksele 15.4 (Henrik Wahlberg). Sjätte fyndet i Lycksele lappmark.

P lpm: 1 ex. Gravatjärn, Abborrträsk 20.4 (Stefan Holmberg), 1 ex. 20.6 Sädvaure (Ingemar Lennerås). Första och andra fyndet i P lpm.

Lu lpm: 1 ex. Kyrktjärn, Vuollerim 24.10 (Mats Karlström, Lars-Göran Hedberg).

T lpm: 1 ex. 31.3–7.4 Kaalasjärvi by (Tage Fjällborg)

(FREDRIK FRIBERG)

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*

Det övervintrande beståndet av vattenpiplärka ser ännu inte ut att ha hämtat sig från de kalla vintrar-

na 2009/10 och 2010/11. Totalt gjordes 20 fynd av 27 individer och utanför Skåne sågs endast 6 ex. Fynden fördelas på sju fynd av 9 ex. under början av året, ett majfynd och tolv fynd av 17 ex. från slutet av oktober till årets slut. Landskapsvis fördelning: Sk (14/21), Bl (2), Hl (2), Boh (1), Vg (1).

Anmärkningsvärt fynd:

Bl: 1 ex. Utlången 7.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Tommy Eriksson Järfälla, Peter Spetz m.fl.). Fynd i maj är mycket ovanliga. Normalt flyttar vattenpiplärkorna iväg under mars eller början av april.

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulärla *Motacilla flava*

Fynd av rasen:

Motacilla f. flavissima/lutea (112/114 – 2/2)

Sk: 1 hane Nabben 17.5 (F) (Kristian Svensson).

Sm: 1 hane Uknö 4–8.5 (F) (Magnus Kasselstrand m.fl.).

Typiska fynd såväl geografiskt som tidsmässigt.

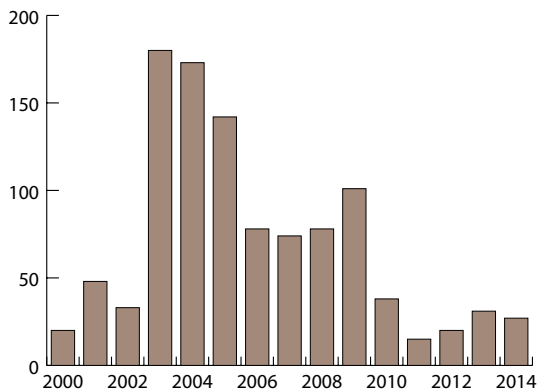
(BJÖRN MALMHAGEN)

Citronärla *Motacilla citreola*

Ett par häckade i Uppland och ett annat par sågs på fjolårets häcklokal i Södermanland en kortare tid på våren. Totalt 26 ex. under våren, 4 (nya) ex. under sommaren och 4 ex. på hösten. Anmärkningsvärt är att 14 av vårfynden gjordes under en vecka: 23–30 april. Årssumman 34 ex. är en av de högsta som noterats i landet. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (3), Bl (4), Sm (1), Öl (7), Gtl (1), Hl (2), Boh (1), Vg (1), Nrk (2), Srm (6), Upl (4), Dlr (1) och Ly lpm (1).

Häckning:

Upl: Ett par häckade på Ströms mad, Fysingen. Fåglarna dök upp 27 april (Gustav Knall) och sågs fram till 16



Fynd av vattenpiplärka *Anthus spinoletta* i Sverige 2000–2014. Första fyndet i landet gjordes 1993. Därefter sågs mellan 13 och 20 ex. per år fram till millennieskiftet.

juni. Ytterligare en hanne fanns på lokalen 31 maj till 12 juni och kunde även höras sjunga.

Anmärkningsvärt fynd:

Ly lpm: 1 hanne rast. Hemavans flygplats, Hemavan 27.6 (Åsa Högberg m.fl.). Andra fyndet i *Ly lpm*.

(ANDERS WIRDHEIM)

Forsärla *Motacilla cinerea*

Forsärlan är en art som man sedan ett antal år tillbaka finner över hela Sverige även om utbredningsområdets tyngdpunkt är sydlig i vårt land. Populationen har varit relativt stabil under de senaste åren med en viss oro för att en tillbakagång har skett. Några rrk rapporterar att arten ökar, några att den minskar. Öland hade återigen rekordmånga fynd medan den anses vara mycket kraftigt underrapporterad eller förbisedd i Bohuslän. Under 2014 finns det fynd från samtliga av våra lappmarker, något som inte har varit fallet de senaste åren.

Här nedan listas häckningar och troliga häckningar från landskapen norr om Mälaren i första hand samt fynden ifrån lappmarkerna.

Nrk: Antalet rapporter med forsärlor i lämplig miljö fortsätter att öka. För år 2014 kom rapporter från minst 36 olika lokaler. Totalt bestånd torde nu uppgå till 40–50 par.

Upl: Elva säkra häckningar och åtta troliga häckningar.

Vstm: 87 säkra eller troliga häckningar.

Vrm: En numera väletablerad häckfågel i landskapet.

DLr: Totalt konstaterades 14 säkra häckningar samt 4 troliga häckningar. Dessutom finns det fynd från ett antal lämpliga häcklokaler. Sammanlagt en nedgång jämfört med de senaste åren.

Gstr: Det fortsätter att gå bra för forsärlorna. Under året har det inkommit rapporter som tyder på häckning från åtminstone 13 vattendrag och i flera fall häckar arten på flera lokaler längs samma vattendrag. Därutöver häckade de även i en småbåtshamn längs kusten!

Hls: Fynd med någon form av häckningskriterier finns inrapporterade från ca 25 platser. Frågan om en tillbaka gång skett eller om arten inte eftersöks och rapporteras lika frekvent som tidigare kvarstår. Efter att vara en sporadisk häckfågel ökade numerären från ett par till 2001 till ca 40 par i lämplig biotop 2006. En nivå som höll sig fram till 2011 då ett tapp i antalet rapporter kom.

Mpd: Sedd på sju lokaler med starka häckningsindicer. I övrigt noterad på ca 15 platser under häckningstid.

Ång: Rapporterad från drygt 25 lokaler, därav säker eller trolig häckning från åtta. Alltså håller arten möjligen på att långsamt öka i landskapet?

Vb: 1 häckning resulterande i minst en flygg unge Klaböle, Umeå 18.6–27.9 (Peter Sunesson, Robert Stenmark m.fl.). Artens positiva trend i landskapet verkar bestå. Årets häckning är den fjärde i landskapet. Totalt fem fynd under året.

Hjd: 1 par Kvarnströmmen, Funäsdalen 20.4–27.6 (Bo

Johnsson, Håkan Jacobsson, m.fl.), 1 häckning (1 unge) Skärkdalen, Storsjö 23.5–5.8 (Jocke Söderhäll, Bert-Ivan Mattsson m.fl.), 1 häckning (1 unge) Mittådalen 7.6–29.7 (Lillebror Hammarström, Hans Norelius m.fl.), 1 pull Överhogdal 22.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein, Ove Klein), 1 par varnande Lill-Skarven, Tännäs 28.7 (Peter Ekelund, Staffan Ekelund). Fem häckningar eller troliga häckningar samt åtta fynd av fåglar i lämplig häckmiljö, vilket är den högsta noteringen på flera år.

Jmt: 2 ex. varnande Mörviksån, Åre 5–6.6 (Yngve Larsson). 2 ad. föda åt ungar Ristafallet, Indalsälven, Undersåker 17.7 (Åsa och Robert Ekberg). 2 ad. + 1 1K Fättjeåfallet, Klövsjöfjällen 5.8 (Tomas Hallingbäck). Dessutom finns drygt tio fynd från möjliga häcklokaler. En svag uppgång i antalet fynd från 2013, men fortfarande väldigt sparsamt rapporterad.

Ås lpm: 1 par Fatmomakke 30.5–17.6 (Rolf Segerstedt m.fl.), 1 hanne Storvall, Klimpfjäll 8.6 (Mattias Nordlund, Tony Persson), 1 ex. Laxbäcken 10.6 (Conny Palm, Lennart Tullberg m.fl.), 1 ex. Trappstegsforsarna 17.6 (Per-Erik Holmlund).

Ly lpm: 1 ex. Slussfors 21.4 (Roland Sjölander), 1 hanne Bäckmo, Räfteby 22.5 (Bernt-Erik Nordenström), 1 ad. N Mettjaur 2.7 (André Ahlberg), 1 ex. Ruttjebäcken, Rönäs 11.7 (Håkan Rune, Albin Enetjärn), 1 ex. Tjulträsk fågelstation, POST-LUVRE 17.7–11.8.

Pi lpm: 2 ex. Fjällfors, Laisdalen 8–16.8 (PG Utterfors), 1 ex. Kuoddujaure 14.8 (Erling Strandgren).

Lu lpm: 1 hona Paktevere 8.7 (Sören Wulff), 1 ex. Vuollerim 4.10 (Mats Svensson Pavval), 1 ex. Notudden, Jokkmokk 6.10 (Mats Svensson Pavval).

T lpm: 1 par Tuolluvaara 27.5 (Linda Andersson), 2 ex. Laxforsen 31.5 (Linda Andersson).

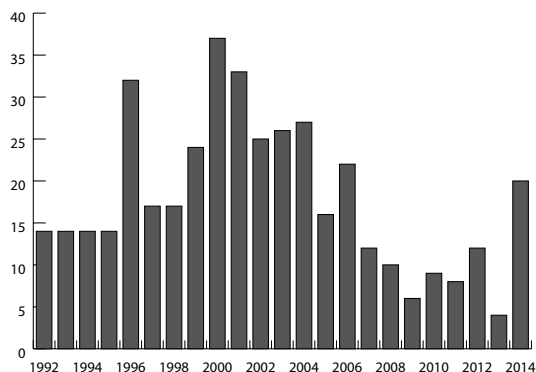
(MAGNUS STRÖMBERG)

Sädesärla *Motacilla alba*

Fynd av rasen:

Motacilla alba yarellii "Engelsk sädesärla"

Totalt 20 ex. under året är det mesta sedan 2006 men inte något rekord (år 2000 noterades 37 ex.). Anmärkningsvärt är att svenska västkusten fick nå-



Rapporterade "engelska sädesärlor" *Motacilla alba yarellii* i Sverige 1990–2014.

got av en invasion i mars med 8 ex. i Boh och 5 ex. i Hl. Även i Norge noterades en smärre invasion. Bland annat sågs fler än 10 individer på ett tiotal lokaler, främst i den sydvästra delen, där formen häckar regelbundet (artsobservasjoner.no). Alla årets fynd är för övrigt vårfynd: mar (15) och apr (5). Landskapsvis fördelning: Sk (3), Öl (1), Hl (6), Boh (8), Vg (1) och Srm (1).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Inga fynd gjordes under häckningstid söder om norra Dalarna. Över huvud taget är rapporterna från häckningstid få. Enligt Svensk Fågeltaxerings standardrutter varierar antalet registrerade sidensvansar kraftigt mellan åren. Det antal som registrerades 2014 ligger nära medelvärdet för 2000-talet.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis*

(5/5 – 1/1)

Upl: 1 ex Norrboda 21–23.3 (F, V) (gm rrk Uppland).

Fågeln upptäcktes på en fågelmatning där den höll till några dagar. Noteringen utgör det första mer renodlade vårfyndet – notera dock att landets första fynd gjordes i mitten av juni 1988 på St. Fjärderägg, Vb.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Näktergal *Luscinia luscinia*

Ås lpm: 1 sj. Skinnmuddselet 7.6 (André Ahlberg) och 1 sj. Vilhelmina reningsverk, Vilhelmina 7–9.6 (Håkan Rune, Isak Vahlström, Inga Olofsson m.fl.). Tredje och fjärde fyndet i Åsele lappmark.

Lu lpm: 1 ex. 5–11.6 Ålloluokta (Rüdiger Kasche m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos*

(70/70 – 2/2)

Vg: 1 sj. Kilja pumphuset 31.5–17.6 (B) (Eric Sandin, Fredrik Lång m.fl.).

Vb: 1 sj. Holmö by 15–20.6 (B) (Lars Edenius, Gustaf Egnell m.fl.). Fjärde fyndet i Vb.

Uppträdande under normal tid för arten – majoriteten av fynden utgörs av sjungande hanar under vår och försommar. Av de 72 fynd som nu gjorts är endast fem från Norrland. Tre av dessa är från St. Fjärderägg, ett stenkast från Holmö by där en av årets fåglar sågs.

(ARON EDMAN)

Blåhake *Luscinia svecica*

Fynd av rasen:

Luscinia svecica cyanecula (57/57 – 1/1)

Sk: 1 sj. hanne Farhultsviken 26.4–3.5 (F) (Henrik Johansson).

Tillägg 2013:

Ög: 1 2K+ hanne Vadarkärret, Beteby 24.5 (F) (Robert Petersen).

Den revirhållande hannen i Farhultsviken observerades under en kortare period på våren och i kombination med en obekräftad uppgift om en honfärgad blåhake på lokalen i augusti finns det viss anledning att tro att häckning kan ha genomförts. Arten har varit på frammarsch mot nordost och ost i Dan-

FOTO: JOAKIM DJERF



Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis*, Norrboda (Upl) mars 2014.

mark under 2000-talet. Där är de koncentrerade till västra Jylland men återfinns nu också längre norrut kring Fredrikshamn och sparsamt på Själland (dof-basen.dk). Norra Hallandskusten och Göteborgsområdet ligger således teoretiskt sett lika bra till för kommande svenska fynd som Skåne, eftersom fynden på Själland fortfarande är relativt få.

Totalen fynd från före 2014 här justerad upp ett fynd/en individ med hänsyn till 2013 års fynd ovan.

(ARON EDMAN)

Tabell 12. Genomsnittligt antal sydnäktergalar *Luscinia megarhynchos* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0,2	0,6	1,9	1,9	1,6	2,6	2

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus* (92/92 – 3/3)

Tre fynd under året, varav ett vårfynd och två fynd från höstflyttningen. Ön Rödkallen ser ut att ha en särskild lockelse på denna tajgaart. Där har nu gjorts tio fynd. En annan ö, Stora Fjäderägg i Västerbotten, är den plats som står med flest fynd i landet (12 st.). Tre fynd innebär en återgång till en mera normal årssumma efter några år med fler fynd.

Gtl: 1 honfärgad Holmhällar, Vamlingbo, Gtl 6.10 (Fredrik Ström, Mikael Larsson, Jörgen Petersson m.fl.).

Nb: 1 2K hane Rödkallen, Luleå skg. 21.5 (Stefan Holmberg m.fl.). 1 1K Rödkallen, Luleå skg. 23.9 (Mårten Müller m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svart röstjärt *Phoenicurus ochruros*

Fynd N om Boh–Vg–Srm

Dls: Ett fynd i april. (Två fynd 2013)

Nrk: Arten fortsätter att öka och med stor sannolikhet har minst 6 häckningar genomförts. Dessutom har sjungande hannar hörts på ytterligare några platser under häckningstid. Totalt bestånd kan vara 8–10 par!.

Upl: Ett par häckade vid Tierps flygplats, Tierp, och fick ut två kullar. Dessutom tre perm revir och två möjliga ungfåglar.

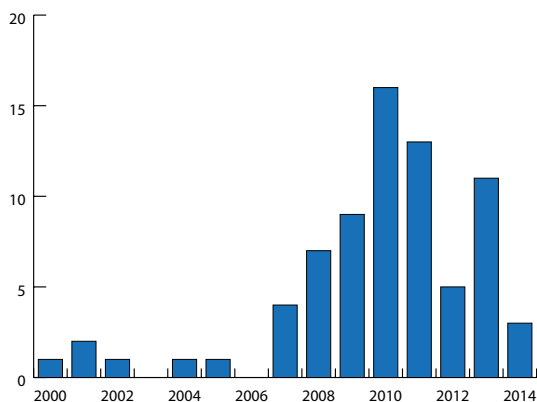
Vstm: Sex konstaterade häckningar. (Sju 2013 och tolv 2012).

Vrm: Färre fynd än tidigare år, dock ett decemberfynd, vilket är ovanligt.

Dlr: 3 säkerställda häckningar, vilket är rekord. (En häckning 2013, två 2012).

Gstr: Fem fynd, varav ett perm. revir. Inga säkerställda häckningar. (Samma som 2013, två häckningar 2012).

Hls: En konstaterad häckning (Söderhamn) och ytterligare tre observationer.



Rapporterade tajgablåstjärtar *Tarsiger cyanurus* i Sverige 1990–2014.

Mpd: Inga fynd 2014.

Ång: Två fynd får betecknas ligga inom det normala antalet fynd i landskapet under ett år. 1 ex. Edsätterfjärden, Nordingrå 25.3 (Uno Nilsson) är rekordtidigt. 1 2K hane Järnasklubb, Järnashalvön 1.5 (Björn Gustafsson, Julia Gustafsson).

Vb: Svart röstjärt är i princip årlig i landskapet och årets skörd av fem fynd är ganska normalt. Man får gå tillbaka till 1999 för att hitta ett år utan fynd i Västerbotten. Men vi väntar fortfarande på den första häckningen: 1 ex. Myckle, Skellefteå 25.4 (Stig Holmqvist), 1 honf Holmögadd 21.5 (Lars Edenius, Joakim Lessmann), 1 ringm. Stora Fjäderägg 23.5 (Albin Enejtjärn, Isac Enejtjärn), 1 ex. rast. Gamla hamnen, Stora Fjäderägg och Holmö by 25–29.5 (Petter Karlsson, Albin Enejtjärn, Björn Olsen m.fl.), 1 ex. Öst på stan, Umeå 12.9–12.10 (Birger Risberg m.fl.).

Nb: Hela fyra fynd under 2014. (Inga fynd 2013, två fynd 2011): 1 2K hane Björkhaga, Övre Buddbyn 13.4 (Mats Bergquist m.fl.), 1 honf. Kallax Hamn/strandäng, Kallax 4.5 (Rolf G Gustafsson m.fl.), 1 honf. Rödkallen, Luleå skg. 18–19.5 (Sven-Erik Sundberg m.fl.), 1 adult hane Råneå 22.8 (Lars Sundberg)

Jm: Fyra fynd. (Ett fynd 2013, två fynd 2012): 1 hane Tullingsås, Ström 12.4 (Anders Bergman), 1 hane Bomsund, Stugun 22.4 (Glenn Ringfelter), 1 3K+ hane Storlien 28–31.5 (Uno Pettersson, Patricia Medina, Trond Sørhuus m.fl.), 1 honf. Sää Mjölkgård, Åre 19–25.10 (Trond Sørhuus, Lars Strömberg m.fl.).

Hjd: Häckning: Vemån 18.6 (Bert-Ivan Mattsson). Övriga fynd: 1 ex. Storsjö 29.8 (Birger Östlund). 1 honf. Kyrktjärn, Storsjö 29.9 (Kent Moén, Eva Moén). 2 ex. Storsjö 30.9–6.10 (Kent Moén, Eva Moén, Marlene Åslund).

Lu lpm: 1 2K hane Vuollerim 30.5 (Mats Karström). Sjätte fyndet i Lu lpm.

Vinterfynd: Totalt ca 78 vinterfynd. Detta är betydligt fler än de 28 vinterfynd som noterades 2013 och de 52 som sågs 2012. Främsta orsaken var sannolikt en mild vinter. Bl.a. gjordes första vinterfyndet hitills i Vrm: Sk: 36 (50 ex.), Bl: 7, Sm: 4, Öl: 9, Hl: 12, Vg: 2, Boh: 5, Ög: 1, Srm: 1 (2 ex.), Vrm: 1.

(PETER STRANDVIK)

Fynd av rasen:

Phoenicurus ochruros ochruros/semirufus/phoenicuriodes/rufiventris (12/12 – 1/1)

Srm: 1 1K hane ringm. Landsort 12.11 (F) (Landsorts fågelstation, Chris Sharpe, Kay Collister).

Tillägg 2011:

Gtl: 1 1K hane Talldungen, Faludden 29.10 (F) (Jens Bardtrum, Lars Bardtrum).

Tabell 13. Genomsnittligt antal tajgablåstjärtar *Tarsiger cyanurus* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0,1	0,6	0,3	1,1	2,6	4,8	3

Två fynd publiceras, ett från 2014 och ett fynd från 2011, som bedöms tillhöra denna östliga rasgrupp. Tidsmässigt passar båda väl in bland de övriga fynden som är koncentrerade till senhösten, oktober och november. Totalen fynd från före 2014 här justerad upp ett fynd/en individ med hänsyn till 2011 års fynd ovan.

(ARON EDMAN)

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

Fem häckande par, varav fyra i Skåne och ett i Halland. Två av de skånska paren producerade dessutom två kullar. Totalt drygt 60 fynd i landet fördelade på ca 50 under våren (mar–jun) och 13 på

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER



Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*, Kivik (Sk) 17 maj 2014.

hösten (augusti–november). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (ca 25), Bl (5), Sm (4), Öl (5), Gtl (3), Hl (13), Boh (1), Vg (4) och Srm (2). Arten har ökat och expanderat även i Danmark under 2000-talet, där mellan 54 och 69 häckningar noterats årligen under 2010-talet (Lange 2014). En liten population finns även i södra Norge. Denna decimerades dock kraftigt under den stränga vintern 2009/10 (Falkenberg 2014).

Häckningar:

Sk: Lyckade häckningar har skett på fyra lokaler och minst sex kullar har kommit på vingarna: en häckning (3+3 ungar) Skjutbanekullen, Höll, Falsterbonäset 27.3–28.10 (Henrik Waldenström m.fl.), en häckning

(3+3 ungar) Kiviks kapell, Kivik 15.4–27.10 (Stellan Amzoll m.fl.), en häckning (3 ungar) Örby ängar, Råå 27.4–1.6 (Patrik Wantzin m.fl.), en häckning (1 unge) Kumlan, Vitemölla 3–14.8 (Olof Jönsson m.fl.).

Hl: En häckning (minst 1 unge) Lya ljunghed, Hallandsåsen 30.4–20.6 (Phil Benstead, Janne Dahlén m.fl.). Häckningen genomfördes i landskapet Halland men i Skåne län.

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus*

Fynd av rasen:

Saxicola maurus hemprichii (3/3 – 1/1)

Hl: 1 2K hanne Morups Tänge 15–16.4 (F) (Mikael Nord, Gunnar Pettersson, Stefan Lagerblad m.fl.).

FOTO: LARS PETERSSON



Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus* 2K hanne av rasen *S. m. hemprichii*, Morups Tänge fyr (Hl) 16 april 2014.

Landets fjärde fynd av den kring norra Kaspiska havet förekommande rasen. Sedan millennieskiftet har det märkts en ökning av antalet fynd av denna form i Nordeuropa och de svenska fynden har alla gjorts efter 2008. Frågan är om det är ett resultat av ökad kunskap och uppmärksamhet kring rasbestämningen eller om det är en verklig trend. Avsaknad av totalsumma för arten beror på att en revidering och genomgång av samtliga fynd måste göras innan en sådan kan presenteras.

(ARON EDMAN)

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina*

(17/17 – 3/3)

Sm: 1 1K Lilla Sinnerstad, Mörlundaslätten 26–27.9 (F) (Calle Ljungberg, Ronnie Johansson, Bill Andersson m.fl.).

Öl: 1 ex. Sälön, Ölands södra udde 1.5 (F) (Jonas Bonnedahl, Robert Lager, Göran Andersson m.fl.).

Srm: 1 ex. Lötfälten, Gorsingeholm 31.3–2.4 (F) (Kent Söderberg, Nils Eriksson).

Fyra vårfynd föreligger före årets två. Fyndet på Ölands södra udde gjordes en dag med stort inflöde av tättingar och fågeln kom troligtvis insträckande från söder och landade kort på de yttersta stenarna i vattnet innan den hastade vidare norrut. Flera detaljer i dräkten tyder på att det rör sig om en han-

FOTO: JOHAN BRENNANDER



Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina*, Strängnäs (*Srm*) 1 april 2014.

ne men Rk väljer en försiktig väg och avstår från att könsbestämma fågeln.

(ARON EDMAN)

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleshanka*

(34/34 – 3/3)

Gl: 1 1K hona Furilden 26–27.10 (F) (Dennis Nyström, Fredrik Ström, Raúl Vicente).

Upl: 1 1K hanne Yvre, Tierpsslätten 17–21.10 (F) (Göran Frisk m.fl.).

Vb: 1 1K hanne Lövöbådan 26–27.10 (F) (Joakim Lessmann).

Årets tre fynd faller inom ramen för fyndbilden under 2000-talet. Sista oktoberdekaden har varit bästa

tid för arten efter millennieskiftet. Det är intressant i relation till att de 19 fynd som gjordes före år 2000 istället har en tydlig tyngdpunkt under andra oktoberdekaden. Vad som orsakar denna förskjutning i uppträdandet är oklart.

(ARON EDMAN)

Blåtrast *Monticola solitaria* (3/3 – 1/1)

Sk: 1 hanne Hallands Väderö 31.5 (F) (Paul Cook m.fl.).

Sveriges fjärde fynd och det första utanför Gotland. Det begränsade antalet fynd väster om Sverige och den ostliga fyndbilden inom Sverige kan möjligen indikera att fåglarna som dyker upp här kommer från populationerna i öster. Mest troligt kommer

FOTO: NICLAS AHLBERG



Nunnestenskvätta *Oenanthe pleshanka* Yvre, Tierp (*Upl*) 21 oktober 2014.

de från de flyttande populationerna i östra Turkiet, Kaukasus och Iran.

(ARON EDMAN)

Guldtrast *Zoothera aurea* (6/6 – 0/0)

En genomgång av tidigare fynd av guldtrast resulterade i att ett fynd av en sträckande fågel vid Falsterbo fyr inte längre bedöms hålla för publicering:

Korrigerig 1966:

Sk: 1 str. Falsterbo fyr 12.10 (*MSkOF* 6:2) stryks.

Antalet svenska fynd har därmed justerats från sju till sex stycken.

(ARON EDMAN)

Ringtrast *Turdus torquatus*

Vinterfynd är ovanliga i Sverige. I Artportalen finns endast nio vinterfynd (dec–feb) registrerade, senast 2009. Detta år gjordes ett fynd i slutet av december:

Vstm: 1 ad. hanne rast. Talltorp, Västerås, 25.12 (Kjetil Jensen).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gräshoppsångare *Locustella naevia* NT

Ly lpm: 1 sj. Skarda 10–19.6 (Torbjörn Karlsson, Ralf Norberg, Ulf Ricklund m.fl.). Femte fyndet i Ly lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Nb: Fram till 2013 förelåg bara fem fynd i landskapet.

Under 2014 hördes 9 ex. (varav på en lokal två fåglar samtidigt) – ett remarkabelt inflöde! Fågeln i Svanstein är den hittills nordligaste kända i Sverige.

Hjd: 1 sj. Storsjö 24.6–15.7 (Arne Ekström, Jonas Ekström, Emil Moén m.fl.). Sjätte fyndet i Hjd.

Ly lpm: 1 sj. Västra Örträsk, Örträsk 31.5–2.6 (Torbjörn Karlsson, Henrik Wahlberg, Rolf Wahlberg), 1 sj. Brunträsk 12–14.6 (Leif Bildström, Alf-Rune Öberg) och 1 sj. Skarda 9–12.6 (Torbjörn Karlsson, Ulf Ricklund, Eva Johansson m.fl.). Första och andra fyndet i Ly lpm. Fåglarna i Västra Örträsk och Skarda bedöms vara samma.

FOTO: PAUL COOK



Blåstrast *Monticola solitaria*, Hallands väderö (Sk), 31 maj 2014.

Flodsångare *Locustella fluviatilis* NT

610 sjungande flodsångare är den näst högsta summan hittills (856 ex. 2013). 2004–2009 låg årssummorna konstant mellan 131 och 142 ex.!

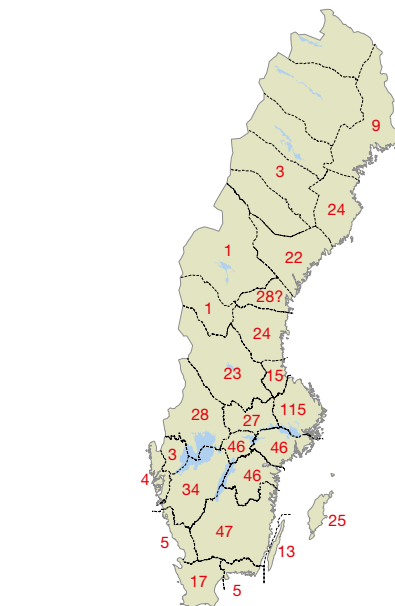
Häckning:

Gstr: Landskapets tredje häckning konstaterades på Muddret, Tippen, Inre fjärden i Gävle.

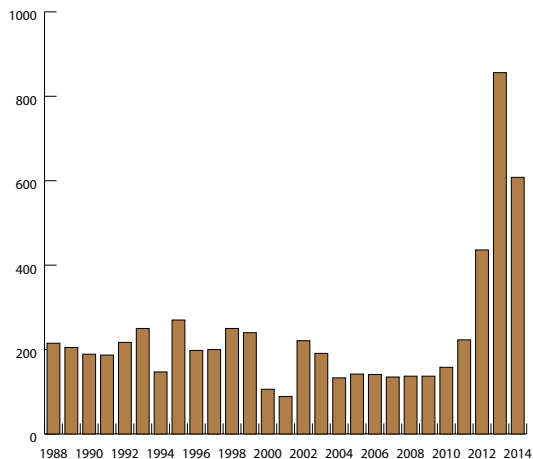
Vrm: Häckning: 1 1K ringm. Hynboholm, pumphuset, Södra Hyn 23.7 (Jan Rees). På samma lokal 1 ex. sj. 28.5–1.7 (Per Gustafsson m.fl.)

Nordliga fynd:

Vb: Årets 24 individer innebär att drygt 25 % av alla flodsångare som hittills rapporterats i Västerbotten hördes under 2014! Tidigare årsbästa var 15 fynd 2013.



Sjungande flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 2014.



Rapporterade flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 1988–2014.

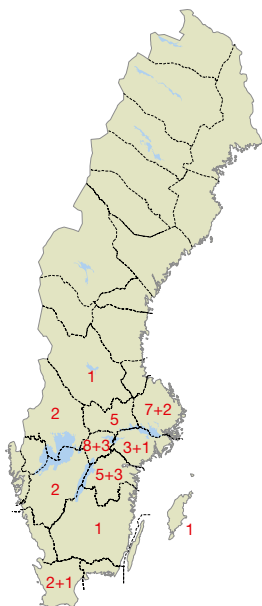
Koncentrationer:

Upl: Vid gamla Bålingemossar bedöms 5 ex. ha hävdad revir under perioden 31.5–17.7 (Thomas Pless m.fl.). I Dannemora och Film församlingar bedöms totalt 12 flodsångare ha hävdad revir 21.5–21.7 (Annika Rastén m.fl.).

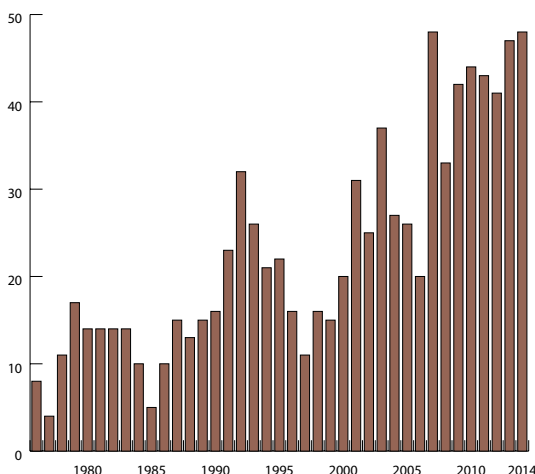
Höst:

Sk: Under sensommaren ringmärktes 1 1K Bingsmarken 4.8 (Bo Petersson, Uno Malm) och 1 1k Sjötorps ängar, Krankesjön 8.8 (Staffan Bensch).

Sm: 1 1K ringm. Dungen, Landsjön 24.8 (Landsjöns Fågelstation). 1 ex. rast. Djursdala mosse, Djursdala 11.9 (Joel Hallingfors, Sam Hallingfors, Monica Hallingfors).



Sjungande vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 2014. Övriga fynd anges efter +.



Rapporterade vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 1976–2014.

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby 9.8 (Per Österman m.fl.).

Upl: Vid Sjöbo, Tåmnaren, fångades 1 1K 30.8 (Lars Gustavsson).

(FREDRIK FRIBERG)

Vassångare *Locustella luscinioides* NT

Totalt 48 ex. varav 39 revirhävdande hannar är bra årssummor, trots att det i Tåkern var ett med senare år mätt relativt svagt år med 5 sjungande hannar och 3 ringmärkta 1K-fåglar. I övrigt var det alltså ett gott år. I från Närke kommenterar rrk Nrk: "Ett mycket bra år som gav 8 spelande individer. En sjungande fågel på Värstamaden, Kvismaren visade sig dessutom vara ringmärkt som årsunge 2013 på samma lokal."

På flera platser är vassångaren nu årlig, exempelvis Hjälstaviken, Upl (i år 3 sj. hannar), Alasjön-Garnsviken, Upl (2), Kvismaren (3 sj+ 3 ex).

I Skåne gör man (rrk Sk) dock följande reflektion: "Det är märkligt att antalet fynd av vassångare är så pass konstant genom åren, trots att fynden är så försvinnande få och trots att lokalerna är olika från år till år." Under 1980- och 90-talet fanns däremot i Hammarsjön och Krankesjön två dominerande lokaler.

Nordligt fynd:

Dlr: 1 sj. Årängen, Söderbärke, Smedjebacken 17.5–10.6 (Torbjörn Jansson, Bengt Lindberg, Karin Lindberg m.fl.).

Nionde fyndet i Dlr.

Höst (utom Tåkern):

Sk: 1 ex. Gömslet, Krankesjön 18.9 (Jens Morin).

Öl: 1 1K ringm. Bröttorpsörens fältstation 7.9 (Lennart Carlsson, Jonas Johansson, Linus Carlsson m.fl.).

Nrk: 2 sj. Nynäsängen, Kvismaren 13.8 (Håkan Persson).

1 1K märkt Kvismaren 12.9 (Pelle Barkengren).

Srm: 1 1K ringmärkt Idö märkplats, Sörfjärden, Mälaren, Eskilstuna 29.7 (Lars Broberg).

(FREDRIK FRIBERG)

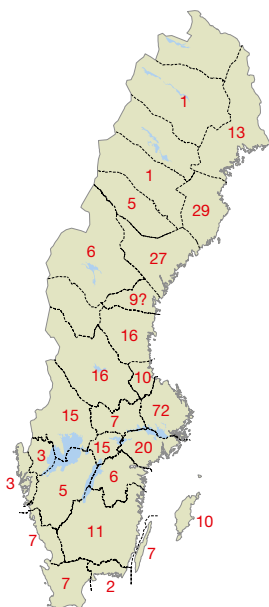
Busksångare *Acrocephalus dumetorum* NT

Årets art alla kategorier? Totalt finns 322 fullvuxna ex. registrerade (det är så vi börjat räkna, ett bofynd med en kull skulle kunna påverka totalen...). Så sent som 2006, för mindre än tio år sedan, var motsvarande siffra 32 – alltså en tiondel av årets summa. Sedan dess har årssummorna vuxit för näst intill varje år. Trots det måste ändå det optimala vädret poängteras (jfr. flodsångare och kornknarr).

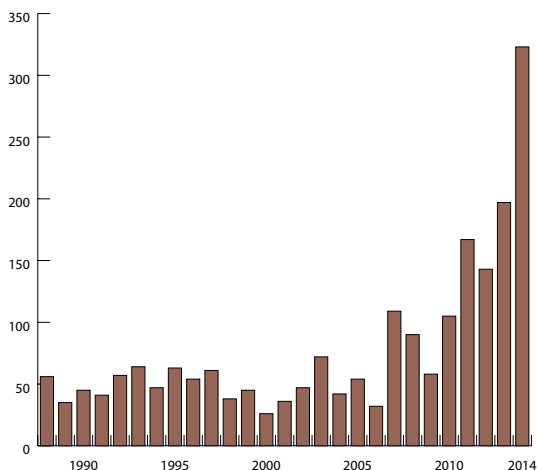
Rrk Uppland – som har flest fynd att behandla – kommenterar för rapportområde Uppland: "Efter 2013 års makalösa 38 ex. var det väl få som trodde att det rekordet kunde överträffas. Glädjande nog var det uppåt väggarna fel för 2014 räknar vi in hela

53 (femtio tre) busksångare i Upplands rapportområde. Det tål att upprepas att 2001 och 2006 hördes det inte en enda busksångare i Upplands ro. I takt med att busksångaren ökar så förekommer det också allt oftare att flera busksångare hörs på samma lokal. I år sticker de sex busksångarna i energiskogen vid Bjelkesta, Lårstaviken (7–12.6) ut (Thomas Johansson & Martin Tjernberg).” Sådana koncentrationer har aldrig tidigare noterats i Sverige.

Rrk HI kommenterar på likande sätt: ”7 sj. fåglar 10–29.6 är ett prydligt rekord för Halland. Bästa noteringen tidigare är 3 ex. 2007.”



Sjungande busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 2014.



Rapporterade busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 1988–2014.

Säkra häckningar:

Upl: Två häckningar: (1+2 ungar) bo, ägg/ungar Horssten 4.6–9.8 (Anders Haglund m.fl.).

Häckningsindikationer:

Vg: En mycket trolig häckning vid Hornborgasjön, där först en hona (med ruvfläck) fångades och därefter en hanne i nätet på samma plats. Detta följdes i början av augusti av en ringmärkt ungfågel på lokalen!

Dlr: 1 sj. Lindängen, Orsa 10–14.6 (Fredrik Enoksson, Lena Pettersson, Leif Johansson m.fl.). På platsen sågs två fåglar tillsammans 14.6, den ena med bomaterial i näbben (Lars Hansson). De uppvisade andra tecken på häckning också, men vid senare kontroller av platsen hittades tyvärr ingenting.

FOTO: KRISTER CARLSSON



Busksångare *Acrocephalus dumetorum*, Idemåla (Sm) 22 maj 2014.

Udda fynd:

Dls: Tre fynd: 1 ex. sj. Solum, Nössemark, Dals-Ed 31.5 (Gunnar Johansson). 1 ex. sj. Stigen, Färgelanda 11.6 (Stefan Hult, Astor/Ulla Korp, Monica Svensson). 1 ex. sj. Vikevassen, Åmål 19-30.6 (Lars-Eric Rahm, Magnus Rahm, Göran Cederholm m.fl.). Tredje–femte fyndet i Dalsland.

Ås lpm: 1 sj. Iliden 29.6 (Isak Vahlström), 2 sj. Avaträsk, Ås lm 29.6–7.7 (Tore Dahlberg, Gustav Dahlberg, Johan Dahlberg), 1 sj. Latikberg 14.6 (Isak Vahlström, Liss Hultqvist Eriksson), 1 sj. Nedre Malgonäs 7–17.6 (Isak Vahlström, Leif Johansson, Inga Olofsson). Nionde till tolfte fyndet i Ås lpm.

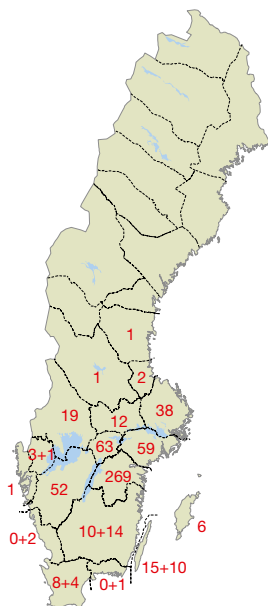
Ly lpm: 1 sj. Husbondliden (Urban Grenmyr, Henrik Wahlberg). Tredje fyndet i Ly lpm.

Lu lpm: 1 ex. Kåskats 11–21.6 (Mats Karström, Mats Svensson Pavval, Kjell Wågberg m.fl.).

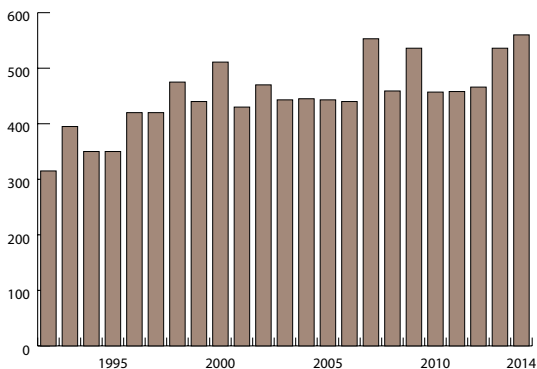
(FREDRIK FRIBERG)

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* NT

560 sjungande blev summan år 2014 – en relativt hög summa och med liten marginal en ny högsta-summa. En trend under den senaste fem–tioårs-perioden är att trastsångaren minskar längst i norr (Uppland–Västmanland), medan arten håller ställningarna i söder och Tåkern har i år 247(!) av alla sjungande hanner (här fanns 250 sjungande hanner redan 2007). Rrk Nrk kan ge en heltäckande bild: ”Tack vare forskningsprojekt på trastsångaren har vi en heltäckande bild över artens förekomst i Kvismaren och Segersjö. I Kvismaren observerades 22 hanner och 37 honor, som producerade 94 ungar.



Sjungande trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 2014. Övriga fynd anges efter +.



Rapporterade trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 1992–2014.

I Segersjö fann man 10 honor och 14 hanner, som resulterade i 35 ungar. Sammanlagt alltså 129 ungar på dessa två lokaler, att jämföra med fjolårets 132 (Kvismare Fågelstation).”

I år kommenterar rrk Srm om rapportområdet Srm: Året blev ett toppår för trastsångaren då 56 sjungande fåglar noterades vilket är sju fler än den tidigare toppnoteringen från 2006. Även Rrk Öl rapporterar om en rekordår: ”Hela 26 trastsångare på ett enda år, varav 22 under våren, de flesta sjungande hanner, är givetvis årsrekord med mycket stor marginal. Ett normalår brukar producera upp mot tio individer som mest.” Här kan man dock diskutera hur stor andel av de sjungande hannarna som

FOTO: PETER BERGLIN



Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* hade ett bra år i Sverige 2014 med 560 sjungande hanner rapporterade.

verkligen är ”seriöst” revirhävande i lämplig häckningsbiotop och inte bara sjungande under sträck.

(FREDRIK FRIBERG)

Stäppsångare *Iduna caligata* (22/22 – 2/2)

Gtl: 2 sj. Gotska Sandön 25.5 (F, V) (Michael Tholin, Johan Stållberg).

Under denna dag i slutet av maj hittades två sjungande stäppsångare ca 1 km ifrån varandra på Gotska Sandön. Majoriteten av de svenska fynden är från sydöstra delarna av landet med flest fynd på Gotland. Öster om oss har arten nyligen expanderat västerut till sydöstra och mellersta Finland och Estland där fåglarna anländer i slutet av maj/början

av juni. Finland hade sin första konstaterade häckning år 2000 och har idag ett bestånd på 10–50 par (lintuatlas.fi).

(ARON EDMAN)

Rödstrupig sångare *Sylvia cantillans* (74/74 – 1/1)

Gtl: 1 hane Gotska sandön 26.5 (F) (Niclas Ahlberg, Mattias Andersson).

Ett fynd gjordes under året men på grund av raritetskommitténs pågående omgranskning av fynden utifrån den förändrade taxonomiska situationen (nyligen uppdelad av Taxonomikommittén i tre arter: *S. subalpina*, *S. cantillans*, *S. inornata*) är publicering till specifikt taxon vilande. Årets fynd

FOTO: NICLAS AHLBERG



Stäppsångare *Iduna caligata*, Gotska Sandön (Gtl) 25 maj 2014.

betraktas alltså tills vidare som obestämt *S. subalpina/cantillans/inornata*. Omgranskningen beräknas bli färdig under 2016 och i samband med det presenteras också en utförlig rapport om utgången och processen.

(ARON EDMAN)

Höksångare *Sylvia nisoria* VU

Det ser lite blandat ut för höksångaren i vårt land. Positivt är att det verkar vara en kraftig ökning av antalet höksångare på Öland. Ska bli spännande att se en utlovad framtida sammanställning därifrån. Dessutom ett bra höksångarår i Stockholmsdelen av Södermanland. Negativt däremot att det numer

inte finns några häckningsindikationer varken ifrån Skåne eller Bohuslän.

Ovanligt många unga höksångare sågs och ringmärktes i de mellersta och norra delarna av landet under sensommaren och hösten. Det är oklart var dessa sena fåglar som noteras årligen i Sverige kommer ifrån men med tanke på tidpunkten är ett östligt ursprung troligt.

Här nedan redovisas häckningar samt fynd från landskap med få fynd av höksångare.

Sk: Arten verkar vara utgången som skånsk häckfågel och från året finns endast tre godkända augustifynd avseende ungfåglar.

Öl: På grund av alltför låg rapporteringsfrekvens är det inte meningsfullt att här lista de lokaler där fynd under häckningstid gjorts. RrkÖl samlar ihop flera års rapportering och avser att återkomma med en mer fullödlig bild. Klart är att höksångaren verkar öka på ön, på sina håll kraftigt och orsaken tror vi är att lämpliga biotoper har ökat mycket under senare tid. De igenväxande hagmarkerna och Stora Alvarets utkanter har sedan en längre tid nu koloniserats av arten i allt större omfattning. Det som är nytt är nu att de övre, igenväxande delarna av strandängarna likaledes lockar höksångarna att häcka. Denna blandning av slån, stenmurar och hagtorn erbjuder en miljö som utåt sett påfallande liknar de torra savannområden i Östafrika där arten tillbringar vintern. (Rrk Öland)

Gtl: 1 ex. permanent revir Limmormyr, Färö 7–15.6 (Björn Wester, Göran Frisk m.fl.). 1 ex. permanent revir Nasume myr, Tofta skjutfält, Tofta 11.6–12.7 (Jörgen Petersson, Anton Samuelsson m.fl.). 1 häckning (2 ungar) bo, ägg/ungar Labans Kvarnar, Öja 17.7 (Jörgen Petersson m.fl.). Det bedöms finnas minst 10 revir på Stora Karlsö. I övrigt har sjungande fåglar hörts på 13 platser på Gotland.

Sm: Fyra permanenta revir varav två konstaterade häckningar i Kalmar kommun (Peter Sieurin, Christer Håkansson, m.fl.). Ett revir i Oskarshamns kommun (Tommy Larsson).

Srm: Återigen ett bra år för höksångare. Två konstaterade häckningar, en på Landsort samt en vid Ågesta. Totalt minst 14 revirhävande fåglar,

Upl: Två ex. sjunger på Vidinge 8.6 (Bo Hallman) och senare ses en ad. och tre ungfåglar 29.7 (Robert Bünsow, Nils-Olof Jerling m.fl.). Dessutom ytterligare några fynd under häckningstid.

Dlr: 1 1K ringm. Kyrkbyttjärn, Vika, Falun 15.8 [F] (Git-tan Matsson, Hasse Hedin m.fl.). 3 1K Lindänget 25–31.8 (Lars Hansson, Magnus Strömberg m. fl.), 1 1K Lindänget, Orsa 17.9 (Lars Hansson). Inte mindre än fyra fåglar vid Lindänget, varav de tre första också blev ringmärkta.

Gstr: 1 1K ringm. Avan, Inre Fjärden 16.8 (Daniel Rosengren, Martin Alexandersson, Marcus Thuresson). 1 1K ringm. Eggegrund 12.9 (Lars Strindberg).

Hls: 1 1K rastande Stenöörn, 5.9 (Thomas Tiger).

Ång: 1 ringm. saneringsområdet, Köpmanholmen 26.10 (Anders Lindström, Lena Andersson m.fl.).

Vb: 1 1K ringm. T-vägen, Umedeltat 15.8 (Agnes Eriksson, Niklas Andersson m.fl.), 1 1K ringm. Danielsten, Bureå 25.8 (Linus Andersson), 1 1K ringm. T-vägen 29–30.8 (Karl-Gunnar Rehn, Kerstin Årdahl m.fl.).

Jmt: 1 1K Edsåsdalen, Undersåker 11–12.10 (Jan Uddén, Anders Lundvall, Yngve Larsson m.fl.). Tredje fyndet i Jämtland och Åre kommun, det första fältfyndet! De två tidigare har ringmärkts i Handöl, senast 2009. Det är föga överraskande att samtliga höksångare upptäckts i Västjämtland, då arten är betydligt mer frekvent i Trøndelag, Norge. Även där utgör en stor majoritet av rapporterna ringmärkningsfynd av ungfåglar. (rrk Jmt) (MAGNUS STRÖMBERG)

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Ett vinterfynd, möjligen en genomförd övervintring, noterades i Skåne, och i södra Bohuslän sågs en mycket sen individ:

Sk: Fågeln vid Glimminge Plantering fanns kvar från november 2013 fram till 3.2. Den höll till i en rishög utom för kortare utflykter till tångbankarna på stranden. I februari slog vintervädret om till milt och det är ju möjligt att fågeln rört på sig i samband med detta (rrk Sk).

Boh: 1 ex. Hummerviken, Öckerö 21–26.11 (Hans Zachrisson m.fl.). Ett exceptionellt sent fynd. Det sena datumet i kombination med att fågeln upplevdes som ovanligt brun, långt upp i nacken, skulle möjligtvis kunna indikera att fågeln hade ett östligt ursprung (rrk Gbg). (ANDERS WIRDHEIM)

Törnsångare *Sylvia communis*

Två sena fynd, det senaste av de båda så långt norrut som i Dalarna:

Vg: 1 ex. Nordstaden, Göteborg 5.11 (Bo Brinkhoff m.fl.). Liksom av ärtsångare gjordes även ett extremt sent fynd av törnsångare denna höst. Normalt lämnar törnsångaren Sverige i augusti–september. Fågeln höll till mitt i stan, vid Kronhusbodarna (rrk Gbg).

Dlr: 1 ex. rastade vid Ingarvsdammen, Falun 7.11 [F] (Urban Grenmyr, Lars Wallström). (ANDERS WIRDHEIM)

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Svarthättan tenderar att bli allt talrikare som övervintrare i Sverige. Sannolikt är det inte svenska fåglar som övervintrar här utan snarare individer med sydligt eller östligt ursprung (Fransson & Stolt 1993). Två nordliga exempel på vinterfynd:

Vb: Fem individer i januari–mars och nio i december. Svarthättan har blivit en allt vanligare övervintrare i Västerbotten, även om den fortfarande inte alls är talrikt förekommande (rrk Vb).

Nb: 1 ex. Luleå kn. 1.12 (Ann-mari Vallin). 1 hanne Näsbryn 17–25.12 (Thore Alm). 3 hannar Kalix 20–28.12 (Kirsi Gustafsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* VU

Totalt rapporterades cirka 280 ex. vilket är det näst högsta antalet som noterats (efter 2013 med 308 ex.). Fynden har som vanligt en tydlig östlig tyngdpunkt, men noterbart är en häckning i Västergötland och en möjlig häckning i Närke. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (8), Bl (10), Sm (2), Öl (50), Gtl (90), Hl (1), Boh (1), Vg (4), Nr (1), Srm (10–12), Upl (38–42), Vstm (4), Vrm (1), Dlr (3), Gstr

FOTO: NICLAS AHLBERG



Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* med föda åt ungar, Gotland 3 juli 2014.

(2), Hls (3), Mpd (1), Ång (7), Vb (25), Nb (15), Hjd (1), Jmt (2) och Lu lpm (2).

Häckningar och möjliga häckningar:

Gtl: 5 konstaterade häckningar: 3 kullar på Gotska Sandön, 1 kull i Hall och 1 kull på Stora Karlsö.

Vg: En lyckad häckning konstaterades, och det torde vara den första för rapportområdet (om än inte landskapet), då två flygga ungar sågs bli matade av föräldrafågeln.

Nrk: En ungfågel som blev ringmärkt på Banvallen, Rysjön, Kvismaren den 22.7 och därefter kontrollerad på samma plats den 2.8, visade upp lägsta möjliga fetthalt vid ringmärkningstillfället, vilket tyder på att häckning kan ha genomförts i området.

Srm: Ett par med ungar Finnskär, Biskopsön 12.7 (Måns Grundsten).

Upl: Ett par med ungar Horssten 6.7 (Anders Haglund). Vid sumpskogen vid Alarängsviken på Örskär sjöng 1 ex. 30.5–7.6 och den 7.6 sågs även en förmodad hona i sällskap med hannen.

Vb: 1 hane med föda åt ungar Storsand, Bjuröklubb 20–30.6 (Niklas Andersson, Jörgen Andersson, Oscar Danielson, Staffan Andersson m.fl.).

Anmärkningsvärt fynd:

Hjd: 1 sj. Hamrafället 25.6 (Jonas Ekström, Arne Ekström m.fl.). Tredje fyndet i *Hjd*.

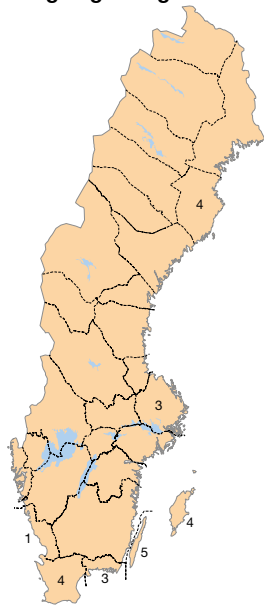
(ANDERS WIRDHEIM)

Nordsångare *Phylloscopus borealis* VU

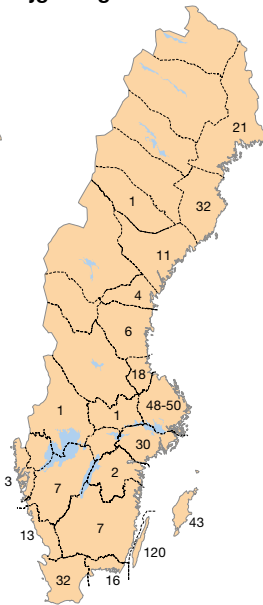
Antalet fynd av nordsångare som görs i Sverige fortsätter att vara mycket lågt.

Nb: 1 1K ringm. Haparanda Sandskär 6.9 (Lena Stenman, Peter Keil m.fl.). Senast iakttagen i *Nb* 2012. Totalt föreligger ett 20-tal fynd i landskapet under sommarmånaderna juni–augusti. Årets fynd var det första som gjorts i september. Det relativt sena datumet indikerar en individ med mer långväga, östligt ursprung.

Kungsfågelsångare



Tajgasångare



Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* och tajgasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige hösten 2014.

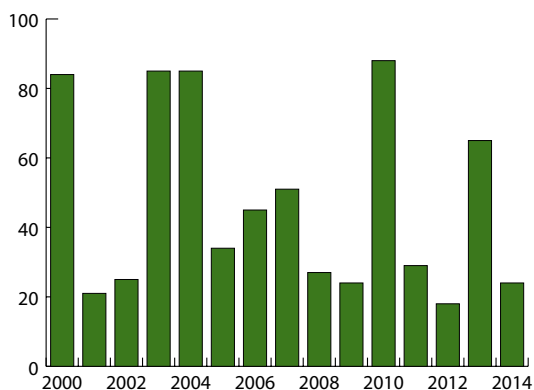
T lpm: 2 2K+ hane Abisko Östra stn, 10–15.7 (John Faldborg).

(MAGNUS STRÖMBERG)

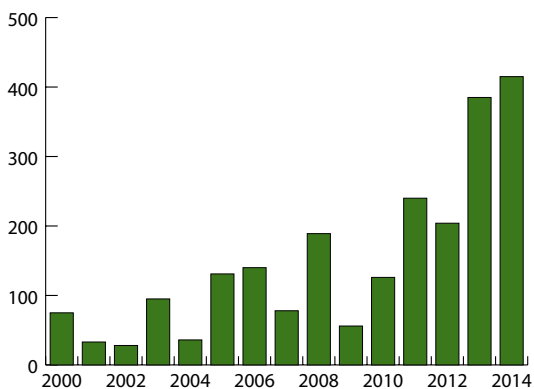
Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

Totalt 24 ex. får anses som ett lågt antal jämfört med övriga år sedan millennieskiftet. Av dessa sågs 22 ex. i oktober och 2 i november. Som vanligt gjordes flest fynd i de östra delarna av landet, inte oväntat eftersom kungsfågelsångaren hör hemma i östra Asien. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (4), Bl (3), Öl (5), Gtl (4), Hl (1), Upl (3) och Vb (4).

Av tabellen nedan kan anas en svagt nedåtgående trend. Det ska dock sägas att 1990-talets höga



Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* i Sverige 2000–2014.



Tajgasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige 2000–2014.

Tabell 14. Genomsnittligt antal kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,3	1,1	2,8	26	67	48	45	24

Tabell 15. Genomsnittligt antal tajgasångare *Phylloscopus inornatus* per år under olika perioder 1950–2014.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	1,8	3,1	36	32	86	274	415

genomsnitt lyfts kraftigt av ett enda år (1996), då det sågs inte mindre än 320 kungsfågelsångare i landet. Samtidigt kan det noteras att trenden på Brittiska öarna är nedåtgående efter en topp under en tioårsperiod runt millennieskiftet (White & Kehoe 2015).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*

Totalt ca 415 ex. slår även förra årets prydliga rekord på 385 ex. Den därefter högsta årsnoteringen är 240 ex. från 2011. Som vanligt dominerar östra Sverige fyndbilden, men förhållandevis många sågs även i västra Sverige. Samtliga fynd gjordes under hösten, från 13.9 till 11.11. Den stora expansionen i Sverige har motsvarigheter i våra grannländer samt på Brittiska öarna där arten ökat markant efter millennieskiftet (White & Kehoe 2015).

- Höga antal:
Öl: 32 ex. på olika lokaler 2.10.
Upl: 6 ex. Björn 3.10 (Ulrik Lötberg m.fl.).
Vb: 7 ex. rast. Holmögdad 5-7.10 (Christer Larsson, Joakim Lessmann, Jan Melander m.fl.).
Nb: 11 ex. Rödkallen 19.9.

Anmärkningsvärt fynd:
Ås lpm: 1 ex. Bräntkullvägen, Åsele 22.9 (André Ahlberg).
Första fyndet i Ås lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei*
(67/67 – 3/3)

- Bl: 1 ex. Sydudden, Utlängan 19-25.11 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Ulla Arfwidsson, Kenny Nordström).
Srm: 1 ex. Byn, Landsort 3.11-6.12 (F) (Landsorts fågelstation).
Ång: 1 ex. Härnö södra, Härnön 25.10 (F, V) (Pekka Bader m.fl.). Första fyndet i Ång.

Tre fynd är ett medelmåttigt resultat och långt ifrån toppnoteringarna 2011 (10 ex.) och 2003 (11 ex.). Arten har varit årlig under 2000-talet, förutom 2004 och 2005 då inga individer sågs.

(MAGNUS CORELL)

Tabell 16. Genomsnittligt antal videsångare <i>Phylloscopus schwarzi</i> per år under olika perioder 1950–2014.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0,2	0,3	1,2	2,5	3,2	1,6	1

Tabell 17. Genomsnittligt antal brunsångare <i>Phylloscopus fuscatus</i> per år under olika perioder 1950–2014.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0	0,1	0	2,2	2,3	3,4	6,0	3

Videsångare *Phylloscopus schwarzi* (83/83 – 1/1)
Endast ett fynd under året. Antalet fynd efter millennieskiftet har varierat mellan 0 (2008) och 11 (2005). Till skillnad från flera andra östliga sångare har inte videsångaren ökat i uppträdande jämfört med slutet av 1990-talet. Mönstret är det samma i Storbritannien, där antalet fynd varierar ganska mycket mellan åren men där den långsiktiga trenden är förhållandevis stabil sedan 1990-talet (White & Kehoe 2015).

- Sk: 1 ex. ringm. Falsterbo fyr 4.10 (Stephen Menzie m.fl.).
(ANDERS WIRDHEIM)

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus* (112/112 – 3/3)
Endast 3 ex. under året kan jämföras med 13 ex. under 2013. Nu var det året exceptionellt, och i ett längre perspektiv sticker inte årets 3 ex. ut som någon särskilt låg årssumma. Samtliga fynd gjordes i oktober, den månad som svarar för särklassigt flest fynd av brunsångare i Sverige.

- Öl: 1 ex. Melösa strand 17.10 (Markus Tallroth m.fl.).
Srm: 1 ex. ringm. Landsort 9.10 (Chris Sharpe, Kay Collier, Per Johansson m.fl.).
Upl: 1 ex. Stora Vänskär, Ut-Fredel, 4.10 (Herbert & Kerstin Baumann).
(ANDERS WIRDHEIM)

Bergsångare *Phylloscopus bonelli* (9/9 – 1/1)
Bl: 1 sj. Utlängan 5.5 (B) (Anders Eriksson, Mårten Müller).

Upptäcktes på locklätet och fågeln varvade sedan det lätet med korta sångstrofer. Tangerat tidigaste fynddatum för våren – den 5 maj 2011 upptäcktes en sjungande fågel vid Tjälleviks mosse, Hönö, Bohuslän. Sex av tio fynd har gjorts på våren och resten på hösten. Det är under ungefär en månads tid både på våren och hösten som arten verkar uppträda hos oss. Vårfågeln har setts 5.5–3.6 och höstfynden är från perioden 25.8–26.9. I Norge gjordes två fynd av bergsångare 2014, 27.8 och 5–8.11, vilka var de sjunde och åttonde fynden för landet (Olson, in prep.).

(MAGNUS CORELL)

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Fynd av rasen:

Phylloscopus c. tristis "Sibirisk gransångare"

Totalt 45 ex. godkända av respektive rrk. Merparten av fynden är som sig bör från hösten, men det finns även tre vinterfynd, tre vårfynd och ett sommarfynd. Månadsvis fördelas fynden på jan (3), apr (1), maj (2), jun (1), sep (4), okt (23) och nov (11). Landskapsvis fördelning: Sk (8), Bl (3), Sm (2), Öl (16), Hl (4), Boh (1), Srm (2), Upl (4), Gstr (2), Vb (2) och Nb (1).

Fynd under vinter, vår och sommar:

Sk: 1 ex. Falsterbo 5.1 (Björn Malmhagen m.fl.), 2 ex. Al-bäcksskogen 15.1 (Mattias Ullman)

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N



Gransångare *Phylloscopus collybita* av rasen *Ph. c. tristis*, Faludden (Gtl) 8 november 2014.

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 26.4 (F) (Utklippans fågelstation, Anders Loell, Simon Wernsköld m fl).

Srm: 1 ex. Södra udden, Landsort 19.5 (Raul Vicente).

Upl: 1 ex. 17–19.5 (Niklas Westermarck, Per Åsberg, William Sjöberg, Anders Haglund m.fl.).

Nb: 1 ex. med permanent revir Jupukka NV Pajala 10–14.6 (Håkan Tyrén, Åke Aronson). Sjunde fyndet i Nb och det första försommarfyndet.

Tillägg 2013:

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 2.6 2013 (F) (Utklippans fågelstation, Anders Loell, Olof Persson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* NT

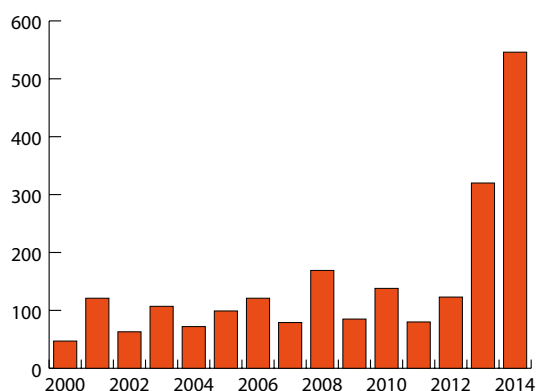
Nästan 550 brandkronade kungsfåglar sågs under året och fjolårets rekordnotering blev därmed inte långvarig. Arten har ökat kraftigt på senare år och häckar regelbundet, åtminstone i de södra delarna av landet. Bara i Skåne konstaterades en handfull häckningar och utöver dessa många möjliga och troliga. Arten ses alla månader under året numera med en tyngdpunkt under våren. I Skåne bjöds det på nästan ofattbara 227 exemplar i mars!

Landskapsfördelning: Sk (378), Bl (57), Sm (4), Öl (86), Gtl (5), Hl (11), Vg (4), Nrk (1),

FOTO: MATTIAS ULLMAN



Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*, Beddingestränd (Sk) 3 april 2014. Ett par hannar och en hona fanns i området. Hannarna jagade varandra och sjöng.



Rapporterade brandkronade kungsfåglar *Regulus ignicapilla* i Sverige 2000–2014.

Anmärkningsvärda fynd:

Srm: 1 sj. Lilla Strandstugan, Strandstuviken, Nyköping 5–9.6 (Kalle Brinell, Jan Hägg, Wilgot Fritzson m.fl.). Femte fyndet i Södermanland.

Nrk: 1 2K+ hanne Flyhagen Ånnabodavägen, Garp-hyttan 15.3 (Benny Fredriksson, Hans Waern, Pierre Blanksvärd m.fl.). Tredje fyndet i Närke.

(KRISTOFFER NILSSON)

Kungsfågel x brandkronad kungsfågel

Regulus regulus x regulus ignicapilla

Två år efter Sveriges första dokumenterade fynd av denna hybrid gjordes ett nytt fynd på samma plats. Rimligtvis bör det förekomma en del blandhäck-

FOTO: PETER BERGLIN



Mindre flugsnappare *Ficedula parva* på häckningsplats.

ningar varför fler fynd av "blandkronad" kungsfågel är att vänta (rrk Sk).

Sk: 1 1K hanne ringm. Falsterbo fyr, Falsterbonäset 21.10 (Marcel Gil Velasco, Kaj Örjan Svahn, Stephen Menzie).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre flugsnappare *Ficedula parva* NT

Ca 12 häckningar rapporterade samt ca 175 sjungande individer. Det är i stort sett en upprepning av 2013, och båda åren ligger påtagligt över tidigare "normalantal" (80–90 sjungande ex.). De konstaterade häckningarna var spridda från Sm–Öl–Gtl till Ång–Vb, och de passar väl in i den utbredningskarta som har redovisats ifrån de s.k. standarddrutterna

(se "Fåglarna i Sverige - antal och förekomst"). Även de sjungande individerna sträpper väl med standarddrutterna, som visar en högre täthet i ö. Svealand (i Upl fanns t.ex. nio sjungande i Norrtälje och tolv sjungande i Östhammars kommuner). Även Gstr torde ha ett jämförelsevis högt antal sjungande fåglar (ett tiotal 2014).

I Upl noterades det högsta antalet höstrastare hitills (ca 74 ex.). I Ång ett mycket sent fynd 25–26.10 (Härnön, Pekka Bader m.fl.). På Öl ringmärktes en 1K vid Ottenby 21.11, vilket är det senaste fyndet som har gjorts (endast ett fåtal novemberfynd finns i Sverige).

(LARS LINDELL)

FOTO: PETER BERGLIN



Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis* uppträdde talrikare än normalt på fastlandet våren 2014.

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*

Förekomsten av halsbandsflugsnappare utanför Öland och Gotland 2002 var normal söder och mycket god i Sörmland och Uppland. Notera sjätte fyndet för Bohuslän. Näst intill samtliga fynd gjordes liksom tidigare år vid sydostkusten under artens vårflyttning under slutet av april och maj.

Sk: 9 ex. är en bra årssumma och koncentrationen vid månadsskiftet april/maj är typiskt för arten.

Bl: 20 ex. under året med en dominans till den östra delen (rrk Bl).

Sm: I ro Östra Småland: 11 fynd av 14 ex. 25.4–5.6. Från RO Kronoberg: 1 2K+ hanne 10.5 Färjansör Vidöstern (Jonas Starck). Halsbandsflugsnappare är en notoriskt

sällsynt fågel i länet och årets fynd utgör det sjätte fyndet hittills (rrk Kronoberg).

Hl: 1 hanne rast. Stafsinge håla, Stafsinge 26.4 (Gert Hermesgård, Roger Hermesgård m.fl.). 1 hanne rast. Trönninge ängar 28.4 (Tommie Fagerberg, Christopher Gullander, Magnus Wisth m.fl.).

Bob: En hanne påträffades vid Lassadammen i Lysekil 7.5 (Ingemar Åhlund). Detta var den sjätte halsbandsflugs-napparen som påträffats i Bohuslän.

Ög: Två hannar rastade på Häradsjärn 10–12.5 (Per Tufvesson, Claes Nilsson m.fl.).

Upl: totalt 9 ex. rekordartat uppträdande. Åtta av fynden under perioden 1–26.5, det nionde var: 1 1K Horssten 10.8 (Anders Haglund, Mathias Bergström, Per Åsberg, Niklas Westermarck m.fl.).

Srm: totalt 20 ex, samtliga under perioden 27.4–22.5.

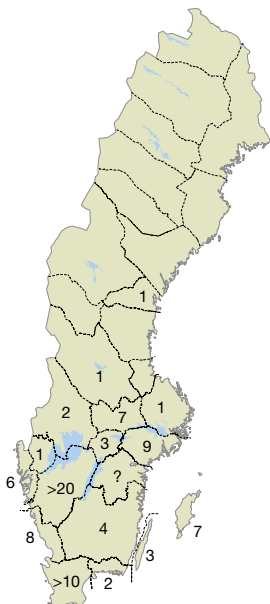
(FREDRIK FRIBERG)

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Likt flera andra arter som är känsliga för stränga vintrar har skäggmesen återhämtat sig efter nedgången i samband med vintrarna 2009/10 och 2010/11. Arten ser även ut att vara på spridning norrut vilket manifesteras av en häckning i Medelpad, möjligen den nordligaste i Sverige hittills. Observationer under häckningstid är rapporterade från närmare 100 platser, vilket också innebär en ökning jämfört med övriga år på 2010-talet.

Mpd: 1 par Hörningsholm 19.5–3.8 (Stefan Heimdahl, Peter Nilsson m.fl.). Bobygge kunde observeras vid något tillfälle i slutet av maj och på den hona som ringmärktes i början av augusti kunde ses en ruvfläck.

(ANDERS WIRDHEIM)



Antal lokaler med skäggmes *Panurus biarmicus* under häckningstid i Sverige 2014, fördelade landskapsvis.

Stjärtmes *Aegithalos caudatus*

Fynd av rasen:

Aegithalos c. europaeus ”Kontinental stjärtmes”
Samtliga rapporter är från Skåne. Även tidigare har Skåne dominerat fyndbilden även om det gjorts ett mindre antal fynd längre norrut – upp till Dalarna. Formen ersätter vår stjärtmes söder om Östersjön.

Sk: Årets fynd fördelades på jani 3, feb 2, mar 6 och okt 3. Två häckningar tillsammans med nominatrasen: En missl. häckning Kungsmarken 9.3–2.5 (Daniel Melchert, Joakim Andersen) och 1 ex. vid bo Björkeröds-parkeringen, Kullaberg 23.3–3.5 (Håkan Wittzell, Thomas Svanberg, Peder Winding m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N



Skäggmes *Panurus biarmicus*, Tyresö strand (Srm) 2 februari 2014.

Lappmes *Poecile cinctus* NT

Sparsamt rapporterad från häckningsområdet i norra Sverige, från Dalarna och norrut, vilket säkert inte speglar den verkliga förekomsten även om arten har en klart vikande trend i landet. I Svensk Fågeltaxerings årsrapport för 2014 sägs ”Lappmesen har en fortsatt stark minskning under de senaste tio åren.” Detta kan sägas bekräftas från Dalarna där rrk Dlr skriver: ”I Dalarnas mest kända område kring Foskros norr om Idre vet vi att den verkligen letats under vintern utan att återfinnas på kända matningar. Frågan kan ställas hur länge arten finns kvar i Sveriges sydligaste häckningsområde?”

Fynd från sydgränsen av utbredningsområdet samt anmärkningsvärda fynd:

Dlr: 1 ex. Klutsjön, Foskros, Älvdalen 22.8 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson). 1 ex. vid flera tillfällen under vintern vid Stovallåsen, 1 km S om Klutsjön – troligen en ensam individ (Thomas Jågas gm Urban Grenmyr).

Mpd: 1 ex. Norra Stadsberget, Sundsvall 1–22.1 (Stefan Heimdahl, Kerstin Stam m.fl.). Kvar sedan dec. 2013.

Nb: 1 7K+ kontr. Tervjärvi, Juhonpieti 2.11 (Kjell Patomella). Fågeln var märkt som bounce i juni 2005 och således 9 år och 5 månader gammal!

Tillägg 2012:

Dlr: Två fynd: 1 par Dysgravskölarna–Åskölarna, Särna 14–15.6, 1 par Flyn, Idre 16–17.6 (Lars-Olof Grund).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: PETER BERGLIN



En allt ovanligare syn: Nyligen flygfärdig lappmes *Poecile cinctus*. Enligt Svensk Fågeltaxering fortsätter artens minskning.

Nötväcka *Sitta europaea*

Expansionen av nötväcka ser ut att fortsätta. Nominatrasen är nu etablerad i hela det norrländska kustlandet och ser ut att sprida sig även inåt land.

Vb: Minst elva häckningar noterade under året (Lund, Bjuröklubb, Vindel-Ånåset, Vindeln, Kullasjön, Väst på stan, Hössjö, Bergön, Holmsund, Strömbäck och Hörnefors). Troliga häckningar finns från ytterligare ett 20-tal lokaler.

Nb: Piteå kommun: Minst 23 fynd av 29 ex. i Öjebyn, Svartholmen, Pitsund, Bergsviken, Hortlax, Rosvik, Lomtjärn, Munksund, Bastunåset, Böle, Pitholm, Klubbgårdet. Därav 1 par vid bo, hörda ungar Furu- lund, Bergsviken 6.4–28.5 (Tomas Carlsson, Stefan

Lindberg). Luleå kommun: 19 fynd av 21 ex. vid Al- viksträsk, Luleå, Sandön, Bälunge, Sandnåset, Hög- sön, Ängdalsro, Alvik, Gammelstad, Kallax, Bergnåset, Sinksundet Råneå Jämtön, Porsön och Södra Präst- holm. Kalix kommun: 6 fynd av 6 ex. vid Stenbäck- en, Ryssbält, Storön, Båtskärsnäs, Morjärv och Ytter- byn, Kalix-Nyborg. Boden kommun: 17 fynd av 21 ex. 22.2–15.12 i Ljuså, Boden, Övre Buddbyn, Trång- fors Svartbjörnsbyn, Gammelbyn, Erikslund, Sävast- ön, Hedsvedjan, Södra Svartbyn och Abramsån. Pajala kommun: 1 ex. Sattajärvi 8.11 (Benjamin Kero). 1 ex. Anttis 1–30.12 (rrk Nb). 1 ex Kangos 27.12 (rrk Nb). 1 ex Övertorneå 1–28.12 ((rrk Nb). Totalt 73 fynd av 87 ex. i Nb.

Ås lpm: 2 ex. med föda åt ungar Småbåtshamnen, Vilhel- mina 10.6 (Inga Olofsson).

Fynd som inte rasbestämts. Huvuddelen torde vara av nominatrasen *europaea*.

P lpm: 4 fynd av 4 ex. Arjeplogs kommun (Abraur, Sjul- näs, Slagnäs och Nyborg) 12.10–23.11. 1 ex. Hedberg 2.2 (Samuel Berggren). 1 ex. sj. Järvtträsk 17.3 (Leif Björk) samt 11 fynd av 14 ex. Arvidsjaur kommun 10.9–8.11.

Lu lpm: 1 ex. Kronogård fiskecamp 1–25.1 (Tryggve Ar- vidsson). 1 ex. Tärnajaure 26.1 (gnm Mats Karström). 8 fynd av 11 ex. 14.10–26.12 från Jokkmokk, Vuollerim och Pors. 1 ad. Gällivare 3.12 (Örjan Fredriksson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Sitta e. asiatica ”Sibirisk nötväcka”

För första gången på nästan 20 år nåddes norra Sve- rige av vad som kan kallas för en mindre invasion av sibiriska nötväckor. Flertalet fynd gjordes i Norr- botten, men några individer drog sig både längre västerut och söderut. Även Finland hade under höst- en 2014 ovanligt många fynd av denna underart.

Vb: 1 ex. ringm. St Fjäderägg 10.10 (Peter Bowman m.fl.) Senast denna östliga ras påträffades i landskapet var år 1996.

Nb: 1 ex. Kälvsjörv 17–29.10 (Susanne Larsson gm rrk Nb). 1 ex. Gälön, Piteå skg. 1.11 (Sven Nordstedt gm rrk Nb). 1 ex Storön 6–7.11 (Hampus Lejon). 1 ex. Sal- mis 15–30.11 (Peter Lindmark). 1 ex. Pålänge 1–31.12 (Maine Wennberg gm rrk Nb). 1 ex. Lampisenpää, N Juoksengi 20.10–5.11 (Vilhelm Lampinen gm rrk N Lpl). 1 ex Rantajärvi 4.11 (rrk Nb). 1 hona Södra Sandsjörv 8.11 (Raija Jönsson gm rrk Nb). 1 ex. Lah- najärvi 15.10–20.12 (Folke Henriksson gm rrk Nb). 1 ex. Täreändö 7–8.11 (Anette Lundström gm rrk Nb). 1 ex. Sattajärvi 18–25.11 (Birger Petäjävaara gm rrk Nb). Under hösten rapporterades om ett inflöde österifrån av sibiriska nötväckor. Därför gjorde rrk Nb ett upprop i lokalpressen och Norrbottensradion. Detta resulterade i cirka 140 rapporter av nötväckor i länet, varav några innehöll säkra sibiriska nötväckor som fotodokumente-

rats. Tio belagda finns som dokumenterats med bilder. Dessutom sex troliga men ej säkert belagda exemplar.

Jmt: 1 ex. Åre 14.11 (Yngve Larsson).

Lu lpm: 1 ex Hakkas 1.10–15.12 (Leif Åhl gm rrk N Lpl).

1 ex Subbat, SV Vuollerim 17–29.10 (Lars Sundberg).

1 ex. Fågelvägen, Jokkmokk 23.10–16.11 (Sonja Kuoljok m.fl.). 1 ex. Murjek 6.11 (Mats Karström, Lars Sundberg). 1 ex. Vuollerim 4.12 (Hasse Andersson, Mats Karström).

T lpm: 1 ex Torneträsk by 5–8.11 (Karin Molin, Keith Larsson).

Förutom de sex fynden från Lu lpm och T lpm, som är dokumenterade med foton, finns ytterligare sex fynd av nio individer i Lappland som troligen

FOTO: NIDINGENS FÅGELSTATION



Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla* ringmärkt på Nidingen (HI) 11 mars 2014.

också gäller den sibiriska rasen. De senare fynden gjordes under tiden 1.10–25.12 i Hakkas, Murjek samt vid Ullak i P lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla* (34/34 – 5/5)

Sk: 1 sj. Svanebäck 27.3 (F) (Johan Stenlund), 1 sj. Skogvaktarbostället, Himmelstorp, Kullaberg 25.4 (Leif Klinteroth), 1 sj. NV Kockenhus, Kullaberg 1–3.5 (Thomas Svanberg m.fl.), 1 sj. Kullagården, Kullaberg 20–23.5 (B) (Ulf Stähle).

HI: 1 2K ringm. Nidingen 11.3 (F) (Nidingens fågelstation, Sindre Magnusson m.fl.).

Första fyndet för Halland. Fem fynd är den bästa

årssumman hittills. Det tidigare rekordet var fyra individer 2008, men då utgjordes ett av fynden av den under flera år stationära individen i Alnarpsparken i Skåne. Rrk Skåne konstaterar med anledning av årets skånska fynd att arten sedan länge häckar på den danska sidan av Öresund och att den under de senaste åren har expanderat norrut, i synnerhet under 2014 då antalet fynd på norra Själland ökade markant. Med hänsyn till detta menar Rrk att det inte är särskilt förvånande att samtliga årets skånska fynd gjordes i Höganäs kommun och avslutar med frågeställningen: kanske är det här grunden läggs till en framtida svensk population? (SkOF 2015.)

(MAGNUS CORELL)

FOTO: NICLAS AHLBERG



Pungmes *Remiz pendulinus*, Västra märkegraven (Gtl) 3 maj 2014.

Pungmes *Remiz pendulinus* EN

I Skåne såg det under häckningstid ut ungefär som i föl med få konstaterade häckningar. I övriga landet häckade arten med enstaka par på Öland, Halland, Västergötland och Närke, och det finns fynd i flera landskap utöver dessa. Det ser ut som att pungmesen har stabiliserat sig på en lägre nivå.

(KRISTOFFER NILSSON)

Sommargylling *Oriolus oriolus* EN

Omkring 150 sjungande fåglar rapporterades, vilket är ungefär som året innan, men lägre än 2011–12, då ca 240 sjungande hördes vardera året I Sk hördes sjungande fåglar på ca 60 lokaler, vilket är

likartat med året dessförinnan. Huvudsakliga utbredningsområden där är Skånes östra kustområde samt området Vomb/Krankesjön. Det var också i dessa områden de få säkra/troliga häckningarna noterades. I utbredningsområdet utanför Sk (dvs. Öl, Gtl och Hl) noterades inga häckningar. Två fynd gjordes i Norrland, båda i Hls:

Hls: 1 ex. Ellervik, Bergvik 18.5 (Robert Lindberg). 1 sj. Söderhamn C 6.7 (Tord Swales).

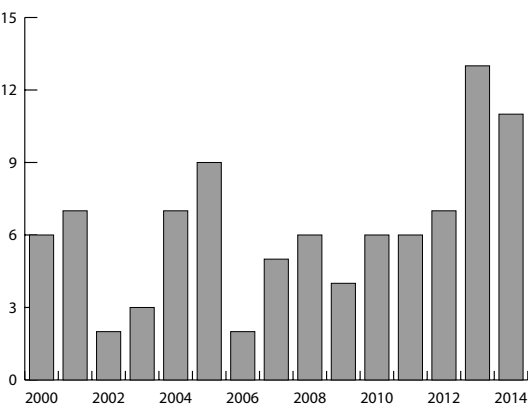
(LARS LINDELL)

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

En relativt stabil förekomst under den senaste tioårsperioden. Från 2004–2013 noterades följande årssummor: 7, 9, 2, 5, 6, 4, 6, 6, 7 och 13 (se dgm och Tab. 18). Tio fynd under 2014 faller hyggligt inom den ramen, även om 2013–14 har påfallande många fynd.

- Bl: 1 ex. Olsäng 27.6 (Kenny Nordström m.fl.).
- Öl: 1 ad. Ölanda flygplats 19–20.5 (Stefan Svensson m.fl.). 1 ex. Kapelludden 3–11.9 (Kjell-olof Hedlund m.fl.). 1 honf. Risinge hög 5.9 (Leif Dahlgren m.fl.). 1 1K Nabbelunds hamn, Böda, 23–30.9 (Markus Tallroth m.fl.).
- Sthm: 1 ex. Berga gård, Lovön, 17.6–4.7 (Gigi Sahlstrand m.fl.).
- Upl: 1 ex. Marma, Laggasläppen, 20.6–5.7 (Henrik Bergendal).
- Ång: 1 ex. Lögdeå 1.6–24.7 (Adjan De Jong m.fl.).
- Vb: 1 ex. T-vägen, Uds, 20–21.7 (Roine Strandberg m.fl.).
- Ly lpm: 1 ex. Rankbäcken 11.8 (Bernt-Erik Nordenström). Andra fyndet i Ly lpm.

(LARS LINDELL)



Tabell 18. Genomsnittligt antal svartpannade törnskator <i>Lanius minor</i> per år under olika perioder 1950–2014.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
1,0	2,5	4,0	4,6	4,1	4,5	8,4	10

Rödhuvad törnskata *Lanius senator* (73/73 – 2/2)
Upl: 1 2K+ Norra ängarna, Fysingen 25.5 (F) (Måns Grundsten, Per Aspegren m.fl.).

Fynd av rasen:
***Lanius senator senator* (4/4 – 1/1)**
Sk: 1 1K Gislövshammar 11.10 (F) (Mårten Müller, Hans Larsson).

Den första totalsumman avser samtliga raser. Tillbaka på en mer normal nivå med två fynd jämfört med fyra 2013 och fem 2011. Som nämndes i *Fågelåret 2013* har Raritetskommittén för avsikt att se över alla fynden, särskilt som bedömningarna avseende rastillhörigheten inte alltid har varit konsekvent genom åren.

(MAGNUS CORELL)

Lavskrika *Perisoreus infaustus* NT

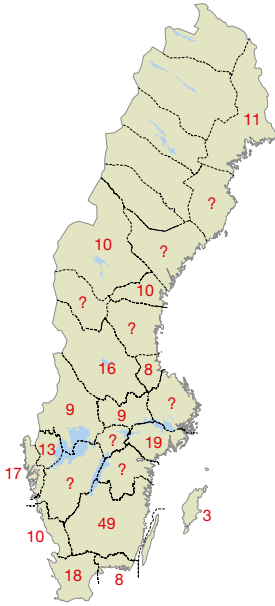
Intressant nog antyder resultatet från Svensk Fågel-taxerings (SFT) inventeringar av de s.k. fasta standardrutterna att det finns ett samband mellan förekomsten av lavskrika och mängden smågnagare (Green & Lindström 2014). I SFT:s rapport för 2014 sägs ”precis som förväntat steg index 2014 när gnagarbestånden ökade i storlek. Något riktigt toppindex blev det inte, men det kanske kommer 2015?”. Den långsiktiga trenden för lavskrikan i häckningsområdet från Dalarna och norrut förefaller vara stabil, om än med stora växlingar mellan åren. Fynd söder om Dlr–Hls:

- Vrm: Ingen häckning konstaterad, men fem observationer från häckningsområdet i nordligaste delen av landskapet, alla i Torsby kommun: 1 ex. Fänstjärnskogen, Stöllet 25.2 (Magnus Nilsson), 2 ex. Dundern 31.3 (Jan Wirtberg), 1 ex. Näsknölen Naturreservat 7.7 och 2 ex. 18.8 (Jan och Ingrid Wirtberg, 2 ex Persby-Gillersbergen 21.7 (Jan Wirtberg). Noterbart är att fyndet i Stöllet är en bra bit söder om kärnområdet.
- Gstr: Samtliga fynd är från den välbesökta matningen vid Kittan, Rönnbacken, vilken lockar till sig fågel-skådare från när och fjärran.

(ANDERS WIRDHEIM)

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes* NT

Nötkråkan förekommer som bekant med två raser i Sverige. Eftersom de bådas utbredningsområde numera överlappar, har det blivit allt svårare att hålla isär raserna. Det är också dåligt känt om det förekommer hybridisering mellan raserna där de möts.



Antal lokaler med nötkråka *Nucifraga caryocatactes* under häckningstid i Sverige 2014, fördelade landskapsvis.

Generellt kan dock sägas att fynd under häckningstid i Norrland och större delen av Dalarna gäller den smalnäbbade rasen *N. c. macrorhynchos*, medan fynd under häckningstid i övriga Svealand och Götaland gäller tjocknäbbade *N. c. caryocatactes*. Av ovan nämnda skäl redovisas de båda raserna tillsammans.

Svensk Fågeltaxerings standardrutter gav 2014 ett nytt högstaindex med bred marginal. I rapporten för 2014 (Green & Lindström 2015) antas att det positiva mönstret i standardrutterna i sen tid åtminstone en del kan förklaras av att det går bra för nordliga smalnäbbade nötkråkor. Den trend som går att beräkna för södra Sverige är nämligen negativ, dock utan att vara signifikant.

(ANDERS WIRDHEIM)

Råka *Corvus frugilegus*

Råkan sprider sig norrut i landet, men den är motarbetad på flera håll, varför expansionen lokalt både har försenats och stoppats. Ströfynd görs i de flesta landskap (bl.a. inte mindre än 60 i Vb 2014), men häckningarna är fortfarande begränsade till ett mindre antal områden. Det ska betonas att materialet är bristfälligt på grund av mycket ofullständig rapportering. Det skånska beståndet är nyligen uppskattat till 45 000 par (Ottosson & Ottvall 2012).

Bl: Säker häckning: 1 nyligen flygg Falkvik 18.5 (Christian Persson). Möjlig häckning: 11 ad. i lämpl. biotop Mörby 31.5 (Mats-Åke Persson).

Sm: 10 par Jvg-stationen, Kalmar 25.4 (Mats Axbrink). Uppskattningsvis 60–75 par häckar nu på Visingsö. Detta innebär ytterligare en liten tillväxtökning av beståndet. Förra året bedömdes det häcka upp till 60 par. **Öl:** 5 ex. vid bo Örmöga, Alböke 19.4 (Anders Larsson). 2 par Köpingsviks kyrka 6.4 (Pav Johnsson, Anders Waldenström). 15 ex. vid bo Borgholm 6.4 (Pav Johnsson, Anders Waldenström). 14 ex. vid bo Mörbylånga 15.4 (Mats Wallin). 20 ex. med föda åt ungar Mörbylånga 24.5 (Bo Alverfeldt). 20 nyligen flygga ungar Mörbylånga 24.5 (Bo Alverfeldt). 2 ex. vid bo Vickelby 24.4 (Lennart Carlsson).

Gtl: Enda häckningen som är inrapporterad är 17 bebodda bon vid Skarphäll. Visby (Clas Hermansson).

Hl: I Halmstads kommun hittades 1026 bon vid en inventering (Joakim Lindblom). Detta är en ökning från 975 bon 2012 och 917 bon 2010. Arten häckar även i Laholms och Falkenbergs kommuner, men där har den inte inventerats under senare år.

Vg: Vid Åsenkorset fanns 75–100 par utifrån observationerna. Vid Karaby, intill Detterns naturreservat, fanns ca 25 bon i en koloni (kanske fåglar från Nossans mynning i Detterns naturreservat, där lokalen nu verkar övergiven). Från Vara rapporteras om bara som mest 80 fåglar, men ingenting om bon. Man får väl ändå förmoda att kolonin finns kvar!? Från koloni vid Sätenäs finns detta år uppgifter om minst 10 bon.

Ög: I kolonin i Järnvägsparken, Linköping räknades till 24 bon 14.4 (Gunnar Ölfvingsson), vilket är något fler än förra året. Från övriga kolonier finns inga uppgifter.

Upl: Under våren genomförde UOF i samarbete med Uppsala kommun en inventering av det häckande beståndet i Uppsalatrakten. Sammanlagt hittades 215 bon där häckning påbörjats. Av dessa fanns 115 i Björklinge, 97 i Uppsala och 3 i Bältinge. Björklinge hyste således fler häckande par än Uppsala stad! Årets resultat är i och för sig något fler än fjolårets bottennotering (180 par), men ändå det näst lägsta antalet sedan 1960-talet. Topparen kring 1990 hade Sveriges nordligaste råkppopulation, den i Uppsala, drygt 1 300 par fördelade på fler än 20 kolonier. Det innebär således en katastrofal minskning på 25 år och huvudorsaken är mänsklig förföljelse.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kråka *Corvus corone*

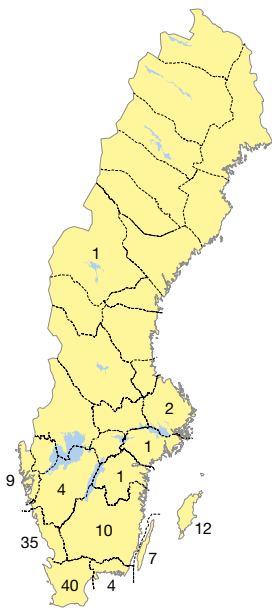
Fynd av rasen:

Corvus c. corone ”svartkråka”

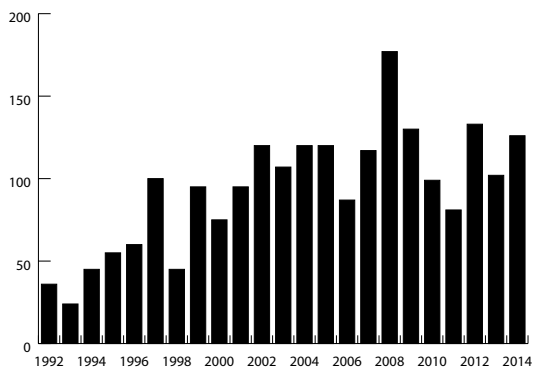
Med mycket grova uppskattningar för de viktiga landskapen Skåne (40) och Halland (35) blir totalsumman 126 ex. vilket är normalt för senare år. Den enda blandhäckningen kommer från Abbekås, Skåne (åttonde året i rad enligt rrk Sk) där 1 pull sågs nedanför boet 22.6 (Roland Holmström). Nordligt fynd (det enda norr om Upl–Srm–Ög–Vg):

Jmt: 1 ex. Rödön 6.4 (Hans Grundahl).

(FREDRIK FRIBERG)



"Svartråka" *Corvus c. corone* i Sverige 2014 (hela året).



Rapporterade "svartråkor" *Corvus c. corone* i Sverige 1992–2014.

Rosenstare *Pastor roseus*

Under året gjordes elva fynd av elva fåglar vilket får anses normalt för de senaste åren. Samtliga individer utom en var ungfåglar, vilka också brukar dominera bland fynden. Ovanligt många rosenstare noterade på Gotland.

Sk: 1 1K str. Nabben, Falsterbonäset 18.9 (Nils Kjellén, Mikael Olofsson). 1 1K str. Nabben, Falsterbonäset 29.9 (Nils Kjellén, Mikael Olofsson, Björn Wester m.fl.) och 1 1K Torekov 28.10–2.11 (Bengt Andersson m.fl.).

Gtl: 1 1K Rivviken, Sundre 3.8 (Erik Wahlgren, Stellan Hedgren m.fl.). 1 1K Rivet, Sundre 10.8 (Fredrik Ström). 1 1K Pilhagen, Visby 23.8 (Erik Fröding, Josef Anderberg m.fl.). 1 1K Hummelbosholm, Burs f;g 24–27.8 (Veronica Budin, Bimbi Ollberg m.fl.). 1 1K Holmravn, När 26.9 (Fredrik Ström).

Sm: 1 1K Örarevet 17.8 (Agne Tjädermyr).

Vg: 1 1K Brandnäs, Galterö 14.8 (Ola Wennberg m.fl.).

Upl: 1 1K Lövsstälten 3–15.10 (Timo Janhonen m.fl.). Sjötte fyndet i Vg.

Lu lpm: 1 ad. Låddekåkkastugan, Padjelanta NP 20–21.8 (Severin Uebbing, Jelmer Poelstra).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Gulhämpling *Serinus serinus* **VU**

I Skåne 19 sjungande hannar som indikerade häckning. Utöver dessa noterades 14 tillfälligt sjungande hannar och, utöver det, 56 observationer av gulhämplingar. Det är främst utmed kusten i de östliga delarna av landskapet som arten häckar. I övriga landet såg uppträdandet ut så här: Bl (7), Öl (oklart, men normalt för senare år), Gtl (2), Sm (1), Hl (4), Boh (4), Vg (1), Upl (1), Vrm (1).

(KRISTOFFER NILSSON)

Steglits *Carduelis carduelis*

Steglitsen ökar och sprider sig. Enligt Svensk Fågel-taxering är steglitsen en av de tättingar som ökat mest i Sverige de senaste årtiondena (Green & Lindström 2014). Ett exempel är Västerbotten:

Vb: Landskapets fjärde häckning konstaterades då 9 ex. i en familjegrupp med flygga juv. sågs på Sandåkern, Umeå 20.8 (Niklas Lindberg Alseryd).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris* **EN**

Inga häckningar konstaterades under året. Fynd under häckningstid:

Lu lpm: 2 ex. Harrokjaur 26–29.6 (Micael Jonsson), 1 ex. Tarrekaisestugorna, Pärälvens FUR 25.7 (Ulf Edberg).

T lpm: 3 ex. Kärkevagge 10.7 (Ulf Möрте), 1 ex. Kårsavagge 25.7 (Krister Jakobsson).

Hjd: 2 ex. Mittåkläppen 24.6–11.7 (Tomas Viktor, Joakim Djerf, Elisabeth Djerf m.fl.).

(KRISTOFFER NILSSON)

Snösiska *Carduelis hornemanni*

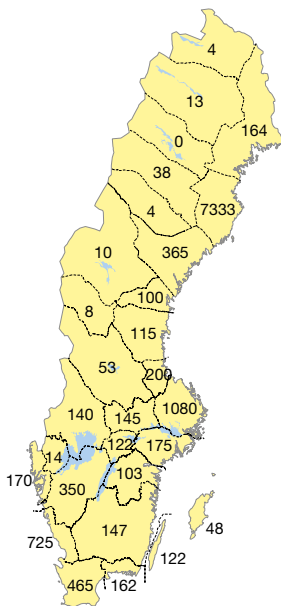
Inga konstaterade häckningar under året och bara ett fynd under häckningstid:

T lpm: 1 ex. Tarfalastugan 10.7 (David van der Spoel).

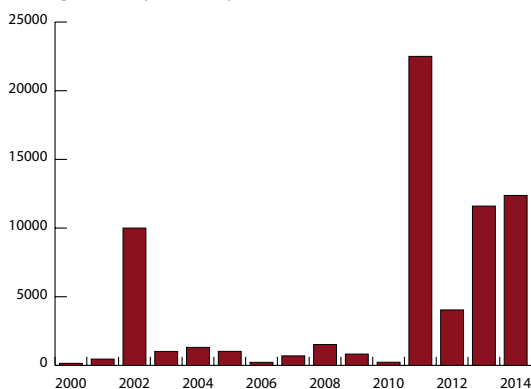
(KRISTOFFER NILSSON)

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Åter visade bändelkorsnäbbarna stort intresse för Skandinaviska halvön. Invasionerna sker mycket mer regelbundet på senare år. Antalet individer är omöjligt att bedöma i många fall. I Skåne är därför summan beräknad utifrån antalet fynd, så det är ju rejält i underkant. Totalt uppskattas omkring 12 375 bändelkorsnäbbar ha observerats under året vilket är ungefär i nivå med fjolåret. Stora antal:



Rapporterade bändelkorsnåbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2014 (hela året).



Rapporterade bändelkorsnåbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2000–2014.

Vb: 1167 ex str. NV Bjuröklubbs fiskeläge 23.7 och 1101 ex str. NV Bjuröklubbs fiskeläge 26.7 (Niklas Lindberg Alseryd). Noteringen på 1167 ex. är sannolikt den högsta som rapporterats i Sverige.

(KRISTOFFER NILSSON)

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* **VU**

Att döma av rapporterna från landets rrk har rosenfinkens tillbakagång stannat av eller rent av börjat vändas i en uppgång. I materialet från Svensk Fågel-taxering finns en tydlig topp i mitten av 1990-talet, vilken följdes av en markant nedgång (en minskning med ca tre fjärdedelar. Därefter har antalet rapporter på såväl punktrutter som standardrutter stabiliserats på en ny lägre nivå. Några exempel på rapporter från rrk:

Öl: Tendensen från de senaste åren håller i sig. Rosenfinken

håller stånd på Öland, fastän den nu är sparsam (rrk Öl).
Nrk: Under sommaren noterades ca 75 sjungande hanner i landskapet, en klar nedgång från fjolårets 90, men ändå en bra siffra (rrk Nrk).

Srm: 84 sj. hanner noterades, vilket endast är tre färre än föregående års rekordnotering (rrk Srm).

Upl: Sammanlagt cirka 155 sjungande hanner under vår och försommar. Detta är klart färre jämfört med de ca 220 som rapporterades föregående år, men ungefär i nivå med andra år under den senaste dekaderna (rrk Upl).

Vrm: Totalt rapporterades 32–33 sjungande fåglar under häckningstid (1.6–31.7), vilket är på samma relativt höga nivå som 2013 (rrk Vrm).

Dlr: Sammanlagt rapporterades ca 165 sj. hanner. Antalet har varierat mellan 139 och 203 de senaste nio åren (rrk Dlr).

FOTO: OLE OLSSON



Bändelkorsnåb *Loxia leucoptera* hanne, Grötvik (HI) 2 september 2014.

Vb: Totalt rapporterades 141 sj. hanner fördelat på 110 lokaler, vilket får anses som en god siffra. Västerbotten tycks fortfarande ha en stabil population av arten (rrk Vb).

Nb: Hela 148 fynd av sjungande hanner eller permanenta revir (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tallbit *Pinicola enucleator* **NT**

Som vanligt endast få fynd under häckningstid, från Härjedalen och norrut. Det handlar enbart om totalt fyra rapporter från häckningstid, vilket kan jämföras med den uppskattning på ca 10 000 par som anges av Ottosson & Ottvall (2012). I övrigt tämligen sparsam under vintern–våren men talrika-

re under hösten. Från Västerbotten rapporteras exempelvis om drygt 1700 ex. fördelade på cirka 250 observationer 16.10–31.12. Ett litet antal nådde södra Sverige med fynd ner till Småland och Öland.

(ANDERS WIRDHEIM)

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Stenknäcken har under senare årtionden ökat i antal och även spridit sig norrut i landet. Den häckar numera regelbundet upp till Västerbotten längs Norrlands kust samt lokalt även i inlandet.

Fynd under häckningstid i Norrland:

Gstr: Stenknäcken är väl spridd i Gästrikland med 41 fynd under häckningstid (maj–jul).

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N



Stenknäcken *Coccothraustes coccothraustes* har under senare tid spridit sig norrut i Sverige.

Mpd: Observerad på flera lokaler under häckningstid på norra Alnön, Söråkerslandet, runt Sundsvall, Timrå och Njurunda. Från inlandet ett par fynd samma period.

Ång: En säker häckning konstaterad. I övrigt 29 fynd spridda över tio av årets månader.

Vb: En säker häckning konstaterades i Sörfors, Umeå 14.7 (gm Mikael Wikström). Uppskattningsvis rör det sig om 10–15 par i Umeå och rimligen runt 5 par i Skelleftetrakten (rrk Vb).

Nb: Åtta fynd under häckningstid (maj–jul).

Hjd: Ett fynd under häckningstid (maj–jul). I övrigt fem fynd av totalt 12 ex. 6.2–4.4 samt 4.8–13.10.

Jmt: Fyra fynd under häckningstid (maj–jul). I övrigt tolv fynd av totalt 25 ex. 15.1–15.4 samt 24.10–17.11.

P lpm: Två fynd från Glommersträsk under juni (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Under häckningstid är rapporteringen för ofullständig för att vi ska kunna få en bild av utvecklingen. Ser vi till materialet från Svensk Fågeltaxerings standardrutter har lappsparven minskat sedan slutet av 1990-talet, men just 2014 ökade antalet rapporter (Green & Lindström 2015). Bedömningen är likväl att sett över hela perioden (sedan 1998) är minskningen tydlig. Arten häckar med luckor i utbredningen längs fjällkedjan från norra Dlr till T lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

Precis som när det gäller lappsparv är rapporteringen

FOTO: PETER BERGLIN



Lappsparven *Poecile cinctus* har minskat i antal i den svenska fjällkedjan på senare tid.

av snösparv under häckningstid så fragmentarisk att det inte går att dra några slutsatser utifrån denna, i alla fall inte vad gäller utvecklingen. Dock finns det rapporter om häckning från stora delar av fjällkedjan från norra Dalarna i söder och norrut. För att få en bild av utvecklingen hos det häckande beståndet får vi åter gå till Svensk Fågeltaxering där det sägs att trenden för standardrutterperioden (1998 och framåt) ”är förvisso inte statistisk säkerställd, men riktningen är klart negativ”. Nyligen upprepade inventeringar i högfjällsmiljö vid Ammarnäs antyder minskningar med så mycket som 70–80 % sedan 1960-talet (Green & Lindström 2015).

Ovanligt nordligt vinterfynd:

Nb: 2 ex. Haparanda Sandskär 26.1–15.2 (Peter Lindmark).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ortolansparv *Emberiza hortulana* VU

Ortolansparven har en tydligt vikande trend i Sverige vilket framgår av såväl rapportmaterialet som av Svensk Fågeltaxerings årliga inventeringar där såväl punktrutter som standardrutter pekar på mer än en halvering sedan slutet av 1990-talet. Denna dystera utveckling framgår även av sträcksummorna vid Nabben i Falsterbo. Under 2014 noterades där endast 4 ex. under höstflyttningen.

FOTO: LARS PETERSSON



Ortolansparv *Emberiza hortulana*, Borlänge (Dlr) 13 maj 2014.

Sm: En konstaterad häckning med minst en unge i Kalmar kommun 8.7 (Peter Sieurin).

Ög: En möjlig häckning: En hanne upptäcktes då den sjöng vid Nybro, Svartåmynningsens naturreservat 5.5 och det visade sig senare att det fanns ytterligare ett ex. på lokalen (Jörgen Fritzson, Lennart Andersson m fl). Inte sedan 2006 har häckning misstänkts i landskapet.

Nrk: 7–8 hannar i Kvismareområdet (12 hannar 2013). 3–4 par häckade, varav 3 par lyckades få ut åtminstone 1–2 ungar vardera. (Kvismare Fågelstation, Edvin Klein, Jörgen Fritzson). I övrigt endast rapporterad från två platser under häckningstid.

Upl: Ca 50 sjungande hanar. Detta är betydligt fler än de 31 som registrerades under fjolåret, men samtidigt klart färre än 2012 års 70 revir (rrk Upl).

Vstm: 47 sj. hannar (rrk Vstm).

Dlr: Antalet fynd på samma oförändrat låga nivå som föregående år. Endast fyra lokaler med sjungande individer (rrk Dlr).

Gstr: Sjungande hannar har under häckningstid påträffats på tre lokaler. Dock har ingen häckning konstaterats (rrk Gstr).

Hls: 12 sjungande fåglar fördelade på nio lokaler har rapporterats (rrk Hls).

Mpd: Ca 20 hannar på 16 olika platser under häckningstid.

Ång: Rapporterad från 23 lokaler med 31 sjungande individer, vilket ligger på ungefär samma nivå som de närmaste åren bakåt i tiden (rrk Ång).

Vb: 54 sj hannar under året ligger i underkant jämfört med senaste åren, faktiskt sämsta årstotalen på 10 år.

FOTO: KRISTER JAKOBSSON



Rostsparv *Emberiza caesia*, Haparanda Sandskär (Nb) 14 juni 2014. Andra fyndet i Sverige.

Någon säker häckning kunde inte konstateras, men starka indicium på att häckning skett finns på ett par ställen i utkanten av Umeå (rrk Vb)

Nb: Totalt 37 ex. 11.5–25.8. De flesta fåglarna var sjungande hannar men par sågs också vid Långnässlätten i Piteå k:n. Något färre fåglar än 2013.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rostsparv *Emberiza caesia* (1/1 – 1/1)

Nb: 1 2K hanne ringm. Haparanda Sandskär 14–15.6 (Krister Jakobsson, Jan Andersson).

Andra fyndet för landet. Det första gjordes 29–30.5 1967 vid Ottenby, Öland. Den första observationsdagen hördes sparven sjunga men observationsförhållandena var inte de bästa, så fågeln blev

inte bestämd till rostspurv då. Dagen därpå kunde artillhörigheten spikas och fågeln också ringmärkas. I övriga Norden har fyra fynd gjorts, alla i Finland: 1981, 1990 och 2007 (2).

(MAGNUS CORELL)

Videsparv *Emberiza rustica* NT

Videsparven har, likt flertalet övriga fältsparvar, haft en mångårig nedåtgående trend i Sverige. Detta framgår tydligt av Svensk Fågeltaxerings (SFT) punktrutter och standardrutter liksom genom fågelrapporteringen. I årsrapporten från SFT för 2014 sägs: "För andra året i rad sågs relativt många videsparvar på standardrutterna, hela 89 stycken.

FOTO: LARS PETERSSON



Videsparv *Emberiza rustica*, Jämtland 17 maj 2014.

Trots detta är alla trender, även för de senaste tio åren, klart och signifikant negativa" (Green & Lindström 2015). Rrk Dlr rapporterar att 2014 var det första året utan fynd av videsparv i landskapet.

Söder om häckningsområdet, dvs. från Vrm–Vstm–Gstr och söderut är videsparven mycket sparsam:

Sk: 1 ex. str. NO Falsterbo fyr, Falsterbonäset 15.5 (Björn Malmhagen).

Bl: 1 ex. Torhamns udde 18.9 (Kenny Nordström, Lennart Karlsson, Bengt Strindhagen m.fl.). Arten är inte årlig i Blekinge. Detta var det sjätte fyndet under 2000-talet.

Öl: 1 1K hanne Båden 23-27.9 (Gustav Tallroth m.fl.).

Srm: 1 ex. Torra eken, Brännäs våtmark, Oxelösund 31.8

(Tommy Knutsson, Jan Gustafsson, Thomas Larsson m.fl.), 1 ex. Horns båtvarv, Nyköping 4.10 (Jan Gustafsson).

Upl: Vårfynd även detta år av denna i rapportområdet numera mycket ovanliga art; 1 sj. hanne Söderbykvärn, Funbo 30.4 (Jan Rosenfeld) och 1 ex. mot NV Simp-näs, Björkö-Arholma 2.5 (Niklas Hjort). Från bortflyttningen mot vinterkvarteren har sammanlagt 14 ex. rapporterats från knappt ett tiotal lokaler under perioden 30.8–4.10 (rrk Upl).

Gstr: 1 ex. Muddret, Tippen, Inre Fjärden 6.9 Håkan Söderman, Martin Alexandersson, Marcus Thuresson, Olle Thyrestam m.fl.), 1 ex. Alborga, Valbo 6.9 (Esbjörn Nordlund). Ett bottenår för arten (rrk Gstr).

(ANDERS WIRDHEIM)

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* VU

Inga konstaterade häckningar i år, men som vanligt en del fynd under häckningstid. Observationer utanför häckningstid i övriga landet uppvisar tämligen normala antal. Att arten saknas både på både Öland och Skåne kan ses som anmärkningsvärt.

Fynd under häckningstid:

Vb: 1 2K+ hanne sj. Stöversjön, Medle 14.6 (Erik Normark)

Nb: 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 6.6 (Andreas Livbom). 1 ex. Lilla Näverberg, NO Långsel 16.6 (Gustav Eriksson gnm Klas Rosenkvist), 1 ex. Ylinen Ylinenjärvi, Ötä kn 8.6–11.7 (Gigi Sahlstrand, Lotta Berg m.fl.), 1 hanne Pilkasaajo 10.6 (Lars Edenius, Jean-Michel Roberge), 2 ex. Jupukka NR 11–23.6 (Lars Edenius m.fl.).

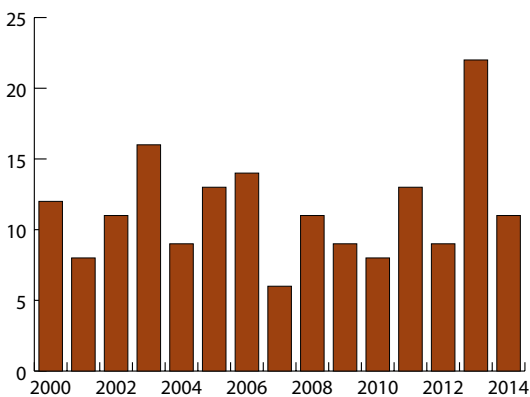
T lpm: 1 ex. Tuollujänkkä, Kiruna 30.6–9.7 (Erik Johansson, Marianne Johansson m.fl.)

Fynd utanför häckningstid:

Hl: 1 ex. rast. Eldsberga 12.11 (Erik Widuss, Joakim Lindblom m.fl.).

Srm: 1 ex. rast. Kajsas arsel, Landsort 6–7.10 (Fredrik Forsberg m.fl.).

Upl: 1 ex. rast. på en liten ö vid Getskärsudden, Gräsö 17.5 (Claes Hansson).



Fynd av dvärgsparv *Emberiza pusilla* utanför häckningstid i Sverige 2000–2014.

Gstr: 1 1K ringm. Tippen, Inre Fjärden 5.9 (Martin Alexandersson, Marcus Thuresson, Olle Thyrestam m.fl.).
Vb: 1 1K ringm. Gästerviken, Brattåsfjärden 11.8 (Mattias Laisfeldt m.fl.). 1 1K ringm. Gästerviken, Brattåsfjärden 30.8 (Mattias Laisfeldt). 1 1K hane ringm. Vattuögrarna, Djäkneboda 31.8 (Niklas Andersson, Ralf Norberg, Per.Olof Nilsson m.fl.). 1 1K hona ringm. T-vägen, Umeälvens delta och slätter 8.9 (Isak Vahlström, Christer Olsson, Jan Eriksson m.fl.). 1 1K ringm. Danielsten, Bureå 3.10 (Linus Andersson).
Nb: 1 ex. ringm. Sjulnäs, Rognäs 4.9 (Lars Sandberg, Per Sandberg m.fl.). 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 20–22.9 (Mårten Müller, Jörgen Hansson m.fl.).

(KRISTOFFER NILSSON)

Tyskland (Gedeon m.fl. 2014). I Polen, där kornsparven finns över större delen av landet, anges en tydlig ökning under åren 2000–2004, ”i kontrast till den signifikanta minskningen i Västeuropa” (Sikora m.fl. 2007).

Sk: Max. 100 ex. noterades på vinterutfodringen vid Hammar i januari–mars (Börje Monsén, Marianne Ohlander m.fl.). Enligt uppgift i *Anser* (2014:4, sid. 25) överensstämmer vinterbeståndets storlek tämligen väl med populationens storlek i sydost. I slutet av året samlades kornsparvarna åter vid matningsfältet i slutet av året och max. 110 ex. rapporterades vid Hammar i december (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson m.fl.).

Öl: 1 ex. Stationsträdgården, Ottenby 7–8.5 (Krister

FOTO: LASSE OLSSON



Dvärgsparv *Emberiza pusilla*, Eldsberga (HI) 12 november 2014.

Kornsparv *Emberiza calandra* EN

I det skånska kärnområdet i sydöstra delen av landskapet fanns under året cirka 100 individer. Utanför detta område görs endast ett fåtal observationer (f.ö. även när det gäller Skåne). Från övriga landskap finns två rapporter från Öland och två från Västmanland.

I våra närmaste grannländer har kornsparven en svagt negativ tendens i Danmark (Lange 2014). I Tyskland är den långsiktiga trenden negativ, medan arten sett över kortare sikt (1990–2009) har haft en svagt uppåtgående trend. Den är f.ö. försvunnen från större delen av forna Västtyskland medan den fortfarande håller stand på slätterna i nordöstra

Carlsson, Aron Edman m.fl.). 1 ex. Kapelludden 26.5 (Maria Alsterlund).

Vstm: 1 sj. Backgården, Västansfors, 31.5 (Leif Lejdelin m.fl.). 1 rast. Sörby, Ramnäs, 17.9 (Mikael Mälberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Kategori D

Dvärgsnögås *Anser rossii* (13/13 – 1/1)

Vg: 1 ad. Östra Frölunda 23.8 (Per Aronsson).

Totalsumman avser fynd placerade i kategori D.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Praktand *Anas falcata* (2/2 – 1/1)

Öl: 1 ad. hamne Västerstadsviken 16.5–23.6 (F) (Tommy Eriksson, Järfälla).

I likhet med de tidigare fynden från 1853 och 1916 väljer Raritetskommittén att placera årets fynd i kategori D. Raritetskommittéerna i Danmark, Nor-

FOTO: KRISTER CARLSSON



Praktand *Anas falcata* hanne, Västerstadsviken (Öl) 27 maj 2014.

ge, Sverige och Finland håller på med en gemensam översyn av kategori D- och E-arter. Till skillnad från i Sverige är praktand en kategori E-art i Danmark och Finland. Raritetskommittén kommer att återkomma när den nordiska översynen är slutförd.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Kategori E

Svart svan *Cygnus atratus*

Möjligen gäller årets sex fynd en och samma individ som turnerat runt i landet.

Sk: Två observationer som uppenbart gäller samma indi-

vid: 1 ex. Skillinge Södra 3.5 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson) och 1 ex. str. O Käseberga 4.5 (Sven Splittorff, Peter Persson).

Bl: 1 ex. flög förbi Torhamns udde tillsammans med sångsvanar och knölsvanar 1.11 (Tore Sjöqvist gnm Thomas Hultquist).

Sm: 1 ex. Ingarpsjön, Eksjö 23.10 (ortsbefolkningen gnm Roland Ljunggren).

Ög: 1 ex. 11.3 Leonardsberg, Norrköping (Joakim Edman och Daniel Edman).

Srm: 1 ex. sträckande NO Skogsstigen, Trosa 9.3 (Göran Andersson) och inflygande med 8 sångsvanar till ett fält vid Björkarösund, Mörkö samma dag (Stefan Clason).

Upl: 1 ex. Karlholmsviken 21–24.3 (Percy Fredriksson, Björn Lindkvist, m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Strippgås *Anser indicus*

Strippgåsen härstammar från centrala Asien och är en vanlig parkfågel i Europa. Alla individer som förekommer i Sverige räknas därför som parkkrymlingar, även om häckningar av frilevande individer förekommit. Under året ett hundratal observationer spridda över så gott som hela landet, från södra Skåne till norra Torne lappmark. I många fall handlar det om ensamma och förhållandevis stationära individer, men det finns också iakttagelser av smärre flockar och sådana som kan tyda häckning i naturen:

Sm: 4 1K rast. Hagbyhamnområdet, Kalmar 13.8–13.9 (Harald Persson, Hans-Gunnar Svensson, Åke Jonsson m.fl.).

T lpm: 5 ex. Idivuoma 23.6 (gm rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Snögås *Anser caerulescens*

Snögåsen härstammar från Nordamerika men häckar numera även i nordöstra Sibirien. Den förekommer i två färgmorfer, en vit och en blågrå. Framför allt den vita morfen är populär i fågeldammar och tidigare har de flesta svenska fynden utgjorts av vita snögäss. Under 2014 noterades ett drygt tiotal vita och några blå, de sistnämnda i Skåne respektive Värmland. Fynden var spridda över landet från Skåne till Jämtland. I samtliga fall utom ett gällde de 1–2 individer. Enda undantaget kommer från Värmland:

Vrm: 4 ex. mörk morf Östervik, Varnumsviken 14–19.6 (Magnus Johansson, Thomas Lindell m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Brudand *Aix sponsa*

En hanne på årets sista dag utgör årets enda fynd av denna parkkrymling. Även om arten skulle kun-

na nå Europa från sin hemvist i Nordamerika så är det svårt att bekräfta. Brudanden är med sin vackra dräkt en omtyckt parkfågel och inte ens Storbritannien stoltserar med några säkra spontanta fynd (rrk Sk).

Sk: 1 hane Valdemarsro, Malmö 31.12 (Magnus Karlsson).

Mandarinand *Aix galericulata*

Mandarinanden är en uppseendeväckande art vilket innebär hög rapporteringsfrekvens. Rapporter finns också från i stort sett hela landet, men påfallande ofta handlar det om tillfälligt rastande individer. De ca 55 rapporter som kommit in kan således till viss del gälla några få kringflygande fåglar. Landskapsvis fördelas de observerade individerna på Sk (>10), Bl (1), Sm (5), Öl (2), Gtl (2), Hl (2), Boh (1), Vg (3), Nr (2), Ög (3), Srm (>5), Upl (8), Vstm (6), Vrm (4), Dlr (4), Gstr (1), Mpd (2), Ång (1), Nb (1), Jmt (3), Ås lpm (2), Pi lpm (1). Två häckningar är rapporterade:

Häckningar:

Srm: Första häckningen för rapportområdet konstaterades i år: 1 ad. hona med ungar Silverhällarna, Strängnäs 15.7–2.8 (gm Leif Carlsson).

Upl: En lyckad häckning i Enköping som också har alla årets rapporter av arten. En hona med 5 pull Dyarna och Enköpingsån 23.5–16.7 (Anders Lindholm, Bodil Bernström, m.fl.).

Anmärkningsvärda observationer:

Öl: 1 K hane ringm. Ottenby 10.9 (Leif Dahlgren, Anders Carlberg, Lena Carlberg m.fl.).

Ås lpm: 2 hannar Stalon 23.5 (Isak Vahlström, Inga Olofsson). Nionde fyndet i Ås lpm.

Pi lpm: 1 ex. Ringletsjöarna, Arvidsjaur 9–10.6 (Stefan Holmberg, Bo Hallman m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Kanelårta *Anas cyanoptera*

Ett fynd av denna nordamerikanska art som normalt betraktas som parkrymling i Sverige:

Sk: 1 ad. hane rast. Albäcksåns mynning, Stavstensudd 26.5 (Oskar Nilsson). Skånes tredje fynd.

Berghöna *Alectoris chukar*

Denna art som förekommer i allra sydöstligaste Europa och vidare österut tenderar att dyka upp allt oftare i Sverige. Arten sätts ut för jaktändamål på olika håll i världen, och det är möjligt att sådan verksamhet provas även i Sverige – även om några tillstånd inte har getts. Från 2014 rapporteras två fynd:

Vg: 2 ex. Torrekulla, Källered 4.10 (Thomas Kilander).

Srm: 1 ex. sågs i Södertälje stad från juni till årets slut (Hans Norelius, Stefan Claesson m.fl.), oftast stationär inom ett snävt område kring Sjömansvägen.

(ANDERS WIRDHEIM)

Guldfasan *Chrysolophus pictus*

Ett fynd av denna art som härstammar från Asien men som är populär i fågelparker:

Nb: 1 hane Forsgården, Bodens södra skjutfält 4.9 (Ulf Tenbäck).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vithövdad havsörn *Haliaeetus leucocephalus*

Att stora rovfåglar hålls i hägn i vårt närområde kommer det då och då exempel på. De senaste åren har det setts såväl jättehavsörn från östligaste Asien som, under 2014, en vithövdad havsörn från Nordamerika. Den aktuella fågeln var försedd med remmar runt benen.

Vrm: 1 2K flög förbi Villastaden, Kristinehamn 1.6 (Stig Brattfjord). Fågeln fotograferades när den skruvade sig uppåt och sakta drog norrut. Första fyndet i Vrm av denna art som helt säkert gäller en rymling och därför placeras fyndet i Kategori E. Samma individ lär även ha setts i Halland under våren utan att ha rapporterats.

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitkronad sparv

Zonotrichia leucophrys pugetensis/nuttalli

(1/1 – 0/0)

Tillägg 2011:

Hls: 1 ad. hane Ringa, Norrala 14.11 (Barbro Geijer).

Vitkronad sparv uppträder i flera raser över den nordamerikanska kontinenten. Vid rasbestämningen av den svenska fågeln har Raritetskommittén tagit hjälp av amerikanen Peter Pyle. Kombinationen av blekt gråa tyglar, kontrastlöst ansikte och undersida med brun anstrykning på bröstet och sidorna, samt gul näbb med svart på näbbryggen pekar på någon av raserna *pugetensis* eller *nuttalli*. Även om den kontrastlösa och mörka undersidan mest talar för *nuttalli*, är raserna mycket svåra att skilja åt och en säker rasbestämning låter sig därför inte göras. Rasen *pugetensis* är en kortflyttare på amerikanska stillahavskusten medan *nuttalli* är stannfågel i Kalifornien. Ingen av dessa raser är alltså någon god kandidat till att nå Sverige på naturlig väg. Raritetskommittén har därför placerat fyndet i kategori E, dvs. som förrymd eller utsläppt från fångenskap. (Peter Pyle in litt.)

(MAGNUS CORELL)

Fynd som inte godkänts för publicering av Raritetskommittén

- Grågås** *Anser anser rubrirostris*
Sk: 26 ex. rast. Tosteberga bodar 1.8.
- Bläsgås** *Anser albifrons flavirostris*
Vb: 1 1K Gärdefjärden, Lövånger 7.12.
- Dvärgsnögås** *Anser rossii*
Vg: 1 ad. Stora Veka, Hornborgasjön 17.7.
- Dvärgkanadagås** *Branta hutchinsii*
Gtl: 1 ex. Holmhällar 13.4.
Srm: 1 ex. Norra Yngern 18.9.
- Kamskrake** *Lophodytes cucullatus*
Ång: 1 hane str. Härnö södra 5.10.
- Vitnackad svärta** *Melanitta perspicillata*
Sk: 1 ad. hona str. Nabben 17.10.
- Dvärgörn** *Aquila pennata*
Upl: 1 ex. Hjälstaviken 11.9.
- Stäppörn** *Aquila nipalensis*
Öl: 1 ex. str. N Mörbylånga 16.5.
Dlr: 1 1K+ Bollnäs soptipp 15.8.
- Slagfalk** *Falco biarmicus*
Nb: 1 1K Grannäset, Bälinge 10.9, 1 1K Hultet, Avan 18.9.
- Jungfrutrana** *Grus virgo*
Vg: 1 ex. Rörsås, Boterstena 24.5.
- Sibirisk tundrapipare** *Pluvialis fulva*
Öl: 1 ex. Finnebacke 5.9.
- Sandtärna** *Gelochelidon nilotica*
Sk: 1 ad. str. N Nabben 26.5.
Öl: 1 ad. str. S Össby by 23.7.
- Skäggjärna** *Chlidonias hybridus*
Sk: 1 ad. Sjötorps ängar, Krankesjön 19.5.
- Medelhavstrut** *Larus michahellis*
Upl: 1 ex. Grisslehamn 29.3.
- Rosenmåås** *Rhodostethia rosea*
Vb: 1 1K str. NO Lillhällan, Holmön 7.10.
- Större turturduva** *Streptopelia orientalis*
Gtl: 1 ex. Vavle, Eksta s:n 8.5.
- Blek tornseglare** *Apus pallidus*
Boh: 1 ex. Pompa strandäng 31.10.
Vg: 1 ex. Byslätt, Istorp 25.10.
- Sibirisk pipelärka** *Anthus hodgsoni*
Boh: 2 ex. Kärrebergs by, Orust 2.11.
- Vitgumpad buskskvätta** *Saxicola maurus*
Nb: 1 honf. Ostibyvägen, Ersnäs 14.8.
- Isabellastenskvätta** *Oenanthe isabellina*
Sm: 1 ex. Pataholm 6.8.
- Nunnestenskvätta** *Oenanthe pleschanka*
Nb: 1 hona Haparanda Sandskär 25–27.9.
- Bruntrast** *Turdus eunomus*
Mpd: 1 ex. Bjärne, Sättra 26.10.
- Guldtrast** *Zoothera aurea*
Sk: 1 ex. str. O Spillepeng 6.10.
- Rödvingetrast** *Turdus iliacus coburni*
Sk: 1 ex. Österlövshus 28.12.

- Bergtajgasångare** *Phylloscopus humei*
Sm: 1 ex. hörd Hägnen, Råbyskogens NR 4.11.
- Varfågel** *Lanius excubitor homeyeri*
Srm: 1 ex. Landsort 12.11.
- Tallspurv** *Emberiza leucocephalos*
Gtl: 1 hona Muskmyr 20.1.
- Rostspurv** *Emberiza caesia*
Nb: 1 hane Haparanda Sandskär 10.6.

Bordlagda av Raritetskommittén

- Stäppvråk** *Buteo buteo vulpinus*
Sk: 1 ad str. SV Ljungen, Falsterbo 4.10 (F) (Christian Ljunggren).
- Silltrut** *Larus fuscus heuglini*
Sk: 1 2K Revet, Simrishamn 21.7 (F) (Emil Lundahl), 1 2K Simrishamns hamn 7.10 (F) (Hans Larsson).
Öl: 1 2K Västrevet, Ottenby 18.7 (F) (Niklas Andersson).

Litteratur:

- Brandtberg, N.H. 2014. Projekt Fokuseret Fugleforvaltning. *Fugleåret 2013*: 146–149. DOF.
- Campbell D. 2014. American Black Duck: history & status within the Western Palearctic. Birdguides: <http://www.birdguides.com/webzine/article.asp?a=4321>.
- Clark W. S. 2005. Steppe Eagle *Aquila nipalensis* is monotypic. *Bulletin of The British Ornithologists' Club* 124–125:149–153.
- Cramp S. & Simmons K. E. L. 1980. *The Birds of the Western Palearctic*. Volume 2. Oxford University Press, Oxford.
- Falkenberg, F. 2014. Fugler i Norge 2008–2010. *Fugleårenen 2009 og 2010*: 88–206. NOF.
- Fransson, T. & Stolt, B.-O. 1993. Is there an autumn migration of continental Blackcaps (*Sylvia atricapilla*) into northern Europe? *Vogelwarte* 37: 89–95.
- Gedeon, K. m.fl. 2014. *Atlas Deutscher Brutvogelarten (Atlas of German Breeding Birds)*. Stiftung Vogelmonitoring Deutschlands und Dachverband Deutscher Avifaunisten.
- Green, M. & Lindström, Å. 2014. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2013*. Lunds universitet.
- Green, M. & Lindström, Å. 2015. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2014*. Lunds universitet.
- Holling, M. 2014. Rare breeding birds in the United Kingdom in 2012. *British Birds* 107: 504–560.
- Howell S. N. G. & Patterson J. B. 2008. Variation in Cory's and Scopoli's Shearwaters. *Alula* 14:12–21.
- Hudson, N. and the Rarities Committee. 2015. Report on rare birds in Great Britain in 2014. *British Birds* 108: 565–633.
- Kehoe C. & White S. 2014. Report on scarce migrant birds in Britain in 2008–10. *British Birds* 107: 142–176.
- Lange, P. 2014. Fugle i Danmark 2013. *Fugleåret 2013*: 24–113. DOF.
- MSkOF, 1967. *Meddelande från Skånes Ornitologiska Förening*, 6:2.
- Olsen, T.A. 2014. Sjeldne fugler i Norge i 2009 og 2010. *Fugleårenen 2009 og 2010*: 4–87. NOF.
- Olsen, T. A. Sjeldne fugler i Norge i 2013 og 2014 (in prep.). Rapport fra Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF).

- Ortvad, T.E. m.fl. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. *Fuglåret 2013*: 114–139. DOF.
- Ottosson, U. & Ottvall, R. m.fl. 2012. *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*. SOF.
- Risberg L. 1990. *Sveriges fåglar: aktuell översikt över deras utbredning, numerär och flyttning samt något om svensk ornitologi*. SOF.
- Sikora, A. m.fl. 2007. *Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004 (The atlas of breeding birds in Poland 1985–2004)*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznan.
- SkOF 2015. *Fåglar i Skåne 2014*. Vellinge.
- Vaurie C. 1965. *The Birds of the Palearctic Fauna, Non Passeriformes*. H. F. & G. Witherby Ltd., London.
- White, S. & Kehoe, C. 2015. Report on scarce migrant birds in Britain in 2011–12. *British Birds* 108: 192–219.
- Wirdheim, A. 2014. Anlagda våtmarker inventerade. *Fåglar i Halland 2014*: 50–51.

FOTO: TOMMY HOLMGREN



Tjagasångare *Phylloscopus inornatus*, hade ett rekordår i Sverige 2014 med cirka 415 ex. Tångvallaskolan, Skanör (Sk) 19 september 2014.